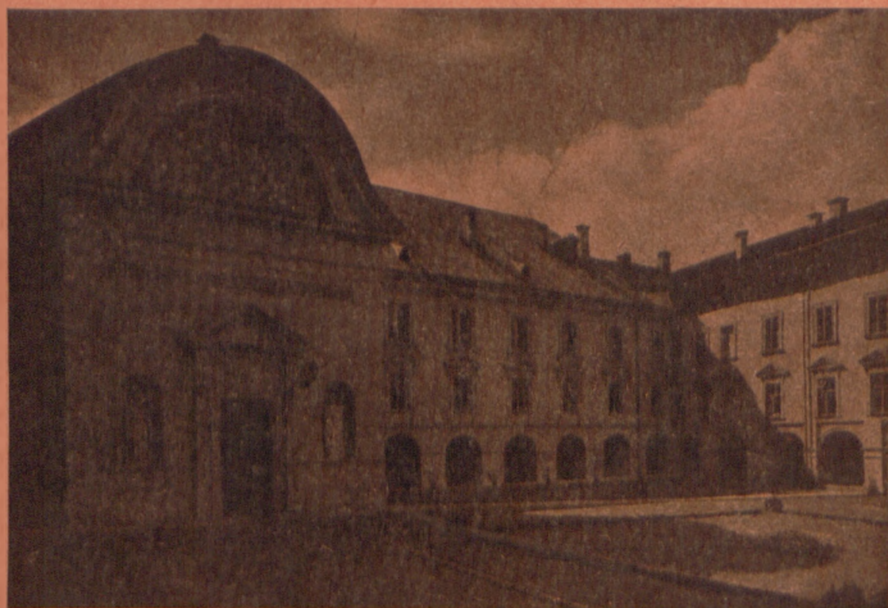
ROCZNIK

UNIWERSYTETU STEFANA BATOREGO W WILNIE

1938—1939

ROK OD ZAŁOŻENIA 280, OD WSKRZESZENIA 20.

NA 20-LECIE
WSKRZESZENIA WSZECHNICY

ANNUAIRE

DE L'UNIVERSITÉ STEFAN BATORY À WILNO

1938—1939

VINGTIÈME ANNÉE DE LA RÉOUVERTURE
(280-IÈME — DE LA FONDATION)

WILNO
TYPOGRAPHIE JOSEPH ZAWADZKI
IMPRIMEUR DE L'UNIVERSITÉ

ROCZNIK

UNIWERSYTETU STEFANA BATOREGO W WILNIE

1938—1939

ROK OD ZAŁOŻENIA 280, OD WSKRZESZENIA 20.

NA 20-LECIE WSKRZESZENIA WSZECHNICY

WILNO
NAKŁADEM UNIWERSYTETU STEFANA BATOREGO

DRUK JÓZEFA ZAWADZKIEGO W WILNIE, UL. ŚW. ANNY 3.

SENAT AKADEMICKI U. S. B. W ROKU 1938/39

Od lewej do prawej strony siedzą: Dziekan B. Wilanowski, Dziekan J. Oko, Prorektor St. Zajączkowski, J. M. Rektor X. A. Wóycicki, Dziekan K. Górski, Dziekan X. J. Świrski, Prodziekan X. P. Nowicki, Prodziekan W. Staniewicz, Dziekan W. Łastowski, Prodziekan M. Morelowski, Dziekan L. Sleńdziński, Prodziekan K. Jantzen, Dziekan St. Kempisty, Dziekan St. Hiller, Prodziekan Fr. Bossowski.

JEGO MAGNIFICENCJA REKTOR X. DR. ALEKSANDER WÓYCICKI

PROREKTOR DR. STANISŁAW FRANCISZEK ZAJĄCZKOWSKI

OTWARCIE
ROKU AKADEMICKIEGO

MOWA I WYKŁAD PUBLICZNY

NA ROZPOCZĘCIE ROKU AKADEMICKIEGO 1938 — 1939,
WYGŁOSZONE W AULI KOLUMNOWEJ U. S. B. W WILNIE
DNIA 11 PAŹDZIERNIKA 1938 ROKU

PRZEZ

KS. PROF. DR. **ALEKSANDRA WÓYCICKIEGO**

REKTORA.

MOWA

WYGŁOSZONA W AULI KOLUMNOWEJ U. S. B. W WILNIE DNIA 11 PAŹDZIERNIKA 1938 R.

NA OTWARCIE ROKU AKADEMICKIEGO

PRZEZ

KS. PROF. DR. **ALEKSANDRA WÓYCICKIEGO**

REKTORA.

PANIE WOJEWODO!
EKSCELENCJO!
PANIE, PANOWIE!

Dzień dzisiejszy jest wielkim świętem Uniwersytetu Stefana Batorego: jedenasty października — to coroczne wspomnienie najpiękniejszej jego wiosny, odrodzenia Wszechnicy w r. 1919 mocarną wolą Wielkiego Marszałka — czyli to 20-sty rok prowadzonej usilnej pracy dla dobra narodu i państwa; to — zarazem — rachunek sumienia uczelni Batorowej, zarówno profesury jak młodzieży studiującej w roku ubiegłym;
to — dalej — rewia sił młodych, które zbiegły się do tej krynicy duchowej po napój prawdy i cnoty dla swych spragnionych umysłów i serc;
to — również — radosny dzień familijny naszej rodziny akademickiej, na której matczyny zew pośpieszyły do swej Żywicielki ochocze zastępy pracownicze, by staropolskim zwyczajem, wezwawszy pomocy Ducha św. w modlitwie i skupieniu, stanąć do uprawiania nowych zagonów, do obsiewania nowych łanów, do szykowania nowego żniwa dla zapełnienia ojczystych gumien wiedzy polskiej;
to — wreszcie — uroczysty akt ślubowania młodych, że wierną swą służbę dla narodu i państwa oddadzą w codziennej pracy naukowej. Nie jest to tylko oficjalna inauguracja roku szkolnego, odbywana ze zwyczaju, ale podniosła chwila wyjątkowo dla Wilnianina i Polaka droga, kiedy do głowy jak żywe tłoczą się wspomnienia tak niedawnej jeszcze męczeńskiej naszej przeszłości, a serce wzbiera uczuciami dumy i tryumfu, a do oczu cisną się łzy — rozrzewnienia i radości. Bo oto rozpoczynamy dziś właśnie naszą pracę po raz dwudziesty, gdy to zbezczeszczone przez wroga święte miejsce Trójcy Mickiewiczowskiej „Ojczyzna, Nauka, Cnota" zostało przywrócone do dawnego życia, do dawnej świetności.

I oto znowu stanęliśmy na tym miejscu czcigodnym, w tej świątyni nauki Skargów, Wujków, Sarbiewskich, Bobolów, Śniadeckich, Lelewelów, Filomatów, Filaretów, Promienistych, Mickiewicza i Piłsudskiego, by tu odnowić po raz dwudziesty wiekopomny akt 11 października 1919 roku, a Ojczyźnie, Nauce i Cnocie złożyć nasze rycerskie uroczyste ślubowanie — bezgranicznej ofiarnej służby przez prowadzenie wytężonej pracy naukowej, uprawianie kultury ojczystej i cnót chrześcijańskich.

Chwila tak uroczysta, jak obecna, wkłada na mnie zaszczytny obowiązek być tłomaczem trudności, potrzeb tudzież nadziei na pełny rozkwit uczelni.

Trzeba, abym Szanownemu Audytorium dał nie już sprawozdanie za rok ubiegły, bo to znalazło swój wyraz w świeżo ogłoszonym „Roczniku U. S. B. na r. 1938/39", ale mój pogląd co do tych właśnie trudności, potrzeb i pożądanego postępu. Niema — zdaniem moim — prawdziwie owocnej współpracy bez wyjaśnienia, bez wymiany poglądu, bez wspólnego zrozumienia sytuacji, celów i środków działania dla dobra nauki i państwa.

Jestem głęboko przekonany, że skupienie wielu inteligencji, inicjatyw i wysiłków namagnetyzuje atmosferę pracy i silnie wzmoże jej wydajność w uniwersytecie.

Właśnie dzień dzisiejszy jest po to, abyśmy sobie te cele uświadomili, środki działania uzgodnili i do pracy wspólnych wysiłków użyli, a obfity plon dla narodu i państwa będzie zapewniony.

Dlatego pozwólcie, że poddam niejako lekarskiemu badaniu nasz uniwersytet i określę reżym leczenia, jakiego winien on się trzymać, aby rozwijał się prawidłowo, i wznosił się na coraz wyższy poziom doskonałości.

* * *

Bo co to jest nasz uniwersytet?

Jest to wielki żywy organizm naukowo-kulturalny, który do spełniania swej roli badawczo-nauczającej w państwie winien posiadać zdrowe organa, mocne muskuły, arterie giętkie i prawidłowe refleksy.

Przyznajmy otwarcie i ze skromnością, cechującą ludzi rozsądnych, że uniwersytet Stefana Batorego jeszcze dalekim jest od tego, aby ściśle odpowiadał tej definicji.

Nie jest to jestestwo w pełni sił i zdrowia, w pełni swego rozwoju, ale jestestwo młode, jeszcze dość słabe, związek wydziałów i zakładów źle uposażonych, niedoskonałych, związanych z sobą raczej zewnętrznie niż wewnętrznie. Jego stos pacierzowy — autonomia uniwersytecka — niedostatecznie umocniony; płuca — senat akademicki — oddychają nieregularnie, bo bez ustalonego, nie wprowadzonego w życie statutu.

Przy auskultacji — znajdujemy przeciążenie serca w przeładowaniu pracą administracji centralnej; a obieg krwi — jakże często w ostatnich latach był utrudniony przez dążenia do przerywania wykładów i zajęć. Jeszcze niema ono silnych członów w postaci należycie wyposażonych wydziałów i zakładów, któreby szukały obfitszego pożywienia i przerabiały je na odżywczy pokarm duchowy całego wielkiego ustroju.

Nie wygląda więc na tęgiego młodego bożka z akademickiego Olimpu, ale raczej na ozdrowieńca, którego życie jest jeszcze trudne.

Ale jakiekolwiek są jego braki przyrodzone i ubóstwo organów, odrodzony ten przed 20 laty i przychodzący do siebie uniwersytet jest jednak wielkim uniwersytetem, który musi ożywiać kilka największych województw, jak i wiele dalszych, ponosi odpowiedzialność za młodzież 3 i pół tysięczną, za swą produkcję i wymianę naukową wcale pokaźną, zatrudnia profesorów w liczbie 120, innych sił naukowych trzykrotnie wyższą.

Zasługuje więc na to, byśmy z zajęciem śledzili jego rozwój, wytężyli wszystkie nasze siły, aby postawić go na poziomie najwyższym. Ze znawstwem i poświęceniem, na jakie patrzycie wszyscy, Sz. Państwo, moi poprzednicy jak i moi współpracownicy zrobili wszystko pod względem moralnym i technicznym, aby organizm ten żył i kwitł.

Od Państwa otrzymał on i otrzymuje środki niezbędne, na jakie pozwalają możliwości budżetu publicznego. Wszakże pomoc państwowa na zakłady naukowe, na produkcję naukową w Polsce jest jeszcze niesłychanie skromna. Pozycje budżetowe z r. 1937-1938 dla Ministerstwa WR i OP wskazują 225.000 zł. na wydawnictwa, 217.000 zł. dla uczonych na badania, 922.000 zł. subwencji dla wszystkich instytucji i stowarzyszeń naukowych w kraju i zagranicą, co razem z dotacją Funduszu Kultury Narodowej — 963.000 zł. — czyni sumę 2 miliony 330.000 zł., gdy tymczasem odnośne pozycje w budżecie Ministerstwa Komunikacji i w bilansach przedsiębiorstwa „Koleje Państwowe” wzrosły od r. 1925 do dziś z 1.222.000 do 3.168.000, w budżecie Poczt i Telegrafów ze 110.000 zł. do 1.191.000 zł., w Ministestwie Rolnictwa z 203.000 zł. na 626.000 zł.! Zaś najbardziej kompetentne w sprawach nauki i kultury Ministerstwo Oświaty rozporządza tak małymi środkami.

Wiele dobrej woli wykazało Ministerstwo w naprawie ustawy o szkołach akademickich z r. 1933, przeprowadzając w życie ustawę z dnia 2 lipca r. z., która wzmacnia autonomię uniwersytecką i władzę wykonawczą rektora jak również stanowi, że jedynie na wniosek Rady Wydziałowej może być zniesiona już obsadzona katedra. Dodajmy do tego rozporządzenie o stowarzyszeniach akademickich i będącą w toku sprawę reformowanej pomocy dla studentów, szereg obsadzonych katedr i przeprowadzonych „uzwyczajnień” profesorskich,

a będziemy mieli całokształt tych pożądanych reform i dobrodziejstw ostatniego roku, za jakie należy się szczera wdzięczność p. ministrowi Świętosławskiemu. Składam też gorące dzięki Zarządowi Miasta z p. Prezydentem na czele, że przy inwestycjach miejskich zawsze uwzględnia dobro wszechnicy, również p. Senatorowi Ehrenkreutzowi i p. posłance Pełczyńskiej za skuteczne poparcie naszych spraw w Izbach ustawodawczych. Ze szczególną radością i dumą przyjęliśmy dawno upragnioną wieść, że od maja uczelnia nasza wzbogaciła się o siódmy bratni wydział — Wydział Rolnictwa, nad którego zdobyciem pracowali koledzy-profesorowie na czele z rektorem Staniewiczem. Starania ich w kierunku przekształcenia Studium Rolniczego na Wydział Rolniczy zostały uwieńczone pełnym powodzeniem.

Tę jasną stronę naszego życia wewnętrznego pokrywa cień żałoby, jaką okryła się w ciągu minionego roku wszechnica przez śmierć kilku bardzo wybitnych sił naukowych, jak Prof. Dr. Rose, ś. p. Prof. Dr. Wacław Dziewulski, Dr. Michał Brensztejn i docent dr Bronisław Szakien. Pamięć ich drogą uczcijmy chwilą milczenia.

Przy ogólnym bezładzie, jaki zagraża naszej cywilizacji a także i Polsce, gdzie po wielkiej wojnie wszystko trzeba przebudować i na nowo tworzyć, ludzie winni łączyć się, iżby utrzymać i pomnożyć wspólne dziedzictwo, wszyscy winni pod względem zawodowym i społecznym zrobić skrupulatny rachunek sumienia.

Tylko w odróżnieniu od filozofa, jakiego przedstawia nam Rembrandt samotnie rozmyślającego pod ciemnym sklepieniem, winni oni w pełnym wysiłku zespołowym skupić się przy jednej wierze, wytworzyć sobie jedną ideologię i ku niej skierować swe działanie.

Istotnie bowiem otwiera się nowa era dla ludów i ludzi. W naszych czasach rodzi się nowy ład w niepokoju. Stare rozwiązywanie zagadnień gospodarczych, zagadnień politycznych, zagadnień moralnych okazują się jeśli już nie przestarzałym, to conajmniej źle dostosowanym do obecnych warunków.

Młodemu tedy pokoleniu trzeba w tym ciemnym labiryncie dać życiowe światło przewodnie. My, wychowawcy, wiemy, że pedagogika polska w ciągu całego swego rozwoju opiera się, jak cała zresztą kultura polska, o wpływy Zachodu oraz że mimo przerw, wywołanych okresem niewoli politycznej, wykazuje nieprzerwaną ciągłość narodową. Dziś oświatę publiczną nazywamy wychowaniem narodowym. Czyż to nie wskazówka, że służba nauczania nabiera coraz więcej świadomości, iż jest coraz bardziej odpowiedzialną wobec narodu i państwa?

Podstawą polskiego wychowania jest osobowość narodu. Ta osobowość narodu występuje w konkretnym i praktycznym charakterze idei polskiego wychowania, który łączy się równie dobrze z realizmem jak i z idealizmem i ma dziś wyraźną tendencję rozwijania w młodzieży zmysłu społecznego. Dzisiejszej młodzieży, napastowanej przez

rozkładowe czynniki chaosu, trzeba przeciwstawić zdecydowaną, nieustępliwą wiarę w Chrystusa, zgodną z duchem, posłannictwem i racją stanu Polski odrodzonej. Przede wszystkim trzeba przywrócić samemu nauczaniu jego niezawodną rolę wychowawczą. Naturze polskiej trzeba narzucić jak najwięcej dokładności, gruntowności w opanowywaniu materiału pracy; trzeba nauczyć surowej, systematycznej dyscypliny pracy, czego właśnie brak przeciętnej naszej naturze. Osiągnąć tego nie da się bez zwiększenia nacisku wychowawczego i bez zwiększenia samych wymagań naukowych. Wyższa szkoła musi być trudna. Z twardej, trudnej wyższej szkoły wyjdą charaktery mocne. Słabe odpadną. Takie jest żelazne prawo życia. Polska w swym niebezpiecznym położeniu geograficznym musi wytwarzać jak najwięcej charakterów mocnych.

A to koniecznie wymaga Waszej jak najlepszej woli, czynnej zgodnej współpracy, drodzy moi Koledzy.

Uniwersytet nie jest fabryką w rodzaju fabryki Forda, w której wartość utyliażu, instalacji technicznej góruje nad wartością człowieka, ujętego w ramy, kierowanego, nadzorowanego.

Jest to całość fabryczek, rozrzuconych po wielkim naszym mieście, obejmującym rozległą przestrzeń, gdzie człowiek i personel kierowniczy jest pozostawiony samemu sobie. Wydajność naukowa i kulturalna powierzonych Wam zakładów całkowicie zależy od Was, Koledzy.

Jeśli szef przedsiębiorstwa nie spełnił jeszcze wszystkich swych obowiązków, kiedy wydał rozkaz i wypłacił zarobek, to i profesor ma coś więcej do spełnienia, chociaż odbył już swe ćwiczenia i wykład.

Winien on wpoić swym słuchaczom zaufanie do siebie, umiłowanie przedmiotu i pracy, aby mieli oni myśl i pragnienie przeprowadzenia zdobytych wiadomości w życie — mimo trudnych warunków pracy, mimo przeszkód, choroby i niepowodzeń życiowych.

Pod tym względem wspólne działanie ciała nauczającego w uniwersytecie uważam za bardziej konieczne, niż w jakiejkolwiek innej instytucji. Jestem przeświadczony, że może ono znaleść swe uzasadnienie tylko we wspólności myśli i uczuć, powiedziałbym nawet we wspólnej wierze, we wspólnym ideale naukowo-badawczym i wychowawczym, co wytwarzają — muszę to przyznać — pomyślne warunki materialne i koleżeńskie wzajemne na się oddziaływanie codzienne.

Stworzyć te warunki, wykonywać to oddziaływanie — to spełniać nieskończoną ilość obowiązków, przekraczających obowiązek urzędnika, jakim jesteście jednak wy i ja, Panowie Koledzy.

Niezadowolenie młodzieży akademickiej — trzeba to właśnie powiedzieć — ma głębsze przyczyny, niż np. sprawa wysokich opłat czy inna tej podobna. Często rodzi się ono z tysiąca drobnych przyczyn, wśród których braki należytej organizacji studiów i ćwiczeń, niere-

gularność, niepunktualność, zły stan zdrowia studenta, jego złe mieszkanie lub pusty żołądek — zajmują dużo miejsca. Uzdrowienie tego niezadowolenia to sprawa zaspokojenia instynktownych potrzeb człowieka pracującego naukowo: możności uczenia się w spokoju, zdrowia, radości przy pracy i umilenia mu chwil wolnych od zajęć.

Zagadnienia te są — rzecz prosta — wszędzie te same; a jeśli ostrzej przejawiają się w uniwersytecie naszym, to dlatego, że u nas braków tych jest zbyt wiele, że materialne potrzeby nasze są gorzej zaspokojone niż gdzieindziej, że u nas zrobiono dwa lub trzy razy mniej dla zdrowia młodzieży niż gdzieindziej; że zrobiono w Wilnie kilka razy mniej dla ich mieszkania, że dano studentom naszym mniej zasiłków niż w innych szkołach wyższych, że nie zrobiono u nas żadnej sali zebrań na większą skalę tworzonych, żadnego terenu dla sportów, żadnego urządzenia klubowego, że nie pomyślano u nas o miasteczku uniwersyteckim jako właściwym nowoczesnym środowisku, niezbędnym do wydania nowoczesnego inteligenta.

W tych warunkach młodzież mimo wszystko niema takiego oddania, jakiego pragnęlibyśmy dla jej rozwoju umysłowego i kulturalnego; dlatego we wszystkich niemal wyższych naszych uczelniach, a więc i w Wilnie — młodzież sobie, a profesor sobie, nie bacząc, że uniwersytet to jedna wielka rodzina akademicka, która powinna być jaknajbardziej z sobą zespolona; dlatego młodzież akademicka nie tylko w U. S. B. nabiera jakiejś klasowej — powiedziałbym — świadomości, skłonna stawać okoniem przy lada okazji przeciwko władzom akademickim i profesorom, — zjawisko chorobliwe, bardzo szkodliwe dla nauki i kultury polskiej. Stąd życie w uniwersytecie staje się niepewne, bo utrzymywana dyscyplina nie ma dostatecznych korzeni uczuciowych, które są konieczne w każdym ustroju moralnym, jak nasz organizm akademicki.

Moje osobiste doświadczenie z życia uniwersyteckiego na przestrzeni 30 blisko lat i przeszło roczne doświadczenie rektorskie przekonało mię, że prawdziwej dyscypliny nie stworzy regulamin ani władza urzędowa, ale bezpośrednie działanie zwierzchnika, profesora, który umie się nachylić nad życiem codziennym młodzieży, który wysoko niesie powagę i dumę spełnionego obowiązku, który zawsze i wszędzie domaga się dyscypliny, który nigdy nie ujawni słabości lub niekonsekwencji w swym postępowaniu, który umie pogodzić surowy rygor służby z ludzkością uczuć szlachetnych zwierzchnika. Zróbmy wspólny wysiłek dla owocnej pracy naszej uczelni. Chciejmy włożyć na siebie samych ciężar, iżby uczynić działalność naszą w pełni skuteczną, iżby wykonać w całej rozciągłości obowiązki nauczycielskie, wychowawcze, jakie na nas spoczywają.

Wierzę, że wykonamy je doskonale wtedy tylko, gdy zawsze przed oczyma mieć będziemy „prawo młodych". Psychologicznym prawem młodych jest miłość: młodzi chcą kochać i chcą być kochani.

Trzeba im tą miłość dać jak słoneczne ciepło, aby rozwinęli się w piękny kwiat, a Ojczyźnie przynieśli owoc stokrotny.

Niewątpliwie obowiązek nasz jest trudny. Ale czyż Wam to mam mówić, drodzy Towarzysze, że właśnie całą wartość życia tworzy wysoki ideał, do jakiego razem dążymy?

To też w dniu dzisiejszym, gdy uroczyście rozpoczynamy zawodową naszą pracę, wznieśmy się na szczyty, aby wpatrzyć się w szerokie widnokręgi, szersze od horyzontu naszego codziennego życia, aby serdeczną troską objąć przyszłość naszej uczelni, naszej dzielnicy i Rzeczypospolitej, iżby tę lepszą ich przyszłość przygotować i utrwalić. Postanówmy sobie pracować tak, aby jutro Polski było ładem, wyższą cywilizacją, bogatą w prawdziwe wartości duchowe i materialne.

Przed rokiem zwróciłem się do Was z koleżeńską prośbą o wspólny wysiłek dla dobra nauki i wszechnicy. Nie zawiodłem się: współpraca profesury w roku ubiegłym była pełna, owocna. I dziś — swoim zwyczajem — ponawiam koleżeńskie wezwanie o nowy, wielki wysiłek, tym większy, że wysoko cenię sobie Waszą pomoc w jasności Waszej wiedzy, w cieple Waszych serc, w wielkim Waszym autorytecie moralnym. Wysiłek nawet największy nie jest zbyt trudny, gdy w duszy płonie gorące umiłowanie wzniosłego celu. A jakiż cel może być wznioślejszy nad odnowę człowieka i społeczeństwa?

Do pracy tedy na niwie nauki, do nowych siewów na nowe plony!

Siejbiarzom — szczęść Boże!

*

* *

Dzień dzisiejszy jest świętem naszego uniwersytetu to znaczy świętem Twoim, Młodzieży droga; dla Ciebie bowiem powstało to mądre założenie Batorowe. „Uroczyste otwarcie roku akademickiego" — słowa te brzmią nam w uszach i sercu jak radosny dźwięk wielkiego dzwonu, wzywającego do prastarej, umiłowanej uczelni jak do czcigodnej świątyni.

Tak, miejsce to święte jest, bo dla świętego celu stworzone, bo tyle wzniosłych duchów tu uczyło, bo tyle zastępów wielkich Polaków stąd wyszło.

Kiedy też zbliżamy się do tego miejsca, przenika nas uczucie niemal religijnej czci; gdy przestąpimy progi tych murów, owiewają nas roje wspomnień przecudnych, jak gdyby nad głowami naszymi unosiły się zastępy najjaśniejszych duchów polskich, co wiodły Ojczyznę od zwycięstwa do zwycięstwa, a w czarną noc niewoli przekazywały z pokolenia w pokolenie gorejące pochodnie światła i wiary w wolną szczęśliwą Polskę. Gdy w skupionej uwadze nadstawimy ucha na głos przeszłości tych murów, usłyszymy tajemny szmer napływających fal wspomnień o tych, co to miejsce uczynili sławnym a tak bardzo nam drogim.

Dlatego dziś szczególnie chciałoby się głośno wołać do wychowanka tej sławnej uczelni: gdy przekroczysz progi Wszechnicy Batorowej, zachowaj się tu w takim skupieniu, z jakim nasz prosty chłop wchodzi do swego ubogiego kościółka: uklęknie, czołem uderzy o ziemię i ucałuje ją z wiarą.

Z taką samą czcią odnoś się, Młodzieży droga, do swej prastarej uczelni, przynoś tu myśl i duszę otwartą na głos, jaki popłynie z wysokości katedry dla twego dobra i pożytku kraju. Szkoła ta jest miejscem czcigodnym i dlatego, że to dalszy ciąg twego rodzinnego gniazda, z którego wyniosłaś najcenniejsze skarby — wartości moralne. Gdy rodzina dała ci je w fazie początkowej, szkoła wyższa ma je rozwijać dalej, bo wychowanie zarówno rodzinne jak szkolne musi być przygotowaniem do życia — i niczym innym. Ponieważ chodzi w nim o wyrobienie młodzieńca do życia szlachetnego, to najważniejszą rzeczą jest wyrobić w nim zdrowy sąd. Uczenie się na pamięć tylko nie jest zdobywaniem wiedzy. Wiedza wyłącznie książkowa — to słaba wiedza. Uczmy się wszędzie — na przechadzce, na ulicy, w polu, jak w bibliotece, na wykładzie, przy swym stoliku, na osobności czy w towarzystwie. Dość jest szeroko otworzyć oczy i uszy, aby brać lekcje z rzeczy spostrzeganych i słyszanych wszędzie.

Jedną z pierwszych nauk, moi młodzi Przyjaciele, jest znajomość człowieka. Wszystko, co może przyczynić się do niej, jest świetne; wszystko, co od niej oddala, jest marne. Należy więc udostępnić studentowi obcowanie z ludźmi. Niech poznaje swój kraj i kraje obce — nie tyle dla samej archeologii, ile dla przyglądania się obyczajom i osobistościom żywym. Niech zasmakuje w inteligentnej rozmowie z innymi, a dla treściwej rozmowy niech często przerzuca karty pięknych dzieł historycznych i literackich.

W ten sposób otworzy swój umysł. „Dla sądu ludzkiego z obcowania z ludźmi tryska wspaniałe światło; my wszyscy jesteśmy zacieśnieni do siebie samych i przeładowani sobą, a wzrok mamy skrócony na długość własnego nosa" — powiedział pewien pisarz współczesny. Dlatego robić wycieczki i podróże, czytać, patrzeć, rozumować — wszystko, co nas wyprowadza z siebie samych i co przedłuża nasze widzenie w czasie i przestrzeni, jest świetne dla naszego rozwoju.

Sztuką życia jest poznanie człowieka, przede wszystkim poznanie samego siebie. Trzeba poznać siebie, aby sobą kierować. Trzeba poznać innych, aby oddać im to, co się komu należy — czy to gdy się nimi kieruje, czy gdy się od nich zależy.

Pierwszym tedy obowiązkiem wychowania jest ukształtować *ludzi*, nim się z nich zrobi specjalistów. Zwłaszcza obecnie wiedza stała się tak obszerną, że specjalizować się trzeba. Wiedza powierzchowna może i wystarczyłaby dla mieszkańca zamku czy pałacu, ale nie wystarczy dla tego, kto ma budować, nauczać, urzędować, utrzy-

mywać, prowadzić, kierować, dla tego, kto ma robić odkrycia, kto ma tworzyć.

Wiedza powierzchowna może wydać miłych zjadaczy chleba, lalusiowatych szlifierzy trotuarów miejskich, może nawet sprytnych dyplomatów, zniewieściałych dyletantów-literatów, ale nie ukształci ani szefów, ani tych ludzi czynu, którzy mocną ręką skierowują oporny bieg rzeczy ku raz wytkniętemu celowi. Nieinteligentnemu wychowaniu brak świętego płomienia w działaniu.

A człowiekowi trzeba celu, przekraczającego doczesne jego życie.

Czy pamiętacie tę piękną scenę z „Iliady", kiedy Hektor przed bojem spotyka u bramy Skajskiej żonę, pociesza ją, chce wziąć na ręce syna, a dziecko, bojąc się szyszaka na głowie ojca, odwraca się ku łonu swej karmicielki. Hektor uśmiecha się, kładzie szyszak na ziemię, i unosząc w górę dziecko, obraz swego narodu, taką do bogów zanosi modlitwę:

„Zeusie i wy wszyscy nieśmiertelni bogowie, sprawcie, aby to dziecko miało cześć u Trojańczyków, jak ja mam ją u nich dzisiaj, i niech będzie mężne w bojach, a władcze nad swym ludem; sprawcie, aby na widok powracającego z boju, okrytego krwawą powłoką po zabiciu jakiego znakomitego wroga, tłum mówił do siebie: „on jest mężniejszy jeszcze niż jego ojciec". A ten głos tłumu rozraduje serce matki".

Istotnie, młodzian wychowany w środowisku swego narodowego dziedzictwa będzie może jeszcze dzielniejszy niż jego przodkowie. W pełni rozwinie go dopiero jego własny naród.

Wbrew temu, co mówi Nietsche, w pełni nie urzeczywistniamy się przez egoistyczny kult jednostki, ale przez naszą solidarność z rodakami. Jako cząstka wielkiej całości, narodu, winniśmy podporządkować się temu, co jest ponad nasze osobiste sprawy. Przez to poddanie wzbogaci się nasze życie. Nigdy czasy nie były tak płodne w jednostki silne jak te, kiedy rodzina była mocna i czczona; nigdy mocne jednostki nie były rzadsze niż w czasach naszych, w dobie wygórowanego indywidualizmu. Człowiek bierze swą wielkość i swe ziemskie trwanie od swych dawnych początków i od swych nadziei na przyszłość.

Odosobniony — działa jak efemeryda; związany przez naród z przeszłością i z przyszłością ma za sojuszniczkę — wieczność. Wie on, że nie zginie cały, że pamięć o jego czynie pozostanie w jego domu, mieście, w narodzie, podobnie jak rysy jego twarzy ukażą się na młodziutkich twarzyczkach jego ukochanych dzieci.

Kto zapomina o swym własnym szczęściu, aby szukać szczęścia innych, znajduje swe własne stokrotnie. Człowiek pełny, człowiek godny człowieczeństwa żyje w społeczeństwie dla społeczeństwa. Ale iżby żyć, iżby pracować dla społeczeństwa, trzeba je znać takim, jakim ono

jest, z jego brakami i potrzebami. Trzeba poznać życie własnego społeczeństwa i jego potrzeby. Potrzeb i chorób społecznych jest tyle; rozwijają się tak szybko w miastach i po wsiach. Ciemnota, nędza, choroby fizyczne—oto pole przyszłej Twej pracy, Młodzieży kochana. Naprawa niesprawiedliwości społecznej i równowaga sił w narodzie — oto twe przyszłe zadanie. Bo zniknąć powinien ten przedział między wsią a miastem, co gorsza — między człowiekiem zamożnym a pracownikiem najemnym, jeśli chcesz, iżby twa Ojczyzna była potężna, szczęśliwa. Dlatego znajomość nauk społecznych, zagadnień społecznych Twego kraju jest niezbędnym uzupełnieniem Twej nauki uniwersyteckiej. Student i studentka powinni wiedzieć, co to jest gospodarstwo narodowe, na czym polega trwały dobrobyt obywateli, co to jest kwestja społeczna, kwestja robotnicza, co to są masowe ruchy społeczne, co to jest faszyzm, rasizm, socjalizm, komunizm, bo codzień się o nie ocieramy i nie możemy nie znać ich ideologii, celów, osiągnięć.

A nie jest to ani zbyt długie ani zbyt trudne.

Młody Polak powinien być wtajemniczony w trudności, jakie co chwila spotyka on w życiu, znać niesprawiedliwości, jakie co chwila dzieją się obok niego, a które może on w swym życiu usuwać.

Ileż młodzi mogą w życiu zaoszczędzić społeczeństwu niesprawiedliwości i krzywd! Ileż dobra społecznego wokół siebie roztoczyć, a tym samym zgotować szczęśliwsze jutro Polski!

Na progu tedy nowego 1938-39 roku akademickiego życzę serdecznie każdemu studentowi i każdej studentce, aby zdobyli tu prawdziwie nowoczesne wykształcenie i wychowanie.

Polega ono — że streszczę słowa dotąd wypowiedziane —

— na metodycznie przyswajanej sobie wiedzy specjalnej,
— na zdobywaniu wiadomości, dotyczących poznania człowieka,
— na znajomości zagadnień społecznych, w szczególności dotyczących własnego kraju,
— na nauce języków obcych, bo „bez znajomości trzech języków wykształcony człowiek jest kaleką”,
— na wykształceniu artystycznym, bo tego wymaga wychowanie pełne Waszego serca i Waszej duszy, bo artystycznie wychowany człowiek stara się swych własnych marzeń o pięknie udzielić innym; one bowiem podniosły jego duszę, podniosą z pewnością i duszę innych;
— wreszcie, na wychowaniu sportowym i towarzyskim, bo jak powiedział Pascal — człowiek nie jest ani aniołem ani zwierzęciem, winien tedy dążyć do coraz doskonalszego rozwoju życia cielesnego i życia duchowego, zawsze wprowadzając harmonię między ciałem i duszą. Gdy taką całość posiądą, wtedy dopiero student i studentka zdobędą pełne nowoczesne wykształcenie i wychowanie.

I modlić się powinien student uniwersytetu wileńskiego jak ten bohaterski żołnierzyk francuski, młodziutki pisarz i poeta, Ernest Psichari modlił się na polach walk w Marokku:

„Poślij mię, Boże, do dalekich krajów niewiernych, na usłonecznione pole walki — i daj mi wtedy spokojną brawurę starych żołnierzy. Daj, abym był mocny, abym szedł po pustyni w wiecznym iskrzeniu się światła. Racz mi dać, Panie Boże, łaskę, abym umarł w wielkim zwycięstwie, i spraw, żebym w niebie oglądał światłość Twoją".

Wojnę robi się po to tylko, iżby życie prowadzić dalej w warunkach lepszych. My tu w uczelni Batorowej prowadzimy wojnę kulturalną, jak on tam na pustyni prowadził orężną; prowadzimy dla wyższej cywilizacji wobec okrutniejszego wroga niż Aarabi i Kabyle w Afryce, z dziczą, jakiej dzieje nie znały jeszcze nigdy: z bolszewizmem. Kiedyś historia odda nam zasłużony laur, o ile wojnę tę w znojnym codziennym trudzie naukowym i kulturalnym doprowadzimy do zwycięskiego końca.

Ale zwycięski laur zdobywają tylko mężni i wytrwali. Pracujmyż tedy pilnie i wytrwale w tej pepinierze Batorowej, przygotowującej dla Polski rycerzy kultury zachodniej dwudziestego wieku, tu na północnym wschodzie Europy na tym istnym przedpolu cywilizacji łacińskiej, iżby stoczyć bój o ideał polski i chrześcijański. Bądźmy namiętnie Polakami, Polakami z pasją polskości we wszystkim, co czynimy.

W tym nastroju pracy i podniosłości ducha rozpocznijmy ten rok dwudziesty od naszego wskrzeszenia. Nie zmarnujmy w nim ani jednego pół dnia, podobnie jak to czyniliśmy w roku ubiegłym. Niech ten rok małego naszego jubileuszu zaznaczy się pełną harmonią wewnętrznego życia akademickiego, pilnością jak najowocniejszą.

W tym duchu — quod felix, faustum fortunatumque sit — rok akademicki 1938-39 ogłaszam za otwarty.

UNIWERSYTET I SPOŁECZEŃSTWO

WYKŁAD PUBLICZNY

NA ROZPOCZĘCIE ROKU AKADEMICKIEGO 1938 — 1939,
WYGŁOSZONY W AULI KOLUMNOWEJ U. S. B. W WILNIE
DNIA 11 PAŹDZIERNIKA 1938 ROKU

PRZEZ

KS. PROF. DR. **ALEKSANDRA WÓYCICKIEGO**
REKTORA.

PANIE, PANOWIE!

Pośród niezliczonych kryzysów, w jakich po wojnie żyć musimy, bynajmniej nie najmniejszym jest kryzys szkoły wyższej.

Znają go dobrze kraje zachodnie, zna go i Polska. Tam, w krajach od nas szczęśliwszych, poświęcono mu już obfite piśmiennictwo, gdy u nas porusza go bardzo powierzchownie zaledwie prasa periodyczna.

W zagadnieniu, na jakie składa się ten kryzys, chodzi o to, aby opinia publiczna nauczyła się patrzeć na szkołę akademicką nie od zewnątrz, z punktu widzenia zmiennych zarządzeń polityki bieżącej, ale iżby społeczeństwo, światła opinia publiczna zainteresowała się samymi sprawami nauczania, sprawami jej życia wewnętrznego, pracami jej mistrzów, ich trudnościami, postępami i owocami ich dociekań czyli tym, co dziś zwykło nazywać się techniką; dalej — życiem, pracą i potrzebami młodzieży studiującej, jej psychiką i dążeniami; wreszcie warunkami pracy młodzieży studiującej.

Im więcej światli obywatele nauczą się popierać w praktyce działalność szkoły wyższej, miast kłócić się między sobą w codziennych nieustannych sporach o orientację polityczną młodzieży, tym szybciej postępować będzie naprzód duch nauki w kraju.

A więc należyta, właściwa postawa społeczeństwa w stosunku do uniwersytetu — oto ważne i poważne pytanie. Czyż bowiem szkoła ze swej natury nie jest rzeczą społeczną?

Czyż szkoła wyższa, uniwersytet nie jest tą społeczną instytucją, która bezpośrednio przygotowuje młodzież do życia?

I właśnie ten fakt, że uniwersytet przygotowuje młodzieńca bezpośrednio do życia, nadaje zagadnieniu uniwersyteckiemu prawdziwej

doniosłości. Na zagadnienie to światła opinia publiczna obojętną być nie może.

Uniwersytet ma wielkie znaczenie nie tylko dla samej bezpośrednio w nim zainteresowanej młodzieży akademickiej, ale ma on też znaczenie i dla społeczeństwa, dla całego ciała społecznego.

Szkoła wyższa jest przecie rzeczą społeczną dla rodziny studenta i dla ogółu rodzin młodzieży.

Jest ona rzeczą społeczną również dla poszczególnych zawodów, dla organizacyj zawodowych, które od niej otrzymują personel mniej lub więcej ukształcony. Jest ona tym samym bardzo ważną i dla środowiska moralnego, religijnego, do jakiego student i studentka należy, a które nie może być obojętne, czy dusza młodych zyskuje czy traci na pewnym sposobie kultury; przecie nauczanie wyższe wnosi do mózgów pewien sposób patrzenia na świat i na życie ludzkie.

Jest już wielki czas, aby i u nas przed opinią publiczną postawić to zagadnienie — czyli pytanie jaki winien być właściwy stosunek społeczeństwa do uniwersytetu, tym bardziej, że natarczywie domaga się tego chwila dzisiejsza.

U nas poruszyła to doniosłe zagadnienie prasa codzienna już to w związku z przesadnym „kultem technizacji", już też wobec niebezpieczeństwa „uzawodowienia" (sprofesjonalizowania) uniwersytetów, już wreszcie z powodu nadmiernego „produkowania specjalistów" w wyższej szkole, która przecie powinna wpoić w wychowanków zalety cenne dla specjalizacji — zamiłowanie gruntowności, dokładności, ścisłość rozumowania itd. Są to niewątpliwie ważne strony zagadnienia uniwersyteckiego, ale bynajmniej nie najważniejsze. Jest w nim część bardziej zasadnicza, bardziej istotna.

W chwili obecnej szczególna odpowiedzialność ciąży na uniwersytetach polskich: przygotowują one przecie nowe pokolenie elity społecznej do podniesienia bardzo niskiego u nas poziomu życia materialnego i duchowego, gospodarczego, jak społecznego i politycznego. W wielu krajach Europy Zachodniej wyzwolone już zostały potężne energie, które dokonały zasadniczych zmian w budowie społeczeństwa, opartych na gorąco wyznawanych przekonaniach, bezlitośnie narzuconych ogółowi biernych obywateli.

W krajach tych niezależna myśl i krytyczna dyskusja nad zasadami rządzenia lub wartością życia stała się niemożliwa, nawet w uniwersytetach.

Z drugiej zaś strony w krajach, gdzie nie stawia się jeszcze przeszkód wolności myśli, widzimy nadmierne pomieszanie pojęć co do zagadnień zasadniczych, zbyt częstą obojętność na brak wszelkich przekonań, powstającą z niemożności poważnego myślenia o tych zagadnieniach, niemożności, wynikającej z represji wewnętrznych, z obawy możliwych takiego myślenia konsekwencji.

I tu właśnie powstaje odpowiedzialność uniwersytetów.

Przecie są one spadkobiercami greckiej tradycji uczciwego i śmiałego myślenia o zasadniczych zagadnieniach w życiu jednostek i społeczeństw — tudzież greckiej zasady, że

„życie niebadane nie jest życiem dla człowieka”.

Na tym to polu uniwersytety mają poważną rolę do odegrania nie tylko przez oryginalne prace swych najlepszych myślicieli, ale i przez kształcenie w myśleniu słuchaczy, wysyłanych następnie w świat, w życie.

Ukończeni słuchacze winni być dobrze obeznani z najlepszym myśleniem przeszłości, iżby zdobyć swobodne, rozumne metody podejścia do zagadnień dzisiejszych.

Rozumie się, że podawanie jakiejś gotowej filozofii życia wcale nie należy do obowiązków uniwersytetu; ale jest obowiązkiem uniwersytetu pomóc studentowi do sformułowania własnej filozofii życia, tak, aby nie wszedł on w życie jako okaleczony, bezużyteczny członek społeczeństwa.

Uniwersytet winien pobudzić go i wykształcić, niekoniecznie iżby myślał tak samo, jak jego mistrze; ale aby przynajmniej myślał, i to myślał z wytężeniem swego umysłu nad wielkimi zagadnieniami, nad tym, co jest słuszne a co niesłuszne, nad zagadnieniami wolności i władzy, co do których zrównoważona ocena stanowi istotny warunek rozumnego życia zarówno jednostki jak społeczeństwa.

Stąd widzimy, że idealne wartości uniwersytetu są dowodem wysokich wartości kulturalnych społeczeństwa, i że kulturalne społeczeństwo nie może obojętnie zachować się względem życia i pracy swych najwyższych uczelni.

Oto dlaczego społeczeństwo powinno zająć odpowiednią postawę w stosunku do uniwersytetu. Dlatego też postanowiłem zagadnienie to rozwinąć wobec Szanownego Audytorium, a naszą opinię publiczną zająć pytaniem, jaki ma być stosunek społeczeństwa do wszechnicy.

Będzie to drugi punkt zagadnienia uniwersyteckiego; w roku bowiem zeszłym o tej porze omówiłem istotę uniwersytetu i jego funkcje, w roku zaś obecnym — poruszę wzajemne stosunki między uniwersytetem i społeczeństwem, bowiem społeczeństwo jest przyrodzonym środowiskiem życia uniwersyteckiego, które nie rozwinie się należycie, jeśli nie znajdzie w nim odpowiedniego klimatu. Poruszam to zagadnienie dzisiaj, jestem bowiem przekonany, że zagadnienie uniwersyteckie znajduje się u nas w stanie zapalnym; że opinia publiczna jest co do niego ciemna, niezorientowana; dlatego społeczeństwo nie tylko nie współpracuje z uniwersytetem, ale często — świadomie czy bezwiednie — rzuca mu kłody pod nogi.

A tymczasem — jak dopiero co widzieliśmy — zachodzą ścisłe stosunki między społeczeństwem a uniwersytetem.

Iżby były one jak najowocniejsze, trzeba je poznać, ocenić i racjonalnie ułożyć.

Poznajmyż je tedy należycie. Rozważmy najpierw naturę uniwersytetu, czym on w swej istocie jest — czyli dajmy w części pierwszej uwagi, którebym nazwał filozofią uniwersytetu; następnie zobaczmy, jaką uniwersytet w społeczeństwie spełnia służbę publiczną — czyli w drugiej części podajmy to, cobym nazwał socjologią uniwersytetu; wreszcie, rozpatrując drugi termin porównania w naszym temacie wskazany, roztrząśnijmy pytanie, jaki jego ma być stosunek do wyższej uczelni; stanowić to będzie część trzecią, ostatnią.

I. FILOZOFIA UNIWERSYTETU.

Filozofia uniwersytetu przypuszcza filozofię człowieka, ponieważ w człowieku wszystko trzyma się razem jak w jedności i ponieważ najlepiej zapewne prawdziwa natura ludzka przejawia się w uniwersytecie.

Prehistorycy robią znaną klasyfikację, dzieląc bardzo dawną ludzkość na *homo faber* i na *homo sapiens* — czyli na epokę człowieka pracownika ręcznego i na epokę człowieka myślącego.

Homo faber to ten, który zostawił nam ślady tylko materialne swego działania, ten, któremu nie możemy metodą pozytywną przyznać działania właściwie artystycznego, umysłowego ani duchowego, jak np. dawny pracownik ciosanego kamienia. Po nim przyszedł okres nowy, a niektórzy mówią nawet ludzkość nowa, kiedy widzimy człowieka myślącego — homo sapiens — człowieka, który zostawił nam ślady swego działania duchowego, człowieka artystę, który np. rzeźbił lub rysował obrazy zwierząt w cudownych grotach Altamira w Hiszpanii.

Rozumie się, że ten podział na homo faber i na homo sapiens nie odpowiada ściśle rzeczywistości. Jest to podział wygodny — i nic więcej.

Bo wiemy przecie, że ten, którego zwiemy homo faber, człowiek okresu paleolitycznego, grzebał swych zmarłych; a człowiek, grzebiący swych zmarłych w określonej postawie, ma przecie jakąś wiarę w życie pozagrobowe, jakiś ideał czy religijny czy magiczny czy przedreligijny, rodzinny, który dowodzi, że nie jest on prostym narzędziem, że ma jakiś niepokój, zainteresowania, przekraczające jego los bezpośredni.

A najstarszy człowiek, jakiego dziś znamy, człowiek neanderthalski (z Neanderthal) umiał robić ogień. Był on Prometeuszem, który miał tę nieprawdopodobną odwagę, że wynalazł ogień, wynalazek może bardziej zadziwiający niż telegraf bez drutu, radio i inne, z których chełpimy się dzisiaj.

Podział ten na homo faber i na homo sapiens uważam za dość powierzchowny, bo oznacza on nie dwie następujące po sobie ludz-

kości, ani nawet dwie ery tej samej ludzkości, przeciwstawiające się radykalnie jedna drugiej, ile raczej dwa oblicza człowieka, dwie funkcje człowieka odwiecznego, już to wzajem się splatające, już też pozornie odosobnione.

Chcąc być ścisłym, trzebaby dodać do homo faber i homo sapiens jeszcze homo spiritualis, człowieka duchowego, człowieka religijnego. A wówczas możnaby tak scharakteryzować te trzy funkcje człowieka wszystkich okresów:

jest on *faber* — rzemieślnikiem, robotnikiem w miarę, na ile znajduje się na świecie, jest on „jestestwem na świecie", chce przekształcić oblicze ziemi.

I rzeczywiście człowiek jest stworzony po to, iżby zaznaczyć swój pazur na powierzchni planety. Człowiek ma tę ambicję, aby nie zostawiać ziemi taką, jaką ją znalazł. Chce on pokazać, że jest jej panem. „Renovabis faciem terrae" — odnowisz oblicze ziemi — słowa te wypowiedziane zostały do człowieka.

Jest on *sapiens* — myślicielem, artystą. Chce on zmienić świat już nie tylko od zewnątrz, ale zmienić go w samym jego istnieniu, przyswoić go sobie od wewnątrz, wynieść go w sobie do poziomu ludzkości.

Kiedy człowiek rozważa świat, to świat przestaje być *rzeczą*, a staje się stosunkiem, stosunkiem poznawalnym; rzeczy przekształcają się w równania, świat staje się przejrzysty, jakby prześwietlony.

Tak samo, kiedy człowiek jest artystą, to przemienia materię, wyciskając na niej formę. Forma ta jest znakiem, znakiem jego emocji, emocji, która w jednej chwili może go podnieść, z chwilą, gdy całe jego życie skupiło się w wielkiej radości lub w wielkim bólu. A przez wyrażenie tej emocji w materii człowiek urzeczywistnia obcowanie z innymi ludźmi.

Jest on *spiritualis*, duchowy: wiąże się z absolutem, uwielbia i kocha Tego, Który zarazem nieskończenie przewyższa wszystko, co można pomyśleć o Nim, a który jest nam bardziej bliskim, niż my sami sobie jesteśmy bliscy.

Jaką jest lub jaką powinna być hierarchia tych trzech funkcji człowieka — faber, sapiens i spiritualis?

Nie mogą one stać obok siebie: człowiek byłby wtedy rozbity na cząstki, gdy tym czasem jest on i musi być jednością.

Pozornie to homo faber jest prawie wszystkim. Jest on prawie wszystkim w tych niezliczonych tysiącleciach, jakie poprzedziły historię; jest on prawie wszystkim pozornie nawet i dzisiaj. Jeśli przyjrzymy się masie ludzkiej, to zobaczymy, że cały jej czas pochłaniają troski o życie materialne. A nawet ci z pośród nas, którzy mają więcej wolnego czasu dla myśli i dla ducha, mają tyle na głowie trosk, iż często zdaje się, że funkcje niższe górują nad wyższymi.

Ale ten pozorny stan człowieka nie przeszkadza, że prawnie — a prawo ciągnie ku sobie fakty — że prawnie to *homo faber* winien podlegać człowiekowi myślącemu — *homo sapiens.*

Czyn nie jest sobie panem ani królem; musi nim rządzić myśl; a na ile czyn, podbój świata, panowanie nad światem — góruje nad myślą, rodzi to katastrofy, stawia ludzi jednych przeciw drugim, jak to zbyt dobrze widzimy dzisiaj, i ostatecznie czyni człowieka nieszczęśliwym.

Wtedy człowiek gubi się w świecie, błąka się wśród rzeczy. A przeto wyższość nad *homo faber* ma mieć *homo sapiens,* jeśli czyn i praca mają być kierowane myślą i przez myśl oświecane.

I ta właśnie zasada wyższości myśli nad czynem materialnym sprawiła, że — jak powiada Paul Valery — Europa zbudowała naukę, a nauka przekształciła życie, bo nauka ze swej natury jest przekazywalna, udzielająca się, jak prawda, jak dobro: „bonum est diffusivum sui" — powiedział św. Tomasz: dobro musi się udzielać.

To też nauka sprowadza się do metod i recept, jakie każdy może nabyć. Najszlachetniejszy ten towar wyrabia się w kształtach coraz bardziej giętkich i spożywalnych, rozdziela się wśród coraz liczniejszej klienteli, staje się rzeczą wymiany, naśladowaną i wytwarzaną wszędzie. Dlatego też narodziny i postęp nauk tudzież ich ogniska — uniwersytety liczymy za najważniejsze zdarzenie w dziejach Europy. Nauka zawsze dąży do uniwersalności i do jedności, jak uniwersalnym i jednym jest rodzaj ludzki.

A w skutku swym ma ona wyzwolenie człowieka bez różnicy rasy czy barwy, bo wie, że człowiek wszędzie jest ten sam; murzyn oświecony jej światłem, jest równy europejczykowi.

Zawsze też starano się całość wiedzy ludzkiej udzielać wszystkim, tak jakby można udzielać jej w postaci eliksiru, proszku czy pigułki. Rychło bowiem zrozumiano, że nauka jest pierwszorzędnym czynnikiem cywilizacji; poznano doniosłość społeczną i wartość artystyczną badań naukowych; bardzo szybko spostrzeżono konieczność dania naczelnego miejsca myśli i wiedzy, iżby znaleść filozofię praktyczną, aby uczynić nas niejako panami i posiadaczami przyrody.

Nawet szeroka opinia publiczna zrozumiała, że badanie naukowe stanowi niezbędny warunek wszechstronnego postępu ludzkości. Dzięki temu, że przeciętny człowiek dzisiejszy ma więcej wolnego czasu, niż w poprzednich stuleciach, daje ono wszystkim możność dostępu do radości myślenia. Rozwój pomyślny stosunków społecznych i kulturalnych naszego wieku daje każdemu pojąć, że w najbardziej naglącym interesie publicznym kraju leży popieranie badań czystych, bezinteresownych, prowadzonych dla samej tylko ich wartości umysłowych i artystycznych.

Zdaje się, jak gdybyśmy pod tym względem nawrócili do czasów średniowiecznych czyli do kolebki uniwersytetu.

W średniowieczu mówiono:
„Niemcy mają cesarstwo.
Italia ma papiestwo.
A Francja ma uniwersytet paryski".

Chciano przez to powiedzieć, że ku Francji dla jej magnesu, jakim jest uniwersytet paryski, oscyluje cały cywilizowany świat i że dzięki swemu uniwersytetowi panuje ona duchowo nad całym światem. Podobnie dziś uniwersytet jest żywym ogniskiem, bez jakiego ciemno i zimno byłoby na ziemi, gdzie człowiek szybkimi krokami cofałby się ku pierwotnemu stanowi barbarzyństwa i dzikości. Oto filozofia uniwersytetu. Przyjrzyjmy się teraz jego socjologii.

II. SOCJOLOGIA UNIWERSYTETU.

Kiedy określiliśmy pierwszy termin porównania — uniwersytet, wskazując na jego naturę, dajmy teraz określenie społeczeństwa w związku z działaniem uniwersytetu, w związku z jego służbą publiczną, dla dobra narodu. Społeczeństwo, konkretnie rozważane, jest to nie tylko ogół jednostek, ale przede wszystkim wielki zespół przeróżnych zrzeszeń, na czele których idzie zrzeszenie najstarsze — rodzina. Rodziny są właściwymi komórkami, z których powstaje i nieustannie odradza się życie społeczne.

Zaś szkoła wogóle, a szkoła wyższa w szczególności stanowi punkt styczny między rodziną a życiem społeczeństwa.

Stąd szkoła wyższa ze swej natury jest rzeczą społeczną. Dlaczego?

Bo 1° tworzy i mnoży dobro publiczne, spełniając w ten sposób służbę publiczną niczym nie zastąpioną dla pomyślności społecznej;

2° bo jest własnością ogółu obywateli czyli wszystkich członków społeczeństwa;

3° bo spełnia służbę publiczną wychowania, jakiej rodzina już dać nie może przy ognisku domowym.

Ktoś powiedział, że człowiek to jestestwo nauczane, szkolone. Nauczanie tedy czyli funkcja oświecania albo fakt kierowania kimś w nabywaniu wiedzy odpowiadałyby bardziej potrzebie bliźniego niż prawu tego, który je prowadzi.

Niewątpliwie można w nim widzieć dalszy ciąg wolności myślenia, wyrażania swej myśli — twierdzi prof. Noubel; ale myślenie i wyrażanie swej myśli doskonale da się pojąć bez udzielania myśli innemu; a jeśli nawet zwracamy się do kogoś innego, to nie ma żadnej potrzeby przypuszczać, że jest on nieukiem w przedmiocie, który mu się wykłada. Przeciwnie, nauczać znaczy to, że ten, którego się naucza, nie ma wiadomości lub stopnia wiadomości, jakich mu się udziela.

W grę tu wchodzi raczej jego potrzeba niż nasze ku temu prawo. Już francuska Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela z dnia 24 czerwca 1793 r. w art. 22 głosiła: „Oświata jest potrzebą wszystkich. Społeczeństwo winno popierać ze wszystkich sił postęp rozumu publicznego i oświatę udostępnić wszystkim obywatelom”. A Danton myśl tę lapidarnie wyraził w tych słowach: „Po chlebie pierwszą potrzebą ludu jest oświata”.

A więc potrzeba ta jest wspólna wszystkim. Jeśli ludzie rodzą się wolnymi i równymi w swych prawach, to nie rodzą się zaopatrzonymi w wiadomości, niezbędne do życia w społeczeństwie.

Można więc założyć, że potrzeba oświaty jest potrzebą powszechną, że funkcja nauczania odpowiada interesowi zbiorowemu i że jego organizacja służy dobru ogólnemu, dobru publicznemu.

Czy z tego wypływa, że szkoła wyższa jest także ogólną i zbiorową potrzebą jak szkoła powszechna? Pytanie to daje nam możność zrobienia tu ważnej dystynkcji. Bo można odpowiedzieć na to rozmaicie stosownie do tego, czy rozważa się potrzebę szkoły wyższej w stosunku do jednostek, czy w stosunku do zbiorowości narodowej i społecznej, jaką one tworzą.

Z punktu widzenia dobra jednostkowego możnaby — zdaje się — przypuścić, że zaspokoiłoby się je w szkole powszechnej, nawet gdyby nie istniała szkoła wyższa. Po co nam tyle nauki? Czyż nie twierdzono, że wiedza pomnaża cierpienie?

Ale gdy zważy się na interes narodowy i dobro publiczne, czyż w narodzie lub w danym społeczeństwie nie będzie miał pierwszorzędnej doniosłości fakt posiadania najlepiej urządzonych laboratoriów, najbogaciej uposażonych instytutów Pasteurowskich i najlepiej postawionych szkół wyższych dla kształcenia iście wyższych kompetencji, zdolnych zająć najwyższe kierownicze stanowiska?

Jakaś mniejsza czy większa liczba analfabetów w masie ludności w niczym nie zaszkodziłaby postępowi takiej cywilizacji.

Przy tym systemie możnaby tylko pojąć, że państwo nie interesuje się szkołą powszechną, aby tym bardziej dać wszelką zachętę i poparcie nauczaniu, które bezpośrednio dostarcza mu kadr administracyjnych, urzędników, inżynierów, radców państwa, dyplomatów i innych funkcjonariuszy, naczelników urzędów specjalnych, a jednocześnie dostarcza mu wynalazków i niezbędnych organizacji dla wyższego dobrobytu społeczeństwa.

Taką np. była organizacja szkolna Napoleona: szkołę powszechną zaniedbano. Pochodziło to stąd, że Bonaparte nie wierzył w konieczność oświaty ludowej i myślał, że ludność ciemna będzie mu bardziej oddana, będzie mu ślepo posłuszna. Jużci postępowa myśl demokratyczna XX w. twierdzi odwrotnie, słusznie powtarzając przed chwilą przytoczone głębokie słowa Dantona. Co więcej, szkoła powszechna i średnia — to konieczność, bez jakiej nie mogłaby powstać ani

rozwijać się szkoła wyższa, podobnie jak trudno przedstawić sobie zdrowy postęp obydwu tych stopni nauczania bez dobrze postawionej szkoły wyższej.

Słowem, dobro powszechne i publiczne wymaga funkcji wyższego nauczania.

Stąd już łatwo wyprowadzić następny wniosek, że szkoła wyższa, uniwersytet jest własnością społeczeństwa.

Dowodzi tego zasada równości jednostek wobec urzędów publicznych.

Skoro obywatele spełnią pewne ustalone warunki w sposób ogólny i bezosobowy, wtedy oni jako użytkownicy mają prawo do świadczeń, które ma im dać uniwersytet.

Zawartość i sposoby tych świadczeń również są ustalone poza jakimikolwiek względami na osoby ludzkie.

A jeśli jest miejsce dla należnych opłat, to są one równe dla wszystkich obywateli państwa.

Uniwersytet, jak każda inna instytucja publiczna, z chwilą swego ustanowienia i regularnego przez pewien dłuższy okres funkcjonowania w kraju staje się składnikiem życia obywatelskiego. Stwarza on dokoła siebie klientelę, grupę użytkowników, tych którzy mają słuszny interes w pomyślnym rozwoju i w postępie instytucji. Dlatego możnaby określić uniwersytet jako instytucję dobra publicznego, będącą organizacją prawną praw i obowiązków, powstających z zastosowania prerogatyw i środków władzy publicznej dla zaspokojenia potrzeby interesu ogólnego, jakim jest nauka wyższa.

Bowiem uniwersytet jest organizacją studiów, dążącą do zaspokojenia potrzeby badań ściśle naukowych. I ta jego cecha ma swój główny interes w tendencji stania się instytucją coraz bardziej pożyteczną, potrzebną, owszem niezbędną dla społeczeństwa, do coraz większego przysposobienia jej do potrzeb społecznych.

Im bardziej instytucja ta zanurza się w środowisku społecznym, któremu stara się służyć, tym bardziej staje się zdolną do jego obsługi, tym bardziej jest usłużną w najszlachetniejszym znaczeniu słowa.

Uniwersytet nie jest służbą publiczną bylejaką: jest to służba publiczna Ducha. Pierwszą cechą szczególną instytucji wyższego nauczania jest to, że nie ma ona do czynienia z rzeczami ani z interesem materialnym, ale zwraca się do osób, ma na celu duchową osobowość swej klienteli. Przy spełnianiu swych zadań odwołuje się ona do tego, co jest najbardziej wewnętrznym również w osobowości swych czynników. Są to miejsca — jak mówił Maurice Barrès — w których wionie duch. Kto mówi „uniwersytet", ma do czynienia z instytucją czysto duchową; uniwersytet bowiem zajmuje się sprawami tylko umysłowymi i moralnymi człowieka, ma za swe zadanie przeniknąć jego wewnętrzną osobowość, by ją ukształtować przez nauczanie.

Trzeba dobrze pamiętać, że służba publiczna uniwersytetu nie polega na pracy poprostu dokumentacyjnej.

Zadanie to wprawdzie istnieje w służbie szkoły wyższej i gra w niej dużą rolę. Świadczą o tym choćby same nazwy przeróżnych zakładów, wchodzących w skład uniwersytetu: biblioteki, muzea, ośrodki pomocy naukowych, a mających za zadanie popieranie dokumentacji. Bowiem każda myśl jest dla drugiej myśli pokarmem — dodatnim czy ujemnym, ale zawsze pokarmem, a tym bardziej, gdy zwraca się do umysłu w stanie kształtowania, do umysłu, który właśnie nauczanie ma ukształtować. Prawie zawsze młodzieniec będzie człowiekiem swego nauczania i wykształcenia, jakie otrzymał w uczelni. Ta służba szkoły wyższej ma tedy przemożny wpływ na istotne składniki osoby ludzkiej. I na tym właśnie polega prawdziwie podstawowy rys tej służby publicznej: ma ona za przedmiot samą osobowość człowieka.

Dlatego w logice rzeczy jest, że uniwersytet stanowi instytucję publiczną wychowania narodowego, a nie tylko samego nauczania.

Nauczanie jest wychowywaniem.

Młodzież ma tu zdobyć możność rozwijania swej osobowości, swych uzdolnień, osiągnąć zdobycie prawdy, urzeczywistniać dobro, do jakiego tylko jest zdolna, a w ten sposób zająć stopień swój w społeczeństwie i spełnić swe przeznaczenie ludzkie.

Nim wejdzie ona w życie, brak jej pod tym względem niezbędnych wiadomości, nie zna sama siebie; a trzeba jej przecie odkryć jej własne życie wewnętrzne: życie umysłu i serca.

Ale w miarę tego wewnętrzengo odkrywania życia duchowego i tej świadomości siebie młodzieniec czerpie w podawanej mu nauce siły do czynu, jakie odczuwa w sobie powoli, ale coraz przemożniej; wyrabia w sobie odpowiedzialność, jaką mu one nakładają.

Nauki, wykładane mu przez mistrzów, wcale nie są prostymi pojęciami — dokumentami do układania w osobne przegródki; ale promieniują światłem upragnionym, a zarazem przepojonym ukrytymi siłami, które stają się ciałem i krwią, ideami-siłami, żywymi emocjami, w codziennej rzeczywistości wyrażą się w postaci nowego życia — dobrego lub złego.

Nauczanie prowadzi młodzieńca do moralności, do cnoty, zarówno jak do wiedzy.

Edward Guyot z siłą przedstawia ten przemożny wpływ nauczania na całokształt duchowy młodzieńca, gdy pisze, że prawdziwe wychowanie ma na celu nie tylko wzbogacenie czy umeblowanie umysłu, ale i wdrożenie mu pewnych dążności; sieje ono dla dalszej przyszłości, przekraczającej doświadczenie osobiste, a według innych — wykraczającej poza życie. Niema prawie nikogo, ktoby nie był tego świadom.

Niema ani jednej rodziny, którąby nie czuła, że od tego nadanego dziecku kierunku zależy coś więcej, niż jego przystosowanie się do wymagań życia współczesnego, że ponad wiedzą czystą istnieje nauka obowiązku i szczęścia.

Uniwersytet zbudza inteligencję do ducha krytyki i zaciekawień wynalazczych we wszystkich dziedzinach myśli i doświadczenia. Wyższa szkoła sztuki, nauki czy techniki dzieli na części wiedzę, odosabnia wiadomości, dąży do tworzenia specjalistów, nie przestając wszakże ulegać tej samej ponęcie badań zawsze coraz więcej posuwać je naprzód ku wydawaniu sądu o człowieku i jego przeznaczeniu jak najszerszemu i jak najgłębszemu.

U obu biegunów nauczania znajdujemy pracę wychowawczą: w szkole powszechnej z urzędu narzuca się wnioski życiowe; w szkole wyższej podsuwa się je, daje się do oceny i wyboru; ale czyż z mniejszą przemożną siłą? Na wszystkich swych stopniach nauczanie jest zarazem wychowaniem: nieuniknienie dotyczy ono człowieka i kieruje jego postępowaniem.

To przemożne działanie duchowe uniwersytetu na duchowość wychowanka w pełni ocenimy wówczas, gdy zdamy sobie sprawę z faktu, że ta służba publiczna uniwersytetu porusza wewnętrzną osobowość jego personelu nauczającego.

Jeśli szkoła wyższa ma za przedmiot samą osobowość swych wychowanków, to jej służba publiczna nosi to drugie oblicze, dość szczególne dla służby publicznej jako takiej, że u swego personelu również głęboko porusza jego wewnętrzną osobowość. Jeśli tamci są wychowankami, to ci są wychowawcami. Czyż nie jest to rodzaj duchowego ojcowstwa?

Nie łatwo byłoby uważać naszych mistrzów tylko za prostych dostawców różnych wiadomości. Protestowaliby oni stanowczo, gdyby państwo czy społeczeństwo tego od nich wymagało; nie mogą oni i nie chcą być ani „służącą do wszystkiego" ani prostymi urzędnikami czy najemnikami państwa lub społeczeństwa.

Z racji swego pochodzenia są to synowie swego narodu, przeważnie dzieci ludu, związani z nim najsilniejszymi węzłami krwi i ducha, znający jego potrzeby i pragnienia, służący mu swą pracą nie tylko dla zdobycia kawałka chleba.

Z racji swych zajęć i specjalności są to pracownicy umysłowi, rozwijający w swych słuchaczach instynkt obserwacyjny, wyrabiający u nich ducha krytyki, zaspakajający ich przyrodzoną a zdrową ciekawość. Z racji swych wysokich kwalifikacji naukowych tudzież swych umiłowań są oni apostołami postępu, mającymi wysokie posłannictwo cywilizacyjne w narodzie. Miejsce ich pracy — uniwersytet — jest miejscem rozmyślania, zjednoczenia, zgody obywatelskiej pośród tylu czynników rozbieżności i nieuniknionych sporów.

Ale przede wszystkim są oni wychowawcami.

I tego właśnie spodziewa się po nich społeczeństwo; żąda ono od nich, aby ze swych słuchaczy wyrabiali ludzi, nim wyrobią z nich lekarzy, adwokatów, nauczycieli, urzędników, inżynierów, artystów. Uniwersytet nie może być zakładem ani narzędziem mechanicznym dyscyplin, umiejętności przeróżnych, ale prawdziwym domem wychowania narodowego. Wychowanie to nie ma na celu tylko dawać wiedzę, ale i wyrabiać charakter, wolę. Rozumie się, że tego dzieła wychowania personel służby publicznej uniwersytetu nie może spełnić bez ciągłego nakładu swej najgłębszej osobowości.

Jeśli nie ma to być prostym abstrakcyjnym udzielaniem zasobu idei i faktów, jeśli ma się tu wytwarzać duchowy dar jako wyraz osobowości mistrza — przynajmniej w układzie pojęć i w ich zastosowaniu, jakie czyni je przyswajalnymi, to ta służba publiczna istotnie różni się zasadniczo od wszystkich innych.

Profesor-wychowawca spełnia dzisiaj w uniwersytecie wedle swego najlepszego rozumienia to, co już w zaraniu X wieku przepisywały mnichom benedyktyńskie konstytucje opactwa w Cluny: „wychowywać najuboższe nawet dziecko z taką samą starannością jak i syna króla” [1]).

Innymi słowy syn chłopa, robotnika, zarówno jak syn arystokraty i bogacza, wynosi dziś z uniwersytetu iście królewski tytuł i przygotowanie do piastowania najwyższych stanowisk w społeczeństwie i państwie bez względu na swe urodzenie.

Oto demokratyczna wartość służby publicznej uniwersytetu dla życia i postępu społecznego.

III. STOSUNEK SPOŁECZEŃSTWA DO UNIWERSYTETU.

Gdy zestawiliśmy z sobą obadwa terminy — uniwersytet i społeczeństwo, gdy określiliśmy służbę publiczną szkoły wyższej i wskazali te bezcenne świadczenia, jakie daje ona społeczeństwu, to obecnie należy rozważyć, jaki stosunek winien łączyć społeczeństwo z uniwersytetem, albo dobitniej: co należy się od społeczeństwa uniwersytetowi, iżby sprostał on bardzo trudnym swym zadaniom.

Odpowiedzmy na to ogólnym twierdzeniem, jakie dał jeszcze w r. 1907 we francuskeij izbie posłów Aristides Briand, gdy wyrzekł te znamienne słowa:

„Jest to prawo ojców rodzin wobec szkoły powszechnej, wobec gimnazjów i liceów, wobec nawet zakładów wyższego nauczania — zespolić się z wysiłkami profesorów, dać im pomoc w kontroli zupełnie słusznej, bo ostatecznie są to ojcowie rodzin i ponieważ chodzi

---

[1]) Klasztor w Cluny (Francja) zbudowany został w r. 909 przez Wilhelma Pobożnego. Stąd wyszło kilku wielkich papieży średniowiecza, jak Grzegorz VII, Urban II i inni.

o mózgi ich dzieci, powierzonych naszym nauczycielom i naszym profesorom”.

Innymi słowy tej współpracy wymaga interes rodzin przede wszystkim.

W naszych czasach oświata publiczna nazywa się wychowaniem czyli dalszym ciągiem tej zbawczej dla jednostki i społeczeństwa roli, jaką spełnia rodzina. Czyż to nie wskazówka, że służba publiczna szkoły wyższej uświadamia ogół narodu o jego bardzo wielkiej a szerokiej odpowiedzialności? Dlatego szkoła wyższa ma prawo żądać ściślejszej współpracy od wszystkich tych w narodzie, którzy w jakikolwiek sposób mogą przyczynić się do oświaty i wychowania młodzieży.

Niedawno minister poczt i telegrafów we Francji mówił: „Administracja nasza jest jedną z tych, których dobre funkcjonowanie daje najwięcej pożytku dla dobra kraju i tą również, która ma stosunki najbardziej bezpośrednie, najbardziej ścisłe, najbardziej ciągłe z publicznością, jakiej zdobyć mamy sympatję”. Słowa te najprawdziwiej odnoszą się do tych, którzy korzystają z uniwersytetu czyli do studentów, ich rodzin, do całego społeczeństwa.

Oto jasno postawione prawo tego pożądanego współdziałania, które łączyć winno uniwersytet, jego personel nauczający tudzież konsumenta dobrodziejstw uniwersyteckich — społeczeństwo.

Społeczeństwo ma zrozumieć i odczuć dobrodziejstwa uniwersytetu, a zwłaszcza to, że jest on wewnętrzną koniecznością narodu, skąd wypływa obowiązek niezbędnej z nim współpracy.

W czym się ma wyrażać ta społeczna współpraca z uniwersytetem?

Przede wszystkim w tym, aby rodziny dzieciom swym a naszym wychowankom wdrażały myśl o pilności, o tym najważniejszym obowiązku względem nauki i szkoły.

Nasi studenci i nasze studentki muszą pamiętać, że uniwersytet daje im bezcenne dobra w postaci należnych im praw, które można streścić w następujących punktach:

1⁰ prawo do całości świadczeń czyli prawo do programu; państwo bowiem wzięło na się prawdziwe zobowiązanie, ogłaszając swe programy czyli spisy wykładów; musi ono dotrzymać go, a dotrzymać w duchu, jakiego wymaga interes publiczny, a nie interes jakiegoś stronnictwa, klasy, ani jakakolwiek dążność społeczna dnia dzisiejszego;

2⁰ prawo do całokształtu świadczeń czyli prawo do godzin zajęć w uniwersytecie;

3⁰ prawo do warunków moralnych, hygienicznych i kulturalnych w wyższej szkole, sprzyjających pilności i życiu akademickiemu; — i

4⁰ byłoby pożądanym prawo do korzyści ze stopnia i stanowiska, wypływających z tych świadczeń. Ale czyż szkoła odpowiada za

umieszczenie na stanowisku swych wychowanków? Pod tym względem jesteśmy tu zwolennikami kultury bezinteresownej. Miejmy przynajmniej nadzieję, że kultura ta duchowo zrównoważy się w umysłach ugruntowanych w siły moralne, wydające człowieka uczeńszego, człowieka z charakterem.

I tu współpraca społeczeństwa z uniwersytetem u nas ma wdzięczną rolę do spełnienia: chodzi o zwalczanie fałszywej tezy o nadmiarze inteligencji w Polsce.

Bajki o tzw. „nadprodukcji inteligencji" to jeden z czynników najbardziej demoralizujących młodzież akademicką.

— Po co się uczyć — mówi młodzież — po co zdawać regularnie egzaminy, kiedy i tak ludzi z dyplomami jest za dużo?

A tymczasem rzeczywistość w Polsce jest taka, że na jednego studenta przypada 711 mieszkańców; w Niemczech zaś — 612 mieszkańców. Pod względem ilości lekarzy, przypadających na tysiąc mieszkańców, jesteśmy w statystyce europejskiej na dwudziestym dopiero miejscu. W handlu polskim zaledwie około 40 proc. ludzi ma fachowe wykształcenie.

Skąd więc biorą się bajki o „nadprodukcji inteligencji?"

Przyczyn tego należy szukać w psychozie urzędniczej, która opanowała młodzież.

Pragnieniem tysięcy studentów jest skromna posadka urzędnika państwowego lub samorządowego z wynagrodzeniem choćby 150 zł. miesięcznie. Szczytem tej kariery urzędniczej jest tytuł radcy i pensja 400 — 500 zł. na miesiąc.

To dążenie do skromnego, lecz pewnego bytu jest zrozumiałe wśród ludzi starszych, którzy już mają życie po za sobą, ale nie u tych, którzy w nie dopiero wchodzą.

Rokrocznie przeszło 4.500 młodych ludzi otrzymuje dyplomy wyższych uczelni. Z tego według badań Tow. przyjaciół młodzieży akademickiej zaledwie jedna trzecia może uzyskać zajęcie w instytucjach państwowych czy samorządowych.

Czyż pozostałe 3.000 ma się ograniczyć do wyrzekania na „nadprodukcję inteligencji" i wydeptywania poczekalni biur personalnych? Czy też winno raczej zrezygnować ze spokojnej pracy, a zdobyć się na pewne ryzyko i samemu poszukać sobie *nowego terenu pracy?*

Młodzież akademicka wykazuje wiele inicjatywy, zapału i temperamentu, jeśli chodzi o politykę. Dlaczego w sprawach bezpośrednio ją obchodzących jest bierna i ospała?

Stan ten winien ulec zmianie. Młode pokolenie musi iść w życie *z wiarą w swe siły własne.* Musi wyrobić w sobie cechy pionierskie, musi wreszcie stwarzać dla siebie nowe tereny pracy, których w Polsce jest jeszcze wiele. Przemysł zaczyna się budować, handel jest w większości na poziomie — powiedzmy — średniowiecznym, rolnictwo w zaniedbaniu, spółdzielczość w stadium początkowym.

Pracy dla młodych dość!

Społeczeństwo musi młodym ułatwiać te pierwsze ich kroki w życiu przy zdobywaniu odpowiednich zajęć.

W polskich warunkach, przy naszych potrzebach rozwojowych istnieją ciągłe braki kadr ludzi odpowiednio wykształconych, fachowców. Conajmniej od kilku już lat teza nadmiaru inteligencji popadła w sprzeczność z realnymi stosunkami w bardzo licznych dziedzinach naszego życia. Młodzież, opuszczająca ławy uczelni wyższych, znajduje chleb i pracę; a tymczasem bardzo często bywa nadaremnie poszukiwana — czyli popyt na nią jest większy niż podaż. Mimo tej jednak rzeczywistości ideologia, jaką karmią ją u nas w czasie studiów wyższych, opiera się wciąż na nieprawdziwych faktach, szczepiąc jej beznadziejność, studząc zapał do pracy powtarzaniem oklepanych frazesów, że nie będzie dla niej miejsca, pracy, chleba ani przyszłości w życiu polskim. Zachęcać młodzież do pilnej pracy i krzepić ideałem najwydatniejszej służby dla Ojczyzny — oto pierwszy obowiązek rodziny i społeczeństwa względem uniwersytetu.

Drugi obowiązek względem uniwersytetu, obowiązek młodych członków rodzin, a naszych studentów sprowadza się do idei bardzo ogólnej — zachowywania przepisów.

Najbardziej bezpośrednim przejawem tego jest obowiązek stałego uczęszczania na wykłady i zajęcia praktyczne. Trzeba, aby rodzina i społeczeństwo ten obowiązek młodzieńcowi przypominały, bo czyż w szkole wyższej student nie uważa się za zwolnionego od wszelkiej regularności w uczęszczaniu na kursy, by nie powiedzieć od samej na nich obecności? I ogół nasz jest dziwnie pobłażliwy dla tej niesumienności studenckiej. Jakże często świeżo upieczony maturzysta słyszy od swego otoczenia: „jesteś już dojrzałym, wolnym człowiekiem; nie ciąży ci już dyscyplina szkolna, jak w gimnazjum; tam mogli cię „karać”, skazywać na „carcer”; musiałeś recytować wyuczone lekcje, a o twej nieobecności na lekcjach zawiadamiano rodzinę lub opiekunów.

Teraz jesteś już wolny, zależysz tylko od siebie samego. Możesz bezkarnie nie uczęszczać na wykłady, a nawet na nich oddawać się marzeniom, skoro ci się to podoba”.

Jakież tu wdzięczne pole, aby rodzina, aby otoczenie usuwały te tak częste zachęty do marnowania czasu, studiów, ćwiczeń i wykładów! Oprócz pilności studenci obowiązani są do poszanowania regulaminu akademickiego jako też osób, wymagających jego przestrzegania w praktyce. Jak dobroczynną byłaby tu szczera, serdeczna współpraca rodziny, społeczeństwa i uniwersytetu wobec tak częstych nieporozumień, a jeszcze częstszych podżegań młodzieży przez prasę partyjną!

Bo muszę to przyznać szczerze — sama młodzież w olbrzymiej swej większości przestrzega przepisów uniwersyteckich, szanuje wolę

swych przełożonych; ale pewna jej część, niestety, ulega poduszczeniom, jakie czyta na łamach prasy partyjnej. Z innych niepożądanych zjawisk życia uniwersyteckiego wiele już dawno wyszło z mody zarówno u nas, jak w innych krajach, a o czym dowiadujemy się już tylko z kronik uniwersyteckich lub z wyroków sądowych, jak np. wyrok pewnego sądu w Paryżu z dn. 8 marca 1856 r. we wspaniałych peryfrazach potępiający studenckie tupanie nogami i bicie w pulpity („chahuts") w celu uniemożliwienia profesorowi wykładu:

„Zważywszy, że w poszczególnym wypadku przeszkoda stawiana wykładowi profesora czy to przy pomocy zbiorowych krzyków („huées") i wrzasków („vociférations"), interpelacji lub innego długotrwałego hałasu, robionego po to, aby zagłuszyć słowa mówcy, jest prawdziwą obelgą, czynioną tej osobistości, której godność jest w ten sposób skompromitowana"... Ewolucja życia uniwersyteckiego w ciągu ostatnich stu lat usunęła podobne dziecinne przejawy, a i odnośne sankcje przepisów akademickich spełniły tu swe zadanie.

Jako następstwo tego rektor może zawiesić wykłady po uprzednio zasięgniętej radzie Senatu akademickiego, a minister może czasowo zamknąć wydział czy uniwersytet w wypadku poważnych zamieszek.

Ale na szczęście ta przykra konieczność zdarza się dziś bardzo rzadko.

Moralna współpraca społeczeństwa z uniwersytetem ma jeszcze inne kształty.

Dużo się mówi w środowiskach uniwersyteckich o tzw. amalgamach, o kombinacjach nauczania, sprzyjających szerszej kulturze.

Dlaczego studenci szkół wyższych nie mają przygotowania do swego najbliższego życia społecznego jako obywatele, przyszli ojcowie rodzin, zawodowcy?

Dlaczego tyle studentek jest przyjmowanych na uniwersytet, a nie daje się im tu możności zaspokojenia ich aspiracji kobiecych, wyrobienia w nich poczucia odpowiedzialności jako jutrzejszych pań domu, żon, matek, pracownic społecznych?

„Czyż choroba ducha współczesnego nie pochodzi ostatecznie z niesłychanego eksperymentu, jaki pewne czynniki starają się wprowadzić do naszego życia akademickiego przez podważanie podwalin religijnych"? pyta profesor Mestre z uniwersytetu paryskiego:

„Wszelki rozwój umysłowy, któremu nie towarzyszy postęp moralny, jest zgubny; a w naszych czasach wyostrzonej inteligencji i przesadnej wrażliwości wszelkie umniejszanie wiary i praktyk religijnych wyraża się w całym społeczeństwie nieuniknionym moralnym upadkiem. Cóż znaczy dla ludu, że będzie umiał czytać, jeśli najpierw nie umie on żyć? A kto go wtedy nauczy żyć?

Szukam w naszej ideologii urzędowej reguły życia, którąby zastąpiła Dekalog — i nie znajduję jej".

Ale może nasza szkoła wyższa broni się, aby mieć ten ideał wykształcenia ludzkiego dla skrupułu intellektualnego i pedagogicznego?

Student dzisiejszy tak bardzo stara się nie wydawać więcej pieniędzy na swe wykształcenie i możliwie najszybciej finansowo zrealizować swe wiadomości, że wcale nie zachęca tych, którzy go uczą, do przekraczania ram programów i do wznoszenia się ku ideom ogólnym.

Z drugiej strony wielkie poszanowanie wolności umysłowej jest rysem górującym polskiej szkoły wyższej; ożywiają ją pewne zamiłowania do nowych doświadczeń, do pragmatyzmu.

Stąd pokusa trzymania się przy tym, aby podawać raczej metodę badań niż doktrynę życia.

Czy należy życzyć sobie urzędowego doktrynaryzmu w uniwersytecie?

Ta nowoczesna klauzula każdej szkoły, która formułuje pewne „dobrodziejstwo inwentarza", przy każdym wniosku, gdy ryzykuje na zejście z drogi ku anarchii umysłu, jeśli już nie obyczajów, może też być rozumiana jako wołanie o niezbędne uzupełnienia.

I tu jeszcze widoczna jest konieczność współpracy: organizacje katolickie, stowarzyszenia wyznaniowe i inne studenckie, stanowią ośrodki akcji umysłowej i społecznej, gdzie wiadomości techniczne uzgadniają się z danymi etyki i religii objawionej.

Instytucje, urządzenia i zakłady społeczne, tworzone dla dobra młodzieży akademickiej, tudzież instytucje czysto studenckie coraz więcej dawać będą młodzieży naszej tę atmosferę rodzinną, te pierwsze wiadomości wstępne o sprawach społecznych, jakich bez tego onaby nie znała, to właśnie, na co szczególny położyć należy nacisk — potrzebę jednoczesnego oddziaływania na jednostkę i na jej środowisko.

Głęboko ujmuje tę prawdę dr. Carrel, gdy mówi, że chodzi o to, aby wydobyć jednostkę ze stanu umniejszenia intelektualnego, moralnego i fizjologicznego, wywołanego przez współczesne warunki życia; aby rozwinąć w niej wszystkie jej czynności ukryte; aby dać jej zdrowie; aby zwrócić jej naprzód jedność, a następnie osobowość. Aby rosła tak, jak pozwalają na to dziedziczne właściwości tkanek i świadomości... Jednostka jest ściśle związana ze swym środowiskiem; nie żyje w odosobnieniu. Odnowimy ją w miarę, na ile zmienimy otaczający ją świat.

Działania umysłowe — powiada tenże autor — pozostają w stanie tylko możliwości, gdy brak im kształcenia i środowiska, na którym inteligencja, zmysł moralny, zmysł estetyczny i zmysł religijny naszych przodków wycisnęły swe piętno. Charakter właśnie środowiska psychologicznego określa w znacznej mierze liczbę, jakość i natężenie przejawów świadomości każdej jednostki. Inteligencja i zmysł moralny

nie rozwijają się, jeśli środowiskko jest zbyt ubogie. Jeśli jest złe, to i działania stają się występne. Jesteśmy zanurzeni w środowisku społecznym jak komórki ciała w środowisku wewnętrznym. Jak one, nie potrafimy bronić się przed wpływem tego, co nas otacza. Ciało ochrania się lepiej przed światem kosmicznym, niż świadomość przed światem psychologicznym. Chroni się przed wtargnięciem czynników fizycznych i chemicznych dzięki skórze i błonie śluzowej. Natomiast świadomość ma granice całkowicie otwarte. Jest narażona na wszystkie najazdy intelektualne i duchowe środowiska społecznego. Zależnie od natury tych najazdów rozwija się normalnie lub wadliwie.

Inteligencja każdego człowieka zależy w znacznej mierze od otrzymanego wykształcenia, od środowiska, w którym żyje, od jego dyscypliny wewnętrznej i od poglądów obiegowych w epoce i grupie, do których należy. Wyrabia się przez studia metodyczne nad naukami humanistycznymi i ścisłymi, przez przyzwyczajenie się do logicznego myślenia i przez używanie języka matematycznego.

Nauczyciele, profesorowie uniwersytetów, biblioteki, laboratoria, książki, czasopisma wystarczają dla rozwoju umysłu. Jedynie jednak książki są naprawdę nieodzowne. Można żyć w środowisku społecznym mało inteligentnym i zdobyć wysoką kulturę. Słowem, sformowanie umysłu jest łatwe. Ale już inaczej jest ze sprawnościami moralnymi, estetycznymi i religijnymi. Wpływ środowiska na te postaci świadomości jest o wiele subtelniejszy. Słuchając wykładu, nie nauczymy się odróżniać dobra od zła i brzydoty od piękna. Moralności, sztuki i religii nie można uczyć tak jak gramatyki, matematyki i historii. Rozumieć i odczuwać to dwie głęboko różne rzeczy. Nauczanie formalne dociera tylko do inteligencji. Uchwycić znaczenie moralności, sztuki i mistyki można tylko w tych środowiskach, w których te zjawiska istnieją i tworzą część codziennego życia każdego człowieka. Inteligencja potrzebuje do swego rozwoju tylko ćwiczeń; inne natomiast zdolności wymagają środowiska, grupy istot ludzkich.

Zdrowe środowisko, jako niezbędny czynnik wychowania naszej młodzieży, może i powinno dać zdrowe moralnie społeczeństwo.

Wszakże to moralne współdziałanie społeczeństwa z uniwersytetem nie wystarcza. Przed inicjatywą i ofiarnością społeczną w dziedzinie życia akademickiego otwiera się bezkresne pole potrzeb materialnych i materialno-kulturalnych. Potrzeby, braki i trudności współczesnego uniwersytetu są tak wielkie, że pomoc z budżetu państwowego nie zdoła ich zaspokoić zarówno u nas, jak we wszystkich innych państwach, nie wyłączając najbogatszych nawet, jak Wielka Brytania i Stany Zjednoczone. Społeczeństwo musi tu przyjść i z materialną pomocą uniwersytetowi, jeśli chce, aby ten owocnie pełnił dla niego swą służbę publiczną.

I znowu powołam się tu na mądre słowa dr. Carrel'a.

Powodzenie takiego przedsięwzięcia — pisze on — wyniknie w jednych krajach z postawy rządu, w innych z postawy ogółu. Gdyby w Italii, w Niemczech, w Rosji dyktator uznał za pożyteczne kształcić dzieci według pewnego typu, zmienić niektóre przyzwyczajenia dorosłych i ich tryb życia, instytucje właściwe ukazałyby się natychmiast. W demokracjach postęp musi wyjść z inicjatywy prywatnej. Kiedy publiczność zda sobie jaśniej sprawę z bankructwa naszych wierzeń pedagogicznych, lekarskich, ekonomicznych i społecznych, zapyta wtedy, jak zaradzić temu położeniu.

W przeszłości właśnie poszczególne jednostki wywołały rozwój religii, nauki, wychowania. Tak np. higienę w Stanach Zjednoczonych zawdzięczamy wyłącznie natchnieniu kilku ludzi. Herman Biggs uczynił z Nowego Jorku jedno z najzdrowszych miast świata. Grupa młodzieńców nieznanych pod kierownictwem Welcha założyła Johns Medical Scool i wywołała zdumiewające postępy patologii, chirurgii i higieny w Stanach Zjednoczonych. Kiedy bakteriologia zrodziła się w mózgu Pasteura, Instytut Pasteurowski powstał w Paryżu z subskrypcji narodowej. Rockefeller Institute for Medical Research został założony w Nowym Jorku przez Johna D. Rockefellera, ponieważ konieczność nowych odkryć w zakresie medycyny stała się oczywista dla Welcha, Theobolda Smitha, Mitchella Pruddena, Simona Flexnera, Christiana Hertera i dla kilku innych uczonych.

Osoby prywatne ufundowały w wielu uniwersytetach amerykańskich laboratoria badawcze, przeznaczone dla postępu fizjologii, immunologii, chemii, przemiany materii itd. Wielkie fundacje Carnegiego i Rockefellera kierują się ideami ogólniejszymi. A więc chcą upowszechnić nauczanie publiczne, podnieść poziom naukowy uniwersytetów, propagować pokój między narodami, zapobiegać chorobom zakaźnym, wzmocnić zdrowie i dobrobyt wszystkich dzięki metodom naukowym. I zawsze ruchy te wywoływało zrozumienie, że istnieje jakaś potrzeba. Państwo nie interweniowało przy ich początku. Ale później instytucje prywatne pociągnęły za sobą postęp instytucji publicznych. We Francji np. wykładanie bakteriologii przyznano początkowo wyłącznie Instytutowi Pasteura. Następnie dopiero wszystkie uniwersytety państwowe stworzyły katedry i laboratoria bakteriologii.

Otóż u nas w Wilnie podobnych „potrzeb” naukowych jest poprostu milion.

Uniwersytet Stefana Batorego przy dzisiejszym stanie rzeczy może swą służbę publiczną spełniać w zakresie bardzo ograniczonym — poprostu dlatego, że rzucony jest na „pustynię naukową”, na olbrzymie obszary jako instytucja wyższego nauczania razem ze Szkołą Nauk Politycznych odosobniona, sama jedna, bez należytych pomocy naukowych, bez zbiorów i zakładów specjalnych — tudzież dla braku środków materialnych.

Iżby przekonać się o tym, spójrzmy na mapę Rzeczypospolitej i zapytajmy, jakie jest rozmieszczenie geograficzne szkół wyższych w Polsce?

Oto na ogólną liczbę 24 uczelni wyższych znajduje się w Warszawie i województwach środkowych — 12, w województwach południowych — 8, w województwach zachodnich dwie szkoły wyższe, a w olbrzymich terytorialnie województwach północno-wschodnich, stanowiących około $^1/_3$ całego obszaru Rzeczypospolitej — sam tylko Uniwersytet Stefana Batorego wraz ze Szkołą Nauk Politycznych.

Czyż można żądać, aby wobec słabego nasilenia kultury polskiej na ziemiach tych wszechnica nasza, niedostatecznie uposażona, mogła wywiązać się ze swego zadania, tak jak byłoby jej szlachetną ambicją? Podołać ogromowi zadań nie jesteśmy w stanie i musimy odwołać się do społeczeństwa o współpracę, o pomoc materialną. Trzeba bowiem pamiętać, że Uniwersytet Stefana Batorego jest tym dla północno-wschodniej Polski, czym Kraków dla Polski południowej, czym Heidelberg dla Niemiec, czym Sorbona dla Francji, czym Oxford i Cambridge dla Anglii; przy tym zdrowego rozwoju narodowego ziem północno-wschodnich nie da się pomyśleć bez dobrze prosperującej wszechnicy wileńskiej.

Tu chodzi już nie tylko o zachowanie bez uszczerbku naszej duchowej ojcowizny — starej uczelni Batorowej, ale jeszcze o coś ważniejszego: rozkwitu wskrzeszonej przez Wielkiego Marszałka uczelni domaga się polska racja stanu w dziedzinie duchowej na wschodzie i północy Europy. A jeśli na tak olbrzymim obszarze jest tylko jeden Uniwersytet Wileński, to, aby sprostać swemu zadaniu, musi on być doskonały, musi wrzeć w nim nieustanna, nieprzerwana praca jak w ulu pracowitych pszczół; inaczej na szwank narażony będzie cały postęp tej ogromnej naszej dzielnicy, a tym samym podważenie jej polskości, co już graniczyłoby ze zbrodnią przeciw narodowi i cywilizacji.

Uniwersytet Stefana Batorego winien mieć coraz większą siłę atrakcyjną i oddziaływać na swych sąsiadów wschodnich i północnych, powinien stać się czym prędzej wielkim ośrodkiem polskich badań Europy wschodniej i północnej.

A do tego musi on rozbudować swe zakłady, biblioteki, zbiory, muzea itp. drogą zapisów i ofiarności publicznej.

Naszym ziemiom północno-wschodnim brak ogromny tych instytucji; np. muzealnictwo jest dziedziną życia we wschodniej Polsce zupełnie zaniedbaną. Zwłaszcza pod względem ilości i jakości muzeów przyrodniczych stoimy na ostatnim miejscu w państwach cywilizowanych. A tymczasem gdzieindziej istnieje silny pęd do zakładania muzeów regionalnych. Muzea regionalne są koniecznością rozwijającego się życia naukowego, a więc i uniwersytetu; mają one za zadanie poznanie swego środowiska fizycznego i społecznego, różnych jego

właściwości, a przeto przyczyniają się do utrzymania i rozwinięcia dodatnich cech regionu, idą ręka w rękę z ochroną przyrody i z ochroną swojszczyzny.

Oto tylko jeden przykład z bardzo wielu naszych potrzeb naukowych. Zaradzić tym potrzebom może pomoc społeczna. Jak w dawnej Polsce monarchowie, magnaci, biskupi, kapituły, rody szlacheckie i mieszczańskie, księża, świeccy robili hojne zapisy na uniwersytet krakowski i wileński, tak i w Polsce odrodzonej, w Polsce zniszczonej przez 100-letnią niewolę i 6-letnią wojnę muszą znaleść się hojni ofiarodawcy nie tylko pośród możnych, ale i z najszerszych warstw społeczeństwa. Jasny wzór mamy pod tym względem w wielkim naszym Wskrzesicielu, który ze swych skromnych poborów ileż razy hojnie nas opatrzył, a po jego śmierci w dalszym ciągu ofiary śle na różne nasze cele naukowe czcigodna jego Małżonka. Z wielkich ofiarodawców należy tu wymienić margrabinę Umiastowską i szereg drobnych wzruszających ofiar od ubogich, skromnych miłośników dawnego Uniwersytetu Wileńskiego, którzy z rozrzewniającą serdecznością niosą nam różne dawnej wszechnicy pamiątki, jakie na wiosnę umieścimy w budującym się obecnie Muzeum U. S. B. imienia Józefa Piłsudskiego.

Swieżo, bo przed miesiącem zaledwie otrzymałem nowy dowód tej ofiarności na rzecz naszej wszechnicy. Oto znany zaszczytnie historyk Ks. Edmund Majkowski, proboszcz z Kopanicy, powiatu Wolsztyńskiego, zgłosił gotowość ofiarowania uniwersytetowi swych bardzo cennych zbiorów — w postaci „dużej i cennej biblioteki, bogatej szczególnie w źródła historyczne”. — „W jej skompletowanie — pisze czcigodny ofiarodawca — włożyłem cały majątek osobisty. Ponadto posiadam piękne zbiory graficzne, numizmatyczne, obrazów itp., nieco lelewelianów i duży aparat naukowy w postaci kartoteki, wycinków, fotografii etc. . . pragnąłbym zabezpieczyć losy moich z takim trudem zebranych kolekcji. Ponieważ mam dla Wilna specjalny sentyment, a z szeregiem uczonych wileńskich — że wspomnę tylko ś. p. Alfonsa Parczewskiego i Michała Brensztejna — łączył i łączy mnie niezwykle serdeczny stosunek, pragnąłbym wziąć Uniwersytet Stefana Batorego w rachubę przy ustanowieniu ewent. fundacji mego nazwiska”.

Przytaczam tę wiadomość dlatego, że przykład Ks. Majkowskiego winien znaleść u nas wielu naśladowców. Po naszych dworach bowiem i plebaniach, a i w skromnych izdebkach niekiedy tyle marnuje się skarbów kulturalnych, gdy tymczasem mogłyby one służyć wzmaganiu tu nauki i kultury polskiej, gdyby znalazły się w naszych bibliotekach i zbiorach.

Po za tą pomocą naukową od społeczeństwa rozpościera się bezkresne pole pomocy materialnej dla młodzieży. Stan ubóstwa większości naszej młodzieży jest przerażający. Trzeba jej dać jedzenie i mieszkanie. Bo nie da się pojąć nauka w uniwersy-

tecie bez tanich, zdrowych mieszkań studenckich w mieście, bez taniego, a często bezpłatnego obiadu dla młodzieży studiującej. Zmarnują się wszelkie nasze wysiłki jako też wydatki państwa, jeśli gruźlica i przedwczesna śmierć setkami kosić będzie młode to życie, ślęczące o głodzie i chłodzie nad książką. Przecie ta wykształcona młodzież — to wielkie jutro Polski, to najpewniejsza obrona jej granic północno-wschodnich, mocniejsza nad wały, fosy i armaty forteczne, to warownia polskiego ducha na wysuniętym przedpolu kultury zachodniej.

Młodzież ta nasza ma tu olbrzymie zadania do spełnienia: dużo jeszcze ludności Wileńszczyzny, Białorusi, Polesia stoi jakby na uboczu od ośrodków kultury polskiej. Co gorsza, krzyżują się tu od wieków wpływy kultury rosyjskiej, na czym cierpi najbardziej wschodnia część Wileńszczyzny, dokąd słabo docierała kultura polska w czasie 150-letniego zaboru obcego.

Wysunięte położenie georaficzne Północnego Wschodu jako też polityczne znaczenie tej dzielnicy bezwzględnie wymaga, by ludność jej brała wszechstronny czynny udział w przysparzaniu nowych wartości kulturalnych. Duchowe ugruntowanie najbliższego zaplecza naszych wschodnich ziem jest konieczne narówni z jego obroną zbrojną. Zastaliśmy tu Polskę straszliwie zaniedbaną; zostawmy ją odbudowaną, piękną i szczęśliwą. Pomnożenie polskości na ziemiach wschodnich to bezwzględny nakaz chwili bieżącej; wykonać je może tylko dzielne młode pokolenie, wychowane w uniwersytecie na najwyższym poziomie doskonałości stojącym, zahartowane w atmosferze środowiska patriotycznego i duchowo skupionego. Jego celem dzisiaj już nie może być utrzymanie odwiecznego „przedmurza chrześcijaństwa", ale zdecydowany marsz naprzód we wszystkich dziedzinach życia narodowego. To też spod grubej warstwy moskiewskich naleciałości musi wytrysnąć energia i przedsiębiorczość, z której ongi słynęli mieszkańcy naszych wschodnich rubieży. A „człowiek wschodni" musi przeobrażać się w „człowieka zachodniego", bo taką jest tajemna siła duchowej pracy twórczej, promieniująca od wieków z przesławnego ogniska Batorowego. Od wieków przecie wielkie to ognisko wiedzy i cnoty spełnia swe dziejowe posłannictwo. I dziś podobnie jak za czasów wielkiego naszego Założyciela, tutaj pod naszymi nogami jest granica Europy; o miedzę — rozpościera się bezkresny duchowy step Czerwonej Barbarii. Do nas to należy postawić tu granice Europy zachodniej trwałe, rozszerzyć je, zalew nieeuropejski odeprzeć i dowieść, że wędrówki ludów mają być epoką zamkniętą.

Kiedy bohaterski nasz żołnierz z karabinem u nogi pilnuje tu spokoju, bezpieczeństwa Polski i Europy, to my tu w naszej Wszechnicy musimy prowadzić mrówczą pracę badawczą i kulturalną, wznosząc u tych ostatnich granic rzymskiej kultury uprawne pola wiedzy, materialnego i moralnego postępu naszych wsi i miast,

w ciągłym pochodzie naprzód świecąc narodowi wzorem umiłowania trójcy Mickiewiczowskiego ideału — Ojczyzny, Nauki, Cnoty.

*

* *

O, Panie i Panowie, czcijmy głęboko i miłujmy gorąco to prastare gniazdo kultury zachodniej, jakie dla Orła Białego uwił tu wielki król Stefan, a odnowił Wielki Marszałek Józef Piłsudski. Wniknijmy bo tylko myślą, czego obaj ci jego twórcy spodziewali się po swej wszechnicy.

Powiada pierwszy jej rektor Piotr Skarga w liście z dnia 20 czerwca 1580 r. do nuncjusza Caligari, że Stefan Batory „jadąc z Grodna do Kowna, a stamtąd do Wilna" [1]) stawał przed każdym kościołem, wypytywał o różne szczegóły zebraną ludność, ubolewając nad ciemnotą i nędzą ludu, dla którego widział bijącą w oczy konieczność przygotowania światłych, gorliwych przewodników duchowych dla podniesienia kraju ze stanu dzikości. I to właśnie było genezą wszechnicy wileńskiej, która w oczach króla miała stać się dźwignią kultury na północy i wschodzie Rzeczypospolitej.

A Odnowiciel uczelni już w kilka dni po odbiciu Wilna, dnia 25 kwietnia 1919 r. wobec delegacji wileńskiej takie górne zakreślił jej posłannictwo:

> „Chciałbym, by ziścić się mogły jak najprędzej moje najgorętsze chęci, by miasto to stało się jedną z wielkich stolic świata, ogniskiem kultury, nowemi Atenami, które promieniowałyby nie tylko na kraj cały, ale i daleko po za jego granice, i w ten sposób nawiązały nić tradycji ze swą świetną przeszłością — miasta Śniadeckich, Lelewela, Mickiewicza";

a w dniu 28 sierpnia tegoż roku pisał w dekrecie erekcyjnym:

> „Niech promieniuje kulturą w jak najszersze kręgi, podnosi obyczaje, kształci umysły młodzieży, garnące się pod jego opiekuńcze skrzydła i niech będzie jedną z tych dróg świetlanych, które wiodą ludzkość do poznania prawdy".

Te same szczytne zadania przez Założyciela i przez Wskrzesiciela wytknięte uczelnia spełni tylko przy inteligentnym a ofiarnym poparciu społeczeństwa. Zróbmy tedy wszystko, co jest w naszej mocy, aby to wielkie dzieło Batorego i Piłsudskiego postawić na najwyższym poziomie doskonałości.

Ale do tego same względy państwowe i patriotyczne nie wystarczą: tu potrzeba przyjaznego klimatu, ciepłej atmosfery moralnej miasta i społeczeństwa, w której jedynie wzrastać będą młode orlęta,

---

[1]) Biblioteka Polska. Kazania sejmowe Księdza Piotra Skargi, Kraków, 1857, str. 158 — 159.

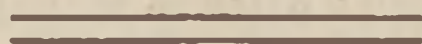
jutrzejsi pionierzy kultury polskiej. Ta życiodajna atmosfera wionąć musi z ogniska domowego.

Ojcowie i matki, nigdy nie mówcie waszym synom i córkom: „kształć się, aby ci dobrze było w życiu", bo w ten sposób młodzieży za cel studiów wskazujecie nędzne żerowisko, do jakiego miałby sposobić ją uniwersytet. Nie! Młodemu Polakowi i młodej Polce trzeba wskazywać górne regiony ducha, do jakich wzlatać ma królewskie plemię Orła Białego.

W pewnej podgórskiej miejscowości gospodarz o świcie znalazł w swym kurniku orlę ze splątanymi skrzydłami, jak pośród kur i kaczek chciwie pożerało rzuconą ptactwu domowemu karmę. Żal mu było królewskiego ptaszęcia; schwytał je i rzucił wysoko ku górze. Ale ptaszę natychmiast wróciło do żeru. Gospodarz schwytał je powtórnie i z wyniosłego muru rzucił jeszcze wyżej. I tym razem orlę wróciło na żer. A gdy na widnokręgu ukazała się czerwona tarcza wschodzącego słońca, gospodarz, poraz trzeci schwytawszy orlę, wyniósł je poza wieś i rzucił jeszcze wyżej, pod obłoki.

A wtedy królewski ptak, ujrzawszy jasny blask słoneczny, wyprostował swe szerokie skrzydła, wzbił się wysoko w przestworza i ochoczo poszybował ku słońcu, jakby spragniony jego życiodajnego światła i ciepła.

Tym dobrym, rozumnym gospodarzem, co orlęciu ukazał słońce, jest wielki nasz Wskrzesiciel; a orlęciem — młódź akademicka, w murach starych Wszechnicy Batorowej studiująca, a słońcem — jasne jutro Polski, dla której wierna, ofiarna, twarda służba publiczna stanowi rację bytu naszej drogiej odrodzonej Matki Żywicielki.

SPIS WYKŁADÓW

W ROKU AKADEMICKIM

1938/39.

INFORMACJA

O WPISACH I WARUNKACH STUDIÓW W UNIWERSYTECIE STEFANA BATOREGO W WILNIE.

Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie posiada 7 wydziałów i 2 studia specjalne a mianowicie wydziały: 1) Humanistyczny, 2) Teologiczny, 3) Prawa i Nauk Społecznych wraz ze Studium Specjalnym Historii Prawa Litewskiego, 4) Matematyczno-Przyrodniczy, 5) Lekarski wraz z osobnym Oddziałem Farmaceutycznym, 6) Sztuk Pięknych i 7) Rolniczy.

Liczba przyjęć nowowstępujących kandydatów jest ograniczona na Wydziałach Matematyczno - Przyrodniczym, Lekarskim i Rolniczym oraz na Oddziale Farmaceutycznym. Nadto Wydziały Lekarski wraz z Oddziałem Farmaceutycznym oraz Prawa i Nauk Społecznych nie przyjmują wcale wolnych słuchaczów, zaś na Wydziałach Humanistycznym, Matematyczno - Przyrodniczym i Rolniczym przyjęcia wolnych słuchaczów ograniczone są do minimum, obejmującego tylko szczególnie wyjątkowe wypadki i pod warunkiem posiadania conajmniej świadectwa z siedmiu klas szkoły średniej (starego typu). Zaznacza się równocześnie, że absolwenci Seminariów Nauczycielskich mogą uzyskać prawo studiowania na Wydziale Humanistycznym w charakterze studentów tylko po złożeniu uzupełniającego egzaminu dojrzałości według norm obowiązujących w szkołach średnich ogólnokształcących; zwolnienie od obowiązku złożenia powyższego egzaminu uzupełniającego może nastąpić tylko w całkiem wyjątkowych wypadkach. Pierwszeństwo w przyjęciu na Wydział Rolniczy mają dzieci rolników oraz osoby, mogące wykazać się praktyką rolniczą.

Przyjmowanie podań o przyjęcie w poczet studentów (i wolnych słuchaczy) Uniwersytetu Stefana Batorego odbędzie się na wszystkich Wydziałach w czasie od 12 do 24 września r. b. włącznie. Podania zaś o przyjęcie na Wydział Lekarski i Oddział Farmaceutyczny U. S. B. będą przyjmowane od dnia 1. IX. do dnia 10. IX. r. b. Od osób, ubiegających się o przyjęcie, są pobierane opłaty manipulacyjne w kwocie 10 złotych.

Do podań o przyjęcie na wszystkie Wydziały dołączyć należy:

1) metrykę w oryginale;
2) świadectwo dojrzałości ośmioklasowej szkoły średniej ogólnokształcącej, państwowej lub posiadającej prawa szkół państwowych (w oryginale);
3) wypełnioną kartę indywidualną (wzór A), którą się otrzymuje bezpłatnie u portiera uniwersyteckiego (ul. Uniwersytecka 3).
4) 1 fotografię, którą należy nalepić na podaniu i własnoręcznie podpisać; fotografia winna być na jasnym tle, bez nakrycia głowy, wymiaru 45 mm $\times$ 63 mm (ponadto trzy fotografie jeszcze będą potrzebne w razie przyjęcia);
5) życiorys własnoręcznie napisany na 3-ej stronicy podania i podpisany całym imieniem i nazwiskiem;
6) kwity Kwestury Uniwersytetu o uiszczeniu a) 10 zł. tytułem opłaty manipulac., b) 4 zł. za badanie lekarskie;
7) świadectwo z badania lekarskiego przez komisję lekarską w Klinice Wewnętrznej na Antokolu, które obowiązuje wszystkich kandydatów nowowstępujących.

Nadto ci, którzy się przenoszą z innej szkoły akademickiej, winni dołączyć świadectwo odejścia z tej uczelni. Ci zaś, którzy mają najmniej półroczną przerwę między ukończeniem szkoły średniej a obecnym zgłoszeniem się o przyjęcie do Uniwersytetu, winni prócz wyżej wymienionych dokumentów dołączyć świadectwo moralności.

Wreszcie kandydaci w wieku poborowym winni przedstawić rejentalny odpis dokumentu wojskowego, stwierdzającego, jaki jest ich stosunek do służby wojskowej.

Na Wydziale Lekarskim kandydaci, ubiegający się o przyjęcie na I kurs medycyny, poddani będą wstępnemu egzaminowi konkursowemu, z następujących przedmiotów:

1) egzamin pisemny z fizyki;
2) egzamin pisemny, polegający na streszczeniu wykładu z zakresu nauk przyrodniczych, lub lekarskich;
3) egzamin pisemny, polegający na wolnym przekładzie lub dokładnym streszczeniu tekstu podyktowanego kandydatom w jednym z trzech języków obcych (angielskim, francuskim lub niemieckim) do wyboru.

Na Oddziale Farmaceutycznym egzamin konkursowy odbędzie się z botaniki i chemii.

Egzaminy te odbędą się po zakończonym przyjmowaniu podań (ścisły termin będzie ogłoszony na tablicy Dziekanatu Lekarskiego). Do podań więc o przyjęcie na medycynę dołączyć należy także kwit Kwestury Uniwersytetu o uiszczeniu taksy egzaminacyjnej, wynoszącej 10 zł.

Studenci, rozpoczynający studia na Wydziale Humanistycznym, będą poddani z początkiem roku akademickiego egzaminowi wstępnemu, którego pomyślny wynik będzie stanowić warunek uczestniczenia w ćwiczeniach proseminaryjnych i seminaryjnych. Studenci którzy nie złożą egzaminu z wynikiem pomyślnym, będą mogli powtórzyć go z początkiem następnego roku akademickiego.

Egzamin, którego celem jest sprawdzenie, czy kandydaci osiągneli stopień rozwoju umysłowego, niezbędny dla skutecznego udziału w ćwiczeniach uniwersyteckich, składa się z trzech części:

a) wypracowanie pisemne na temat literacki, historyczny lub wolny (do wyboru), wykazujące należyte opanowanie stylu i języka polskiego oraz ogólną kulturę humanistycznego rozumowania. Czas trwania 3 godziny;
b) przekład dwu urywków: z języka polskiego na łaciński i z łacińskiego na polski; przy przekładaniu urywka łacińskiego kandydat ma prawo korzystać ze słownika. Czas trwania cztery godziny.
c) próba testów: kandydat musi dać odpowiedzi na pytania zadane, celem stwierdzenia a) ogólnego zasobu wiadomości, b) umiejętności definiowania pojęć, c) umiejętności analizy treściowej łatwego tekstu naukowego. Czas trwania trzy godziny.

Czas i miejsce egzaminu będą podane w osobnym ogłoszeniu.

Na Wydziałach Teologicznym, Prawa i Nauk Społecznych oraz Lekarskim wymagane jest wykazanie się znajomością łaciny (na Wydziale Lekarskim i Prawa i Nauk Społ. w zakresie 8-miu klas gimnazjalnych) jednak na Wydziale Teologicznym dopuszczalne jest złożenie egzaminu z łaciny w określonym terminie, ustalonym przez właściwego Dziekana, po warunkowym przyjęciu, a na Wydz. Lekarskim są przyjmowani wyjątkowo i ci, którzy znają łacinę w zakresie 6-ciu klas gimnazjalnych.

Na Wydziale Sztuk Pięknych kandydaci poddawani są egzaminowi wstępnemu z rysunku i malarstwa, mającemu na celu zbadanie uzdolnień artystycznych kandydatów. Do podań o przyjęcie na Wydział Sztuk Pięknych dołączyć należy także kwit Kwestury z uiszczenia 10 zł. taksy egzaminacyjnej za egzamin wstępny.

Listy przyjętych ogłoszone będą na tablicach Dziekanatów, osobnych zawiadomień o przyjęciu się nie wysyła.

Opłata za studia wynosi na wszystkich Wydziałach jednakowo na wszystkich latach studiów, 200 zł. rocznie. Nowoprzyjęci, bez względu na to, czy rozpoczynają studia, czy przenoszą się z innej uczelni na wyższy rok studiów, opłacają jeszcze wpisowe w kwocie 30 zł. Nadto pobierane będą osobne opłaty za egzaminy.

Stypendia rządowe i inne udzielane są w zasadzie tylko studentom wyższych kursów, którzy — poza udowodnionym ubóstwem — wykazali się dobrymi postępami w studiach, świadczącymi o ich pilności i zdolności. To samo dotyczy długoterminowych odroczeń opłat i zwolnień od opłat (zwolnieni od opłat mogą być tylko obcokrajowcy stypendyści Państwa Polskiego), jak również przydziału mieszkań w Bursach, oraz w Domu Akademickim. Wyjątek od powyższej zasady nie jest wykluczony, może być jednak zrobiony tylko w wypadku istotnie najzupełniej wyjątkowym, dla takiego (ej) szczególnie ubogiego (ej) studenta (tki) I-go roku, który (a) wykaże się nie tylko bardzo dobrym świadectwem dojrzałości ale i zaświadczeniem Dyrekcji Gimnazjum o wyjątkowych zdolnościach i pilności.

Zarówno przy Bratniej Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej jak i przy Wzajemnej Pomocy Studentów Żydów istnieją Mensy (stołówki).

LEGIA AKADEMICKA U. S. B. w r. 1938/39

W roku akad. 1938/39 wszyscy studenci (słuchacze zwyczajni) U. S. B. z I i II roku studiów podlegają obowiązkowi uzupełniającej służby wojskowej w Legii Akademickiej na podstawie Ustawy z dnia 3.III.1938, o powszechnym obowiązku wojskowym.

Do odbywania tej służby zostają wezwani przez władze Legii Akademickiej za pomocą imiennych kart powołania.

Karty powołania doręczone w roku akad. 1937/38 słuchaczom znajdującym się obecnie na I i II roku studiów są aktualne.

Poza tym do służby w Legii Akademickiej mogą być powołani indywidualnie studenci wyższych lat studiów.

Na podstawie tej samej ustawy powołane zostają w bież. roku akad. do odbycia obowiązkowej pomocniczej służby wojskowej w ramach Legii Akademickiej Żeńskiej, studentki, które były na obozie letnim L. A. w sierpniu br., oraz studentki (słuchaczki zwyczajne) USB z I roku studiów.

Wszyscy studenci I i II roku studiów szkoleni będą w dwóch grupach obejmujących:

grupa I — tych, którzy nie odbyli czynnej służby wojskowej,
grupa II — tych, którzy odbyli czynną służbę wojskową.

Studenci, należący do grupy I, rozpoczynający studia w roku akad. 1938/39 zostaną powołani bezpośrednio po przyjęciu na Uniwersytet do jednej z jednostek wojskowych garnizonu wileńskiego, gdzie zostaną skoszarowani na czas od 27.IX — 2.X.38, dla celów organizacyjnych i wyszkolenia wstępnego.

Legia Żeńska szkolona będzie wg. osobnego programu.

Czas wyznaczony na wyszkolenie tak dla Legii Żeńskiej jak i Męskiej wynosi 12 dni zajęć programowych w ciągu roku akademickiego.

TERMINARZ ĆWICZEŃ W L. A. W ROKU 1938/39

Na cały rok akademicki 1938/39 zostały ustalone następujące terminy ćwiczeń dla studentów z poszczególnych wydziałów USB.

A. Dla studentów I roku ze wszystkich wydziałów, zorganizowanych w kompanie wg. grup (I i II):

od 27.IX — 2.X.38 — grupa I — skoszarowanie w jednej z jednostek wojskowych w Wilnie.

Następnie obie grupy ćwiczyć będą w dniach: (zawsze w soboty)

22.X — 1938	14.I — 1939	11.III — 1939
5.XI	28.I	29.IV
19.XI	11.II	14.V
3.XII	25.II	28.V

B. Dla studentów z II roku z wydziałów: Prawa, Humanistyki, Teologii i Sztuk Pięknych dla obu grup (zawsze w środy)

26.X — 1938	18.I — 1939	15.III — 1939
9.XI	8.II	26.V
23.XI	15.II	10.V
7.XII	1.III	24.V

C. Dla studentów II roku z wydziałów: Lekarskiego, Farmacji, Mat.-Przyrodniczego i Rolnego — dla obu grup (zawsze w soboty prócz 3.III.39)

15.X — 1938	21.I — 1939	22.IV — 1939
29.X	4.II	6.V
12.XI	18.II	20.V
26.XI	3.III	
10.XII		

D. Zajęcia dla L. A. Żeńskiej w terminach jak ad A. (bez skoszarowania).

Podział na pododdziały, oraz miejsca zbiórek i ćwiczeń zostanie podany osobnymi zarządzeniami Komendanta Wileńskiej L. A.

Dni przeznaczone na ćwiczenia w L. A. wolne są od wykładów i ćwiczeń na danych wydziałach USB.

W razie konieczności zmiany pewnych terminów zostaną wydane w porozumieniu z władzami USB. osobne zarządzenia.

Stawiennictwo na ćwiczeniach obowiązkowe. Nieobecność na ćwiczeniach w ustalonych terminach nieusprawiedliwiona przed zajęciami pociągać będzie za sobą konsekwencje dyscyplinarne i karne wg. przepisów wojskowych, a niezależnie od tego będą również wyciągane konsekwencje dyscyplinarne na terenie USB. za niestosowanie się do przepisów porządkowych na Uniwersytecie.

(—) Al. Wóycicki,
Rektor.

(—) Chudyba, major,
Komendant Wil. L. A.

SPIS WYKŁADÓW

1938/39.

I.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY.

Filozofia i pedagogika.

Dr. **Tadeusz Czeżowski**, prof. zwycz.

Główne zasady nauk filozoficznych — 3 godz. tyg.: wtorki, czwartki i soboty 8 — 9, sala IV.

Propedeutyka filozofii w szkole średniej: analiza programu i podręczników (ćwiczenia) — 2 godz. tyg.: środy 18 — 20, Seminarium filozoficzne.

Proseminarium filozoficzne — 2 godz. tyg.: piątki 7.30 — 9, sala IV (bez kwadransa).

Seminarium filozoficzne — 2 godz. tyg.: poniedziałki 18 — 20, Seminarium filozoficzne.

Dr. **Bogumił Jasinowski**, prof. nadzwycz.

Filozofia we Francji i Anglii w epoce Oświecenia (w I trymestrze) — 4 godz. tyg.: wtorki, środy, czwartki i piątki 12—13, sala IV.

Kant i idealizm niemiecki (w II trymestrze) — 4 godz. tyg.: wtorki, środy, czwartki i piątki 12 — 13, sala IV.

Główne prądy filozoficzne XIX w. (w III trymestrze) — 4 godz. tyg.: wtorki, środy, czwartki i piątki 12 — 13, sala IV.

Wpływy wzajemne pomiędzy filozofią, nauką i sztuką w starożytności i w wiekach średnich (cały rok) — 1 godz. tyg.: środy 10 — 11, sala IV.

Seminarium historyczno-filozoficzne: lektura i interpretacja „Ennead" Plotyna (cały rok) — 2 godz. tyg.: wtorki 18 — 20, Seminarium filozoficzne.

Dr. **Bohdan Zawadzki**, zast. prof.

Psychologia postępowania — 2 godz. tyg.: czwartki 18 — 20.

Wybrane zagadnienia psychologii wychowawczej — 1 godz. tyg.: soboty 16 — 17.

Seminarium z psychologii ogólnej — 2 godz. tyg.: środy 18 — 20.

Seminarium z psychologii wychowawczej — 2 godz. tyg.: soboty 17 — 19.

Ćwiczenia z psychologii eksperymentalnej — 2 godz. tyg.: piątki 13 — 15.

Wszystkie wykłady i ćwiczenia będą się odbywały w sali Zakładu Psychologii.

Dr. **Henryk Elzenberg**, docent.

Wprowadzenie w humanistyczne działy filozofii (w I trymestrze) — 2 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 9 — 10.

Współczesna etyka i filozofia wartości w krajach anglosaskich (w II trymestrze) —2 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 9—10.

Współczesna etyka i filozofia wartości w krajach anglosaskich (w III trymestrze) — 1 godz. tyg.: wtorki 9 — 10.

Ćwiczenia z etyki i jej metodologii (dla wszystkich roczników) wszystkie 3 trymestry — 2 godz. tyg.: czwartki 9 — 11.

Ćwiczenia i konwersatorium z epistemologii wartości (tylko dla zaawansowanych) wszystkie 3 trymestry — 2 godz. tyg.: piątki 18 — 20.

Wszystkie wykłady i ćwiczenia w lokalu Seminarium filozoficznego.

H i s t o r i a.

Dr. **Stanisław Zajączkowski**, prof. nadzwycz.

Zarys dziejów średniowiecza. Część II — 3 godz. tyg.: środy, czwartki i piątki 9 — 10, sala IV.

Encyklopedia nauk pomocniczych historii (Dyplomatyka polska, zasady chronologii, sfragistyki i heraldyki) — 2 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 9 — 10, sala ćwiczeń Seminarium historycznego.

Seminarium historii średniowiecznej — 2 godz. tyg.: piątki 18—20, sala ćwiczeń Seminarium historycznego.

Janusz Iwaszkiewicz, prof. nadzwycz.

Europa w dobie zbrojnego pokoju — 3 godz. tyg.: środy i czwartki 11 — 12, soboty 9 — 10, sala VI.

Od Wersalu do Locarna (Dzieje Europy powojennej) — 2 godz. tyg.: czwartki i piątki 17 — 18, sala VI.

Seminarium — 2 godz. tyg.: środy 17 — 19, lokal Seminarium.

Dr. Stanisław Kościałkowski, prof. zwycz.

Przegląd dziejów Polski — 3 godz. tyg.: środy, czwartki i piątki 16 — 17, sala VI.

Zarys historii ludności włościańskiej w Polsce (wiek XVI — XVIII) — 1 godz. tyg.: czwartki 10 — 11, sala VI.

Proseminarium historyczne, jako wstęp do badań historycznych (dla rozpoczynających studia historyczne—obowiązkowe) — 2 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 12, sala ćwiczeń Seminarium historycznego (Zamkowa 11).

Seminarium historyczne (dla stud. III, IV i dalszych lat studiów) — 2 godz. tyg.: piątki 10 — 12, sala ćwiczeń Seminarium historycznego.

Dr. Henryk Łowmiański, prof. nadzwycz.

Dzieje Carstwa Moskiewskiego (od Iwana Groźnego do Piotra Wielkiego) — 2 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 16 — 17, sala VI.

Przegląd źródeł do historii Polski i Litwy — 2 godz. tyg.: środy i czwartki 12 — 13, sala VI.

Zagadnienie feudalizmu w Europie Wschodniej — 1 godz. tyg.: piątki 12 — 13, sala VI.

Seminarium historyczne — 2 godz. tyg.: poniedziałki 17 — 19, sala ćwiczeń Seminarium historycznego.

Dr. Ryszard Mienicki, prof. tytularny

Kozaczyzna w I połowie XVII-go wieku (w I trymestrze) — 1 godz. tyg.: wtorki 18 — 19, sala VI.

Seminarium historyczne — 2 godz. tyg.: soboty 14 — 16, sala ćwiczeń Seminarium historycznego.

X. Dr. Czesław Falkowski, prof. zwycz. (z Wydz. Teologicznego).

Reformacja — 2 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 17 — 18, sala VII.

Dr. Marian Morelowski, prof. nadzw. (z Wydz. Sztuk Pięknych).

Historia sztuki ziemi wileńskiej, nowogródzkiej i połockiej w XVIII w. ze szczególnym uwzględnieniem architektury i rzeźby — 2 godz. tyg.: wtorki i środy 17 — 18, sala Seminarium Archeologii klasycznej.

Językoznawstwo ogólne

Dr. Jan Otrębski, prof. zwycz.

Czytanie tekstów sanskryckich — 2 godz. tyg.: poniedziałki i czwartki 9 — 10, lokal Seminarium.

Morfologia języka staropruskiego — 2 godz. tyg.: wtorki 8 — 10, lokal Seminarium.

Czasownik w języku greckim, budowa i odmiana — 2 godz. tyg.: poniedziałki i czwartki 8 — 9, sala VIII.

Fleksja języka gockiego — 1 godz. tyg.: środy 8 — 9, sala VIII.

Wybrane kwestie z nauki o języku — 1 godz. tyg.: piątki 8 — 9, sala VIII.

Ćwiczenia w czytaniu tekstów greckich — 1 godz. tyg.: soboty 8 — 9, lokal Seminarium.

Ćwiczenia w czytaniu tekstów staropolskich — 1 godz. tyg.: soboty 9 — 10, lokal Seminarium.

Filologia klasyczna.

Dr. **Jan Oko**, prof. zwycz.

Stylistyka łacińska (w I trymestrze) — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy i czwartki 9 — 10, sala VIII.

Poezja łacińska za czasów rzeczypospolitej (w II i III trymestrze) — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy i czwartki 9 — 10, sala VIII.

Proseminarium łacińskie: lektura wybranych elegij Propercjusza. Ćwiczenia w stylu łacińskim — 2 godz. tyg.: wtorki 10 — 12, sala Seminarium filologi klasycznej.

Seminarium łacińskie: interpretacja wybranych pieśni Katulla. Ocena prac seminaryjnych — 2 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 12, sala Seminarium filologii klasycznej.

Stefan Srebrny, prof. zwycz.

Historia prozy greckiej — 2 godz. tyg.: piątki 17 — 19, sala IX.

Aischylosa „Siedmiu przeciw Tebom” — 2 godz. tyg.: soboty 16 — 18, sala IX.

Proseminarium greckie: Platona „Fedon” — 2 godz. tyg.: czwartki 16 — 18, lokal Seminarium.

Seminarium greckie: Fragmenty komedii staroattyckiej (interpretacja i rekonstrukcja) — 2 godz. tyg.: środy 16 — 18, lokal Seminarium.

Udział w Seminarium tylko za uprzednim porozumieniem się z profesorem.

Dr. **Zofia Abramowiczówna.**

Homera Odysseja XI pieśń (Nekyia) — 2 godz. tyg.: środy i czwartki 11 — 12, sala VIII.

Archeologia klasyczna.

Dr. Rajmund Gostkowski, prof. nadzwycz.

W I trymestrze:

Prowincjonalna sztuka rzymska — 3 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy 12 — 13.

Topografia starego Rzymu (dokończenie) — 2 godz. tyg.: czwarki 12 — 14.

Dzieje Azji Przedniej od końca II tysiąclecia do wojen perskich — 1 godz. tyg.: poniedziałki 13 — 14.

Ćwiczenia archeologiczne dla filologów — 2 godz. tyg.: środy 18 — 20.

Ćwiczenia archeologiczne dla historyków — 2 godz. tyg.: wtorki 18 — 20.

W II trymestrze:

Archaiczna sztuka grecka — 3 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki i środy 12 — 13.

Pompei — 2 godz. tyg.: czwartki 12 — 14.

Ustrój polityczny Grecji — 1 godz. tyg.: poniedziałki 13 — 14.

Ćwiczenia archeologiczne dla filologów — 2 godz. tyg.: środy 18 — 20.

Ćwiczenia archeologiczne dla historyków — 2 godz. tyg.: wtorki 18 — 20.

W III trymestrze:

Sztuka grecka w V wieku przed Chr. — 3 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki i środy 12 — 13.

Herculanum i Ostia — 2 godz. tyg.: czwartki 12 — 14.

Dzieje Etrurii — 1 godz. tyg.: poniedziałki 13 — 14.

Ćwiczenia archeologiczne dla filologów — 2 godz. tyg.: środy 18 — 20.

Ćwiczenia archeologiczne dla historyków — 2 godz. tyg.: wtorki 18 — 20.

Wszystkie wykłady i ćwiczenia odbywają się w sali Seminarium Archeologii klasycznej.

Dr. Helena Hołubowiczowa.

Ćwiczenia z archeologii prehistorycznej — 2 godz. tyg.: piątki i soboty 13 — 14, sala Zakładu Archeologii klasycznej.

Filologia polska i słowiańska.

Dr. **Manfred Kridl**, prof. zwycz.

Zarys poetyki — 3 godz. tyg.: poniedziałki i czwartki 18 — 19, piątki 17 — 18.

Poezja liryczna w okresie „Młodej Polski" — 1 godz. tyg.: wtorki 17 — 18.

Seminarium niższe — 2 godz. tyg.: środy 17.30 — 19.30.

Seminarium wyższe — 2 godz. tyg.: wtorki 18 — 20.

Wszystkie wykłady i ćwiczenia w lokalu Seminarium polonistycznego.

Dr. **Konrad Górski**, prof. nadzwycz.

Twórczość Mickiewicza — 2 godz. tyg.: poniedziałki 16—18, sala V.

Historia prozy polskiej XVI wieku — 2 godz. tyg.: wtorki i piątki 16 — 17, sala V.

Seminarium historyczno-literackie (analiza tekstów do dziejów polskiego języka literackiego poczynając od XVI w.) — 2 godz. tyg.: środy 15.30 — 17.30, lokal Seminarium polonistycznego.

Proseminarium historyczno-literackie (dla studentów I roku) — 2 godz. tyg.: czwartki 15.30 — 17.30, lokal Seminarium polonistycznego.

Dr. **Olgierd Chomiński**, zast. prof.

Fonetyka opisowa języka polskiego (w I trymestrze) — 3 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 11, wtorki i środy 9 — 10, sala VII.

Gramatyka języka staro-cerkiewno-słowiańskiego (w I trymestrze) — 2 godz. tyg.: wtorki i środy 10 — 11, sala VII.

Gramatyka języka staro-cerkiewno-słowiańskiego (w II i III trymestrze)—3 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki i środy 10—11, sala VII.

Słowotwórstwo (w II i III trymestrze) — 2 godz. tyg.: wtorki i środy 9 — 10, sala VII.

Seminarium języka polskiego — 2 godz. tyg.: piątki 11 — 13, lokal Seminarium (Zamkowa 13).

Dr. **Erwin Koschmieder**, prof. nadzwycz.

Gramatyka porównawcza języków słowiańskich. II: Fleksja — 3 godz. tyg.: poniedziałki i środy 8 — 9, piątki 9 — 10, sala VI.

Gramatyka historyczna języka polskiego — 2 godz. tyg.: poniedziałki i środy 9 — 10, sala VI.

Seminarium niższe: ocena prac seminaryjnych i czytanie prac slawistycznych — 2 godz. tyg.: czwartki 10 — 12, lokal Seminarium.

Seminarium wyższe: czytanie tektsów słowiańskich — 2 godz. tyg.: środy 10 — 12, lokal Seminarium.

Proseminarium: ćwiczenia z gramatyki historycznej języka polskiego — 2 godz. tyg.: czwartki 8 — 10, lokal Seminarium.

Dr. **Wsiewołod Bajkin.**

Literatura staroruska — 2 godz. tyg.: poniedziałki i środy 11 — 12, sala IX.

Dr. **Halina Turska.**

Ćwiczenia z gramatyki opisowej języka polskiego — 2 godz. tyg.: czwartki 10 — 12, lokal Seminarium.

Dr. **Mieczysław Limanowski,** prof. zwycz. (z Wydz. Mat.-Przyr.).

Oresteja Aischylosa. Sceniczne interpretacje — 2 godz. tyg.: 18 — 20 — dzień po porozumieniu się ze słuchaczami.

Literatura porównawcza.

Dr. **Marian Zdziechowski,** em. prof. zwycz. i prof. honor.

Historia romantyzmu francuskiego — 2 godz. tyg.: środy i czwartki 19 — 20, sala V.

Filologia francuska.

Georges Rousseau.

Langue et littérature françaises modernes.

A) *Stylistique française appliquée.*
L'expression abstraite simple et complexe — 2 godz. tyg.: poniedziałki 12 — 14, lokal Seminarium romanistycznego.

Vocabulaires contemporains comparés — 1 godz. tyg.: środy 12 — 13, lokal Seminarium romanistycznego.

Questions de langue française: Théorie, exercices pratiques de vocabulaire, syntaxe et style — 1 godz. tyg.: środy 13 — 14, lokal Semin. roman.

B) *Histoire littéraire et critique de textes* — 2 godz. tyg.: piątki 18 — 20 sala VIII.

Filologia niemiecka.

Dr. **Henryk Anders**, zast. prof.

Abriss der historischen Grammatik der deutschen Sprache (ciąg dalszy) —2 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 12—13, sala VII.

Seminarium językowe: (w I trymestrze) *Hartmann von Aue, Iwein* — 2 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 13 — 14, lokal Seminarium.

Seminarium językowe: (w II i III trymestrze) *Walter von der Vogelweide* — 1 godz. tyg.: poniedziałki 13 — 14, lokal Seminarium.

Seminarium językowe: (w II i III trymestrze) *Mitteldeutsche Prosatexte aus dem 14, 15 Jh. (Das Thorner Schöffenbuch 1363 — 1428)* — 1 godz. tyg.: wtorki 13—14, lok. Seminarium.

Abriss der deutschen Litteratur von den Anfängen bis in den 18 Jh. (ciąg dalszy) — 1 godz. tyg.: piątki 12 — 13, sala VII.

Die deutsche Romantik — 1 godz. tyg.: środy 12 — 13, sala VII.

Seminarium literackie: Goethes und Schiller Lyrik — 2 godz. tyg.: czwartki 18.15 — 19.45, lokal Seminarium.

Mgr. **Gustaw Foss.**

Ćwiczenia z gramatyki opisowej języka niemieckiego — 2 godz. tyg.: wtorki i soboty 17 — 18, lokal Seminarium.

Etnografia z etnologią.

Kazimierz Moszyński, prof. zwycz.

Etnologia ogólna — 3 godz. tyg.: czwartki, piątki i soboty 12 — 13.

Seminarium etnologiczne — 4 godz. tyg.: (dnie zostaną ustalone po porozumieniu ze słuchaczami).

Proseminarium etnologiczne — 4 godz. tyg.: (w dwu grupach po 2 godz. każda; dnie zostaną ustalone w porozumieniu ze słuchaczami).

Wykłady i Seminaria oraz proseminaria odbywać się będą w lokalu Zakładu Etnologicznego.

Wykłady dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich.

Jan Bobka.

Dydaktyka ogólna — 2 godz. tyg.: wtorki i piątki 16 — 17, sala IX.

Antoni Narwoysz.

Wybrane zagadnienia z teorii wychowania — 2 godz. tyg.: wtorki 10 — 12, sala VI.

Dr. Tadeusz Pizło.

Dydaktyka filologii polskiej — 1 godz. tyg.: (dni i godziny po porozumieniu się ze słuchaczami).

Wykłady i ćwiczenia z wychowania fizycznego.

Dr. Edward Czarnecki, docent.

Fizjologiczne podstawy wychowania fizycznego (w I i II trymestrze) — 2 godz. tyg.: czwartki 18 — 20, sala I.

Teoria wychowania fizycznego (w III trymestrze) — 2 godz. tyg.: czwartki 18 — 20, sala I.

Konstanty Pietkiewicz.

Ćwiczenia z wychowania fizycznego — 8 godz. tyg.

Janina Lachowa.

Ćwiczenia z wychowania fizycznego — 4 godz. tyg.

Kursy lektorskie.

Bobka Jan.

Kurs niższy języka greckiego — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, czwartki i soboty 8 — 9, sala IX.

Kurs niższy języka łacińskiego — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki 15 — 16, sala IX.

Kurs wyższy języka łacińskiego (teksty z jęz. polskiego na język łaciński, składnia łacińska) — 2 godz. tyg.: poniedziałki i czwartki 16 — 17, sala IX.

Uwaga: W razie potrzeby nastąpi zmiana godzin po porozumieniu się ze słuchaczami.

Leokadia Małunowiczówna.

Kurs średni języka greckiego — 2 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 12, sala VIII.

Kurs wyższy języka greckiego — 2 godz. tyg.: czwartki 10 — 11, soboty 9 — 10, sala VIII.

Dr. Antoni Szantyr.

Kurs wyższy języka łacińskiego — 2 godz. tyg.: wtorki 16 — 17 i soboty 15 — 16, sala IX.

Małgorzata Kuncewiczowa.

Kurs niższy języka francuskiego — 2 godz. tyg.
Kurs wyższy języka francuskiego — 2 godz. tyg.
Dni i godziny w porozumieniu ze słuchaczami.

Dr. Henryk Anders, zast. prof.

Kurs wyższy języka niemieckiego (Interpretacja wybranych nowel G. Kellera i C. F. Meyera) — 2 godz. tyg.: środy i piątki 13 — 14, sala VII.

Mgr. Anatol Mirowicz.

Kurs niższy języka niemieckiego — 2 godz. tyg.: środy 13 — 14 i piątki 11 — 12, sala VIII.

Władysław Kospoth-Pawłowski.

Kurs niższy języka angielskiego — 2 godz. tyg.: wtorki 19 — 20 i piątki 18 — 19, sala VI.
Kurs średni języka angielskiego — 2 godz. tyg.: wtorki 18 — 19 i piątki 19 — 20, sala VI.

Luigi Cini.

Kurs niższy języka włoskiego — 2 godz. tyg.: wtorki 12 — 14, sala VI.
Kurs wyższy języka włoskiego — 2 godz. tyg.: soboty 12 — 14, sala VII.

Dr. Wsiewołod Bajkin.

Kurs niższy języka rosyjskiego — 2 godz. tyg.: poniedziałki i czwartki 12 — 13, sala IX.
Kurs średni języka rosyjskiego — 2 godz. tyg.: poniedziałki i czwartki 13 — 14, sala IX.
Kurs wyższy języka rosyjskiego (czytanie tekstów staroruskich) — 2 godz. tyg. Dni i godziny po porozumieniu się ze słuchaczami.

Dénes Szabó.

Kurs niższy języka węgierskiego — 2 godz. tyg.: poniedziałki i czwartki 18 — 19, sala VIII.
Kurs wyższy języka węgierskiego — 2 godz. tyg.: wtorki i czwartki 17 — 18, sala VIII.

Bronisław Untulis.

Lektorat języka litewskiego (dla zaawansowanych) — 2 godz. tyg.: wtorki 17 — 18 i piątki 18 — 19, sala VI.

Dr. Jan Stankiewicz.

Lektorat języka białoruskiego (fonetyka języka białoruskiego, nowa literatura białoruska, ćwiczenia językowe) — 2 godz. tyg.: piątki 18 — 20, sala II.

Dr. Tadeusz Szeligowski.

Twórczość Fryderyka Chopina (z ilustracją muzyczną) cały rok— 2 godz. tyg.: soboty 12 — 14, lokal Zakładu Etnologii (Zamkowa 11).

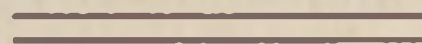
Ćwiczenia z zakresu harmonii niższej (w I i II trymestrze) — 2 godz. tyg.: środy 15 — 17, lokal Zakładu Etnologii.

Formy muzyki jednogłosowej (w III trymestrze) — 2 godz. tyg.: środy 15 — 17, lokal Zakładu Etnologii.

Alojzy Cierpicki.

Kurs niższy stenografii — 2 godz. tyg.: piątki 15 — 17, sala VIII.

Kurs wyższy stenografii — 2 godz. tyg.: piątki 17 — 19, sala VIII.

II.

WYDZIAŁ TEOLOGICZNY.

X. Dr. **Ignacy Świrski**, prof. zwycz.

Psychologia ogólna — 4 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 12, środy 9 — 11, w lokalu Seminarium Duchownego.

X. Dr. **Leon Puciata**, prof. nadzwycz.

Filozofia przyrody — 2 godz. tyg.: piątki 19 — 20, soboty 18 — 19, sala VII.

Ks. **Michał Klepacz**, prof. nadzwycz.

Ontologia — 3 godz. tyg.: wtorki 9 — 11, piątki 9 — 10, w lokalu Seminarium Duchownego, aula I.

Psychologia racjonalna — 1 godz. tyg.: wtorki 16 — 17, sala VII.

Historia filozofii w Polsce w wieku XIX i XX — 1 godz. tyg.: środy 16 — 17, sala VII.

Prądy ideowe we współczesnej literaturze pięknej — 1 godz. tyg.: środy 17 — 18, sala VII.

Seminarium filozoficzne — 2 godz. tyg.: środy 11 — 13, w lokalu Seminariów Teologicznych (Uniwersytecka 7).

X. Dr. **Władysław Suszyński**, zast. prof.

Teodycea — 3 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 9 — 10, soboty 11 — 12, w lokalu Seminarium Duchownego, aula II.

Kosmologia — 3 godz. tyg.: czwartki 9 — 10, soboty 8 — 10, w lokalu Seminarium Duchownego, aula VI.

Historia filozofii nowożytnej — 2 godz. tyg.: piątki 16 — 18, sala VII.

Seminarium filozofii chrześcijańskiej—2 godz. tyg.: środy 11—13, w lokalu Seminarium Duchownego.

X. Dr. **Antoni Korcik.**

Historia filozofii średniowiecznej — 2 godz. tyg.: wtorki i czwartki 11 — 12, w lokalu Seminarium Duchownego, aula IV.

X. Dr. **Walenty Urmanowicz.**

Teoria poznania (Logika i Krytyka) — 5 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 11, wtorki 8 — 10, środy 8 — 9, w lokalu Seminarium Duchownego, aula VI.

X. Dr. Paweł Nowicki, prof. nadzwycz.

Język grecki (Koine) — 2 godz. tyg.: poniedziałki i czwartki 11 — 12, w lokalu Seminarium Duchownego, aula IV.

Wstęp szczegółowy do Starego Testamentu — 2 godz. tyg.: czwartki 10 — 11, soboty 8 — 9, w lokalu Seminarium Duchownego, aula V.

Egzegeza Psalmów hebrajskich — 1 godz. tyg.: czwartki 9 — 10, w lokalu Seminarium Duchownego, aula IV.

Wstęp ogólny do Pisma św. — 2 godz. tyg.: poniedziałki i środy 15 — 16, sala VII.

Egzegeza wybranych tekstów z ksiąg Starego Testamentu — 1 godz. tyg.: soboty 15 — 16, sala VII.

Seminarium Pisma św. Starego Testamentu — oddział hebrajski — 1 godz. tyg.: środy 10 — 11, w lokalu Seminarium Duchownego, aula VI; oddział grecki — 1 godz. tyg.: wtorki 15 — 16, w lokalu Seminarium Duchownego, aula II.

X. Mgr. Antoni Cichoński, zast. prof.

Wstęp ogólny do Pisma św. — 3 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki i środy 8 — 9, w lokalu Seminarium Duchownego, aula V.

Wstęp szczegółowy do listów św. Pawła i listów katolickich — 3 godz. tyg.: czwartki i piątki 8 — 9, w lokalu Seminarium Duchownego, aula V, oraz wtorki 15 — 16, sala VII.

Egzegeza wybranych tekstów z Ewangelii — 2 godz. tyg.: czwartki 10 — 11, w lokalu Seminarium Duchownego, aula V, oraz poniedziałki 16 — 17, sala VII.

Palestynologia — 2 godz. tyg.: poniedziałki 12 — 13, w lokalu Seminarium Duchownego, aula V, oraz poniedziałki 16 — 17, sala VII.

Seminarium Pisma św. Nowego Testamentu — 2 godz. tyg.: piątki 16 — 18, w lokalu Seminarium Duchownego, aula V.

X. Dr. Czesław Falkowski, prof. zwycz.

Historia Kościoła w czasach nowożytnych — 3 godz. tyg.: poniedziałki 11 — 12, wtorki i środy 10 — 11, w lokalu Seminarium Duchownego, aula IV.

Reformacja — 2 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 17 — 18, sala VII.

Patrologia — 2 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 11, wtorki 11 — 12, w lokalu Seminarium Duchownego, aula II.

Proseminarium historii Kościoła — 1 godz. tyg.: środy 12 — 13, w lokalu Seminarium Duchownego.

Seminarium historii Kościoła — 1 godz. tyg.: środy 11 — 12, w lokalu Seminarium Duchownego.

X. Dr. Walerian Meysztowicz, prof. nadzwycz.

Prawo publiczne Kościoła Katolickiego — 2 godz. tyg.: czwartki 18 — 20, sala VII.

Prawo publiczne Kościoła Katolickiego — 2 godz. tyg.: wtorki 11 — 12, czwartki 8 — 9 w lokalu Seminarium Duchownego, aula IV.

Komentarz na I Księgę Kodeksu Prawa Kanonicznego — 3 godz. tyg.: piątki 9 — 10, sobota 10 — 12, w lokalu Seminarium Duchownego, aula IV.

Proseminarium z Prawa Kanonicznego — 2 godz. tyg.: piątki 10 — 12, w lokalu Seminarium Duchownego.

Ćwiczenia seminaryjne z Prawa publicznego Kościoła Katolickiego — 2 godz. tyg.: w lokalu Seminariów Teologicznych (Uniwersytecka 7), godziny będą ustalone po porozumieniu się ze studentami.

X. Dr. Antoni Pawłowski, prof. nadzwycz.

Teologia fundamentalna — 5 godz. tyg.: czwartki i soboty 10 — 12, piątki 10 — 11, w lokalu Seminarium Duchownego, aula II.

Apologetyka: Geneza i konstytucja Kościoła — 2 godz. tyg.: piątki 15 — 16, soboty 16 — 17, sala VII.

Seminarium Teologii fundamentalnej — 2 godz. tyg.: piątki 11 — 13, w lokalu Seminarium Duchownego, aula VI.

X. Dr. Ignacy Świrski, prof. zwycz.

Teologia moralna (De Sacramentis) — 3 godz. tyg.: poniedziałki i czwartki 8 — 9, wtorki 12 — 13, w lokalu Seminarium Duchownego.

Teologia moralna (De iustitia) — 2 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 18 — 19, sala VII.

Ćwiczenia z Teologii moralnej — 2 godz. tyg.: piątki 10 — 12, w lokalu Seminarium Duchownego, aula II.

X. Dr. Leon Puciata, prof. nadzwycz.

Teologia dogmatyczna (traktat de Deo uno et trino) — 5 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy czwartki i soboty 9 — 10, w lokalu Seminarium Duchownego, aula IV.

Teologia dogmatyczna (traktat de Deo uno et trino) — 3 godz. tyg.: poniedziałki 19 — 20, piątki 18 — 19, soboty 17 — 18, sala VII.

Historia sztuki kościelnej — 1 godz. tyg.: wtorki 10 — 11, w lokalu Seminarium Duchownego, aula II.

Seminarium Teologii dogmatycznej — 2 godz. tyg.: środy 11 — 13, w lokalu Seminarium Duchownego, aula II.

X. Dr. Michał Sopoćko, docent i zast. prof.

Teologia pasterska — 2 godz. tyg.: w lokalu Seminarium Duchownego, dni i godziny będą ustalone po porozumieniu się ze studentami.

Homiletyka — 2 godz. tyg.: wtorki 11 — 12, soboty 8 — 9, w lokalu Seminarium Duchownego, aula III.

Pedagogika — 1 godz. tyg.: wtorki 10 — 11, w lokalu Seminarium Duchownego, aula III.

Katechetyka (I i II trymestr) — 2 godz. tyg.: czwartki 16 — 18, sala VII. W III trymestrze ćwiczenia w szkołach powszechnych.

Katechetyka — 1 godz. tyg.: czwartki 11 — 12, w lokalu Seminarium Duchownego.

Ćwiczenia katechetyczne — 1 godz. tyg.: w szkołach powszechnych, miejsce, dnie i godziny będą ustalone po porozumieniu się ze studentami.

Ćwiczenia homiletyczne — 1 godz. tyg.: soboty 12 — 13, w lokalu Seminarium Duchownego.

Seminarium Teologii pasterskiej — 1 godz. tyg.: środy 11 — 12, w lokalu Seminarium Duchownego.

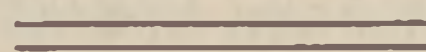
X. Dr. Aleksander Wóycicki, prof. zwycz.

Zasady Socjologii katolickiej — 2 godz. tyg.: czwartki 11 — 12, piątki 10 — 11, w lokalu Seminarium Duchownego, aula I.

Wstęp do Socjologii katolickiej — 1 godz. tyg.: środy 18 — 19, sala VII.

Etyka — 3 godz. tyg.: czwartki 9 — 11, piątki 9 — 10, w lokalu Seminarium Duchownego, aula I.

Seminarium Chrześcijańskich Nauk Społecznych — ćwiczenia na temat: „Przebudowa społeczna" (analiza enc. „Quadragesimo anno", elementy społeczno-gospodarcze Konstytucji Polskiej, polskie ustawodawstwo społeczne, przegląd piśmiennictwa o ustroju korporacyjnym) — 2 godz. tyg.: z I grupą, środy 19 — 20, w lokalu Seminariów Teologicznych (Uniwersytecka Nr. 7); z II grupą: piątki 11 — 12, w lokalu Seminarium Duchownego, aula I.

III.

WYDZIAŁ PRAWA I NAUK SPOŁECZNYCH.

Rok I-szy.

W I, II i III trymestrze:

Dr. **Franciszek Bossowski**, prof. zwycz.

Rzymskie prawo prywatne wraz z historią — 7 godz. tyg.: poniedziałki 13 — 14, wtorki 12 — 13, środy i czwartki 11 — 13, piątki 11 — 12.

Konwersatorium z prawa rzymskiego—2 godz. tyg.: środy 18—20, sala X.

W I trymestrze:

Dr. **Stefan Ehrenkreutz**, prof. zwycz.

Historia ustroju Polski — 4 godz. tyg.: wtorki 10 — 12, środy 10 — 11, czwartki 10 — 11.

W II trymestrze:

Historia ustroju W. Ks. Litewskiego—2 godz. tyg.: wtorki 10—12.

Historia ustroju Polski — 2 godz. tyg.: środy i czwartki 10 — 11.

W III trymestrze:

Dawne prawo sądowe litewskie — 4 godz. tyg.: wtorki 10 — 12, środy 10 — 11, czwartki 10 — 11.

W I, II i III trymestrze:

Seminarium dla osób posiadających stopnie naukowe (privatissime) — 2 godz. tyg.: wtorki 18 — 20, lokal Studium historii prawa litewskiego.

Seminarium dla słuchaczów lat starszych z udziałem Doc. Dr. J. Adamusa i Doc. Dr. S. Wysloucha — 2 godz. tyg.: środy 18 — 20, lokal Studium historii prawa litewskiego.

Dr. **Iwo Jaworski**, prof. nadzwycz.

Historia ustroju państw zachodnio-europejskich — 5 godz. tyg.: poniedziałki, piątki i soboty 12—13, środy i czwartki 13—14.

Proseminarium historyczno-prawne — 2 godz. tyg.: środy 17 — 19.

Dr. **Wiktor Sukiennicki**, docent i zast. prof.

Teoria prawa — 2 godz. tyg.: soboty 9 — 11.
Proseminarium z teorii prawa — 2 godz. tyg.: wtorki 18 — 20.

Dr. **Jan Adamus**, docent.

W I i II trymestrze:

Dawne polskie prawo prywatne — 2 godz. tyg.: środy 9 — 10, piątki 10 — 11.

W III trymestrze:

Historia ustroju Litwy pogańskiej — 2 godz. tyg.: środy 9 — 10, piątki 10 — 11.

W I, II i III trymestrze:

Proseminarium z historii prawa polskiego — 2 godz. tyg.: poniedziałki 17 — 19.

Dr. **Seweryn Wysłouch**, docent.

W I trymestrze:

Źródła dawnego prawa polskiego — 3 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 12, soboty 11 — 12.

W II trymestrze:

Dawny proces sądowy polski — 3 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 12, soboty 11 — 12.

W III trymestrze:

Ustrój ziem b. W. Ks. Litewskiego w dobie porozbiorowej — 3 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 12, soboty 11 — 12.

W I, II i III trymestrze:

Proseminarium z dawnego prawa polskiego — 2 godz. tyg.: poniedziałki 18 — 20.
Proseminarium z dawnego prawa litewskiego — 2 godz. tyg.: czwartki 18 — 20.

Dr. **Alina Wawrzyńczykowa**, st. asystent.

Ćwiczenia z historii ustroju Litwy — 2 godz. tyg.: czwartki 16—18.

Dr. **Sawa Frydman**, st. asystent.

Ćwiczenia z teorii prawa — 2 godz. tyg.: piątki 17 — 19.
Wszystkie wykłady w sali V-ej.

Rok II-gi.

W I, II i III trymestrze:

Dr. **Wacław Komarnicki**, prof. zwycz.

Nauka o państwie wraz z prawem politycznym — 4 godz. tyg.: poniedziałki 11 — 13, wtorki 10 — 12.

Prawo narodów — 2 godz. tyg.: środy 9 — 11.

Seminarium z prawa politycznego i narodów — 2 godz. tyg.: wtorki 16 — 18 (dla słuchaczy III i IV roku, dla słuchaczy II roku wstęp dopuszczalny za zgodą profesora).

Dr. **Bolesław Wilanowski**, prof. zwycz.

Prawo kościelne — 2 godz. tyg.: środy 11 — 12, czwartki 10 — 11.

Prawo małżeńskie — 2 godz. tyg.: środy 12—13, czwartki 11—12.

Seminarium z prawa kościelnego — 2 godz. tyg.: środy 18 — 20, lokal Zakładów prawnych.

Seminarium z prawa małżeńskiego — 2 godz. tyg.: czwartki 18 — 20, lokal Zakładów prawnych.

Dr. **Stanisław Świaniewicz**, prof. nadzwycz.

Ekonomia polityczna — 6 godz. tyg.: poniedziałki i środy 13 — 14, wtorki 12 — 14, czwartki, piątki 12 — 13.

Proseminarium z ekonomii politycznej — 2 godz. tyg.: czwartki 16 — 18.

Dr. **Michał Król**, docent.

W II i III trymestrze:

Traktaty międzynarodowe — 1 godz. tyg.: poniedziałki 17 — 18.

W I, II i III trymestrze:

Proseminarium z prawa międzynarodowego — 2 godz. tyg.: poniedziałki 18 — 20, lokal Zakładów prawnych.

Dr. **Andrzej Mycielski**, docent.

Historia prawa konstytucyjnego — 3 godz. tyg.: czwartki 13 — 14, piątki 10 — 12.

Proseminarium z prawa politycznego—2 godz. tyg.: piątki 16—18.

Wszystkie wykłady w sali II-ej.

Rok III-ci.

W I, II i III trymestrze:

Bronisław Wróblewski, prof. zwycz.

Prawo karne — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki i środy 9 — 10, piątki 13 — 14, sala V.

Proseminarium z prawa karnego (łącznie z Doc. Dr. Świdą) — 2 godz. tyg.: wtorki 18 — 20.

Seminarium kryminologiczne — 2 godz. tyg.: czwartki 17 — 19, Zakład prawa karnego.

Mieczysław Gutkowski, prof. zwycz.

Skarbowość i prawo skarbowe—4 godz. tyg.: wtorki i środy 10—12.

Statystyka — 2 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 12.

Seminarium ze skarbowości i statystyki — 4 godz. tyg.: 17.30 — 21.30, lokal Zakładów prawnych.

Dr. **Jerzy Panejko,** prof. zwycz.

Nauka administracji i prawo administracyjne — 6 godz. tyg.: czwartki, piątki i soboty 9 — 11.

Proseminarium administracyjne — 2 godz. tyg.: piątki 17 — 19.

Seminarium administracyjne wyższe — 2 godz. tyg.: (privatissime) dni i godziny po porozumieniu się ze słuchaczami.

Dr. **Witold Staniewicz,** prof. zwycz. (z Wydz. Rolniczego).

Polityka agrarna — 2 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 12 — 13.

Dr. **Wiktor Sukiennicki,** docent i zast. prof.

Filozofia prawa — 3 godz. tyg.: czwartki 11 — 12, piątki 11 — 13.

Seminarium z teorii i filozofii prawa (privatissime) dla słuchaczy starszych lat od II roku — 2 godz. tyg.: dni i godziny po porozumieniu się ze słuchaczami.

Dr. **Witold Świda,** docent.

Więziennictwo — 2 godz. tyg.: środy i czwartki 12 — 13.

Polski Proces Karny — 1 godz. tyg.: czwartki 13 — 14.

Proseminarium z prawa karnego (łącznie z Prof. Wróblewskim) — 2 godz. tyg.: wtorki 18 — 20.

Dr. **Leon Kurowski,** st. asyst.

Proseminarium ze skarbowości—2 godz. tyg.: poniedziałki 17—19.

Wszystkie wykłady w sali III-ej.

Rok IV-ty.

W I, II i III trymestrze:

Dr. Eugeniusz Waśkowski, prof. honor.

Procedura cywilna — 5 godz. tyg.: poniedziałki 13 — 14, wtorki i czwartki 12 — 13, środy 12 — 14.

Seminarium z procedury cywilnej — 2 godz. tyg.: wtorki 18 — 20, Zakład procedury cywilnej.

Dr. Franciszek Bossowski, prof. zwycz.

Prawo cywilne — 6 godz. tyg.: poniedziałki 11 — 13, wtorki 11 — 12, czwartki 13 — 14, piątki 12 — 14.

Dr. Wacław Komarnicki, prof. zwycz.

Międzynarodowe prawo prywatne — 1 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 11.

Adam Chełmoński, prof. nadzwycz.

Prawo handlowe i wekslowe — 4 godz. tyg.: piątki i soboty 10—12.

Seminarium z prawa handlowego — 2 godz. tyg.: piątki 18—20.

Dr. Józef Zajkowski, zast. prof.

Prawo cywilne — 5 godz. tyg.: wtorki 10 — 11, środy i czwartki 11 — 12, piątki i soboty 9 — 10.

Proseminarium z prawa cywilnego — 2 godz. tyg.: poniedziałki 18 — 20, Zakład prawa cywilnego.

Dr. Sergiusz Schilling-Siengalewicz, prof. zwycz. (z Wydz. Lek.).

Medycyna sądowa — 2 godz. tyg.: czwartki 16 — 18, Zakład medycyny sądowej.

Mgr. Michał Popiel, asystent wol.

Ćwiczenia z procesu cywilnego — 2 godz. tyg.: środy 17 — 19, Zakład prawa cywilnego.

Wszystkie wykłady w sali I-ej.

STUDIUM SPECJALNE HISTORII PRAWA LITEWSKIEGO.

Wykłady:

Dr. **Stefan Ehrenkreutz**, prof. zwycz.

W II trymestrze:

Historia ustroju W. Ks. Litewskiego — 2 godz. tyg.: wtorki 10—12.

W III trymestrze:

Dawne prawo sądowe litewskie — 4 godz. tyg.: wtorki 10 — 12, środy 10 — 11, czwartki 10 —11.

Dr. **Henryk Łowmiański**, prof. nadzwycz. (z Wydz. Humanist.).

W I, II i III trymestrze:

Przegląd źródeł do historii Polski i Litwy — 2 godz. tyg.: środy i czwartki 12 — 13, sala VI.

Zagadnienie feudalizmu w Europie Wschodniej — 1 godz. tyg.: piątki 12 — 13, sala VI.

Dr. **Jan Adamus**, docent.

W III trymestrze:

Historia ustroju Litwy pogańskiej — 2 godz. tyg.: środy 9 — 10, piątki 10 — 11.

Dr. **Seweryn Wysłouch**, docent.

Ustrój ziem b. W. Ks. Litewskiego w dobie porozbiorowej — 3 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 12, soboty 11 — 12.

Seminaria i ćwiczenia:

W I, II i III trymestrze:

Dr. **Stefan Ehrenkreutz**, prof. zwycz.

Seminarium dla osób posiadających stopnie naukowe (privatissime) — 2 godz. tyg.: wtorki 18 — 20, lokal Studium Hist. Pr. Lit.

Seminarium dla słuchaczów lat starszych z udziałem Doc. Dr. J. Adamusa i Doc. Dr. S. Wysłoucha — 2 godz. tyg.: środy 18 — 20, lokal Studium historii prawa litewskiego.

Dr. **Seweryn Wysłouch**, docent.

Proseminarium z dawnego prawa litewskiego — 2 godz. tyg.: czwartki 18 — 20.

Dr. **Alina Wawrzyńczykowa**, st. asystent.

Ćwiczenia z historii ustroju Litwy — 2 godz. tyg.: czwartki 16—18.

IV.

WYDZIAŁ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZY.

Dr. **Juliusz Rudnicki**, prof. zwycz.

Geometria analityczna — 3 godz. tyg.: środy 11 — 12 i piątki 11 — 13, przez cały rok dla I roku studiów.

Teoria wyznaczników — 1 godz. tyg.: środy 12 — 13, przez I i II trym. dla I roku studiów.

Teoria liczb — 1 godz. tyg.: środy 12 — 13, w III trym., dla I roku studiów.

Rachunek różniczkowy i całkowy II (geometria różniczkowa) — 1 godz. tyg.: środy 10 — 11, przez cały rok dla II roku studiów.

Od mechaniki klasycznej do mechaniki falowej — 1 godz. tyg.: czwartki 9 — 10, przez cały rok, dla IV i starszych lat studiów.

Dydaktyka geometrii — 1 godz. tyg.: wtorki 11 — 12, przez cały rok, dla III i IV roku studiów.

Seminarium Matematyczne — 2 godz. tyg.: wtorki 9 — 11, przez cały rok, dla IV i starszych lat studiów.

Ćwiczenia z geometrii analitycznej — 3 godz. tyg.: poniedziałki 17 — 18 i piątki 16 — 18, przez cały rok, dla I roku studiów.

Dr. **Stefan Kempisty**, prof. zwycz.

Rachunek różniczkowy i całkowy I — 4 godz. tyg.: poniedziałki 11 — 13 i piątki 9 — 11, przez cały rok, dla I roku studiów.

Funkcje dwóch zmiennych — 2 godz. tyg.: czwartki 9 — 11, przez cały rok, dla III i IV roku studiów.

Seminarium matematyczne — 2 godz. tyg.: czwartki 16 — 18, przez cały rok, dla III i IV roku studiów.

Dr. **Antoni Zygmund**, prof. nadzwycz.

Rachunek różniczkowy i całkowy II (całki wielokrotne) — 2 godz. tyg.: wtorki 11 — 13, przez cały rok, dla II roku studiów.

Równania różniczkowe — 2 godz. tyg.: czwartki 11 — 13, przez cały rok, dla III i IV roku studiów.

Ogólna teoria szeregów — 2 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 11, przez cały rok, dla III i IV roku studiów.

Matematyka dla chemików — 3 godz. tyg., dni, godziny i miejsce wykładu będą podane później.

Seminarium matematyczne — 2 godz. tyg.: wtorki 16 — 18, przez cały rok, dla III i IV roku studiów.

Dr. **Mirosław Krzyżański,** asyst. wolontariusz.

Metody rozwiązywania równań różniczkowych — 1 godz. tyg.: środy 9 — 10, przez cały rok, dla II i III roku studiów.

Ćwiczenia z równań różniczkowych — 2 godz. tyg.: wtorki 17—19, przez cały rok, dla II i III roku studiów.

Mgr. **Konstanty Sokół-Sokołowski,** starszy asyst.

Ćwiczenia z matematyki dla chemików — 2 godz. tyg.: środy 16 — 18, przez cały rok, dla I roku studiów chemii, sala Zakładu Anatomii Porównawczej.

Mgr. **Leon Jeśmanowicz.**

Ćwiczenia z rachunku różniczkowego i całkowego I — 3 godz. tyg.: poniedziałki 16 — 17 i środy 16 — 18, przez cały rok, dla I roku studiów.

Uwaga: Wykłady i ćwiczenia dla I i II roku studiów obowiązują studentów matematyki, fizyki i astronomii, wykłady dla III i IV roku studiów przewidziane są dla studentów matematyki.

Wszystkie wykłady i ćwiczenia matematyczne, oprócz wykładów i ćwiczeń z matematyki dla chemików, odbywają się w sali Seminariów Matematycznych.

Dr. **Kazimierz Jantzen,** prof. nadzwycz.

Meteorologia — 2 godz. tyg.: czwartki 11 — 13, w I trym. i 1 godz. tyg.: czwartki 11—12 w II i III trym., dla studentów geografii I roku st., oraz studentów rolnictwa II r. stud. w I i II trym., Zakład Mineralogii.

Kartografia — 1 godz. tyg.: soboty 10 — 11 w III trym., dla studentów geografii wyższych lat, Zakład Geografii.

Ćwiczenia z meteorologii — 2 godz. tyg.: przez cały rok, soboty 8 — 10 dla studentów geografii I r. st. i 2 godz. tyg. w I i II trym.: środy 8 — 10 dla studentów rolnictwa II r. st. Zakład Meteorologii.

Ćwiczenia z kartografii — 2 godz. tyg.: wtorki 16 — 18, w II i III trym., dla studentów geografii wyższych lat. Zakład Geografii.

Dr. **Władysław Dziewulski,** prof. zwycz.

Astronomia opisowa — 2 godz. tyg.: piątki 9 — 11, przez cały rok, dla I r. st.

Astronomia sferyczna — 2 godz. tyg.: wtorki 9 — 11, w I trym., dla II r. st.

Astronomia teoretyczna (wyznaczanie orbit) — 2 godz. tyg.: środy 9 — 11, w I trym., dla III i IV r. st.

Astrofizyka — 2 godz. tyg.: wtorki 9—11, w II i III trym., dla III i IV r. st.

Ćwiczenia astronomiczne — 3 godz. tyg.: poniedziałki 17 — 20, przez cały rok, dla II i III r. st.

Ćwiczenia astronomiczne dla zaawansowanych — 3 godz. tyg.: w pogodne wieczory przez cały rok.

Seminarium astronomiczne — 2 godz. tyg.: środy 18 — 20, przez cały rok.

Uwaga: Wszystkie wykłady i ćwiczenia odbywają się w Obserwatorium Astronomicznym.

Dr. **Stanisław Szeligowski,** adiunkt Obserw. Astronom.

Ćwiczenia astronomiczne dla studentów geografii — 2 godz. tyg.: soboty 10 — 12, w I, II i III trym., dla I i II r. st. Obserw. Astron.

Dr. **Wilhelmina Iwanowska,** docent.

Atmosfery gwiazd (wykład docencki) — 2 godz. tyg.: środy 9 —11, w III trym., dla III i IV r. st., Obserwatorium Astronomiczne.

N. N.

Fizyka doświadczalna — 4 godz. tyg.: wtorki i czwartki 9 — 11, w I, II i III trym., dla I roku st., Zakład Fizyczny.

Uzupełnienia z fizyki — 1 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 10, w I, II i III trym., dla I roku st., tamże.

Konwersatorium z fizyki metali — 2 godz. tyg.: środy 11 — 13, w I, II i III trym., dla magistrantów z fizyki, tamże.

Ćwiczenia laboratoryjne z fizyki — 8 godz. tyg.: piątki 15 — 19 i soboty 9 — 13, w I, II i III trym., dla II roku st., tamże.

Ćwiczenia dla zaawansowanych — 15 godz. tyg.: półdzienne practicum w I, II i III trym., dla III roku st., tamże.

Dr. **Józef Patkowski,** prof. zwycz.

Fizyka współczesna — 2 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 12, w I, II i III trym., dla II roku st., Zakład Fizyczny.

Dr. **Józef Patkowski**, prof. zwycz. } wspólnie.
Dr. **Aleksander Jabłoński**, docent. }

Konwersatorium z fizyki — 2 godz. tyg.: poniedziałki 17 — 19, w I, II i III trym., dla magistrantów z fizyki, Zakład Fizyczny.

Ćwiczenia dla zaawansowanych — 15 godz. tyg.: półdzienne practicum w I, II i III trym., dla III roku st., tamże.

Dr. **Aleksander Jabłoński**, docent (Uniwersytetu J. P.)

O szerokości linij widmowych — 1 godz. tyg.: wtorki 11 — 12, w I trym., dla IV r. st., Zakład Fizyczny (mała sala wykładowa).

Fotoluminiscencja — 1 godz. tyg.: wtorki 11 — 12, w I, II i III trym., dla III i IV r. st., tamże.

Fizyka jądra atomowego — 1 godz. tyg.: piątki 11 — 12, w I, II i III trym., dla IV r. st., tamże.

Ćwiczenia rachunkowe z fizyki — 2 godz. tyg.: wtorki 16 — 18, w I, II i III trym., dla I r. st. matematyki, fizyki, astronomii i chemii, Zakład Fizyczny.

Repetitorium z fizyki — 1 godz. tyg.: piątki 19 — 20, w I, II i III trym., dla I r. st., z wyjątkiem studentów biorących udział w ćwiczeniach rachunkowych z fizyki, Zakład Fizyczny.

Dr. **Szczepan Szczeniowski**, prof. nadzwycz.

Teoria elektryczności i magnetyzmu — 5 godz. tyg.: wtorki 12 — 13, środy 11 — 13, i czwartki 9 — 11, w I i II trym., dla III i IV r. st. Zakład Fizyczny (mała sala wykładowa).

Optyka — 5 godz. tyg.: wtorki 12 — 13, środy 11 — 13 i czwartki 9 — 11, w III trym., dla III i IV r. st., tamże.

Fizyka atmosfer i wnętrza gwiazd — 1 godz. tyg.: piątki 18 — 19, w I trym., dla III i IV r. st., tamże.

Teoria względności — 1 godz. tyg.: piątki 18 — 19, w II i III trym., dla III i IV r. st., tamże.

Seminarium z fizyki teoretycznej — 2 godz. tyg.: wtorki 16 — 18, w I, II i III trym., dla III i IV r. st., tamże.

Ćwiczenia z fizyki teoretycznej (z. Mgr. J. Lubańskim) — 1 godz. tyg.: środy 17 — 18, w I, II i III trym., dla III i IV r. st., tamże.

Dr. **Wacław Staszewski**.

Mechanika teoretyczna — 3 godz. tyg.: poniedziałki 15 — 17 i wtorki 15 — 16, dla III r. st., Obserwatorium Astronomiczne.

Ćwiczenia z mechaniki teoretycznej — 1 godz. tyg.: wtorki 16—17, dla III r. st., tamże.

Dr. **Edward Bekier,** prof. zwycz.

Chemia fizyczna — 4 godz. tyg.: środy i piątki 11 — 13, w I, II i III trym., dla III roku st., Sala Chemiczna.

Wybrane działy chemii fizycznej — 1 godz. tyg.: soboty 11 — 12, w I, II i III trym., tamże.

Ćwiczenia laboratoryjne z chemii fizycznej — 10 godz. tyg.: przez cały rok, Zakład Chemii Fizycznej.

Pracownia chemiczna dla zaawansowanych — 30 godz. tyg.: codziennie po 5 godz., przez cały rok, tamże.

Dr. **Antoni Basiński,** docent.

Ćwiczenia rachunkowe z chemii fizycznej — 1 godz. tyg.: w I trym., soboty 11 — 12, w II i III trym., soboty 12 — 13, Zakład Chemii Fizycznej.

Chemia koloidów — 1 godz. tyg.: w II trym. i 2 godz. tyg. w III trym. Dni i godziny będą podane później.

Dr. **Marian Hłasko,** prof. nadzwycz.

Chemia ogólna — 5 godz. tyg.: w I, II i III trym.: wtorki i czwartki 8 — 9 i 11 — 12.30, dla I roku st., Zakład Chemii Nieorganicznej.

Ćwiczenia z analizy jakościowej — 15 godz. tyg.: środy, czwartki i piątki 14 — 19, w I, II i III trym., dla I r. st., tamże.

Ćwiczenia z analizy ilościowej — 20 godz. tyg.: wtorki, środy, czwartki i piątki 14 — 19, w I, II i III trym., dla II r. st., tamże.

Pracownia badań naukowych dla magistrantów i doktorantów — 48 godz. tyg.: 8 godz. codziennie przez cały rok, tamże.

Dr. **Eugeniusz Michalski,** adiunkt.

Chemia analityczna cz. I. jakościowa — 2 godz. tyg.: poniedziałki i piątki 14 — 15, dla I roku st., w I i II trym., Zakład Chemii Nieorganicznej.

Chemia analityczna cz. II — ilościowa — 2 godz. tyg.: wtorki i czwartki 14 — 15, w II trym., dla II r. st., tamże.

Chemia metali (uzupełnienia z chemii analitycznej) — 2 godz. tyg.: czwartki i piątki 14 — 15, w III trym., dla II r. st., tamże.

Dr. **Leon Kamieński,** zast. profesora.

Chemia organiczna — 5 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 10, środy i piątki 9 — 11, w I, II i III trym., Chemiczna Sala Wykładowa Instytutu Jędrzeja Śniadeckiego.

Ćwiczenia z preparatyki organicznej — 16 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy i czwartki po 4 godz. dziennie 14.45 — 18.45, przez cały rok. Zakład Chemii Organicznej.

N. N.

Analiza chemiczno-techniczna — 1 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 11, w I i II trym., dla IV r. st., Instytut Jędrzeja Śniadeckiego.

Wielki przemysł nieorganiczny — 2 godz. tyg.: wtorki 9 — 11, w I i II trym., dla IV r. st., tamże.

Nawozy sztuczne i technologia rolnicza — 2 godz. tyg.: piątki 11 — 13, w I trym., dla IV r. st., tamże.

Środki pomocnicze w przemyśle chemicznym — 1 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 11, w III trym., dla IV r. st., tamże.

Chemia techniczna: sucha destylacja węgla, drewna, łupków, przemysł żywiczny, ropa naftowa, smoła pogazowa, papiernictwo, garbarstwo, jedwab sztuczny, materiały plastyczne, żywice sztuczne — 4 godz. tyg.: wtorki i czwartki 9 — 11, w III trym., dla IV r. st., tamże.

Ćwiczenia — w ciągu całego roku codziennie, prócz sobót, 15.30 — 19, Pracownia Zakładu (Słowackiego 15).

Stanisław Małkowski, prof. nadzwycz.

Mineralogia — 3 godz. tyg.: w I trym.: wtorki, środy i czwartki 8 — 9, dla II roku i starszych oraz 2 godz. tyg. w II trym.: poniedziałki i czwartki 18 — 19, dla II roku st.

Podstawy petrografii — 2 godz. tyg.: poniedziałki i czwartki 18 — 19, dla III roku i starszych, w I trym.

Krystalografia geometryczna — 3 godz. tyg.: wtorki, środy i czwartki 8 — 9, w II trym., dla I roku st.

Krystalografia fizyczna — 2 godz. tyg.: wtorki i środy 8 — 9, w III trym., dla I roku st.

Petrografia Polski — 2 godz. tyg.: czwartki i piątki 8 — 9, w III trym., dla II r. i starszych.

Ćwiczenia mineralogiczne — 3 godz. tyg.: soboty 16 — 19, w I trym., oraz 2 godz. tyg. (dni i godziny będą ustalone później) w II trym., dla II roku st.

Ćwiczenia petrograficzne — 2 godz. tyg.: (dni i godziny będą ustalone później), dla III roku i starszych.

Ćwiczenia krystalograficzne — 3 godz. tyg.: soboty 16 — 19, w II trym., dla I roku st.

Ćwiczenia z krystalografii fizycznej — 3 godz. tyg.: piątki 9 — 12, w III trym., dla I roku st.

Ćwiczenia z petrografii Polski — 2 godz. tyg.: poniedziałki 18—20, w III trym., dla II roku i starszych.
Proseminarium i seminarium mineralogiczne i petrograficzne — 1 godz. tyg.: w ciągu całego roku.
Pracownia mineralogiczno-chemiczna dla starszych — 15 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i piątki.

Mgr. **Irena Kardymowiczowa,** st. asyst.

Ćwiczenia mineralogiczne dla geografów II roku — 2 godz. tyg.: w I trym. (dni i godziny będą podane później).
Ćwiczenia mineralogiczne dla geografów I roku — 2 godz. tyg.: w III trym. (dni i godziny będą podane później).
Uwaga: Wszystkie wykłady i ćwiczenia będą się odbywały w Zakładzie Mineralogii i Petrografii U. S. B. (Zakretowa 23).

Dr. **Edward Passendorfer,** prof. nadzwycz.

Zasady geologii ogólnej — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy i czwartki 9 — 10, w I i II trym., dla II i III roku st., Zakład Geologii.
Wstęp do geologii historycznej (dla przyrodników) — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy i czwartki 9 — 10, w III trym., dla II i III roku st., tamże.
Zasady paleozoologii — 2 godz. tyg.: piątki i soboty 9 — 10, w I, II i III trym., dla II i III roku st., tamże.
Ćwiczenia geologiczne dla geografów — 2 godz. tyg.: poniedziałki, 17 — 19, w I, II i III trym., dla II roku st., tamże.
Ćwiczenia geologiczne dla przyrodników — 2 godz. tyg.: wtorki 11 — 13, w I, II i III trym., dla II roku st., tamże.
Ćwiczenia geologiczne dla zaawansowanych (dla geografów) — 2 godz. tyg.: w I, II i III trym., dla III roku st. Dni i godziny będą ustalone po porozumieniu ze słuchaczami. Tamże.
Wycieczki geologiczne (dla geografów i przyrodników) — 5 godz. tyg.: poniedziałki 8 — 13, w III trym., dla II roku st.

Dr. **Roman Kongiel,** st. asyst.

Ćwiczenia z paleozoologii — 2 godz. tyg.: środy 18 — 20, w I, II i III trym., dla II roku st., Zakład Geologii.

Dr. **Mieczysław Limanowski,** prof. zwycz.

Zasady geografii fizycznej — 3 godz. tyg.: wtorki, środy i czwartki 10 — 11, w I, II i III trym., dla II i III roku st., Zakł. Geologii.
Ćwiczenia geograficzne dla początkujących — 2 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 12, w I, II i III trym., dla I roku st. Tamże.

Geografia regionalna (Wołyń) — 1 godz. tyg.: piątki 10 — 11, w I, II i III trym., dla II, III i IV roku st., tamże.

Seminarium geograficzne — 2 godz. tyg.: czwartki 18 — 20, w I, II i III trym., dla II, III i IV roku st., tamże.

Practicum półdzienne (przyjęcie po złożeniu 4 egzaminów i po porozumieniu się z profesorem) przez cały rok, tamże.

Dr. **Piotr Wiśniewski**, prof zwycz.

Botanika. Kurs ogólny — 4 godz. tyg.: wtorki 11—12, środy 10—11 i piątki 10 — 12, w I i II trym., oraz środy 11 — 13 i piątki 10 — 12 w III trym., Zakład Botaniki Ogólnej.

Ćwiczenia botaniczne — 3 godz. tyg.: czwartki 17 — 20, w I, II i III trym., dla I roku st., tamże.

Ćwiczenia botaniczne dla zaawansowanych — 3 godz. tyg.: czwartki 11 — 14, w I, II i III trym., dla II r. st., tamże.

Fizjologia roślin — 4 godz. tyg.: środy 11 — 13 i soboty 10 — 12, w III trym., dla II, III i IV r. st., tamże.

Ćwiczenia z fizjologii roślin — 6 godz. tyg.: poniedziałki 11 — 14 i piątki 11 — 14, w III trym., dla II, III i IV r. st., tamże.

Dr. **Franciszek Skupieński**, prof. nadzwycz.

Fitopatologia (choroby roślin uprawnych) — 2 godz. tyg.: w III trym., godziny będą podane później.

Ćwiczenia z fitopatologii — 2 godz. tyg., w III trym., godziny będą podane później.

Fitopatologia i ćwiczenia z fitopatologii dla przyrodników nieobowiązkowe.

Szczegółowa morfologia i systematyka roślin zarodnikowych (grzyby) — 2 godz. tyg.: czwartki 11 — 13, w I i II trym., dla III i IV r. st.

Ćwiczenia ze szczegółowej morfologii i systematyki roślin zarodnikowych (grzyby) — 2 godz. tyg.: środy 12 — 14, w I i II trym., czwartki 12 — 14, w III trym., dla III i IV roku st.

Geobotanika — 2 godz. tyg.: środy 10 — 12, w I i II trym., dla III i IV roku st.

Ekologia — 1 godz. tyg., w I, II i III trym., dla III i IV r. st., godziny będą podane później.

Botanika ogólna cz. II — 4 godz. tyg.: w III trym., dla I roku st., godziny będą podane później.

Ćwiczenia z botaniki — 3 godz. tyg., w III trym., godziny będą podane później.

Wycieczki botaniczne — 4 godz. tyg., w III trym., godziny będą podane później.

Dr. **Jan Prüffer**, prof. nadzwycz.

Zoologia ogólna — 2 godz. tyg.: poniedziałki i piątki 12 — 13, w I i II trym., dla I roku st. Zakład Zoologii.

Zoologia systematyczna cz. I. — 3 godz. tyg.: wtorki, środy i czwartki 10 — 11, w I, II i III trym., dla II i III roku st., tamże.

Entomologia ogólna — 3 godz. tyg.: poniedziałki i piątki 9 — 10, środy 11 — 12, w III trym., dla III i IV r. st., tamże.

Entomologia systematyczna — 2 godz. tyg.: poniedziałki i piątki 9 — 10, w I trym., dla III i IV r. st., tamże.

Zoogeografia — 1 godz. tyg.: czwartki 12 — 13, w I, II i III trym., dla III i IV r. st., tamże.

Ćwiczenia zoologiczne — 3 godz. tyg.: wtorki 16 — 19, w I, II i III trym., dla II i III r. st., tamże.

Practicum zoologiczne — 15 godz. tyg.: w I, II i III trym., codziennie 9 — 13.

Pracownia magisterska — 30 godz. tyg.: w I, II i II trym., codziennie 9 — 13 i 16 — 19.

Seminarium zoologiczne — 2 godz. tyg., w I i II trym., dni i godziny zostaną podane później.

Wycieczki zoologiczne — 5 godz. tyg.: soboty w III trym., dla III i IV r. st., godziny zostaną ustalone później, po porozumieniu się z uczestnikami.

Dr. **Władysław Mierzeyewski**, prof. nadzwycz.

Anatomia i histologia zwierząt domowych — 3 godz. tyg.: w I trym., środy 11 — 13 i soboty 12 — 13, w II trym., środy 12 — 14 i soboty 12 — 13, dla II roku st., Zakład Anatomii Porównawczej.

Anatomia porównawcza — 3 godz. tyg., w I i II trym.: poniedziałki 10 — 12 i wtorki 13 — 14, w III trym.: poniedziałki 11 — 13 i wtorki 12 — 13, dla III i IV r. st., tamże.

Zoologia kręgowców — 2 godz. tyg.: piątki 11 — 13, w I, II i III trym., dla III r. st., tamże.

Ćwiczenia z anatomii i histologii zwierząt domowych — 2 godz. tyg.: soboty 16 — 18, w I i II trym., dla II r. st., tamże.

Ćwiczenia zootomiczne — 2 godz. tyg.: poniedziałki 16 — 18, w III trym., dla II, III i IV r. st., tamże.

Practicum — 15 godz. tyg., dla zaawansowanych, dni i godziny będą ustalone później.

Dr. **Jan Dembowski**, prof. nadzwycz.

Biologia ogólna — 2 godz. tyg.; w I i II trym.: wtorki 11 — 13, w III trym.: wtorki 10 — 12, dla I, II, III i IV roku st., Zakład Biologii Ogólnej.

Ćwiczenia z biologii doświadczalnej — 3 godz. tyg.: w I i II trym.: czwartki 16 — 19, tamże.

Pracownia magisterska — 30 godz. tyg: w I, II i III trym., dni i godziny zostaną podane później.

Dr. **Zygmunt Koźmiński,** docent.

Typy biologiczne wód śródlądowych (wykład docencki) — 1 godz. tyg.: w I trym. Dni i godziny będą podane później.

Zarys limnologii — 1 godz. tyg., w I trym. Dni i godziny będą podane później.

Inż. **Edmund Lelesz,** prof. nadzwycz.

Fizjologia i chemia fizjologiczna — 4 godz. tyg.: w I trym.: wtorki, środy i piątki 10 — 11 i soboty 12 — 13, w II trym.: poniedziałki, wtorki, środy i czwartki 10 — 11, dla III r. st., Sala Wykładowa Zakładu Bakteriologii.

Ćwiczenia z fizjologii i chemii fizjologicznej — 4 godz. tyg.: wtorki i środy 16 — 18, w I i II trym., dla III r. st., Zakład Fizjologii Zwierząt i Nauki Żywienia.

Practicum z fizjologii — 15 godz. tyg., przez cały rok.

Pracownia z fizjologii dla prac dyplomowych — 30 godz. tyg., przez cały rok.

Wybrane działy z fizjologii — 1 godz. tyg.: czwartki 10 — 11, w I trym., oraz piątki 10 — 11, w II i III trym.

Dr. **Aniela Przeździecka-Jędrzejowska,** docent.

Witaminologia i wybrane działy przemiany materii — 1 godz. tyg., w I i II trym.: piątki 11 — 12, Zakład Fizjologii Zwierząt i Nauki Żywienia. Dla przyrodników i rolników.

Dr. **Witold Sylwanowicz,** adiunkt (z Wydz. Lekarsk.).

Anatomia człowieka — 2 godz. tyg.: poniedziałki i piątki 8 — 9, w I, II i III trym., dla II r. st., Zakład Anatomii Opisowej.

Ćwiczenia z anatomii człowieka — 1 godz. tyg.: soboty 8 — 9, w I, II i III trym., dla II r. st., tamże.

Filozofia.

Wykłady i seminaria z filozofii dla studentów Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego — patrz spis wykładów Wydziału Humanistycznego.

V.

WYDZIAŁ LEKARSKI.

Rok I-szy.

Trymestr I-szy (jesienny).

Dr. Michał Reicher, prof. zwycz.

Anatomia opisowa — 5 godz. tyg. codziennie, prócz sobót, 18 — 19. Zakład Anatomii Opisowej.

Dr. Stanisław Hiller, prof. nadzwycz.

Histologia — 3 godz. tyg.: poniedziałki 11 — 13, środy 9 — 10, Zakład Histologii i Embriologii.

Dr. Stanisław Hiller, prof. nadzwycz.
Dr. Jan Kruszyński, docent.
Dr. Stefan Bagiński, docent.

Ćwiczenia histologiczne — 6 godz. tyg.: środy i piątki 10 — 13, Zakład Histologii i Embriologii.

Dr. Marian Hłasko, prof. nadzwycz.

Chemia ogólna — 4 godz. tyg.: wtorki i czwartki 8 — 9 i od 11 — 12.30. Zakład Chemii Ogólnej.

Vacat.

Ćwiczenia z chemii ogólnej — 6 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 15 — 18.

Dr. Józef Patkowski, prof. zwycz.

Fizyka — 2 godz. tyg.: czwartki 9 — 11, Zakład Fizyczny.

N. N.

Fizyka — 2 godz. tyg.: wtorki 9 — 11, Zakład Fizyczny.

Dr. Jan Dembowski. prof. nadzwycz.

Biologia ogólna — 2 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 11, Zakład Biologii.

Ćwiczenia z biologii — 6 godz. tyg.: środy 10—14, soboty 16—18, tamże.

Dr. **Adam Wrzosek**, prof. zwycz.

Propedeutyka lekarska — 2 godz. tyg.: piątki 8 — 10, Gmach główny.

Seminarium z propedeutyki lekarskiej — 1 godz. tyg. Dni i godziny będą ustalone.

Dr. **Stefan Bagiński**, docent.

Cytologia ogólna — 1 godz. tyg.: sobota 8 — 9, Zakład Histologii i Embriologii.

Trymestr II-gi (zimowy).

Dr. **Michał Reicher**, prof. zwycz.

Anatomia opisowa — 5 godz. tyg.: codziennie prócz sobót, 18—19, Zakład Anatomii Opisowej.

Prosektorium — 15 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i piątki 15 — 18, tamże.

Dr. **Jan Dembowski**, prof. nadzwycz.

Biologia ogólna — 2 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 11, Zakład Biologii ogólnej.

Ćwiczenia z biologii — 8 godz. tyg. (grupami): poniedziałki 11 — 13, środy 9 — 13 i soboty 16 — 18, tamże.

Dr. **Marian Hłasko**, prof. nadzwycz.

Chemia ogólna — 4 godz. tyg.: wtorki, czwartki 8—9 i 11—12.30, Zakład Chemii ogólnej.

Vacat.

Ćwiczenia chemiczne — 6 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki 15 — 18, tamże.

N. N.

Fizyka — 2 godz. tyg.: wtorki 9 — 11, Zakład Fizyczny.

Dr. **Józef Patkowski**, prof. zwycz.

Fizyka — 2 godz. tyg.: czwartki 9 — 11, Zakład Fizyczny.

Dr. **Stanisław Hiller**, prof. nadzwycz.

Embriologia ogólna — 2 godz. tyg.: piątki 9 — 11, Zakład Histologii i Embriologii.

Dr. **Stefan Bagiński**, docent.

Cytologia ogólna — 2 godz. tyg.: piątki 11 — 13, Zakład Histologii i Embriologii.

Dr. Jan Kruszyński, docent.

Cytologia podstaw dziedziczności — 1 godz. tyg.: poniedziałki 8 — 9, Zakład Histologii i Embriologii.

Trymestr III-ci (wiosenny).

N. N.

Fizyka — 2 godz. tyg.: wtorki 9 — 11, Zakład Fizyczny.

Ćwiczenia fizyczne — 2 godz. tyg.: wtorki 15 — 17, tamże.

Dr. Józef Patkowski, prof. zwycz.

Fizyka — 2 godz. tyg.: czwartki 9 — 11, Zakład Fizyczny.

Ćwiczenia fizyczne — 2 godz. tyg.: środy 15 — 17, tamże.

Dr. Michał Reicher, prof. zwycz.

Anatomia opisowa — 6 godz. tyg.: poniedziałki i czwartki 8 — 9, środy i piątki 8 — 10, Zakład Anatomii opisowej.

Dr. Jan Dembowski, prof. nadzwycz.

Biologia ogólna — 2 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 11, Zakład Biologii ogólnej.

Dr. Marian Hłasko, prof. nadzwycz.

Chemia ogólna — 4 godz. tyg.: wtorki 8—9 i 11—12.30 i czwartki 11 — 12.30, Zakład Chemii ogólnej.

N. N.

Ćwiczenia chemiczne — 12 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy i czwartki 15 — 18, tamże.

Rok II-gi.

Trymestr IV-ty (jesienny).

Dr. Michał Reicher, prof. zwycz.

Antropologia — 1 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 10, Zakład Anatomii opisowej.

Prosektorium — 15 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i piątki 15 — 18, tamże.

Anatomia opisowa (nieobowiązkowa) — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i piątki 18 — 19.

Dr. Edward Czarnecki, docent.

Fizjologia — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy i czwartki 10 — 11, Zakład Fizjologii.

Ćwiczenia fizjologiczne — 4 godz. tyg.: (grupami), czwartki i piątki 11 — 13, tamże.

Demonstracje fizjologiczne — 1 godz. tyg.: piątki 10 — 11, tamże.

Dr. Włodzimierz Mozołowski, prof. nadzwycz.

Chemia fizjologiczna — 5 godz. tyg.: codziennie, prócz sobót, 8—9, Zakład Chemii Fizjologicznej.

Ćwiczenia z chemii fizjologicznej — 6 godz. tyg.: czwartki i piątki 15 — 18.

Dr. Stanisław Hiller, prof. nadzwycz.

Histologia — 2 godz. tyg.: wtorki i czwartki 9 — 10, Zakład Histologii i Embriologii.

Dr. Stanisław Hiller, prof. nadzwycz.
Dr. Jan Kruszyński, docent.
Dr. Stefan Bagiński, docent.

Ćwiczenia histologiczne — 5 godz. tyg.: poniedziałki i czwartki 11 — 13.30, tamże.

Dr. Jan Dembowski, prof. nadzwycz.

Biologia szczegółowa — 2 godz. tyg.: wtorki 11 — 13, Zakład Biologii ogólnej.

Dr. Edward Czarnecki, docent.

Wychowanie fizyczne — 2 godz. tyg.: czwartki 18 — 20, Zakład Fizjologii.

Dr. Jan Kruszyński, docent.

Cytologia eksperymentalna — 1 godz. tyg.: piątki 9 — 10, Zakład Histologii i Embriologii.

Trymestr V-ty (zimowy).

Dr. Stanisław Hiller, prof. nadzwycz.

Histologia szczegółowa — 1 godz. tyg.: wtorki 9 — 10, Zakład Histologii.

Embriologia szczegółowa — 2 godz. tyg.: środy i czwartki 9 — 10, tamże.

Dr. Edward Czarnecki, docent.

Fizjologia — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy i czwartki 10 — 11.

Ćwiczenia fizjologiczne — 4 godz. tyg.: czwartki i piątki 11 — 13, tamże.

Demonstracje fizjologiczne — 1 godz. tyg.: środy 11 — 12, tamże.

Dr. Włodzimierz Mozołowski, prof. nadzwycz.

Chemia fizjologiczna — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy i czwartki 8 — 9, Zakład Chemii Fizjologicznej.

Ćwiczenia z chemii fizjologicznej — 6 godz. tyg.: czwartki i piątki 15 — 18, tamże.

Dr. Michał Reicher, prof. zwycz.

Anatomia opisowa — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i piątki 18 — 19 (nieobow.).

Prosektorium — 12 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i piątki 15 — 18, Zakład Anatomii opisowej.

Antropologia — 1 godz. tyg.: poniedziałki 11 — 12, tamże.

Dr. Stanisław Hiller, prof. nadzwycz.

Dr. Włodzimierz Mozołowski, prof. nadzwycz.

Seminarium histolog.-chemiczne — 3 godz. tyg.: piątki 8 — 11.

Dr. Jan Dembowski, prof. nadzwycz.

Biologia ogólna — 2 godz. tyg.: wtorki 11 — 13, Zakład Biologii ogólnej.

Dr. Edward Czarnecki, docent.

Wychowanie fizyczne — 2 godz. tyg.: soboty 18 — 20.

Dr. Jan Kruszyński, docent.

Cytologia szczegółowa narządów rozrodczych — 1 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 10, Zakład Histologii.

Dr. Stefan Bagiński, docent.

Cytologia szczegółowa — 1 godz. tyg.: soboty 8 — 9, Zakład Histologii.

Trymestr VI-ty (wiosenny).

Dr. Edward Czarnecki, docent.

Fizjologia — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy i czwartki 10 — 11, Zakład Fizjologii.

Ćwiczenia z fizjologii — 4 godz. tyg.: (grupami) piątki i soboty 11 — 13 i 8 — 10, tamże.

Demonstracje fizjologiczne — 1 godz. tyg.: piątki 10 — 11, tamże.

Dr. **Michał Reicher**, prof. zwycz.

Ćwiczenia z mózgowia — 4 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 16 — 18, Zakład Anatomii opisowej.

Anatomia opisowa (nieobow.) — 5 godz. tyg.: poniedziałki 8 — 9, środy i piątki 8 — 10, tamże.

Dr. **Stanisław Hiller**, prof. nadzwycz.

Dr. **Jan Kruszyński**, docent.

Dr. **Stefan Bagiński**, docent.

Ćwiczenia histologiczne — 6 godz. tyg.: poniedziałki, środy i czwartki 11 — 13, Zakład Histologii i Embriologii.

Dr. **Jan Dembowski**, prof. nadzwycz.

Biologia ogólna — 2 godz. tyg.: wtorki 11 — 13, Zakład Biologii.

Dr. **Stefan Bagiński**, docent.

Cytologia szczegółowa (nieobow.) — 1 godz. tyg.: soboty 10 — 11, Zakład Histologii i Embriologii.

Dr. **Jan Kruszyński**, docent.

Cytologia eksperymentalna — 1 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 10, Zakład Histologii i Embriologii.

Histogeneza — 1 godz. tyg.: czwartki 9 — 10, tamże.

Rok III-ci.

Trymestr VII-my (jesienny).

Dr. **Emil Leyko**, prof. nadzwycz.

Farmakologia — 5 godz. tyg.: środy i czwartki 9.30 — 12, Zakład Farmakologii.

Dr. **Stanisław Legeżyński**, prof. nadzwycz.

Bakteriologia — 6 godz. tyg.: wtorki, środy, czwartki i piątki 8 — 9.30, Zakład Bakteriologii.

Ćwiczenia z bakteriologii — 2 godz. tyg.: wtorki i piątki 11.30 — 12.30.

Dr. **Stanisław Mahrburg**, docent.

Anatomia patologiczna — 4 godz. tyg.: poniedziałki 8—10, soboty 10 — 12, Zakład Anatomii patologicznej.

Ćwiczenia z anatomii patologicznej — 3 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 11, soboty 12 — 14, tamże.

Dr. **Kazimierz Pelczar**, prof. nadzwycz.

Patologia ogólna — 6 godz. tyg.: wtorki i piątki 9.30 — 11.30, środy i czwartki 12 — 13.

Dr. **Kornel Michejda**, prof. zwycz.

Chirurgia ogólna — 2 godz. tyg.: soboty 8 — 10, Klinika chirurgiczna.

Dr. **Stanisław Januszkiewicz**, adiunkt.

Rentgenologia — 3 godz. tyg.: poniedziałki 11 — 14, w sali wykładowej Kliniki Wewnętrznej.

Trymestr VIII-my (zimowy).

Dr. **Aleksander Januszkiewicz**, prof. zwycz.

Klinika chorób wewnętrznych — 4 godz. tyg.: środy i piątki 8—10, Klinika Wewnętrzna.

Ćwiczenia w zakresie badań klinicznych — 6 godz. tyg.: (grupami) wtorki, czwartki 8 — 10 i soboty 9 — 11, tamże.

Dr. **Emil Leyko**, prof. nadzwycz.

Ćwiczenia z farmakologii — 8 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy i czwartki 15 — 18, Zakład Farmakologii.

Dr. **Stanisław Legeżyński**, prof. nadzwycz.

Bakteriologia — 3 godz. tyg.: poniedziałki 8 — 10, czwartki 12 — 13, Zakład Bakteriologii.

Ćwiczenia z bakteriologii — 6 godz. tyg.: wtorki, środy i czwartki 16 — 18, tamże.

Dr. **Stanisław Mahrburg**, docent.

Anatomia patologiczna — 8 godz. tyg.: wtorki, środy i piątki 10 — 12, soboty 11 — 13, Zakład Anatomii patologicznej.

Ćwiczenia z anatomii patologicznej — 3 godz. tyg.: wtorki i piątki 12 — 14, soboty 13 — 14, tamże.

Dr. **Kazimierz Pelczar**, prof. nadzwycz.

Patologia ogólna — 3 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 12, czwartki 11 — 12, Zakład Patologii ogólnej.

Ćwiczenia z patologii ogólnej — 3 godz. tyg.: piątki 16 — 19, tamże.

Dr. **Michał Reicher**, prof. zwycz.

Anatomia topograficzna — 2 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 18 — 20.

Dr. **Kornel Michejda**, prof. zwycz.

Chirurgia ogólna — 1 godz. tyg.: soboty 8—9, Klinika Chirurgiczna.

Dr. **Józef Heller**, docent.

Chemia kliniczna krwi — 2 godz. tyg. Godziny będą ustalone.

Trymestr IX-ty (wiosenny).

Dr. **Aleksander Januszkiewicz**, prof. zwycz.

Klinika chorób wewnętrznych — 4 godz. tyg.: środy i piątki 8—10, Klinika Wewnętrzna.

Ćwiczenia w zakresie badań klinicznych — 6 godz. tyg.: (grupami), wtorki, czwartki i soboty 8 — 10, tamże.

Dr. **Emil Leyko**, prof. nadzwycz.

Farmakologia — 2 godz. tyg.: czwartki 11 — 13, Zakład Farmakologii.

Receptura — 2 godz. tyg.: środy 16 — 18, tamże.

Dr. **Stanisław Mahrburg**, docent.

Anatomia patologiczna — 3 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 10, środy i piątki 10 — 11, Zakład Anatomii patologicznej.

Ćwiczenia z anatomii patologicznej — 1 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 11, tamże.

Ćwiczenia z histologii patologicznej — 12 godz. tyg.: (grupami), wtorki i soboty 10 — 13, środy i piątki 11 — 14, tamże.

Dr. **Stanisław Legeżyński**, prof. nadzw.

Ćwiczenia z bakteriologii — 6 godz. tyg.: wtorki, środy, czwartki i piątki 16 — 18.

Dr. **Kornel Michejda**, prof. zwycz.

Kurs operacyjny — 3 godz. tyg.: soboty 15 — 18, Zakład Anatomii opisowej.

Dr. **Adam Wrzosek**, prof. zwycz.

Historia i filozofia medycyny — 4 godz. tyg.: godziny będą ustalone.

Historia medycyny — 1 godz. tyg. — godziny będą ustalone.

Rok IV-ty.

Trymestr X-ty (jesienny).

Dr. **Aleksander Januszkiewicz**, prof. zwycz.

Klinika chorób wewnętrznych — 6 godz. tyg.: wtorki, czwartki i soboty 10 — 12, Klinika wewnętrzna.

Ćwiczenia w zakresie kliniki chorób wewnętrznych — 6 godz. tyg.: codziennie 16 — 17, tamże.

Dr. **Kornel Michejda**, prof. zwycz.

Klinika chirurgiczna wraz z ortopedią — 6 i pół godz. tyg.: poniedziałki i piątki 10 — 12, środy 10 — 12.30, Klinika Chirurgiczna.

Dr. **Władysław Bujak**, prof. nadzw.

Klinika pediatryczna — 4 godz. tyg.: wtorki i piątki 8 — 10, Klinika pediatryczna.

Ćwiczenia z pediatrii — 6 godz. tyg.: poniedziałki, środy i czwartki 8 — 10, tamże.

Dr. **Hanna Marynowska**, docent.

Anatomia i fizjologia dziecka — 1 godz. tyg., tamże. Godziny będą ustalone.

Dr. **Kazimierz Pelczar**, prof. nadzwycz.

Nowotwory złośliwe — (obow.) 2 godz. tyg.: środy i soboty 13—14.

Dr. **Tadeusz Pawlas**, prof. nadzwycz.

Klinika dermatologiczna — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy i soboty 12 — 13, Klinika Dermatologiczna.

Ćwiczenia z dermatologii — 2 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 13 — 14, tamże.

Dr. **Stanisław Mahrburg**, docent.

Ćwiczenia z histologii patologicznej — 4 godz. tyg.: czwartki i piątki 12 — 14, Zakład Anatomii patol.

Dr. **Aleksander Januszkiewicz,** prof. zwycz.

Klinika chorób wewnętrznych — 6 godz. tyg.: wtorki, czwartki i soboty 10 — 12, Klinika wewnętrzna.

Ćwiczenia w zakresie kliniki chorób wewnętrznych — 6 godz. tyg.: codziennie 16 — 17, tamże.

Dr. **Kornel Michejda,** prof. zwycz.

Klinika chirurgiczna — 6 i pół godz. tyg.: poniedziałki i piątki 10 — 12, środy 10 — 12.30, Klinika chirurgiczna.

Dr. **Władysław Jakowicki,** prof. zwycz.

Klinika położnicza i chorób kobiecych — 10 godz. tyg.: codziennie, prócz sobót 8 — 10, Klinika położniczo-ginekologiczna.

Dr. **Władysław Bujak,** prof. nadzwycz.

Klinika chorób dziecięcych — 4 godz. tyg.: środy 12 — 14 i soboty 8 — 10, Klinika chorób dziecięcych.

Dr. **Tadeusz Pawlas,** prof. nadzwycz.

Klinika dermatologiczna — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki 12 — 13, Klinika dermatologiczna.

Dr. **Kazimierz Pelczar,** prof. nadzw.

Choroby z allergii (w trymestrze XI) — 2 godz. tyg.: soboty 12—14.

Dr. **Janina Hurynowiczówna,** docent.

Fizjologia i patologia układu roślinnego oraz zasady elektrodiagnostyki współczesnej (chronaksja) (nieobow.) — 2 godz. tygodn. po porozumieniu się ze słuchaczami.

Dr. **Adam Wrzosek,** prof. zwycz.

Seminarium z historii medycyny — 2 godz. tyg. w trym. XII, godziny będą ustalone.

Dr. **Wacław Zaleski,** docent.

Histologia normalna i patologiczna narządu rodnego kobiecego (nieobow.) — 1 godz. wykładu i 1 godz. ćwiczeń w trymestrze XI, dni i godziny będą ustalone po porozumieniu się ze słuchaczami.

Operacje położnicze — w trymestrze XII, po porozumieniu się ze słuchaczami.

Dr. Marian Mienicki, docent.

Gruźlica skóry — 1 godz. tyg.: piątki 13 — 14, Klinika Dermatologiczna.

Rok V-ty.

Trymestr XIII-ty (jesienny).

Dr. Aleksander Januszkiewicz, prof. zwycz.

Klinika chorób wewnętrznych — 6 godz. tyg.: wtorki, czwartki i soboty 10 — 12, Klinika wewnętrzna.

Ćwiczenia w zakresie kliniki chorób wewnętrznych — 6 godz. tyg.: codziennie 16 — 17, tamże.

Dr. Kornel Michejda, prof. zwycz.

Klinika chirurgiczna wraz z ortopedią — 6 i pół godz. tyg.: poniedziałki i piątki 10 — 12, środy 10 — 12.30, Klinika Chirurgiczna.

Dr. Władysław Jakowicki, prof. zwycz.

Klinika położnicza i chorób kobiecych — 10 godz. tyg.: codziennie, prócz sobót 8 — 10, Klinika Położn.-Ginekol.

Internat w klinice położniczej — 2 tygodnie.

Dr. Czesław Czarnowski, zast. prof.

Klinika otolaryngologiczna — 4 godz. tyg.: środy i czwartki 12 — 14, Klinika Otolaryngologiczna.

Ćwiczenia z oto-laryngologii — 3 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki i czwartki 14 — 15, tamże.

Dr. Janina Hurynowiczówna, docent.

Klinika neurologiczno-psychiatryczna — 5 godz. tyg.: wtorki 12 — 14.30, soboty 7.30 — 10. Klinika Neurol.-psychiatryczna.

Dr. Jerzy Borysowicz.

Ćwiczenia z neurologii — 2 godz. tyg.: poniedziałki 17 — 19, tamże.

Dr. Stanisław Witek.

Ćwiczenia z psychiatrii — 2 godz. tyg.: czwartki 17 — 19, tamże.

Dr. **Brunon Nowakowski**, prof. nadzwycz.

Higiena — 4 godz. tyg.: poniedziałki 12 — 14, środy 14 — 16, Zakład Higieny.

Ćwiczenia z higieny — 2 godz. tyg.: soboty 14 — 16, tamże.

Dr. **Wacław Zaleski**, docent.

Ćwiczenia w operacjach położniczych — 2 godz. tyg.: soboty 12 — 14, Klinika Położniczo-Ginekologiczna.

Trymestr XIV-ty (zimowy).

Dr. **Aleksander Januszkiewicz**, prof. zwycz.

Klinika chorób wewnętrznych — 6 godz. tyg.: wtorki, czwartki i soboty 10 — 12, Klinika wewnętrzna.

Ćwiczenia w zakresie kliniki chorób wewnętrznych — 6 godz. tyg.: codziennie 16 — 17, tamże.

Dr. **Kornel Michejda**, prof. zwycz.

Klinika chirurgiczna wraz z ortopedią — 6 i pół godz. tyg.: poniedziałki i piątki 10 — 12 i środy 10 — 12.30, Klinika chirurg.

Dr. **Janina Hurynowiczówna**, docent.

Klinika chorób nerwowych i umysłowych — 6 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki 8 — 10 i piątki 12 — 14, Klin. Neurol.-psych.

Dr. **Jerzy Borysowicz.**

Ćwiczenia z neurologii — 2 godz. tyg.: poniedziałki 17 — 19, tamże.

Dr. **Stanisław Witek.**

Ćwiczenia z psychiatrii — 2 godz. tyg.: czwartki 17 — 19, tamże.

Dr. **Sergiusz Schilling-Siengalewicz**, prof. zwycz.

Medycyna sądowa — 4 godz. tyg.: środy 17 — 19 i soboty 12 — 14, Zakład Medycyny sądowej.

Dr. **Brunon Nowakowski**, prof. nadzwycz.

Higiena — 6 godz. tyg.: wtorki i czwartki 8 — 10 i piątki 12 — 14, Zakład Higieny.

Dr. **Czesław Czarnowski**, zastępca prof.

Klinika oto-laryngologiczna — 4 godz. tyg.: poniedziałki i czwartki 12 — 14, Klinika oto-laryngologiczna.

Ćwiczenia z oto-laryngologii — 3 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki i czwartki 14 — 15, tamże.

Dr. Ignacy Abramowicz, prof. nadzwycz.

Klinika okulistyczna — 4 godz. tyg.: środy i piątki 8 — 10, Klinika oczna.

Ćwiczenia z okulistyki — 2 godz. tyg.: piątki 17 — 19, tamże.

Dr. Eugeniusz Mancewicz, adiunkt.

Stomatologia — 2 godz. tyg.: wtorki 12 — 14, Zakład Stomatologii.

Ćwiczenia ze stomatologii — 1 godz. tyg.: soboty 14 — 15, tamże.

Trymestr XV-ty (wiosenny).

Dr. Aleksander Januszkiewicz, prof. zwycz.

Klinika chorób wewnętrznych — 6 godz. tyg.: wtorki, czwartki i soboty 10 — 12, Klinika wewnętrzna.

Ćwiczenia w zakresie kliniki chorób wewnętrznych — 6 godz. tyg.: codziennie 16 — 17, tamże.

Dr. Kornel Michejda, prof. zwycz.

Klinika chirurgiczna wraz z ortopedią — 6 i pół godz. tyg.: poniedziałki i piątki 10 — 12, środy 10 — 12.30, Klinika chirurgiczna.

Dr. Janina Hurynowiczówna, docent.

Klinika neurologiczno-psychiatryczna — 6 godz. tyg.: poniedziałki i piątki 8 — 10, środy 13 — 15, Klin. Neurol.-psych.

Dr. Sergiusz Schilling-Siengalewicz, prof. zwycz.

Medycyna sądowa — 4 godz. tyg.: środy 17 — 19 i soboty 12 — 14, Zakład Medycyny sądowej.

Dr. Ignacy Abramowicz, prof. nadzwycz.

Klinika oczna — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki 14 — 15 i piątki 12 — 14, Klinika Oczna.

Poliklinika oczna — codziennie 9 — 11, grupami, tamże.

Dr. Czesław Czarnowski, zastępca prof.

Klinika oto-laryngologiczna — 4 godz. tyg.: poniedziałki i czwartki 12 — 14, Klinika oto-laryngologiczna.

Poliklinika — codziennie 10 — 12, w ambulatorium dla 3 studentów, tamże.

Dr. **Brunon Nowakowski**, prof. nadzw.

Higiena społeczna — 4 godz. tyg.: wtorki i czwartki 8 — 10, Zakład Higieny.

Ćwiczenia z higieny — 2 godz. tyg.: środy 8 — 10, tamże.

Dr. **Eugeniusz Mancewicz**, adiunkt.

Stomatologia — 2 godz. tyg.: wtorki 12 — 14, Zakład Stomatologii.

Ćwiczenia ze stomatologii — 1 godz. tyg.: soboty 14 — 15, tamże.

Dr. **Benedykt Dylewski**, docent.

Pierwsza pomoc w chorobach ucha, gardła i nosa — godziny wykładów będą ustalone.

Trymestr XVI-ty (jesienny).

Dr. **Aleksander Januszkiewicz**, prof. zwycz.

Klinika chorób wewnętrznych — 4 godz. tyg.: poniedziałki i piątki 8 — 10, Klinika wewnętrzna.

Dr. **Kornel Michejda**, prof. zwycz.

Klinika chirurgiczna — 6 godz. tyg.: poniedziałki, środy i piątki 10 — 12.

Praktyka chirurgiczna — w grupach po 10 osób, w okresach miesięcznych od 1. IX. 38 do 30. VI. 39 r.

Dr. **Hanna Marynowska**, docent.

Diagnostyka chorób dziecięcych — 2 godz. tyg.: soboty 8 — 10, Klinika chorób dziecięcych.

Dr. **Sergiusz Schilling-Siengalewicz**, prof. zwycz.

Medycyna sądowa — 5 godz. tyg.: środy i piątki 16 — 18 i soboty 16 — 17, Zakład Medycyny sądowej.

Ćwiczenia z medycyny sądowej — 2 godz. tyg.: piątki i soboty 18 — 19, tamże.

Dr. **Władysław Jakowicki**, prof. zwycz.

Internat w klinice położniczej — 2 tygodnie.

Dr. **Adam Wrzosek**, prof. zwycz.

Seminarium z historii medycyny — 1 godz. tyg., godziny będą ustalone.

Dr. Ignacy Abramowicz, prof. nadzwycz.

Klinika oczna — 4 godz. tyg.: wtorki i czwartki 8 — 10, Klinika oczna.

Ćwiczenia z okulistyki — 2 godz. tyg.: środy 8 — 10, tamże.

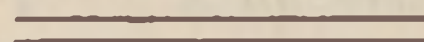
Dr. Eugeniusz Mancewicz, adiunkt.

Stomatologia — 3 godz. tyg.: wtorki 11 — 13, soboty 10 — 11, Zakład Stomatologii.

Ćwiczenia ze stomatologii — 1 godz. tyg.: czwartki 10 — 11, tamże.

Dr. Stanisław Januszkiewicz, adiunkt.

Rentgenologia — 1 godz. tyg.: piątki 12 — 13, sala wykładowa Kliniki wewnętrznej.

ODDZIAŁ FARMACEUTYCZNY

PRZY WYDZIALE LEKARSKIM.

Kurs I-szy.

Trymestr I-szy (jesienny).

Dr. Marian Hłasko, prof. nadzwycz. (z Wydz. Mat.-Przyrodn.).

Chemia ogólna cz. I. — 5 godz. tyg.: wtorki i czwartki od 11 do 13.30, w Zakładzie Chemii nieorganicznej.

Ćwiczenia z analizy jakościowej — 15 godz. tyg.: wtorki, środy i soboty 14 — 19.

Dr. Eugeniusz Michalski, adiunkt (Wydz. Mat.-Przyrodn.).

Chemia analityczna jakościowa — 2 godz. tyg.: poniedziałki i piątki 14 — 15, Zakład Chemii nieorganicznej.

Dr. Józef Patkowski, prof. zwycz.

Fizyka, ciepło — 2 godz. tyg.: wtorki 9 — 11, Zakład Fizyki.

N. N.

Fizyka, mechanika — 2 godz. tyg.: czwartki 9 — 11, Zakład Fizyki.

Dr. Józef Patkowski, prof. zwycz. } wspólnie
N. N. }

Ćwiczenia z fizyki — 3 godz. tyg.: poniedziałki 15 — 18, Zakład Fizyki.

Dr. Piotr Wiśniewski, prof. zwycz.

Botanika ogólna — 4 godz. tyg.: środy 9 — 11, piątki 10 — 12, Zakład Botaniki ogólnej.

Mgr. Jan Muszyński, prof. zwycz.

Botanika lekarska — 2 godz. tyg.: poniedziałki 8 — 10, Zakład Farmakognozji.

Mgr. Justyn Welento.

Ćwiczenia z botaniki lekarskiej — 6 godz. tyg.: soboty 8 — 14, tamże.

Dr. **Jan Dembowski**, prof. nadzwycz.
Zoologia i parazytologia — 4 godz. tyg.: poniedziałki 8 — 10, czwartki 17 — 18, piątki 12 — 13.
Ćwiczenia z zoologii i parazytologii — 3 godz. tyg.: piątki 16—19, tamże.

Dr. **Bronisław Halicki**, adiunkt.
Krystalografia — 3 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 12, piątki 8 — 9, Zakład Geologii.
Ćwiczenia z krystalografii — 2 godz. tyg.: środy 11 — 13, Zakł. Geologii.

Trymestr II-gi (zimowy).

Dr. **Marian Hłasko**, prof. nadzwycz.
Chemia ogólna — 4 godz. tyg.: wtorki i czwartki 11 — 13, Zakł. Chemii nieorganicznej.
Uzupełnienia z chemii nieorganicznej — 1 godz. tyg.: piątki 9—10.
Ćwiczenia z chemii analitycznej jakościowej — 15 godz. tyg.: wtorki, środy i soboty 14 — 19, tamże.

Dr. **Eugeniusz Michalski**, adiunkt.
Chemia analityczna jakościowa — 2 godz. tyg.: poniedziałki i piątki 14 — 15.

Dr. **Józef Patkowski**, prof. zwycz.
Fizyka — cząsteczkowa — 2 godz. tyg.: czwartki 9 — 11.

N. N.
Fizyka — optyka i teoria fal — 2 godz. tyg.: wtorki 9 — 11.

Dr. **Piotr Wiśniewski**, prof. zwycz
Botanika ogólna — 4 godz. tyg.: środy 9 — 11, piątki 10 — 12.

Mgr. **Jan Muszyński**, prof. zwycz.
Botanika lekarska — 2 godz. tyg.: wtorki i środy 8 — 9.

Mgr. **Justyn Welento.**
Ćwiczenia z botaniki lekarskiej — 6 godz. tyg.: soboty 8 — 14.

Dr. **Bronisław Halicki**, docent.
Mineralogia — 3 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 12, piątki 8 — 9.
Ćwiczenia z mineralogii i krystalografii — 2 godz. tyg.: środy 11 — 13.

Dr. Jan Dembowski, prof. nadzwycz.

Zoologia i parazytologia — 3 godz. tyg.: poniedziałki 8 — 9, czwartki 8 — 9, piątki 12 — 13.

Ćwiczenia z zoologii i parazytologii — 3 godz. tyg.: piątki 16 — 19.

Trymestr III-ci (wiosenny).

Dr. Marian Hłasko, prof. nadzwycz.

Chemia ogólna — 5 godz. tyg.: wtorki i czwartki od 11 do 13.30, Zakład Chemii nieorg.

Uzupełnienia z chemii nieorganicznej — 2 godz. tyg.: środy 13 — 15, tamże.

Ćwiczenia z analizy jakościowej — 15 godz. tyg.: wtorki, środy i soboty 14 — 19, Zakł. Chemii nieorgan.

Dr. Józef Patkowski, prof. zwycz.

Fizyka — 2 godz. tyg.: *(elektryczność i magnetyzm),* wtorki 9 — 11, Zakład Fizyki.

N. N.

Fizyka — optyka — 2 godz. tyg.: czwartki 9 — 11.

Dr. Eugeniusz Michalski, adiunkt.

Chemia analityczna jakościowa — 2 godz. tyg.: wtorki i piątki 14 — 15, Zakład Chemii nieorg.

Dr. Franciszek Xawery Skupieński, prof. nadzwycz.

Botanika, Systematyka roślin — 4 godz. tyg.: środy i piątki 10—12. Zakład Systematyki roślin.

Mgr. Jan Muszyński, prof. zwycz.

Botanika lekarska — 2 godz. tyg.: poniedziałki 8 — 10.

Wycieczki botaniczne — 3 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 13.

Mgr. Justyn Welento.

Ćwiczenia z botaniki lekarskiej — 6 godz. tyg.: soboty 8 — 14.

Kurs II-gi.

Trymestr IV-ty (jesienny).

Dr. Edward Czarnecki, docent.

Chemia fizjologiczna — 2 godz. tyg.: poniedziałki 10 — 12, Zakład Fizjologii.

Dr. **Leon Kamieński**, zast. prof.

Chemia organiczna — 5 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 10, środy 9 — 11, piątki 9 — 11, Zakład Chemii organicznej.

Dr. **Eugeniusz Michalski**, adiunkt.

Chemia analityczna ilościowa — 2 godz. tyg.: wtorki i czwartki 14 — 15, Zakład Chemii nieorganicznej.

Dr. **Marian Hłasko**, prof. nadzwycz.

Ćwiczenia z analizy ilościowej — 20 godz. tyg.: wtorki, środy, czwartki i piątki 14 — 19, Zakład Chemii nieorganicznej.

Dr. **Stanisław Legeżyński**, prof. nadzw.

Bakteriologia — wykłady w I trym. wtorki, środy, czwartki, piątki 8 — 9.
Ćwiczenia: wtorki, piątki — 11.30 — 12.30.

Mgr. **Jan Muszyński**, profesor zwyczajny.

Farmakognozja — 3 godz. tyg.: wtorki 8 — 9, piątki 11 — 13.
Ćwiczenia z farmakognozji — 6 godz. tyg.: wtorki 9 — 12, czwartki 8 — 11, Zakład Farmakognozji.

Dr. **Janina Rodziewiczowa**, adiunkt.

Higiena — 2 godz. tyg.: czwartki 11 — 13, I trym., Zakład Farmakognozji.

Trymestr V-ty (zimowy).

Dr. **Edward Czarnecki**, docent.

Chemia fizjologiczna — 2 godz. tyg.: środy 11 — 13, Zakład Fizjologii.
Ćwiczenia z chemii fizjologicznej — 6 godz. tyg.: soboty 8 — 14.

Dr. **Leon Kamieński**, zast. prof.

Chemia organiczna — 5 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 10, środy i piątki 9 — 11, Zakład Chemii organicznej.

Mgr **Jan Muszyński**, profesor zwycz.

Farmakognozja — 3 godz. tyg.: poniedziałki 10.30 — 12.30, wtorki 8 — 9.
Ćwiczenia z farmakognozji — 6 godz. tyg.: wtorki 9 — 12, czwartki 8 — 11.

Dr. **Marian Hłasko**, prof. nadzw.

Ćwiczenia z chemii analitycznej ilościowej — 20 godz. tyg.: wtorki, środy, czwartki, piątki 14 — 19.

Dr. **Eugeniusz Michalski**, adiunkt.

Chemia analityczna ilościowa — 2 godz. tyg.: wtorki, czwartki 14 — 15.

Dr. **Janina Rodziewiczowa.**

Higiena — 2 godz. tyg.: czwartki 11 — 13, Zakład Farmakognozji.

Ćwiczenia z higieny, grupami — 3 godz. tyg.: poniedziałki i soboty 16 — 19.

Dr. **Stanisław Legeżyński**, prof. nadzw.

Mikrobiologia — 3 godz. tyg.: poniedziałki 8 — 10 i czwartki 12 — 13.

Ćwiczenia — wtorki, środy, czwartki 16 — 18, grupami.

Dr. **Sergiusz Schilling-Siengalewicz**, prof. zwycz.

Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach — 2 godz. tyg.: piątki 11.30 — 13.30, Zakład Farmakognozji.

Trymestr VI-ty (wiosenny).

Dr. **Edward Czarnecki**, docent.

Chemia fizjologiczna — 4 godz. tyg.: środy 11 — 13, wykł.; soboty 10 — 12, ćwiczenia.

Dr. **Leon Kamieński**, zastępca prof.

Chemia organiczna — 5 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 10, środy i piątki 9 — 11, Zakład Chemii organicznej.

Mgr. **Jan Muszyński**, prof. zwycz.

Farmakognozja — 3 godz. tyg.: wtorki 8 — 9, piątki 11.30 — 13.30.

Ćwiczenia z farmakognozji — 6 godz. tyg.: wtorki 9 — 12, czwartki 8 — 11, tamże.

Dr. **Marian Hłasko**, prof. nadzw.

Chemia analityczna ilościowa — 20 godz. tyg.: poniedziałki, środy, czwartki i piątki 14 — 19.

Dr. **Stanisław Legeżyński**, prof. nadzwycz.
Mikrobiologia.
Ćwiczenia z mikrobiologii — wtorki, czwartki, piątki 16 — 18 grupami, Zakład Bakteriologii.

Kurs III-ci.

Trymestr VII-my (jesienny).

Inż. **Władysław Karaffa-Korbutt**, prof. nadzwycz.
Chemia farmaceutyczna — 4 godz. tyg.: czwartki i piątki 11 — 13.
Ćwiczenia z chemii farmaceutycznej — 11 godz. tyg.: czwartki i piątki 8 — 11, soboty 8 — 13, Zakład Chemii farmaceutycznej.

Dr. **Leon Kamieński**, zastępca prof.
Ćwiczenia z chemii organicznej — 15 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy, czwartki 14.45 — 18.45, grupami, Zakład Chemii organicznej.

Dr. **Henryk Ruebenbauer**, prof. nadzwycz.
Farmacja stosowana — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy 8 — 9 bez kwadransa akademickiego, rozpoczęcie wykładu punktualnie o 8-mej. Sala Zakładu Farmakologii, Zakretowa 23.
Ćwiczenia z farmacji stosowanej — 12 godz. tyg. — grupami: poniedziałki, wtorki, środy 15 — 19, Zakład Farmacji Stosowanej.

Mgr. **Jan Muszyński**, prof. zwycz.
Analiza surowców sproszkowanych — 4 godz. tyg.: 9.20 — 13.20.
Farmakognozja — 2 godz. tyg.: środy 9 — 11, Zakład Farmakognozji.

Dr. **Edward Bekier**, prof. nadzwycz.
Chemia fizyczna — 2 godz. tyg.: wtorki 11 — 13.

Trymestr VIII-my (zimowy).

Wykłady i ćwiczenia według rozkładu pierwszego trymestru III roku studiów.

Inż. **Władysław Karaffa-Korbutt,** prof. nadzwycz.

Chemia farmaceutyczna — 4 godz. tyg.: czwartki, piątki 11 — 13.

Ćwiczenia z chemii farmaceutycznej — 11 godz. tyg.: czwartki i piątki 8 — 11, soboty 8 — 13, Zakład Chemii farmaceutycznej.

Dr. **Leon Kamieński,** zastępca prof.

Ćwiczenia z chemii organicznej — 15 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy, czwarki 14.45 — 18.45.

Dr. **Henryk Ruebenbauer,** prof. nadzwycz.

Farmacja stosowana — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy 8 — 9, bez kwadransa akad., rozpoczęcie wykładu punkt. o godz. 8, sala Zakładu Farmakologii.

Ćwiczenia z farmacji stosowanej — 12 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy 15 — 19, Zakład Farm. Stosow.

Mgr. **Jan Muszyński,** prof. zwycz.

Ćwiczenia z farmakognozji i hodowli roślin lekarskich — 4 godz. tyg.: poniedziałki 9.20 — 13.20.

Farmakognozja — 2 godz. tyg.: środy 9 — 11.

Uprawa roślin lekarskich — 4 godz. tyg.

Ustawadawstwo — 1 godz. tyg.: środy 11 — 12.

Prof. **Edward Bekier.**

Ćwiczenia z chemii fizycznej — 2 godz. tyg.: wtorki 11 — 13.

VI.

WYDZIAŁ SZTUK PIĘKNYCH.

Kurs I.

Kazimierz Kwiatkowski, art. mal.

Ćwiczenia z rysunku (akt i głowa) — 12 godz. tyg.: codziennie 16 — 18, ul. św. Anny 4, sala Nr. 13.

Benedykt Kubicki, art. mal., prof. nadzwycz.

Ćwiczenia z malarstwa (akt i głowa) — 12 godz. tyg.: środy, czwartki, piątki i soboty 9 — 12, ul. św. Anny 4, sala Nr. 13.

Bronisław Jamontt, art. mal., prof. nadzwycz.

Ćwiczenia z malarstwa (pejzaż i martwa natura) — 6 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 9 — 12, ul. św. Anny 4, sala Nr. 13.

Tymon Niesiołowski, art. mal., docent.

Ćwiczenia z malarstwa (kompozycja figuralna) — 2 godz. tyg.: wtorki 12 — 14, ul. św. Anny 4, sala Nr. 13.

Stanisław Horno-Popławski, art. rzeźbiarz.

Ćwiczenia z modelowania — 6 godz. tyg.: poniedziałki, piątki i soboty 12 — 14, ul. św. Anny 4, sala rzeźby.

Dr. Marian Morelowski, prof. nadzwycz.

Historia sztuki od bizantynizmu do końca gotyku cz. I — 4 godz. tyg.: środy i czwartki 18 — 20, ul. św. Anny 4, sala Marszałka J. Piłsudskiego.

Dr. Michał Reicher, prof. zwycz. (z Wydz. Lekarskiego).

Anatomia artystyczna — 1 godz. tyg.: wtorki 18 — 19.

Ćwiczenia z anatomii artystycznej — 1 godz. tyg.: wtorki 19 — 20, Zakład Anatomii, Zakretowa 23.

Jan Borowski, inż. arch.

Ćwiczenia z kreślenia i rzutów geometrycznych — 4 godz. tyg.: piątki i soboty 18 — 20, ul. św. Anny 4, sala Nr. 11.

Bonawentura Lenart.

Liternictwo — 2 godz. tyg.: poniedziałki 18 — 20.

Ćwiczenia z liternictwa — 2 godz. tyg.: środy 12 — 14, ul. Zamkowa 11, Zakład Grafiki.

Nieobowiązkowe.

Jan Bułhak, art. fotogr.

Fotografia artystyczna — wykład 2 godz. tyg.: czwartki 12 — 14, ul. Zamkowa 11, Zakład Fotografii Artystycznej.

Kurs II.

Kazimierz Kwiatkowski, art. mal.

Ćwiczenia z rysunku (akt i głowa) — 10 godz. tyg.: codziennie, oprócz poniedziałków, 16 — 18, ul. św. Anny 4, sala Nr. 17.

Ćwiczenia rysunkowe z anatomii — 2 godz. tyg.: poniedziałki 16 — 18, ul. św. Anny 4, sala Nr. 8.

Benedykt Kubicki, art. mal., prof. nadzwycz.

Ćwiczenia z malarstwa (głowa, akt) — 11 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, soboty 9 — 12 i piątki 9 — 11, ul. św. Anny 4, sala Nr. 17.

Bronisław Jamontt, art. mal., prof. nadzwycz.

Ćwiczenia z malarstwa (martwa natura, pejzaż) — 5 godz. tyg.: czwartki 12 — 14 i piątki 11 — 14, ul. św. Anny 4, sala Nr. 11.

Tymon Niesiołowski, art. mal., docent.

Ćwiczenia z technik malarskich — 2 godz. tyg.: soboty 12 — 14, ul. św. Anny 4, sala Nr. 8.

Techniki malarskie (wykład) — 1 godz. tyg.: poniedziałki 19—20, ul. św. Anny 4, sala Nr. 8.

Ćwiczenia z malarstwa (kompozycja figuralna) — 2 godz. tyg.: środy 12 — 14, ul. św. Anny 4, sala Nr. 17.

Stanisław Horno-Popławski, art. rzeźbiarz.

Ćwiczenia z modelowania (głowa) — 4 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 12 — 14, ul. Zamkowa 11, sala rzeźby.

Dr. Marian Morelowski, prof. nadzwycz.

Historia sztuki cz. I od bizantynizmu do końca gotyku (wykład) — 4 godz. tyg.: środy i czwartki 18 — 20, ul. św. Anny 4, sala Marszałka J. Piłsudskiego.

Jan Borowski, inż. arch.
Perspektywa — 1 godz. tyg.: poniedziałki 18 — 19, ul. św. Anny 4, sala Nr. 8.
Ćwiczenia z perspektywy — 2 godz. tyg.: wtorki 18 — 20, ul. św. Anny 4.

Stefan Narębski, inż. arch., prof. nadzwycz.
Zasady projektowania i dekoracji wnętrz — 1 godz. tyg.: czwartki 11 — 12, ul. św. Anny 4, sala Marszałka J. Piłsudskiego.
Projektowanie i dekoracja wnętrz, cz. I. — 5 godz. tyg.: wtorki 9 — 12 i środy 9 — 11, ul. św. Anny 4, sala Nr. 4.

Bonawentura Lenart.
Kompozycja liternicza — 2 godz. tyg.: soboty 18 — 20.
Ćwiczenia warsztatowe z technik związanych z książką — 1 godz. tyg.: piątki 19 — 20, ul. Zamkowa 11, Zakład Grafiki.

Jerzy Hoppen, art. mal., docent.
Ćwiczenia rysunkowe z anatomii — 2 godz. tyg.: piątki 18 — 20, ul. św. Anny 4, sala Nr. 17.

Kurs III.

Ludomir Sleńdziński, art. mal., prof. zwycz.
Ćwiczenia z rysunku (akt) — 12 godz. tyg.: środy, czwartki, piątki i soboty 9 — 12, ul. św. Anny 4, sala Nr. 18.

Aleksander Szturman, art. mal.
Ćwiczenia z malarstwa (martwa natura, pejzaż i wnętrze) — 2 godz. tyg.: wtorki 12 — 14, ul. św. Anny 4, sala Nr. 18.

Tymon Niesiołowski, art. mal., docent.
Ćwiczenia z malarstwa (akt i głowa) — 12 godz. tyg.: środy, czwartki, piątki i soboty 9 — 12, ul. św. Anny 4, sala Nr. 18.

Bronisław Jamontt, art. mal., prof. nadzwycz.
Ćwiczenia z malarstwa (kompozycja pejzażowa) — 4 godz. tyg.: środy, czwartki 12 — 14, ul. św. Anny 4, sala Nr. 18.

Tymon Niesiołowski, art. mal., docent.
Ćwiczenia z technik malarskich — malarstwo ścienne — 2 godz. tyg.: soboty 12 — 14, ul. św. Anny 4, sala Nr. 11.

Henryk Kuna, art. rzeźbiarz, prof. nadzwycz.

Ćwiczenia z rzeźby (głowa, akt, kompozycja).

Ćwiczenia z rzeźby w materiale (drzewo, piaskowiec, granit).

Uwaga: dla studentów specjalizujących się w rzeźbie, obowiązuje zamiast malastwa 24 godz. tyg. rzeźby — w godzinach przeznaczonych na malarstwo, ul. św. Anny 4 i Zamkowa 11, w salach rzeźby.

Jerzy Hoppen. art. mal., docent.

Ćwiczenia z grafiki (drzeworyt, kwasoryt i suchoryt) — 4 godz. tyg.: poniedziałki i wtorki 18 — 20, ul. Zamkowa 11, Zakład Grafiki.

Dr. **Marian Morelowski**, prof. nadzwycz.

Historia sztuki cz. I. od bizantynizmu do końca gotyku — 4 godz. tyg.: środy i czwartki 18 — 20, ul. św. Anny 4, sala Marszałka J. Piłsudskiego.

Tymon Niesiołowski, art. mal., docent.

Dydaktyka rysunku — 2 godz. tyg.: piątki 18 — 20, ul. św. Anny 4, sala Nr. 8.

Benedykt Kubicki, art. mal., prof. nadzwycz.

Projektowanie kilimów — 2 godz. tyg.

Ćwiczenia tkackie (kilim) — 8 godz. tyg.: ul. św. Anny 4, sala Nr. 14.

Stefan Narębski, inż. arch., prof. nadzwycz.

Zasady projektowania i dekoracji wnętrza cz. II — 1 godz. tyg.: poniedziałki 11 — 12, ul. św. Anny 4, sala Marszałka J. Piłsudskiego.

Projektowanie i dekoracja wnętrza cz. II — 5 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 12 i wtorki 9 — 11, ul. Św. Anny 4, sala Nr. 11.

Kurs IV.

Ludomir Sleńdziński, art. mal., prof. zwycz.

Ćwiczenia z rysunku (akt) — 12 godz. tyg.: codziennie 16 — 18, ul. św. Any 4, sala Nr. 19.

Ćwiczenia z malarstwa (akt, portret i kompozycja monumentalna) — 25 godzin tygodn.: codziennie, oprócz sobót 9 — 14. ul. św. Anny 4, sala Nr. 19.

Bronisław Jamontt, art. mal., prof. nadzwycz. i
Aleksander Szturman, art. mal.

Ćwiczenia z malarstwa (pejzaż, wnętrze i kompozycja pejzażowa) — 25 godz. tyg.: codziennie, oprócz sobót, 9 — 14, ul. św. Anny 4, sala Nr. 15.

Henryk Kuna, art. rzeźbiarz, prof. nadzwycz.

Ćwiczenia z rzeźby (głowa, akt, kompozycja).

Ćwiczenia z rzeźby w materiale (drzewo, piaskowiec, granit).

Uwaga: dla studentów specjalizujących się w rzeźbie, obowiązuje zamiast malarstwa — 25 godzin tyg. rzeźby — codziennie, oprócz sobót, 9 — 14, ul. św. Anny 4, Zamkowa 11, w salach rzeźby.

Jerzy Hoppen, art. mal. docent.

Ćwiczenia z grafiki (litografia, sztych i specjalizacja w obranej technice) — 4 godz. tyg.: środy i czwartki 18 — 20, ul. Zamkowa 11, Zakład Grafiki.

Dr. **Marian Morelowski**, prof. nadzwycz.

Historia malarstwa polskiego — 1 godz. tyg.: piątki 18 — 19.

Seminarium z historii sztuki — 2 godz. tyg.: wtorki i piątki 18 -- 19.

Zasady kształtowania plastycznego — 1 godz. tyg.: wtorki 18—19, ul. św. Anny 4, sala Marszałka J. Piłsudskiego.

Benedykt Kubicki, art. mal., prof. nadzwycz.

Projektowanie kilimów — 2 godz. tyg.: soboty 18 — 20, ul. św. Anny 4, sala Nr. 14.

Ćwiczenia tkackie (gobelin, kilim) — 8 godz. tyg.: soboty 9 — 14, ul. św. Anny 4, sala Nr. 8.

Stefan Narębski, inż. arch., prof. nadzwycz.

Projektowanie i dekoracja wnętrza, cz. III — 5 godz. tyg.: soboty 9 — 14, ul. św. Anny 4, sala Nr. 11.

Jan Borowski, inż. arch.

Konserwacja zabytków — 2 godz. tyg.: poniedziałki 18 — 20, ul. św. Anny 4, sala Marszałka J. Piłsudskiego.

Nieobowiązkowe, poza kolejnością kursów.

Jan Bułhak, art. fotogr.

Ćwiczenia z fotografii artystycznej -- 30 godz. tyg.: ul. Zamkowa 11, Zakład Fotografii Artystycznej.

VII.

WYDZIAŁ ROLNICZY.

Rok I.

N. N.

Fizyka doświadczalna — 4 godz. tyg.: wtorki i czwartki 9 — 11, w I, II i III trym., Zakład Fizyczny.

Ćwiczenia z fizyki — 3 godz. tyg.: wtorki 15 — 18, w II trym., Zakład Fizyczny.

Dr. Marian Hłasko, prof. nadzwycz. (z Wydz. Matem.-Przyr.).

Chemia ogólna cz. I. — 5 godz. tyg.: wtorki i czwartki 8 — 9 i 11 — 12.30, w I i II trym., Zakład Chemii Nieorganicznej.

Chemia ogólna cz. II. — 5 godz. tyg.: wtorki i czwartki 8 — 9 i 11 — 12.30, w III trym., tamże.

Ćwiczenia z chemii analitycznej jakościowej — 10 godz. tyg.: poniedziałki i soboty 14 — 19, w I i II trym., oraz poniedziałki i wtorki 14 — 19, w III trym., tamże.

Dr. Eugeniusz Michalski, adiunkt (z Wydz. Matem.-Przyr.).

Chemia analityczna jakościowa — 2 godz. tyg.: poniedziałki i piątki 14 — 15, w I i II trym., Zakład Chemii Nieorganicznej.

Dr. Piotr Wiśniewski, prof. zwycz. (z Wydz. Matem.-Przyr.).

Botanika ogólna — 4 godz. tyg.: wtorki 12 — 13, środy 10 — 11 i piątki 10 — 12, w I i II trym., Zakład Botaniki ogólnej.

Ćwiczenia z botaniki — 3 godz. tyg.: środy 17 — 20, w I i II trym. i 1 godz. tyg.: środy 17 — 18, w III trym., tamże.

Dr. Bronisław Halicki, docent (z Wydz. Matem.-Przyr.).

Mineralogia i geologia — 3 godz. tyg.: wtorki, środy i czwartki 8 — 9, w I i II trym., oraz poniedziałki, środy i piątki 8 — 9 w III trym., Zakład Geologii.

Ćwiczenia z mineralogii i geologii — 2 godz. tyg.: w dwóch grupach, piątki 16 — 18 i 18 — 20, w I i II trym., co drugi piątek 16 — 18 i 18 — 20, w III trym., tamże.

Wycieczki geologiczne — 2 godz. tyg.: 16 — 20, co drugi czwartek.

Dr. **Władysław Mierzeyewski,** prof. nadzwycz (z Wydz. M.-P.).

Anatomia i histologia zwierząt domowych — 3 godz. tyg.: środy 11 — 13 i soboty 12 — 13, w I trym., oraz środy 12 — 14 i soboty 12—13, w II trym., Zakład Anatomii Porównawczej.

Ćwiczenia z anatomii i histologii zwierząt domowych — 2 godz. tyg.: czwartki 16 — 18, w I i II trym., tamże.

Dr. **Jan Prüffer,** prof. nadzwycz. (z Wydz. Matem.-Przyr.).

Zoologia ogólna — 2 godz. tyg.: poniedziałki i piątki 12 — 13, w I i II trym., Zakład Zoologii.

Zoologia systematyczna — 3 godz. tyg.: poniedziałki i piątki 9 — 10 i środy 11 — 12, w II trym., tamże.

Entomologia ogólna — 3 godz. tyg.: poniedziałki i piątki 9 — 10 i środy 11 — 12, w III trym., tamże.

Dr. **Maria Racięcka,** adiunkt (z Wydz. Matem.-Przyr.).

Ćwiczenia z zoologii — 2 godz. tyg.: w dwóch grupach, piątki 16 — 18 i 18 — 20, w II trym., Zakład Zoologii.

Ćwiczenia z entomologii — 2 godz. tyg.: w dwóch grupach, piątki 16 — 18 i 18 — 20, w III trym., tamże.

Dr. **Franciszek Skupieński,** prof. nadzwycz. (z Wydz. M.-P.).

Botanika ogólna cz. II — 4 godz. tyg.: w III trym., godziny będą podane dodatkowo.

Ćwiczenia z botaniki — 3 godz. tyg.: w III trym., godziny będą podane dodatkowo.

Wycieczki botaniczne — 4 godz. tyg.: w III trym., godziny będą podane dodatkowo.

Rok II.

Dr. **Franciszek Skupieński,** prof. nadzwycz. (z Wydz. M.-P.).

Fitopatologia — 2 godz. tyg., w III trym., Zakład Systematyki Roślin.

Ćwiczenia z fitopatologii — 2 godz. tyg., w III trym., tamże.

Godziny wykładów i ćwiczeń będą podane dodatkowo.

Dr. **Jan Prüffer,** prof nadzwycz. (z Wydz. Matem.-Przyr.).

Entomologia systematyczna — 2 godz. tyg.: poniedziałki i piątki 9 — 10, w I trym., Zakład Zoologii.

Dr. **Stanisław Świaniewicz,** prof. nadzw. (z Wydz. Pr. i Nauk Społ.).

Ekonomia społeczna i polityka ekonomiczna — 3 godz. tyg.: poniedziałki 8 — 9 i soboty 8 — 10, w I trym., oraz 2 godz. tyg.: poniedziałki 8 — 10, w II i III trym., (Gmach Główny).

Inż. **Józef Iwaszkiewicz.**

Miernictwo i niwelacja — 3 godz. tyg.: poniedziałki 17 — 19 i wtorki 16 — 17, w II trym., Zakład Ogólnej Uprawy Roli i Roślin (Nowogródzka 22).

Ćwiczenia z miernictwa i niwelacji — 3 godz. tyg.: piątki 16—19, w III trym., tamże.

Dr. **Janusz Jagmin,** prof. nadzwycz.

Ogólna uprawa roli i roślin — 4 godz. tyg.: wtorki i środy 8—10, w I trym., oraz 5 godz. tyg.: wtorki i środy 8 — 10 i piątki 8 — 9, Zakład Ogólnej Uprawy Roli i Roślin (Nowogródzka 22).

Ćwiczenia z ogólnej uprawy roli i roślin — 3 godz. tyg.: wtorki 17 — 20, w I trym., piątki 9 — 12, w II trym., oraz czwartki 16 — 19, w III trym., tamże.

Inż. **Edmund Lelesz,** prof. nadzwycz.

Fizjologia zwierząt i chemia fizjologiczna — 4 godz. tyg.: wtorki, środy i piątki 10 — 11, oraz soboty 12 — 13, w I trym., wtorki, środy i czwartki 10 — 11, oraz soboty 12 — 13, w II trym., Sala wykładowa Zakładu Bakteriologii.

Działy wybrane z fizjologii — dla zaawansowanych — 1 godz. tyg.: w I trym., czwartki 10 — 11, w II i III trym., piątki 10 — 11.

Ćwiczenia z fizjologii zwierząt i chemii fizjologicznej — 4 godz. tyg.: wtorki i środy 11 — 13, w I i II trym., Zakład Fizjologii zwierząt.

Nauka żywienia — 4 godz. tyg.: poniedziałki, wtorki, środy i czwartki 10 — 11, w III trym., Sala wykładowa Zakładu Bakteriologii.

Ćwiczenia — 4 godz. tyg.: wtorki i środy 11 — 13, w III trym., Zakład Fizjologii zwierząt.

Pracownia dla prac dyplomowych, codziennie, przez cały rok, Zakład Fizjologii zwierząt.

Dr. **Wacław Moycho**, prof. nadzwycz.

Mikrobiologia z pokazami — 2 godz. tyg., w I i II trym. i 1 godz. tyg. w III trym. Dni i godziny będą podane później.

Chemia rolna i nawożenie — 3 godz. tyg., w I i II trym., oraz 1 godz. tyg. w III trym. Godziny będą podane później.

Ćwiczenia z chemii rolnej — 10 godz. tyg: czwartki i piątki 15 — 20, w I i II trym., Zakład Chemii rolnej.

Fizjologia roślin — 3 godz. tyg.: w II i III trym. Godziny będą podane później.

Dr. **Zygmunt Jaworski**, prof. nadzwycz.

Ogólna hodowla zwierząt domowych — 3 godz. tyg.: poniedziałki 12 — 13 i czwartki 8 — 10, w I i II trym., czwartki 8 — 10 i piątki 8 — 9 w III trym. Zakład Anatomii Porównawczej.

Inż. **Karol Bortkiewicz**, asyst. S. G. G. W. w Warszawie.

Maszynoznawstwo rolnicze — 4 godz. tyg., w I trym. Dni i godziny będą podane dodatkowo.

Ćwiczenia z maszynoznawstwa rolniczego — 4 godz. tyg.: w I trym. Dni i godziny będą podane dodatkowo.

Dr. **Kazimierz Jantzen**, prof. nadzwycz. (z Wydz. Mat.-Przyr.).

Meteorologia — 2 godz. tyg.: czwartki 11 — 13, w I trym. i 1 godz. tyg.: czwartki 11 — 12 w II trym., Zakład Mineralogii.

Ćwiczenia z meteorologii — 2 godz. tyg.: środy 8 — 10, w I i II trym., Zakład Meteorologii.

Dr. **Bolesław Kuryłowicz**.

Gleboznawstwo i nawożenie — 2 godz. tyg., w I, II i III trym. Godziny będą podane dodatkowo.

Ćwiczenia z gleboznawstwa — 2 godz. tyg., w I, II i III trym. Godziny będą podane dodatkowo.

Rok III.

Dr. **Witold Staniewicz**, prof. zwycz.

Ekonomia rolnicza — 2 godz. tyg.: wtorki i środy 12 — 13 przez cały rok, Zakład Ekonomii Rolniczej.

Proseminarium z ekonomii rolniczej — 2 godz. tyg.: poniedziałki 17 — 19, przez cały rok, tamże.

Inż. **Wacław Łastowski,** prof. nadzwycz.

Szczegółowa uprawa roli i roślin — 4 godz. tyg.: piątki i soboty 9 — 11, w I i II trym., oraz czwartki 12 — 14 i piątki 9 — 11 w III trym. Zakład Szczegółowej Uprawy Roli i Roślin.

Ćwiczenia ze szczegółowej uprawy roli i roślin — 2 godz. tyg.: piątki 17 — 19, w I i II trym., tamże.

Dr. **Zygmunt Jaworski,** prof. nadzwycz.

Szczegółowa hodowla zwierząt domowych — 2 godz. tyg. przez cały rok: wtorki 9 — 11 w I i II trym. i środy 9 — 11 w III trym., Zakład Anatomii Porównawczej.

Ćwiczenia ze szczegółowej hodowli zwierząt domowych — 2 godz. tyg.: wtorki 15 — 17 w I, II i III trym., Zakład Hodowli Zwierząt.

Inż. **Józef Iwaszkiewicz.**

Melioracje rolne — 2 godz. tyg.: poniedziałki 11 — 13 w I i II trym. i środy 11 — 13 w III trym., Zakład Szczegółowej Uprawy Roli i Roślin.

Ćwiczenia z melioracji rolnych — 2 godz. tyg.: wtorki 17 — 19, przez cały rok, tamże.

Inż. **Stefan Narębski,** prof. nadzwycz. (z Wydz. Sztuk Pięknych).

Budownictwo wiejskie — 1 godz. tyg.: w I i II trym., środy 16 — 17, w sali wykładowej Zakładu Zoologii (Zakretowa 23).

Ćwiczenia z budownictwa wiejskiego — 2 godz. tyg.: w I i II trym., środy 17 — 19, tamże.

Inż. **Franciszek Wierzbicki.**

Ćwiczenia z hodowli bydła — 2 godz. tyg.: poniedziałki 8 — 10, w II trym., Zakład Hodowli Zwierząt.

Organizacja hodowli zwierząt — 2 godz. tyg.: poniedziałki 8—10, w III trym., tamże.

Mgr. **Teodor Nagurski.**

Skarbowość — 1 godz. tyg.: piątki 8 — 9, przez cały rok. Gmach główny.

Dr. **Janusz Jagmin**, prof. nadzwycz.

Uprawa lnu — 2 godz. tyg.: czwartki 8 — 10, w I trym., Zakład Ogólnej Uprawy Roli i Roślin.

Uprawa łąk — 2 godz. tyg.: czwartki 8 — 10, w II trym. i 1 godz. tyg.: czwartki 8 — 9, w III trym., tamże.

Konwersatorium z uprawy roli i roślin — 2 godz. tyg.: czwartki 16 — 18, przez cały rok, tamże.

Ćwiczenia z uprawy łąk — 3 godz. tyg.: czwartki 10 — 13, w II trym. i czwartki 9 — 12, w III trym., tamże.

Dr. **Witold Świda**, docent (z Wydz. Prawa i Nauk Społ.).

Prawo dla rolników — 2 godz. tyg.: wtorki 11 — 13, przez cały rok, Gmach główny.

N. N.

Nawozy i technologia rolna — 2 godz. tyg.: piątki 11 — 13, w I trym., Instytut Jędrzeja Śniadeckiego (Nowogródzka 22).

Technologia rolna i olejarstwo — 2 godz. tyg.: piątki 11 — 13, w II trym., tamże.

Mjr. **Józef Wejtzkorn.**

Ćwiczenia z nauki o pokroju konia — 2 godz. tyg.: poniedziałki 9 — 11, w I trym.

Dr. **Aniela Przeździecka-Jędrzejowska**, docent.

Nauka o mleku — 2 godz. tyg.: wtorki 10 — 11 i czwartki 11 — 12, w III trym., Sala Wykładowa Zakładu Bakteriologii.

Ćwiczenia — 3 godz. tyg.: piątki 16 — 19, w III trym., Zakład Fizjologii Zwierząt.

Dr. **Wilhelmina Iwanowska**, docent (z Wydz. Mat.-Przyr.).

Matematyka ze statystyką — 2 godz. tyg.: wtorki i piątki 8 — 9, w I trym., oraz 1 godz. tyg.: piątki 8 — 9, w II trym., Zakład Zoologii.

Ćwiczenia z matematyki ze statystyką — 2 godz. tyg.: soboty 16 — 18, w I trym., oraz 3 godz. tyg.: wtorki 8 — 9 i soboty 16 — 18, w II trym., tamże.

Dr. **Mieczysław Sowiński**, docent.

Rachunkowość rolnicza — 1 godz. tyg., w III trym., godziny będą podane dodatkowo.

N. N.

Łowiectwo — 2 godz. tyg., w III trym., godziny będą podane później.

Rok IV.

Dr. **Witold Staniewicz**, prof. zwycz.

Polityka agrarna — 2 godz. tyg.: poniedziałki i czwartki 12 — 13, przez cały rok, sala III (Gmach główny).

Seminarium z ekonomii rolniczej — 2 godz. tyg.: czwartki 17—19, przez cały rok, Zakład Ekonomii Rolniczej.

Inż. **Stanisław Odlanicki-Poczobutt**, st. asystent.

Ćwiczenia z rachunkowości rolniczej — 2 godz. tyg.: czwartki 10 — 12, przez cały rok, Zakład Ekonomii Rolniczej.

Inż. **Wacław Łastowski**, prof. nadzwycz.

Konwersatorium ze szczegółowej uprawy roli i roślin — 2 godz. tyg.: soboty 11 — 13, w I i II trym., Zakład Szczegółowej Uprawy Roli i Roślin.

Zasady doświadczalnictwa rolniczego polowego — 2 godz. tyg., w I trym., tamże. Godziny będą podane dodatkowo.

Ćwiczenia ze szczegółowej hodowli roślin — 2 godz. tyg.: czwartki 17 — 19, w II trym., tamże.

Dyr. **Roman Kraus.**

Ogrodnictwo i sadownictwo — 1 godz. tyg.: wtorki 8 — 9, przez cały rok (ul. Sołtańska 50).

Dr. **Janusz Jagmin**, prof. nadzwycz.

Konwersatorium z uprawy łąk i lnu — 2 godz. tyg.: środy 16—18, w I trym., Zakład Ogólnej Uprawy Roli i Roślin.

Zasady hodowli roślin — 2 godz. tyg.: środy 8 — 10, w III trym., tamże.

Dr. **Antoni Nowicki.**

Higiena i weterynaria — 2 godz. tyg.: poniedziałki 17 — 19, w I trym. i piątki 17 — 19, w II trym., Zakład Zoologii.

Ćwiczenia z higieny i weterynarii — 2 godz. tyg.: piątki 17 — 19, w I trym., tamże.

Inż. **Leon Huszcza.**

Podstawy gospodarstwa lasowego — 2 godz. tyg.: wtorki 17 — 19, w I trym. i 1 godz. tyg.: wtorki 17 — 18, w II trym., Zakład Szczegółowej Uprawy Roli i Roślin.

Ćwiczenia i wycieczki — 2 godz. tyg.: wtorki 17 — 19, w III trym., tamże.

N. N.

Łowiectwo — 2 godz. tyg., w III trym., godziny będą podane później.

Dr. **Zygmunt Jaworski,** prof. nadzwycz.

Hodowla drobiu — 3 godz. tyg.: wtorki 10—12 i czwartki 12—13, w III trym.

Dr. **Aniela Przeździecka-Jędrzejowska,** docent

Witaminologia i wybrane działy przemiany materii — 1 godz. tyg.: piątki 11 — 12, w I i II trym.

Dr. **Mieczysław Sowiński,** docent.

Taksacja rolnicza — 2 godz. tyg., w I trym.
Organizacja gospodarstw — 2 godz. tyg., w II trym.
Nauka zarządzania — 1 godz. tyg., w III trym.
Godziny będą podane dodatkowo.

Inż. **Józef Iwaszkiewicz.**

Melioracja łąk z uwzględnieniem specjalnym melioracji torfów źródliskowych — 2 godz. tyg., w I trym. Godziny będą podane dodatkowo.

SKŁAD UNIWERSYTETU

W ROKU AKADEMICKIM

1938/39.

SKŁAD UNIWERSYTETU

W ROKU AKADEMICKIM 1938/39.

ZEBRANIE OGÓLNE PROFESORÓW

Przewodniczący J. M. Rektor. Członkami Zebrania Ogólnego Profesorów są wszyscy członkowie Rad Wydziałowych.

STAŁE KOMISJE ZEBRANIA OGÓLNEGO PROFESORÓW

I. KOMISJA STATUTOWA:

Przewodniczący: Prof. **Bronisław Wróblewski**. Zastępca przewodniczącego: Prof. Dr. **Tadeusz Czeżowski**. Członkowie: X. Prof. Dr. **Leon Puciata**, Prof. Dr. **Edward Bekier**, Prof. Dr. **Kornel Michejda**, Prof. **Ludomir Sleńdziński**.

II. KOMISJA DLA SPRAW NAUCZANIA I WYCHOWANIA:

Przewodniczący: Prof. Dr. **Franciszek Bossowski**. Zastępca przewodniczącego: Prof. Dr. **Władysław Jakowicki**. Członkowie: Prof. Dr. **Jan Otrębski**, X. Prof. Dr. **Paweł Nowicki**.

III. KOMISJA ADMINISTRACYJNA:

Przewodniczący: Prof. Dr. **Władysław Dziewulski**. Zastępca Przewodniczącego: Prof. Dr. **Aleksander Januszkiewicz**. Członkowie: Prof. Dr. **Stanisław Zajączkowski**, X. Prof. Dr. **Aleksander Wóycicki**, Prof. Dr. **Bolesław Wilanowski**, Prof. Dr. **Marian Morelowski**.

SENAT AKADEMICKI

Członkowie Senatu:

JEGO MAGNIFICENCJA REKTOR:

X. Prof. Dr. Aleksander **WÓYCICKI**.

PROREKTOR:

Prof. Dr. Stanisław **ZAJĄCZKOWSKI**.

DZIEKANI:

Wydziału Humanistycznego: Prof. Dr. Jan Oko.
„ Teologicznego: X. Prof. Dr. Ignacy Świrski.
„ Prawa i Nauk Społecznych: Prof. Dr. Bolesław Wilanowski.
„ Matematyczno-Przyrodniczego: Prof. Dr. Stefan Kempisty.
„ Lekarskiego: Prof. Dr. Stanisław Hiller.
„ Sztuk Pięknych: Prof. Ludomir Sleńdziński.
„ Rolniczego: Prof. Inż. Wacław Łastowski.

PRODZIEKANI:

Wydziału Humanistycznego: Prof. Dr. Konrad Górski.
„ Teologicznego: X. Prof. Dr. Paweł Nowicki.
„ Prawa i Nauk Społecznych: Prof. Dr. Franciszek Bossowski.
„ Matematyczno-Przyrodniczego: Prof. Dr. Kazimierz Jantzen.
„ Lekarskiego: Prof. Dr. Kazimierz Pelczar.
„ Sztuk Pięknych: Prof. Dr. Marian Morelowki.
„ Rolniczego: Prof. Dr. Witold Staniewicz.

I. STAŁE KOMISJE SENATU AKADEMICKIEGO.

ZARZĄD POWSZECHNYCH WYKŁADÓW UNIWERSYTECKICH:

Przewodniczący: Prof. Dr. Edward Passendorfer. Członkowie: Prof. Dr. Tadeusz Czeżowski, Prof. Dr. Konrad Górski (Sekretarz), X. Prof. Dr. Leon Puciata, Prof. Dr. Iwo Jaworski, Prof. Dr. Marian Morelowski, Prof. Dr. Mieczysław Limanowski, Prof. Dr. Jan Dembowski, Prof. Dr. Stanisław Hiller, Prof. Dr. Henryk Ruebenbauer.

KOMISJA KWALIFIKACYJNA (INWENTARZOWA):

Przewodniczący: Prorektor Prof. Dr. Stanisław Zajączkowski. Członkowie: Prof. Dr. Tadeusz Czeżowski, Prof. Dr. Władysław Dziewulski.

KOMISJA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO:

Przewodniczący Prof. Dr. Stefan Kempisty. Członkowie: Prof. Dr. Tadeusz Czeżowski, Prof. Dr. Iwo Jaworski, Prof. Dr. Józef Patkowski, Prof. Dr. Włodzimierz Mozołowski, Prof. Dr. Tadeusz Pawlas, Zast. Prof. Dr. Olgierd Chomiński.

KOMISJA OPIEKI ZDROWOTNEJ NAD MŁODZIEŻĄ AKADEMICKĄ:

Przewodniczący Prorektor Prof. Dr. **Stanisław Zajączkowski**. Członkowie: Prof. Dr. **Kornel Michejda**, Prof. Dr. **Jerzy Panejko**.

KOMISJA DOMU PROFESORSKIEGO:

Przewodniczący J. M. **Rektor** Prof. Dr. **Aleksander Wóycicki**. Członkowie: Prof. Dr. **Tadeusz Czeżowski**, Prof. **Mieczysław Gutkowski**, Prof. Dr. **Kazimierz Jantzen**.

II. WŁADZE DYSCYPLINARNE:

KOMISJA DYSCYPLINARNA DLA PROFESORÓW:

Przewodniczący Prof. **Bronisław Wróblewski**, Zast. Przewodniczącego Prof. Dr. **Władysław Jakowicki**. Rzecznik dyscyplinarny Prof. Dr. **Tadeusz Czeżowski**. Zast. rzecznika dyscyplinarnego Prof. Dr. **Jerzy Panejko**. Członkowie: Prof. Dr. **Kornel Michejda**, Prof. Dr. **Stefan Kempisty**, Prof. Dr. **Stefan Ehrenkreutz**, Prof. Dr. **Manfred Kridl**, Ks. Prof. Dr. **Leon Puciata**.

KOMISJA DYSCYPLINARNA DLA POMOCNICZYCH SIŁ NAUKOWYCH:

Przewodniczący Prof. Dr. **Franciszek Bossowski**. Zast. Przewodniczącego Prof. Dr. **Jerzy Panejko**. Rzecznik dyscyplinarny Prof. Dr. **Iwo Jaworski**. Członkowie: Prof. Dr. **Stanisław Kościałkowski**, X. Prof. Dr. **Ignacy Świrski**, Prof. Dr. **Władysław Dziewulski**, Prof. Dr. **Edward Bekier**, Prof. Dr. **Aleksander Januszkiewicz**, Prof. Dr. **Stanisław Świaniewicz**, st. as. Dr. **Stanisław Szeligowski**, st. as. Dr. **Halina Turska**, st. as. Dr. **Stanisław Poczobutt-Odlanicki**, st. as. Doc. Dr. **Witold Świda**, st. as. Doc. Dr. **Seweryn Wysłouch**.

KOMISJA DYSCYPLINARNA DLA SPRAW SŁUCHACZY:

Przewodniczący Prof. Dr. **Tadeusz Czeżowski**. Sędziowie: Prof. Dr. **Konrad Górski**, Prof. Dr. **Iwo Jaworski**. Zastępcy: Prof. Dr. **Kornel Michejda** i Prof. Dr. **Stanisław Świaniewicz**.

KOMISJA DYSCYPLINARNA DLA URZĘDNIKÓW I FUNKCJONARIUSZÓW NIŻSZYCH:

Przewodniczący Prof. Dr. **Jerzy Panejko**. Rzecznik dyscyplinarny Kwestor **Jan Hanka**. Zastępca rzecznika dyscyplinarnego sekretarka **Stefania Wasiukiewiczowa**. Członkowie: Prof. **Adam Chełmoński**, Prof. Dr. **Erwin Koschmieder**, Prof. Dr. **Kornel Michejda**, Prof. Dr. **Iwo Jaworski**, referendarz Mgr. **Józef Romejko**, sekretarz **Leokadia Niekraszówna**, asystent rachunkowy **Barbara Maciejewiczówna**, intendent **Piotr Wołodźko**, woźny **Rajmund Białkowski**, woźny **Mieczysław Sperski**, woźny **Mikołaj Władyko**, woźny **Franciszek Gobis**.

III. KOMISJA BIBLIOTECZNA:

Przewodniczący: Dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej Dr. **Adam Łysakowski**. Delegat Min. W. R. i O. P. Wice-prezes Tow. Przyjaciół Nauk w Wilnie Prof. Dr. **Stanisław Kościałkowski**. Członkowie: Prof. Dr. **Erwin Koschmieder**, X. Prof. Dr. **Ignacy Świrski**, Doc. Dr. **Jan Adamus**, Prof. Dr. **Stefan Kempisty**, Prof. Dr. **Stanisław Hiller**, Prof. **Ludomir Sleńdziński**. Zastępcy: Prof. Dr. **Henryk Łowmiański**, X. Prof. Dr. **Paweł Nowicki**, Prof. **Mieczysław Gutkowski**, Prof. Dr. **Jan Prüffer**, Prof. Dr. **Włodzimierz Mozołowski**, Prof. Dr. **Marian Morelowski**.

IV. KOMISJA FUNDUSZU CHICAGOSKIEGO:

J. M. Rektor, Kuratorowie Domu Akademickiego, Burs — Żeńskiej i Męskiej oraz Bratniej Pomocy.

V. ZARZĄD FUNDACJI NAUKOWEJ im. WŁ. i J. hr. UMIASTOWSKICH:

Przewodniczący: Zygmunt Jundziłł — adwokat. Członkowie: Prof. Dr. Witold Staniewicz, Prof. Dr. Janusz Jagmin, Kazimierz Świątecki — b. prezez Wileńskiego Banku Ziemskiego, Maciej Jamontt — adwokat, Prof. Inż. Wacław Łastowski.

VI. KOMISJA BUDOWY POMNIKA MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO:

Prof. Dr. Witold Staniewicz, Prof. Dr. Józef Patkowski, Prof. Dr. Stefan Srebrny, X. Prof. Dr. Ignacy Świrski, Prof. Bronisław Wróblewski, Prof. Ludomir Sleńdziński, Prof. Dr. Michał Reicher, Prof. Dr. Aleksander Januszkiewicz, em. Prof. Dr. h. c. Kazimierz Sławiński, Adiunkt docent art. mal. Jerzy Hoppen, em. Kierownik Sekretariatu Dr. Walentyna Horoszkiewiczówna.

WYDZIAŁY

I.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY.

PROFESOROWIE EMERYTOWANI:

Feliks Koneczny, Doktor filozofii, em. profesor zwyczajny historii wschodu Europy (Kraków 10, Salvator ul. Gontyna).

Wincenty Lutosławski, Doktor filozofii, em. profesor zwyczajny filozofii (Kraków-Dębniki, ul. Szwedzka 10).

Marian Massonius, Doktor filozofii, em. profesor nadzwyczajny filozofii i pedagogiki (Wilno, ul. Wielka 24 m. 25).

1. Rada Wydziałowa

DZIEKAN I PRZEWODNICZĄCY:

Prof. Dr. **Jan Oko**.

PRODZIEKAN:

Prof. Dr. **Konrad Górski**.

PROFESOROWIE HONOROWI:

Marian Zdziechowski, Doktor filozofii, em. profesor zwyczajny literatury powszechnej, profesor honorowy Wydziału Humanistycznego (Wilno, ul. Antokolska 42).

PROFESOROWIE ZWYCZAJNI:

Jan Otrębski, Doktor filozofii, prof. zwyczajny językoznawstwa indoeuropejskiego i filologii sanskryckiej (Kolonia Wileńska, ul. Kryniczna 5).

Manfred Kridl, Doktor filozofii, prof. zwyczajny historii literatury polskiej (ul. Aleja Róż 4 m. 7, tel. 2-05).

Kazimierz Moszyński, Profesor zwyczajny etnologii i etnografii (Gimnazjalna 6 m. 10).

Jan Oko, Doktor filozofii, profesor zwyczajny filologii klasycznej (ul. Słowackiego 16 m. 5).

Tadeusz Czeżowski, Doktor filozofii, prof. zwyczajny filozofii (ul. Zakretowa 15, m. 9, tel. 20-43).

Stefan Srebrny, Profesor zwyczajny filologii klasycznej (ul. Wielka 17 m. 9).

Stanisław Kościałkowski, Doktor filozofii, profesor zwyczajny historii Polski (ul. Zawalna 2 m. 1, tel. 5-92).

Janusz Iwaszkiewicz, Profesor zwyczajny historii nowożytnej (ul. Zygmuntowska 18 m. 6).

Erwin Koschmieder, Doktor filozofii, prof. zwyczajny filologii słowiańskiej (ul. Moniuszki 19 m. 4, tel. 21-09).

Stanisław Franciszek Zajączkowski, Doktor filozofii, prof. zwyczajny historii średniowiecznej i nauk pomocniczych historii (ul. Zamkowa 22 m. 4, tel. 29-30).

PROFESOROWIE NADZWYCZAJNI:

Bogumił Jasinowski, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny filozofii (Dąbrowskiego 7 m. 2).

Henryk Łowmiański, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny historii Europy Wschodniej (ul. Lwowska 13-c m. 3).

Konrad Górski, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny historii literatury polskiej (Św. Jerski zauł. 4 m. 10, tel. 29-27).

Rajmund Gostkowski, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny archeologii klasycznej (ul. Portowa 28 m. 2).

Ludwik Chmaj, Doktor filozofii, profesor nadzwyczajny pedagogiki.

DELEGACI DOCENTÓW:

Ryszard Mienicki, j. n.

Henryk Elzenberg, j. n.

2. Inni członkowie grona nauczycielskiego.

PROFESOROWIE TYTULARNI:

Ryszard Mienicki, Doktor filozofii, profesor tytularny i docent historii Polski (ul. Rzeczna 14 m. 3).

D O C E N C I:

Stanisław Cywiński, Doktor filozofii, docent literatury polskiej XIX i XX w. (ul. Trocka 11 m. 16).

Henryk Elzenberg, Doktor filozofii, docent filozofii (ul. Mostowa 3-a m. 10).

ZASTĘPCY PROFESORÓW:

Olgierd Chomiński, Doktor filozofii, zast. profesora języka polskiego (ul. Mała Pohulanka 11-a m. 1, tel. 11-62).

Bohdan Zawadzki, Doktor filozofii, zast. profesora psychologii ogólnej i pedagogicznej (Antokolska 6 m. 5).

Henryk Anders, Doktor filozofii, zast. profesora filologii niemieckiej (ul. Popławska 28 m. 2).

WYKŁADAJĄCY:

Em. prof. Dr. **Marian Zdziechowski** — wykłady z literatury porównawczej (j. w.).

Dr. **Edward Czarnecki**, docent fizjologii — wykłady z zakresu wychowania fizycznego (ul. Wielka 17 m. 12).

Jan Bobka — wykłady z dydaktyki ogólnej (ul. Litewska 25 m. 2).

Dr. Tadeusz Pizło — wykłady z dydaktyki filologii polskiej (ul. Beliny 5 m. 16).

Antoni Narwoysz — wykłady z historii wychowania i szkolnictwa (P-ta Onżadowo, Wincipole).

Georges Rousseau — wykłady z filologii francuskiej (ul. Dąbrowskiego 7 m. 2).

Dr. Halina Turska—ćwiczenia z języka polskiego (ul. Dobra 10 m. 1).

Dr. Helena Hołubowiczowa — ćwiczenia z archeologii prehistorycznej (Tomasza Zana 7 m. 3).

Dr. Zofia Abramowiczówna — wykłady z filologii klasycznej (ul. Sierakowskiego 21 m. 6).

Mgr. Gustaw Foss — ćwiczenia z filologii niemieckiej (ul. Garbarska 3/6, m. 3).

Dr. Wsiewołod Bajkin — wykłady z filologii rosyjskiej (ul. Popławska 28—3).

LEKTORZY:

Jan Bobka, j. w., lektor języka łacińskiego i greckiego.

Małgorzata Kuncewiczowa, lektorka języka francuskiego (ul Mostowa 3-a m. 10).

Władysław Kospoth-Pawłowski, lektor języka angielskiego (ul. Mickiewicza 15 m. 21).

Luigi Cini, lektor języka włoskiego.

Mgr. Wsiewołod Bajkin, lektor języka rosyjskiego (j. w.).

Bronisław Untulis, lektor języka litewskiego (ul. Suwalska 7 m. 6).

Dr. Jan Stankiewicz, lektor języka białoruskiego (ul. Zarzeczna 14 m.7).

Dénes Szabó, lektor języka węgierskiego (ul. Wiłkomierska 5-a m. 7).

Dr. Tadeusz Szeligowski, lektor muzyki (ul. Zarzecze 16 m. 3, tel. 78).

Dr. Antoni Szantyr, lektor języka łacińskiego (zauł. Drueta 8 m. 5).

Konstanty Pietkiewicz, kierownik ćwiczeń fizycznych (ul. Zygmuntowska 12 m. 7).

Janina Lachowa, kierowniczka ćwiczeń fizycznych dla kobiet (ul. Bogusławskiego 5 m. 2).

Aloizy Cierpicki, lektor stenografii (ul. Mickiewicza 12—3).

KOMISJA EGZAMINACYJNA WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO DLA EGZAMINÓW MAGISTERSKICH.

Przewodniczący: Prof. Dr. Tadeusz Czeżowski. Zast. Przewodniczącego: Prof. Dr. Stanisław Kościałkowski. Członkowie: Prof. Dr. Jan Oko, Prof. Dr. Konrad Górski, Prof. Dr. Jan Otrębski. Zast. członków: Prof. Stefan Srebrny, Prof. Janusz Iwaszkiewicz Prof. Dr. Erwin Koschmieder, Prof. Dr. Manfred Kridl, Prof. Dr. Bogumił Jasinowski.

KOMISJA EGZAMINÓW PAŃSTWOWYCH W WILNIE DLA NAUCZYCIELI SZKÓŁ ŚREDNICH:

Przewodniczący: Prof. Dr. Tadeusz Czeżowski. Zast. Przewodniczącego: Prof. Dr. Stanisław Kościałkowski.

II.

WYDZIAŁ TEOLOGICZNY

PROFESOROWIE EMERYTOWANI:

Ks. **Bronisław Żongołłowicz**, Doktor prawa kościelnego, magister teologii, b. prof. zwyczajny prawa kanonicznego, em. Podsekretarz Stanu Ministerstwa W. R. i O. P. (ul. Uniwersytecka 7 m. 8).

1. Rada Wydziałowa:

DZIEKAN I PRZEWODNICZĄCY:

Ks. Prof. Dr. **Ignacy Świrski**.

PRODZIEKAN:

Ks. Prof. Dr. **Paweł Nowicki**.

PROFESOROWIE ZWYCZAJNI:

Ks. **Czesław Falkowski**. Doktor teologii, prof. zwyczajny historii Kościoła (ul. Wielka 24 m. 12).

Ks. **Aleksander Wóycicki**, Doktor nauk politycznych, prof. zwyczajny chrześcijańskich nauk społecznych (ul. Wielka 24 m. 11, tel. 12-90).

Ks. **Ignacy Świrski**, Doktor filozofii i teologii, prof. zwyczajny teologii moralnej (ul. Wielka 24 m. 14).

PROFESOROWIE NADZWYCZAJNI:

Ks. **Paweł Nowicki**, Doktor filozofii i teologii, prof. nadzwyczajny Pisma Św. Starego Testamentu (ul. Wielka 24 m. 26).

Ks. **Leon Puciata**, Doktor filozofii i teologii, prof. nadzwyczajny teologii dogmatycznej (ul. Św. Anny 10 m. 3).

Ks. **Antoni Pawłowski**, Doktor teologii, prof. nadzwyczajny teologii fundamentalnej (ul. Ofiarna 2 m. 10, tel. 24-02).

Ks. **Michał Klepacz**, prof. nadzwyczajny filozofii chrześcijańskiej (ul. Wielka 24 m. 19).

Ks. **Walerian Meysztowicz**, doktor prawa kanonicznego, prof. nadzwyczajny prawa kanonicznego (ul. Zygmuntowska 6, tel. 8).

2. Inni członkowie grona nauczycielskiego:

DOCENCI:

Ks. **Michał Sopoćko**, Doktor teologii, docent teologii pasterskiej (ul. św. Anny 11 m. 3).

Ks. **Michał Morawski**, Doktor teologii, docent historii Kościoła (Włocławek, Seminarium Duchowne).

ZASTĘPCY PROFESORÓW:

Ks. **Antoni Cichoński**, Magister teologii, zast. profesora Pisma Św. Nowego Testamentu (Mostowa 12 m. 2, tel. 9-62).

Ks. **Michał Sopoćko**, jak w., zast. profesora teologii pasterskiej.

Ks. **Władysław Suszyński**, Doktor filozofii, zast. profesora filozofii chrześcijańskiej (ul. Śniadeckich 6).

WYKŁADAJĄCY:

Ks. Dr. **Antoni Korcik** — wykłady z historii filozofii (ul. Senatorska 25, tel. 8-52).

Ks. Dr. **Walenty Urmanowicz** — wykłady z logiki formalnej (ul. Wileńska 30 m. 12).

KOMISJA EGZAMINACYJNA WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO DLA EGZAMINÓW MAGISTERSKICH:

Przewodniczący: Dziekan Ks. Prof. Dr. **Ignacy Świrski**. Zast. Przewodniczącego Prodziekan Ks. Prof. Dr. **Paweł Nowicki**. Członkami są wszyscy profesorowie i zastępcy profesorów Wydziału Teologicznego.

III.

WYDZIAŁ PRAWA I NAUK SPOŁECZNYCH

PROFESOROWIE EMERYTOWANI:

Stefan Glaser, Doktor praw, em. profesor zwyczajny prawa karnego i procedury karnej (Warszawa, ul. Lwowska 1).

Władysław Zawadzki, b. profesor zwyczajny ekonomii politycznej, em. Minister Skarbu (Warszawa, Mokotów — Odyńca 9 m. 14).

1. Rada Wydziałowa

DZIEKAN I PRZEWODNICZĄCY:

Prof. Dr. **Bolesław Wilanowski.**

PRODZIEKAN:

Prof. Dr. **Franciszek Bossowski.**

PROFESOROWIE HONOROWI:

Eugeniusz Waśkowski, Doktor praw, em. profesor zwyczajny prawa cywilnego, profesor honorowy Wydziału Prawa i Nauk Społecznych (Wilno, ul. Wielka 17 m. 2, tel. 27-52).

PROFESOROWIE ZWYCZAJNI:

Franciszek Bossowski, Doktor praw, prof. zwyczajny prawa rzymskiego (ul. Wielka 17 m. 1).

Wacław Komarnicki, Doktor praw, prof. zwyczajny prawa państwowego i nauki o państwie (ul. Św. Michalska 10 m. 5, tel. 17-72).

Stefan Ehrenkreutz, Doktor filozofii, prof. zwyczajny historii prawa polskiego i litewskiego (ul. Uniwersytecka 7).

Bolesław Wilanowski, Doktor praw i teologii, prof. zwyczajny prawa kościelnego (ul. Parkowa 4 m. 1, tel. 22-99).

Bronisław Wróblewski, prof. zwyczajny prawa i postępowania sądowego karnego (ul. Aleja Róż 4 m. 3, tel. 19-13).

Mieczysław Gutkowski, prof. zwyczajny skarbowości i prawa skarbowego (ul. Wielka 24 m. 23, tel. 21-94).

Jerzy Panejko, Doktor praw, prof. zwyczajny nauki administracji i prawa administracyjnego (ul. Wielka 17 m. 7).

PROFESOROWIE NADZWYCZAJNI:

Adam Chełmoński, prof. nadzwyczajny prawa handlowego i wekslowego (ul. Wielka 17 m. 7).

Iwo Jaworski, Doktor praw, prof. nadzwyczajny historii prawa na Zachodzie Europy (ul. Portowa 5 m. 14, tel. 5-98).

Stanisław Swianiewicz, Doktor praw, prof. nadzwyczajny ekonomii politycznej (ul. Piaski 7 m. 4, tel. 2-45).

DELEGACI DOCENTÓW:

Dr. Jan Józef Adamus, j. n.
Dr. Seweryn Wysłouch, j. n.

2. Inni członkowie grona nauczycielskiego:

DOCENCI:

Michał Król, Doktor praw, docent prawa narodów (ul. Kościuszki 18-a).

Wiktor Sukiennicki, Doktor praw, docent prawa międzynarodowego (zauł. Portowy 5 m. 5, tel. 18-92).

Witold Świda, Doktor praw, docent prawa karnego (ul. Portowa 26 m. 4, tel. 8-47).

Andrzej Mycielski, Doktor praw, docent prawa państwowego i nauki o państwie (ul. Ofiarna 2 m. 10, tel. 24-02).

Jan Józef Adamus, Doktor praw, docent historii dawnego prawa polskiego i litewskiego (ul. Bonifraterska 8).

Seweryn Wysłouch, Doktor praw, docent historii dawnego prawa litewskiego (ul. Przejazd 20 m. 5, tel. 26-30).

Jakub Sawicki, Doktor praw, docent prawa kościelnego (Warszawa, ul. Bagatela 15 m. 30).

ZASTĘPCY PROFESORÓW:

Wiktor Sukiennicki, j. w., zast. prof. teorii i filozofii prawa.

Józef Zajkowski, Doktor praw, zast. prof. prawa cywilnego (ul. Mostowa 16 m. 4, tel. 22-01).

WYKŁADAJĄCY:

Prof. hon. Dr. **Eugeniusz Waśkowski**, wykłady zlecone z postępowania sądowego cywilnego (j. w.).

Dr. **Alina Wawrzyńczykowa**, ćwiczenia z historii ustroju Polski (ul. Holendernia 7).

Dr. **Sawa Frydman**, ćwiczenia z teorii prawa (ul. W. Pohulanka 19 — 16).

Mgr. **Michał Popiel**, ćwiczenia z procesu cywilnego (ul. Zawalna 8 m. 2).

Dr. **Leon Kurowski**, ćwiczenia ze skarbowości i statystyki (ulica Wielka 17 m. 6).

STUDIUM SPECJALNE HISTORII PRAWA LITEWSKIEGO:

Kierownik: Prof. Dr. **Stefan Ehrenkreutz**.
Adiunkt: Doc. Dr. **Seweryn Wysłouch** (ul. Przejazd 20 m. 5).

IV.

WYDZIAŁ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZY

PROFESOROWIE EMERYTOWANI:

Bronisław Rydzewski, Doktor filozofii, em. prof. zwyczajny geologii (Suwałki, maj. Huta).

Kazimierz Sławiński, Magister farmacji, Doktor nauk ścisłych h. c., em. prof. zwyczajny chemii organicznej (Warszawa, Koszykowa 40—6).

Józef Trzebiński, Doktor filozofii, em. prof. zwyczajny botaniki (ul. Zakretowa 15 m. 3).

Witold Kraszewski, dyplomowany inżynier chemii, em. prof. nadzwyczajny chemii technicznej (Warszawa, Piusa XI, 23 — 3).

1. Rada Wydziałowa

DZIEKAN I PRZEWODNICZĄCY:

Prof. Dr. **Stefan Kempisty**.

PRODZIEKAN:

Prof. Dr. **Kazimierz Jantzen**.

PROFESOROWIE ZWYCZAJNI:

Piotr Wiśniewski, Doktor filozofii, prof. zwyczajny botaniki (ul. Sierakowskiego 1 m. 5).

Władysław Dziewulski, Doktor filozofii, prof. zwyczajny astronomii (ul. Zakretowa 23-a m. 4, Obserw. Astronom.).

Juliusz Rudnicki, Doktor filozofii, prof. zwyczajny matematyki (ul. Św. Filipa 1 m. 18).

Mieczysław Limanowski, Doktor filozofii, prof. zwyczajny geografii fizycznej (Zygmuntowska 12 m. 6).

Józef Patkowski, Doktor filozofii, prof. zwyczajny fizyki doświadczalnej (Warszawa, Ministerstwo W. R. i O. P.).

Edward Bekier, Doktor filozofii, prof. zwyczajny chemii fizycznej (ul. Wielka 17 m. 8).

Stefan Kempisty, Doktor filozofii, prof. zwyczajny matematyki (Teatralna 2-a m. 4, tel. 24-33).

PROFESOROWIE NADZWYCZAJNI:

Władysław Szeliga-Mierzeyewski, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny anatomii porównawczej (ul. Zakretowa 23 m. 9).

Marian Hłasko, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny chemii nieorganicznej (ul. W. Pohulanka 22 m. 3).

Kazimierz Jantzen, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny meteorologii (ul. J. Jasińskiego 6 m. 2, tel. 16-88).

Antoni Zygmund, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny matematyki (ul. Zakretowa 9 m. 6).

Jan Prüffer, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny zoologii (ul. Zakretowa 11 m. 6, tel. 26-97).

Stanisław Małkowski, prof. nadzwyczajny mineralogii i petrografii (ul. Zakretowa 17 m. 5).

Jan Dembowski, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny biologii ogólnej (ul. W. Pohulanka 14 m. 25).

Szczepan Szczeniowski, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny fizyki teoretycznej (ul. Wielka 24 m. 3-a).

Edward Passendorfer, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny geologii (ul. Zakretowa 13 m. 6).

Franciszek Ksawery Skupieński, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny systematyki i geografii roślin (ul. Objazdowa 2).

DELEGACI DOCENTÓW:

Dr. **Wilhelmina Iwanowska**, j. n.
Dr. **Aniela Przezdziecka Jędrzejowska**, j. n.

2. Inni członkowie grona nauczycielskiego

DOCENCI:

Mieczysław Sowiński, Doktor filozofii, docent ekonomii rolniczej (Warszawa, Senatorska 29/III p.).

Stanisław Minkiewicz, Doktor filozofii, docent zoologii (Puławy, Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego).

Zygmunt Koźmiński, Doktor filozofii, docent biologii (Stacja Hydrobiologiczna na Wigrach, poczta Suwałki).

Aniela Przeździecka-Jędrzejowska, Doktor nauk ścisłych w zakresie fizjologii, docent fizjologii zwierząt (ul. Teatralna 2-c m. 7).

Antoni Basiński, Doktor filozofii, docent chemii fizycznej (ul. Sosnowa 6—3).

Wilhelmina Iwanowska, Doktor nauk ścisłych w zakresie astronomii, docent astronomii (ul. Sierakowskiego 10—4).

Józef Marcinkiewicz, Doktor nauk ścisłych w zakresie matematyki, docent matematyki (ul. Mostowa 9—19).

ZASTĘPCY PROFESORÓW:

Leon Kamieński, Doktor filozofii, zast. profesora chemii organicznej (ul. Moniuszki 35).

WYKŁADAJĄCY:

Dr. **Wacław Staszewski** — wykłady i ćwiczenia z mechaniki teoretycznej (Zakretowa 23-a, Obs. Astronom.).

Mgr. **Konstanty Sokół-Sokołowski** — ćwiczenia z matematyki dla chemików (ul. Zakretowa 23-a, Obserw. Astronom.).

Dr. **Stanisław Szeligowski** — ćwiczenia z astronomii dla geografów (Zakretowa 23-a, Obserw. Astronom.).

Doc. Dr. **Antoni Basiński** — ćwiczenia rachunkowe z chemii fizycznej i wykłady z chemii koloidów (ul. Sosnowa 6 m. 3).

Dr. **Eugeniusz Michalski** — wykłady z chemii analitycznej i chemii metali (ul. Wielka 17 m. 6-a).

Dr. **Witold Sylwanowicz** — wykłady i ćwiczenia z anatomii człowieka (ul. Zakretowa 7 m. 2).

Dr. **Mirosław Krzyżański** — wykłady i ćwiczenia z równań różniczkowych (ul. Połocka 4 m. 9).

Mgr. **Leon Jeśmanowicz** — ćwiczenia z rachunku różniczkowego i całkowego (ul. Góra Boufałłowa 4).

KOMISJA EGZAMINACYJNA EGZAMINÓW MAGISTERSKICH PRZY WYDZIALE MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZYM:

Przewodniczący Prof. Dr. **Władysław Dziewulski.** Zast. Przewodniczącego Prof. Dr. **Józef Patkowski.** Prof. Dr. **Edward Bekier.** Członkowie: Prof. **Stanisław Małkowski,** Prof. Dr. **Juliusz Rudnicki,** Prof. Dr. **Piotr Wiśniewski.**

V.

WYDZIAŁ LEKARSKI

PRRFESOROWIE HONOROWI:

Julian Szymański, Doktor medycyny, em. profesor zwyczajny okulistyki, prof. honorowy Wydz. Lekarsk. (Warszawa, ul. Parkowa 31).

Jan Szmurło, Doktor medycyny, em. profesor zwyczajny oto-laryngologii, prof. honorowy Wydz. Lekarsk. (Warszawa, ul. Szopena 14 m. 1).

PROFESOROWIE EMERYTOWANI:

Zenon Orłowski, Doktor medycyny, em. profesor zwyczajny diagnostyki i terapii ogólnej chorób wewnętrznych (Wilno, ul. 3 Maja 1 m. 1, tel. 17-41).

Jan Zygmunt Wilczyński, Doktor filozofii, em. profesor nadzwyczajny biologii ogólnej (Wilno, ul. Letnia 10 m. 5).

Michał Seńkowski, Doktor wszech nauk lekarskich i filozofii, em. profosor zwyczajny chemii fizjologicznej (Kraków).

Cezar Szczęsny Traczewski, Doktor medycyny, em. profesor zwyczajny farmakologii (ul. Teatralna 5-a m. 13).

Marian Eiger, Doktor medycyny, em. profesor zwyczajny fizjologii (Jerozolimka, Kolonia Zgoda).

Kazimierz Opoczyński, Doktor medycyny, em. profesor zwyczajny anatomii patologicznej (Warszawa, Saska Kępa ul. Francuska 28 m. 5).

1. Rada Wydziałowa

DZIEKAN I PRZEWODNICZĄCY:

Prof. Dr. **Stanisław Hiller**.

PRODZIEKAN:

Prof. Dr. **Kazimierz Pelczar**.

PROFESOROWIE ZWYCZAJNI:

Aleksander Januszkiewicz, Doktor medycyny, prof. zwyczajny medycyny wewnętrznej (ul. Uniwersytecka 5 m. 5, tel. 27).

Kornel Michejda, Doktor wszech nauk lekarskich, prof. zwyczajny chirurgii (ul. Cicha 1 m. 3, tel. 85).

Władysław Jakowicki, Doktor wszech nauk lekarskich, prof. zwyczajny położnictwa i ginekologii (ul. Zygmuntowska 20 m. 4, tel. 6-28).

Michał Sosnowski Reicher, Doktor filozofii, prof. zwyczajny anatomii opisowej (ul. Zakretowa 16 m. 1).

Sergiusz Schilling-Siengalewicz, Doktor wszech nauk lekarskich, prof. zwyczajny medycyny sądowej (ul. Mickiewicza 62 m. 3, tel. 24-85).

Jan Kazimierz Muszyński, Magister farmacji, prof. zwyczajny farmakognozji i hodowli roślin lekarskich (ul. Wielka 24 m. 22).

Stanisław Hiller, Doktor wszech nauk lekarskich, prof. zwyczajny histologii i embriologii (Zakretowa 21 m. 1, tel. 3-62).

PROFESOROWIE NADZWYCZAJNI:

Władysław Karaffa-Korbutt, Inżynier, prof. nadzwyczajny chemii farmaceutycznej (ul. Wielka 24 m. 6, tel. 19-63).

Kazimierz Pelczar, Doktor wszech nauk lekarskich, prof. nadzwyczajny patologii ogólnej (ul. Zakretowa 7/I m. 17, tel. 20-85).

Tadeusz Pawlas, Doktor wszech nauk lekarskich, prof. nadzwyczajny chorób skórnych i wenerycznych (Wileńska 28, tel. 11-31).

Włodzimierz Mozołowski, Doktor wszech nauk lekarskich, prof. nadzwyczajny chemii fizjologicznej (ul. Lubelska 3 m. 5).

Ignacy Abramowicz, Doktor medycyny, prof. nadzwyczajny okulistyki (ul. Biskupia 4 m. 6, tel. 23-95).

Emil Leyko, Doktor medycyny, prof. nadzwyczajny farmakologii (ul. Zakretowa 7 m 7, tel. 9-94).

Władysław Bujak, Doktor wszech nauk lekarskich, prof. nadzwyczajny pediatrii (ul. Dzielna 18, tel. 28-82).

Brunon Antoni Nowakowski, Doktor wszech nauk lekarskich, prof. nadzwyczajny higieny (Antokol, przy zakł. Higieny).

Henryk Ruebenbauer, Doktor medycyny i filozofii, mgr. farmacji, prof. nadzwyczajny farmacji stosowanej (Rzeczna 7 m. 1).

Stanisław Legeżyński, Doktor wszech nauk lekarskich, prof. nadzwyczajny bakteriologii (Zakretowa 7/I m. 22).

DELEGACI DOCENTÓW:

Janina Hurynowiczówna, j. n.
Jan Kruszyński, j. n.

2. Inni członkowie grona nauczycielskiego:

DOCENCI:

Edward Czarnecki, Doktor medycyny, docent fizjologii (ul. Wielka 17 m. 12).

Stefan Bagiński, Doktor medycyny, docent histologii (ul. Piłsudskiego 1 m. 2, tel. 8-81).

Janina Hurynowiczówna, Doktor medycyny, docent neurologii (ul. Jakóba Jasińskiego 6 m. 7, tel. 18-32).

Wacław Zaleski, Doktor medycyny, docent położnictwa i chorób kobiecych (ul. Mickiewicza 5 m. 6, tel. 2-22).

Benedykt Dylewski, Doktor wszech nauk lekarskich, docent otolaryngologii (Łódź).

Marian Mienicki, Doktor medycyny, docent chorób skórnych i wenerycznych (ul. Wileńska 31 m. 2).

Stanisław Mahrburg, Doktor medycyny, docent anatomii patologicznej (zauł. Dobroczynny 2-a m. 3).

Anna z Kaulberszów Marynowska, Doktor wszech nauk lekarskich, docent pediatrii (ul. Antokolska 30 m. 1).

Jan Kruszyński, Doktor wszech nauk lekarskich, docent histologii i embriologii (ul. Objazdowa 6 m. 7).

Józef Heller, Doktor wszech nauk lekarskich, docent chemii fizjoogicznej (Kraków, Państwowy Zakład Higieny, filia).

ZASTĘPCY PROFESORÓW:

Czesław Czarnowski, Doktor medycyny, zastępca profesora otolaryngologii (ul. Zygmuntowska 20, tel. 17-04).

WYKŁADAJĄCY:

a) DLA STUDENTÓW WYDZIAŁU LEKARSKIEGO:

Prof. Dr. **Adam Wrzosek** — wykłady i seminarium z historii i filozofii medycyny, oraz wykłady z propedeutyki lekarskiej (Poznań, Krzyżowa 7).

Dr. **Eugeniusz Mancewicz** — wykłady i ćwiczenia ze stomatologii (ul. Mickiewicza 9 m. 6).

Dr. **Stanisław Januszkiewicz** — wykłady z rentgenologii (ul. Podgórna 5 m. 4).

Doc. Dr. **Stefan Bagiński** — wykłady i ćwiczenia z cytologii ogólnej i szczegółowej, j. w.

Doc. Dr. **Jan Kruszyński** — wykłady i ćwiczenia z cytologii ogólnej i histologii, j. w.

Doc. Dr. **Edward Czarnecki** — wykłady i ćwiczenia z fizjologii, j. w.

Doc. Dr. **Stanisław Mahrburg** — wykłady i ćwiczenia z anatomii patologicznej, oraz ćwiczenia z histologii patologicznej, j. w.

Doc. Dr. **Janina Hurynowiczówna** — wykłady z neurologii i psychiatrii, j. w.

Dr. **Jerzy Borysowicz** — ćwiczenia z neurologii (ul. Letnia 5).

Dr. **Stanisław Witek** — ćwiczenia z psychiatrii (ul. Letnia 5).

Mgr. **Leon Filipczyk** — ćwiczenie z chemii ogólnej (zauł. Ś-to Michalski 10 m. 8).

b) DLA STUDENTÓW ODDZIAŁU FARMACEUTYCZNEGO:

Mgr. **Justyn Welento** — ćwiczenia z botaniki lekarskiej (ul. Stara 27 m. 1).

Dr. **Bronisław Halicki**, Docent Uniw. Jagiellońskiego — wykłady i ćwiczenia z mineralogii.

Doc. Edward Czarnecki — wykłady i ćwiczenia z zasad fizjologii i chemii lekarskiej, j. w.

Dr. Janina Rodziewiczowa — wykłady i ćwiczenia z higieny (ul. Kościuszki 14-c m. 2).

KOMISJE EGZAMINACYJNE WYDZIAŁU LEKARSKIEGO:

Komisja I grupy:

Przewodniczący Prof. Dr. Michał Sosnowski-Reicher. Egzaminatorzy: Prof. Dr. Szczepan Szczeniowski, Prof. Dr. Włodzimierz Mozołowski, Doc. Aleksander Jabłoński.

Komisja II grupy:

Przewodniczący Prof. Dr. Emil Leyko. Egzaminatorzy: Prof. Dr. Michał Sosnowski-Reicher, Prof. Dr. Jan Dembowski, Doc. Dr. Edward Czarnecki, Prof. Dr. Włodzimierz Mozołowski, Prof. Dr. Stanisław Hiller.

Komisja III grupy:

Przewodniczący Prof. Dr. Sergiusz Schilling-Siengalewicz. Egzaminatorzy: Prof. Dr. Stanisław Legeżyński, Prof. Dr. Emil Leyko, ewent. Prof. Dr. Kazimierz Pelczar.

Komisja IV grupy:

Przewodniczący Prof. Dr. Stanisław Hiller. Egzaminatorzy: Doc. Stanisław Mahrburg, Prof. Dr. Kazimierz Pelczar, ewent. Prof. Dr. Emil Leyko.

Komisja V grupy:

Przewodniczący Prof. Dr. Ignacy Abramowicz. Egzaminatorzy: Prof. Dr. Aleksander Januszkiewicz, Prof. Dr. Tadeusz Pawlas, Prof. Dr. Władysław Bujak.

Komisja VI grupy:

Przewodniczący Prof. Dr. Tadeusz Pawlas. Egzaminatorzy: Prof. Dr. Kornel Michejda, Prof. Dr. Władysław Jakowicki, Prof. Dr. Ignacy Abramowicz, Dr. Eugeniusz Mancewicz.

Komisja VII grupy:

Przewodniczący Prof. Dr. Włodzimierz Mozołowski. Egzaminatorzy: Prof. Dr. Sergiusz Schilling-Siengalewicz, Prof. Dr. Brunon Nowakowski.

ODDZIAŁ FARMACEUTYCZNY:

Dyrektor Prof. Mgr. Jan Muszyński. Zastępca Dyrektora Prof. Mgr. Władysław Karaffa-Korbutt.

KOMISJE EGZAMINACYJNE ODDZIAŁU FARMACEUTYCZNEGO:

Komisja I grupy:

Przewodniczący Prof. Mgr. Jan Muszyński. Egzaminatorzy: Prof. Dr. Piotr Wiśniewski, Prof. Franciszek Skupieński, Prof. Aleksander Szczeniowski, Prof. Marian Hłasko, Prof. Jan Dembowski, Doc. Bronisław Halicki, Doc. Aleksander Jabłoński.

Komisja II grupy:

Przewodniczący Prof. Mgr. Jan Muszyński. Egzaminatorzy: Zast. Prof. L. Kamieński, Prof. Dr. Stanisław Legeżyński, Prof. Dr. Sergiusz Schilling-Siengalewicz, Doc. Dr. Edward Czarnecki, Dr. Janina Rodziewiczowa.

VI.

WYDZIAŁ SZTUK PIĘKNYCH.

1. Rada Wydziałowa.

DZIEKAN I PRZEWODNICZĄCY:

Prof. **Ludomir Sleńdziński.**

PRODZIEKAN:

Prof. Dr. **Marian Morelowski.**

PROFESOROWIE ZWYCZAJNI:

Ludomir Sleńdziński, artysta malarz, prof. zwyczajny malarstwa dekoracyjnego (ul. Teatralna 4 m. 5).

PROFESOROWIE NADZWYCZAJNI:

Benedykt Kubicki, artysta malarz, prof. nadzwyczajny malarstwa (ul. Zygmuntowska 20 m. 1).

Marian Morelowski, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny historii sztuki (ul. Biskupia 4 m. 5).

Bronisław Jamontt, artysta malarz, prof. nadzwyczajny malarstwa (ul. Mickiewicza 22 m. 18, tel. 62).

Stefan Narębski, inż. arch., prof. nadzwyczajny projektowania i dekoracji wnętrz (zauł. Montwiłłowski 4/6 m. 1, tel. 20-40).

Henryk Kuna, artysta rzeźbiarz, prof. nadzwyczajny rzeźby (Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 21 m. 23).

2. Inni członkowie grona nauczycielskiego.

WYKŁADAJĄCY:

Docent art. mal. **Jerzy Hoppen,** adiukt — grafika i ćwiczenia z rysunku anatomicznego (ul. Kasztanowa 4 m. 10).

Docent **Tymon Niesiołowski,** adiukt — wykłady z dydaktyki rysunku oraz wykłady i ćwiczenia z technik malarskich (ul. Zamkowa 24 m. 2).

Art. mal. **Aleksander Szturman,** adiunkt — wykłady z malarstwa (ulica Sierakowskiego 8).

Bonawentura Lenart — wykłady i ćwiczenia z liternictwa (Warszawa, ul. Rakowiecka 9 m. 15).

Inż. arch. **Jan Borowski** — ćwiczenia z kreślenia oraz wykłady i ćwiczenia z perspektywy, wykłady konserwacji zabytków (ul. Królewska 7 m. 2, tel. 21-41).

Art. mal. **Kazimierz Kwiatkowski**, p. o. st. asyst. — ćwiczenia z rysunku (ul. Mickiewicza 19—30).

Jan Bułhak, p. o. st. as. — fotografia art. (Pl. Orzeszkowej 3, tel. 9-68).

Art. rzeźbiarz **Stanisław Horno-Popławski** (ul. Mostowa 29—14).

KOMISJA EGZAMINACYJNA DO EGZAMINÓW DYPLOMOWYCH NA WYDZIALE SZTUK PIĘKNYCH:

Przewodniczący Dziekan Prof. **Ludomir Sleńdziński**. Członkowie Komisji: Prof. **Benedykt Kubicki**, Adiunkt **Aleksander Szturman**.

PAŃSTWOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA DLA KANDYDATÓW NA NAUCZYCIELI RYSUNKU W SZKOŁACH ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH I SEMINARIACH NAUCZYCIELSKICH:

Przewodniczący Dziekan Prof. **Ludomir Sleńdziński**. Członkowie Komisji: Prof. **Benedykt Kubicki**, Prof. Dr. **Marian Morelowski**, Prof. Dr. **Michał Sosnowski-Reicher**, art. mal. **Tymon Niesiołowski**, inż. arch. **Jan Borowski**, art. mal. **Jerzy Hoppen**.

VII.

WYDZIAŁ ROLNICZY

PROFESOROWIE EMERYTOWANI:

Kazimierz Rogoyski, Doktor filozofii, em. prof. zwycz. uprawy roli i roślin (Szepietowo Podleśne, p-ta Szepietowo).

Stefan Bazarewski, Doktor filozofii, agronom dyplomowany, em. prof. nadzwycz. chemii rolnej i mikrobiologii (Wilno, ul. Sierakowskiego 21 m. 2 lub majątek Bonifacowo, p-ta Soły).

1. Rada Wydziałowa.

DZIEKAN I PRZEWODNICZĄCY:

Prof. Inż. **Wacław Łastowski**.

PRODZIEKAN:

Prof. Dr. **Witold Staniewicz**.

PROFESOROWIE ZWYCZAJNI:

Witold Staniewicz, Doktór filozofii, prof. zwyczajny ekonomii rolniczej (ul. Mickiewicza 62 m. 5, tel. 14-22).

PROFESOROWIE NADZWYCZAJNI:

Edmund Lelesz, inż. dypl., prof. nadzwyczajny fizjologii zwierząt i nauki żywienia (ul. Teatralna 2-c m. 6).

Wacław Łastowski, uczony agronom, prof. nadzwyczajny szczegółowej uprawy roli i roślin (ul. Mickiewicza 42 m. 5).

Janusz Jagmin, Doktór nauk rolniczych, prof. nadzwyczajny ogólnej uprawy roli i roślin (ul. Zakretowa 30-c, tel. 5-46).

Zygmunt Jaworski, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny hodowli zwierząt (ul. Zakretowa 16 m. 1).

Wacław Moycho, Doktor filozofii, prof. nadzwyczajny chemii rolnej i mikrobiologii (ul. Wielka 24).

2. Inni członkowie grona nauczycielskiego.

WYKŁADAJĄCY:

Prof. Dr. **Marian Hłasko** — wykłady z chemii ogólnej i ćwiczenia z chemii analitycznej jakościowej (ul. W. Pohulanka 22 m. 3).

Dr. **Eugeniusz Michalski** — wykłady z chemii analitycznej jakościowej (ul. Wielka 17 m. 6-a).

Prof. Dr. **Piotr Wiśniewski** — wykłady i ćwiczenia z botaniki ogólnej (ul. Sierakowskiego 1 m. 5).

Doc. Dr. **Bronisław Halicki** — wykłady i ćwiczenia z mineralogii i geologii (ul. Zakretowa 18 m. 3).

Prof. Dr. **Władysław Mierzeyewski** — wykłady i ćwiczenia z anatomii i histologii zwierząt domowych (ul. Zakretowa 23 m. 9).

Prof. Dr. **Jan Prüffer** — wykłady z zoologii ogólnej i systematycznej i z entomologii ogólnej i systematycznej oraz ćwiczenia z entomologii (ul. Zakretowa 11 m. 6, tel. 26-97).

Dr. **Maria Racięcka** — ćwiczenia z zoologii (ul. Wielka 24 m. 18).

Prof. Dr. **Franciszek Skupieński** — wykłady i ćwiczenia z botaniki systematycznej oraz fitopatologii i wykłady z fizjologii roślin (ul. Objazdowa 2).

Inż. **Józef Iwaszkiewicz** — wykłady i ćwiczenia z miernictwa i niwelacji i wykłady z melioracji rolnych (ul. Zygmuntowska 18 m. 3, tel. 5-56).

Inż. **Karol Bortkiewicz** — wykłady i ćwiczenia z maszynoznawstwa rolniczego (Warszawa, Hoża 74).

Prof. Dr. **Kazimierz Jantzen** — wykłady i ćwiczenia z meteorologii i klimatologii (ul. J. Jasińskiego 6 m. 2, tel. 16-88).

Prof. Dr. **Stanisław Świaniewicz** — wykłady z ekonomii społecznej i polityki ekonomicznej (ul. Piaski 7 m. 4, tel. 2-45).

Prof. Inż. **Stefan Narębski** — wykłady i ćwiczenia z budownictwa wiejskiego (z. Montwiłłowski 4 m. 1, tel. 20-70).

Dr. **Bolesław Kuryłowicz** — wykłady i ćwiczenia z nawożenia i nauki o żyzności gleby (Poznań, ul. Jasna 11 m. 12).

Inż. **Franciszek Wierzbicki** — wykłady z organizacji hodowli i ćwiczenia z hodowli bydła (ul. Rzeczna 12 m. 16).

Mgr. **Teodor Nagurski** — wykłady ze skarbowości (ul. Przejazd 12, tel. 16-90).

Doc. Dr. **Witold Świda** — wykłady z prawa dla rolników (ul. Portowa 26, tel. 8-47).

Mjr. **Józef Weitzkorn** — ćwiczenia z nauki o pokroju konia (Warszawa, Konopacka 18 m. 49).

Doc. Dr. **Aniela Przeździecka-Jędrzejowska** — wykłady i ćwiczenia z nauki o mleku i wykłady z witaminologii (ul. Teatralna 2-c m. 7).

Doc. Dr. **Wilhelmina Iwanowska** — wykłady i ćwiczenia z matematyki ze statystyką (ul. Sierakowskiego 10 m. 4).

Doc. Dr. **Mieczysław Sowiński** — wykłady z rachunkowości preliminarzowej, taksacji rolniczej, organizacji gospodarstw i nauki zarządzania (Warszawa, Senatorska 29/III p.).

Roman Kraus, Dyrektor Szkoły Ogrodniczej — ćwiczenia z ogrodownictwa i sadownictwa (ul. Sołtańska 50, tel. 10-74).

Lek. wet. **Antoni Nowicki** — wykłady i ćwiczenia z higieny i weterynarii (ul. Benedyktyńska 8 m. 11, tel. 14-11).

Inż. **Leon Huszcza** — wykłady i ćwiczenia z podstaw gospodarki leśnej (ul. Witoldowa 9, tel. 12-79).

Inż. **Stanisław Odlanicki-Poczobutt** — ćwiczenia z rachunkowości rolniczej (ul. Wielka 24 m. 13).

KOMISJA EGZAMINACYJNA EGZAMINÓW DYPLOMOWYCH WYDZIALU ROLNICZEGO:

Przewodniczący: Prof. Dr. **Witold Staniewicz**. Członkowie: Prof. Dr. **Janusz Jagmin**, Prof. Dr. **Zygmuut Jaworski**, Prof. Inż. dypl. **Edmund Lelesz**, Prof. Inż. **Wacław Łastowski**.

I. ZAKŁADY NAUKOWE OGÓLNO-UNIWERSYTECKIE

1. BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA W WILNIE

(ul. Uniwersytecka 5, tel. 5-69).

Dyrektor:

Dr. **Adam Łysakowski** (ul. Wielka 17 m. 14).

Bibliotekarze:

Stanisław Lisowski (ul. Wileńska 26 m. 10).
Mikołaj Dzikowski (ul. Zakretowa 9 m. 3).
Dr. **Michał Ambros** (ul. Ludwisarska 6 m. 3).
Dr. **Helena Hleb-Koszańska** (ul. Garbarska 3 m. 15).

Asystenci biblioteczni:

Mgr. *Kazimierz Jasiulaniec* (ul. Gimnazjalna 10 m. 10).
Mgr. *Maria Popowska* (ul. Zygmuntowska 4 m. 10).
Mgr. *Witold Nowodworski* (ul. Ogórkowa 4 m. 1-a).
Mgr. *Felicja Dziatlikówna* (ul. Mostowa 3-a m. 22).
Mgr. *Sergiusz Arseniew* (ul. św. Anny 15 m. 2).

Podreferendarze:

Romana Stefanowska (ul. Jagielońska 5 m. 12).
Stanisława Sadowska (ul. Zamkowa 22 m. 2).
Maria Kotwiczówna (ul. Zakretowa 17 m. 1).
Anna Ptaszyńska (ul. Suwalska 7 m. 5).

Sekretarze:

Anastazja Buchowiecka (ul. Kraszewskiego 2 m. 5).
Filomena Jurewiczówna (ul. Bobrujska 4 m. 7).

Umowne siły pomocnicze:

Dypl. art. mal. *Gracjan Achrem-Achremowicz* (Sierakowskiego 8 m. 5).
Dr. *Wacława Eydrygiewiczówna* (ul. Przejazd 6).

Janina Jantzenowa (ul. Kasztanowa 7 m. 7).
Maria Małachowska (ul. Tatarska 24 m. 3).
Anna Zajewska (ul. Wileńska 27 m. 4).

Pracownicy niestali (praktykanci):

Maria Girdwoyniówna (ul. Tatarska 24m. 12).
Mgr. *Janina Hermanowiczowa* (ul. Chocimska 13).
Mgr. *Jadwiga Rutska* (ul. Mostowa 3-a m. 20).
Wanda Wirszyłłowa (ul. Jakóba Jasińskiego 11 m. 5).
Izaak Straszun (ul. Węglowa 16 m. 9).

Woźni biblioteczni:

Antoni Jarocki, starszy magazynier (ul. Popowska 28-a m. 1).
Jan Iwaszkiewicz, starszy woźny (ul. Św. Jańska 4 m. 2).
Maria Garszkowa (ul. Tatarska 17 m. 13).
Witold Józefowicz (zauł. Śniegowy 4—7).
Stanisław Łuczyński (ul. Zamkowa 24).
Aleksander Popławski (ul. Bonifraterska 4 m. 5).
Jan Rynkiewicz (ul. Nadleśna 61 m. 2).
Antoni Stryk (ul. Nowo-Popławska 14 m. 5).
Piotr Żejmo (ul. Rozbrat 12 m. 1).

Woźni dietariusze:

Antoni Danilewicz (ul. Rydza-Śmigłego 43 m. 6).
Paweł Iwaszkiewicz (ul. Mickiewicza 45).
Witold Wegner (ul. Filarecka 16 m. 5).

II. MUZEUM PRZYRODNICZE

Kierownik: Prof. Dr. **Jan Prüffer**.

Asyst. mł.: Mgr. *Zinaida Piećkówna* (ul. Konarskiego 25-b).
Zast. asyst.: *Eleonora Markiewiczówna* (ul. Tyzenhauzowska 4 m. 11).
Preparator: Edward Sołtys (ul. Pańska 4 m. 8).

II. ZAKŁADY WYDZIAŁOWE

I. SEMINARIA I ZAKŁADY NAUKOWE WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO

SEMINARIUM FILOZOFICZNE

(ul. Uniwersytecka 5, tel. 10-08).

Kierownik oddziału I: Prof. Dr. **Bogumił Jasinowski.**

Kierownik oddziału II: Prof. Dr. **Tadeusz Czeżowski.**

Adiunkt: Doc. Dr. *Henryk Elzenberg* j. w.

Asystentka starsza: Mgr. *Aleksandra Zajkowska* (ul. Mostowa 16 m. 4, tel. 22-01).

ZAKŁAD PSYCHOLOGICZNY

(ul. Zamkowa 11, tel. 14-70).

Kierownik: Zast. Prof. Dr. **Bohdan Zawadzki.**

Asystentka starsza: Mgr. *Lidia Wołoszynowa* (W. Pohulanka 27—20).

SEMINARIUM PEDAGOGICZNE

(ul. Zamkowa 11, tel. 14-70).

Kierownik: Prof. Dr. **Ludwik Chmaj.**

Asystentka starsza: Mgr. *Lidia Wołoszynowa* j. w.

SEMINARIUM HISTORYCZNE

(ul. Zamkowa 11, tel. 14-70).

Kierownik oddziału I (historii średniowiecznej i nauk pomocniczych historii): Prof. Dr. **Stanisław Zajączkowski.**

Kierownik oddziału II (historii Polski): Prof.Dr. **Stanisław Kościałkowski.**

Kierownik oddziału III (historii Europy Wschodniej): Prof. Dr. **Henryk Łowmiański.**

Kierownik oddziału IV (historii nowożytnej): Prof. **Janusz Iwaszkiewicz.**

Asystentka starsza: Dr. *Maria Puciatowa* (ul. Zarzecze 16 m. 19).

P. o. asyst. starszego: Mgr. *Bogumił Zwolski* (ul. Piaskowa 10 m. 5).

Asyst. wolontariusz: Mgr. *Leonid Żytkowicz* (ul. Witoldowa 35 m. 3).

GABINET NAUK POMOCNICZYCH HISTORII

(ul. Zamkowa 11, tel. 14-70).

Kierownik: Prof. Dr. **Stanisław Zajączkowski.**

P. o. asystenta starszego: Mgr. *Bogumił Zwolski*, j. w.

SEMINARIUM LITERATURY POLSKIEJ
(ul. Zamkowa 11, tel. 14-70).

Kierownik oddziału I (literatury starszej): Prof. Dr. **Konrad Górski.**

Kierownik oddziału II (literatury nowszej): Prof. Dr. **Manfred Kridl.**

Asystent starszy: Mgr. *Czesław Zgorzelski* (ul. Teatralna 9 m. 7).
Asyst. mł.: Mgr. *Eugenia Krassowska* (ul. Śniegowa 8 m. 2).
P. o. asyst. starsz.: Mgr. *Władysława Wołczacka Dziemidowiczowa* (ul. Kasztanowa 4 m. 18).

SEMINARIUM FILOLOGII SŁOWIAŃSKIEJ
(ul. Zamkowa 13).

Kierownik: Prof. Dr. **Erwin Koschmieder.**

Mł. asystent: Mgr. *Anatol Mirowicz* (ul. Artyleryjska 18 m. 2).

SEMINARIUM JĘZYKA POLSKIEGO
(ul. Zamkowa 13).

Kierownik: Zast. Prof. Dr. **Olgierd Chomiński.**

Asystentka starsza: Dr. *Halina Turska* (ul. Dobra 10 m. 1).

SEMINARIUM FILOLOGII NIEMIECKIEJ
(ul. Zamkowa 11, tel. 14-70).

Kierownik: Zast. Prof. Dr. **Henryk Anders** (ul. Popławska 28 m. 2).

P. o. asyst. starsz.: Mgr. *Gustaw Foss* (ul Garbarska 3/5 m. 3).

SEMINARIUM JĘZYKOZNAWSTWA INDOEUROPEJSKIEGO I FILOLOGII SANSKRYCKIEJ
(ul. Zamkowa 13).

Kierownik: Prof. Dr. **Jan Otrębski.**

SEMINARIUM FILOLOGII KLASYCZNEJ
(zauł. Bernardyński 11).

Kierownik oddziału I (łacińskiego): Prof. Dr. **Jan Oko.**

Kierownik oddziału II (greckiego): Prof. **Stefan Srebrny.**

Asystentka starsza: Dr. *Zofia Abramowiczówna* (ul. Sierakowskiego 21 m. 6).
Asystent mł.: Dr. *Antoni Szantyr* (zauł. Drueta 8 m. 5).
Asyst. wolontariusz: Mgr. *Eugeniusz Frołow* (Bakszta 6 m. 1).

ZAKŁAD ARCHEOLOGII KLASYCZNEJ

(ul. Zamkowa 11, tel. 14-70).

Kierownik: Prof. Dr. **Rajmund Gostkowski.**

Zast. asystenta: *Wanda Rukoyżanka* (ul. Św. Ignacego 5, m. 6).

MUZEUM ARCHEOLOGII PREHISTORYCZNEJ

(ul. Zamkowa 11, tel. 14-70).

Kierownik: Prof. Dr. **Jan Oko.**

Adiunkt: Dr. *Helena Hołubowiczowa* (ul. Tomasza Zana 7 m. 3).
Asystent-wolontariusz: *Włodzimierz Hołubowicz* j. w.

SEMINARIUM ETNOLOGII I ETNOGRAFII

(ul. Zamkowa 11, tel. 14-70).

Kierownik: Prof. **Kazimierz Moszyński.**

Asystentka starsza: Mgr. *Jadwiga Klimaszewska* (Zakretowa 11 m. 6).

MUZEUM ETNOGRAFICZNE

(ul. Zamkowa 11, tel. 14-70).

Kierownik: Prof. **Kazimierz Moszyński.**

Kustosz: Mgr. *Maria Znamierowska - Prüfferowa* (ul. Zakretowa 11 m. 6).

Woźni przy seminariach Wydziału Humanistycznego: Jan Olczyk (ul. Uniwersytecka 5 m. 8), Antoni Gilun (ul. Zamkowa 13 m. 2), Wincenty Ratowicz (ul. Zamkowa 11), Edward Szczerbiński (ul. Bołtupska 20 m. 11). Rutkowski Adam (ul. Popowska 35 m. 2-a).

Posługacze: Wincenta Brażewiczowa, Helena Szyszkowska, Stanisława Gilunowa.

---

2. SEMINARIA NAUKOWE WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO

(ul. Uniwersytecka 7).

SEMINARIUM TEOLOGII FUNDAMENTALNEJ

Kierownik: Ks. Prof. Dr. **Antoni Pawłowski.**

SEMINARIUM HISTORII KOŚCIOŁA

Kierownik: Ks. Prof. Dr. **Czesław Falkowski.**

SEMINARIUM TEOLOGII MORALNEJ

Kierownik: Ks. Prof. Dr. **Ignacy Świrski.**

SEMINARIUM TEOLOGII DOGMATYCZNEJ

Kierownik: Ks. Prof. Dr. **Leon Puciata.**

SEMINARIUM CHRZEŚCIJAŃSKICH NAUK SPOŁECZNYCH

Kierownik: Ks. Prof. Dr. **Aleksander Wóycicki.**

SEMINARIUM PRAWA KANONICZNEGO

Kierownik: Ks. Prof. Dr. **Walerian Meysztowicz.**

SEMINARIUM PISMA ŚW. STAREGO TESTAMENTU

Kierownik: Ks. Prof. Dr. **Paweł Nowicki.**

SEMINARIUM PISMA ŚW. NOWEGO TESTAMENTU

Kierownik: Zast. Prof. Ks. Mgr. **Antoni Cichoński.**

SEMINARIUM TEOLOGII PASTERSKIEJ

Kierownik: Zast. Prof. Doc. Ks. Dr. **Michał Sopoćko.**

SEMINARIUM FILOZOFII CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

Kierownik oddziału I: Zast. Prof. Ks. Dr. **Władysław Suszyński.**
Kierownik oddziału II: Ks. Prof. **Michał Klepacz.**

P. o. starszych asystentów wszystkich seminariów teologicznych:

Ks. Dr. *Walenty Urmanowicz* (ul. Wileńska 30 m. 12).
Ks. Mgr. *Józef Zawadzki* (ul. Zygmuntowska 6).
Ks. Dr. *Józef Zdanowicz* (ul. Zarzeczna 28 m. 3).

Woźny Seminariów teologicznych: Wawrzyniec Rybak (ul. Zamkowa 24 m. 15).

---

3. ZAKŁADY NAUKOWE WYDZIAŁU PRAWA I NAUK SPOŁECZNYCH

ZAKŁAD PRAWA RZYMSKIEGO

(ul. Uniwersytecka 7, tel. 12-43).

Kierownik: Prof. Dr. **Franciszek Bossowski.**

ZAKŁAD TEORII I FILOZOFII PRAWA

(ul. Uniwersytecka 7, tel. 12-43).

Kierownik: Zast. Prof. Doc. Dr. **Wiktor Sukiennicki.**

Adiunkt: Doc. Dr. *Andrzej Mycielski* (ul. Ofiarna 2 m. 10, tel. 24-02).
P. o. asystenta: Dr. *Sawa Frydman* (ul. W. Pohulanka 19 m. 16).
Asyst. wol.: Mgr. *Zygmunt Korzon* (ul. Turgielska 4 m. 8).

ZAKŁAD HISTORII PRAWA POLSKIEGO I LITEWSKIEGO

(ul. Uniwersytecka 7, tel. 12-43).

Kierownik: Prof. Dr. **Stefan Ehrenkreutz.**

Asyst. st.: Dr. *Alina Wawrzyńczykowa* (ul. Holendernia 7).
P. o. asyst. starszego: Mgr. *Józef Filipczyk* (ul. Biskupia 4 m. 14).
P. o. astyst. st.: Doc. Dr. *Jan Józef Adamus* (ul. Bonifraterska 8).

ZAKŁAD HISTORII PRAWA NA ZACHODZIE EUROPY

(ul. Uniwersytecka 7, tel. 12-43).

Kierownik: Prof. Dr. **Iwo Jaworski.**

P. o. asyst. starszego: Mgr. *Wojciech Magdziak* (ul. Wiosenna 4 m. 2).

ZAKŁAD PRAWA KOŚCIELNEGO

(ul. Uniwersytecka 7, tel. 12-43).

Kierownik: Prof. Dr. **Bolesław Wilanowski.**

Asystent wol.: Mgr. *Wiktor Rodowicz* (ul. Wiwulskiego 30 m. 2).
Asystent wol.: Mgr. *Arkadiusz Tołkaczew* (ul. Bakszta 15 m. 26).

ZAKŁAD EKONOMII POLITYCZNEJ

(ul. Uniwersytecka 7, tel. 12-43).

Kierownik: Prof. Dr. **Stanisław Świaniewicz.**

ZAKŁAD PRAWA POLITYCZNEGO

(ul. Uniwersytecka 7, tel. 12-43).

Kierownik: Prof. Dr. **Wacław Komarnicki.**

Asystent starszy: Doc. Dr. *Michał Król* (ul. Kościuszki 18-a).

ZAKŁAD PRAWA SKARBOWEGO
(ul. Wielka 24, tel. 21-12).

Kierownik: Prof. **Mieczysław Gutkowski.**

P. o. asystenta starszego: Dr. *Leon Kurowski* (ul. Wielka 17 m. 6).
Asystent wol.: Dr. *Andrzej Dmitriew* (ul. Zarzecze 42—1).
Asystent wol.: Dr. *Jan Rutski* (ul. Mostowa 3-a).
Asystent wol.: *Bronisław Korsak* (ul. Turgielska 7/10 m. 8).

ZAKŁAD ADMINISTRACJI I PRAWA ADMINISTRACYJNEGO
(ul. Unwersytecka 7, tel. 12-43).

Kierownik: Prof. Dr. **Jerzy Panejko.**

Asystent wol.: Mgr. *Michał Lebecki* (ul. Kalwaryjska 21 m. 12).
Asystent wol.: Mgr. *Władysław Kawka* (ul. Góra Bouffałowa 4).

ZAKŁAD PRAWA I POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO KARNEGO
(ul. Wielka 24, tel. 21-12).

Kierownik: Prof. **Bronisław Wróblewski.**

Adiunkt: Doc. Dr. *Witold Świda* (ul. Portowa 26 m. 4).
Asystent wolontariusz: Mgr. *Gleb Sotnikow* (ul. Portowa 26 m. 4).
Asystent wol.: Dr. *Stomma Stanisław* (ul. Ludwisarska 7 m. 7).
Asystent wol.: Mgr. *Michniewicz - Juchniewicz Henryk* (ul. Mostowa 3-a m. 6).

ZAKŁAD PRAWA CYWILNEGO
(ul. Wielka 24, tel. 21-12)

Kierownik: Zast. Prof. Dr. **Józef Zajkowski.**

Asystent wol.: Mgr. *Michał Popiel* (ul. Zawalna 8 m. 2).

ZAKŁAD PRAWA CYWILNEGO OBOWIĄZUJĄCEGO NA ZIEMIACH WSCHODNICH
(ul. Wielka 24, tel. 21-12),

Kierownik Prof. Dr. **Franciszek Bossowski.**

ZAKŁAD POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO CYWILNEGO
(ul. Wielka 24, tel. 21-12).

Kierownik: Prof. Hon. Dr. **Eugeniusz Waśkowski.**

ZAKŁAD PRAWA HANDLOWEGO I WEKSLOWEGO
(ul. Wielka 24, tel. 21-12).

Kierownik: Prof. **Adam Chełmoński.**

Woźni Zakładów naukowych Wydziału Prawa i Nauk Społecznych: Stanisław Tulej (ul. Uniwersytecka 7 m. 9), Edmund Kalinowski (ul. Chełmska 55), Stanisław Gilun (ul. Uniwersytecka 5 m. 10).

---

4. SEMINARIA I ZAKŁADY NAUKOWE WYDZIAŁU MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZEGO.

SEMINARIA MATEMATYCZNE
(ul. Zamkowa 11, tel. 15-20).

Seminarium matematyczne I.
Kierownik: Prof. Dr. **Juliusz Rudnicki.**

Asyst. starszy: Doc. Dr. *Józef Marcinkiewicz* (ul. Mostowa 9 m. 19).

Seminarium matematyczne II.
Kierownik: Prof. Dr. **Stefan Kempisty.**

Asyst. wolontariusz: Dr. *Mirosław Krzyżański*, (ul. Połocka 4 m. 9).

Seminarium matematyczne III.
Kierownik: Prof. Dr. **Antoni Zygmund.**

P. o. as. st.: Mgr. *Konstanty Sokół-Sokołowski* (ul. Zakretowa 23-a m. 6).

Woźny: Antoni Gilun (ul. Zamkowa 13), wspólnie z Seminarium Historycznym.

OBSERWATORIUM ASTRONOMICZNE
(ul. Zakretowa 23-a, tel. 67).

Kierownik: Prof. Dr. **Władysław Dziewulski.**

Adiunkt: Dr. *Stanisław Szeligowski* (Zakretowa 23-a, m. 7).

Asystentka starsza: Doc. Dr. *Wilhelmina Iwanowska* (ul. Sierakowskiego 10 m. 4).

Zast. asyst.: *Aniela Dziewulska* (ul. Zakretowa 23).

„ „ *Ciopa Aleksander* (ul. Antokolska 38 m. 3).

Dozorca: Kazim. Andruszkiewicz (ul. Zakretowa 23 m. 43).

ZAKŁAD METEOROLOGII
(ul. Zakretowa 23-a, tel. 67).

Kierownik: Prof. Dr. **Kazimierz Jantzen.**

Asystent starszy: Mgr. *Mikołaj Taranowski* (ul. Zakretowa 23-a m. 5).

Asyst. mł.: *Sabina Runczkowska-Taranowska* (ul. Zakretowa 23-a m. 5).

Zast. asyst.: *Janina Marcinkiewiczówna* (ul. Żwirki i Wigury 22 m. 1).

Woźny: Balcewicz Czesław (ul. Mostowa 16 m. 9).

Palacz: Adam Ławrynowicz (ul. Zakretowa 23-a).

ZAKŁAD FIZYKI DOŚWIADCZALNEJ I
(ul. Nowogródzka 22, tel. 18-96).

Kierownik: vacat.

Starszy asystent: Mgr. *Wacław Turczyński* (ul. Zakretowa 11 m. 9).

P. o. asyst. st.: Mgr. *Donat Jasieński* (ul. Rzeczna 3-a m. 1).

P. o. asyst. st.: Mgr. *Eugeniusz Juszkiewicz* (ul. Piłsudskiego 31 m. 2).
P. o. as. st.: Mgr. *Wsiewołod Kulbicki* (ul. W. Pohulanka 14 m. 14).
Zast. asyst.: *Zdzisław Małkowski* (Zakretowa 17 m. 5).
Mechanik precyzyjny: Jan Malejko (ul. Wielka 24 m. 5).
Woźny: Błażej Kaluga (ul. Konarskiego 3-c m. 2).
Goniec, p. o. pomocnika mech. precyzyjn.: Bohdziewicz Jan (ul. Zakretowa 21).

ZAKŁAD FIZYKI DOŚWIADCZALNEJ II

(ul. Nowogródzka 22, tel. 18-96).

Kierownik: Prof. Dr. **Józef Patkowski.**

Asyst. starszy: Dr. *Aleksander Jabłoński*, Docent Uniw. Warszawskiego (ul. Wiwulskiego 29 m. 8).
Asyst. starszy: Mgr. *Eugeniusz Skorko* (ul. Zakretowa 9 m. 4).
P. o. asyst. st.: Mgr. *Henryk Horodniczy* (ul. Sierakowskiego 12 m. 2).
Zast. asyst.: *Włodzimierz Mościcki* (ul. Słowackiego 26).
P. o. laboranta: Edward Monkiewicz (ul. Wróbla 9 m. 11).
Woźni: Adolf Butkiewicz (ul. Nowogródzka 22 m. 11), Monkiewicz Edward (ul. Wróbla 9 m. 11).

ZAKŁAD FIZYKI TEORETYCZNEJ

(ul. Nowogródzka 22).

Kierownik: Prof. Dr. **Szczepan Szczeniowski.**

Asyst. mł.: vacat.

SEMINARIUM MECHANIKI TEORETYCZNEJ

(ul. Nowogródzka 22).

Tymczasowy kierownik: Prof. Dr. **Szczepan Szczeniowski.**

ZAKŁAD CHEMII FIZYCZNEJ

(ul. Nowogródzka 22, tel. 23-24).

Kierownik: Prof. Dr. **Edward Bekier.**

Adiunkt: Doc. Dr. *Antoni Basiński* (ul. Sosnowa 6 m. 3).
P. o. asyst. st.: Mgr. *Leon Filipczyk* (zauł. św. Michalski 10 m. 8).
Asyst. wolontariusz: Mgr. *Michał Kulesza* (ul. Bouffałowa 4).
Woźny: Aleksander Rogowski (ul. Sawicz 11 m. 4).

ZAKŁAD CHEMII NIEORGANICZNEJ

(ul. Nowogródzka 22, tel. 5-67).

Kierownik: Prof. Dr. **Marian Hłasko.**

Adiunkt: Dr. *Eugeniusz Michalski* (ul. Wielka 17 m. 6-a).
Asystent starszy: Dr. *Dominik Ważewski* (ul. Słowackiego 17 m. 48).
P. o. asyst. st.: Dr. *Anna Goldbergowa* (ul. Słowackiego 24 m. 10).

P. o. asyst. st.: Dr. *Jadwiga Kuszpecińska* (ul. Słowackiego 30 m. 1).
P. o. asyst. st.: Mgr. *Bogusław Żak* (ul. W. Pohulanka 32 m. 2).
As. mł.: Mgr. *Anatoliusz Korniuk* (ul. Popławska 31 m. 9).
Zast. as.: Mgr. *Hieronim Chudoba* (ul. Gedymina 30 m. 3-a).
Woźny: Rokicki Władysław (ul. Szkaplerna 25 m. 6).

ZAKŁAD CHEMII ORGANICZNEJ

(ul. Nowogródzka 22, tel. 1-66).

Kierownik: Zast. Prof. Dr. **Leon Kamieński.**

Adiunkt: Dr. *Witold Zacharewicz* (Jagiellonów, ul. Lubeckiego 1).
Asystent starszy: Mgr. *Józef Połoński* (ul. Mickiewicza 15 m. 29).
As. mł.: Mgr. *Elżbieta Słomińska* (ul. Piaskowa 12 m. 4).
Laborant: Józef Dzisiewicz (ul. Nowogródzka 22 m. 10).
Woźny: Franciszek Maciejewski (ul. Środkowa 30 m. 4).

ZAKŁAD CHEMII TECHNICZNEJ

(ul. Słowackiego 15, tel. 23-22).

Kierownik: vacat.

Asyst. starszy: Mgr. *Wincenty Wojtkiewicz* (ul. Więzienna 2 m. 12).
Asyst. mł.: vacat.
Woźny: Konstanty Maciejewski (ul. Kijowska 37 m. 8).

ZAKŁAD GEOLOGII

(ul. Zakretowa 23, tel. 9-10).

Kierownik: Prof. Dr. **Edward Passendorfer.**

Adiunkt: Dr. *Bronisław Halicki*, Docent Uniw. Jagiellońskiego (ul. Zakretowa 18 m. 3).
Asystent starszy: Dr. *Roman Kongiel* (ul. Rzeczna 12 m. 15).
P. o. asystentki starszej: Mgr. *Lidia Matwiejewówna* (ul. Senatorska 14 m. 2).
Woźny: Antoni Andrzejewski (Ciasna 18 m. 4).

ZAKŁAD GEOGRAFII

(ul. Zakretowa 23, tel. 23-98).

Kierownik: Prof. Dr. **Mieczysław Limanowski.**

Asyst. starsza: Dr. *Wanda Rewieńska* (ul. Jak. Jasińskiego 15 m. 3).
P. o. asyst. st.: Dr. *Jan Jerzy Tochterman* (ul. Mickiewicza 42 m. 4).
Asyst. wolontariusz: Mgr. *Abram Melezin* (ul. W. Pohulanka 17 m. 24).
Woźny: Antoni Balul (ul. Zakretowa 27 m. 1).

ZAKŁAD MINERALOGII I PETROGRAFII

(ul. Zakretowa 23, tel. 20-90).

Kierownik: Prof. **Stanisław Małkowski.**

Asyst. starsza: Mgr. *Irena Kardymowiczowa* (ul. Nasza 10 m. 4).
P. o. asyst. st.: Mgr. *Jan Wojciechowski* (ul. Pióromont 4 m. 2).
P. o. asyst. st.: Mgr. *Antonina Kłyszyńska* (ul. Objazdowa 6 m. 6).
Zast. asyst.: *Antoni Korybut-Daszkiewicz* (ul. św. Jacka 9 m. 1).
Woźny: Szymon Stacewicz (ul. Zakretowa 23).
Woźny porządkowy: Stanisław Adamowicz (ul. Mickiewicza 51 m. 5).

ZAKŁAD BOTANIKI OGÓLNEJ

(ul. Zakretowa 23, tel. 12-42).

Kierownik: Prof. Dr. **Piotr Wiśniewski.**

Adiunkt: vacat.
Asyst. st.: Mgr. *Anna Niekraszówna* (ul. S. S. Miłosierdzia 8 m. 1).
P. o. asyst. st.: Dr. *Antonina Sienicka* (ul. W. Pohulanka 36 m. 7).
P. o. asyst. st.: Dr. *Kazimiera Wilczyńska* (ul. Brzózki 4 m. 1).
Asyst. wolont.: Dr. *Jakub Mowszowicz* (ul. Ostrobramska 22 m. 1).
Laborant: Mikołaj Jermołowicz (ul. Zakretowa 23 m. 42).
Woźni: Jan Jankowicz (ul. Pańska 4 m. 14) i Tomasz Pachniewski (ul. Zgoda 6).

ZAKŁAD SYSTEMATYKI I GEOGRAFII ROŚLIN

(ul. Zakretowa 1, tel. 21-74).

Kierownik: Prof. Dr. **Franciszek Ksawery Skupieński.**

Asystentka starsza: *Nadzieja Rojecka* (ul. Zakretowa 15 m. 3).
P. o. asyst. st.: Mgr. *Andrzej Michalski* (ul. Zakretowa 52 m. 5 — Ogród Botaniczny U. S. B.).
P. o. asyst. st.: *Irena Malinowska-Michalska* (ul. 3-go Maja 9 m. 12 .
Asyst. wolont.: Mgr. *Ryszard Kruszyński* (ul. W. Pohulanka 43 m. 2).
Woźna: Józefa Szukścina (ul. Zakretowa 1 m. 4).

ZAKŁAD ZOOLOGII

(ul. Zakretowa 23, tel. 9-78).

Kierownik: Prof. Dr. **Jan Prüffer.**

Asystentka starsza: Dr. *Maria Racięcka* (ul. Wielka 24 m. 15).
Asyst. mł.: Mgr. *Janina Wengrisówna* (ul. Sierakowskiego 12 m. 4).
Asyst. mł.: Dr. *Borys Ogijewicz* (ul. Kalwaryjska 158).

Zast. asyst.: Mgr. *Irena Wołkowicka* (ul. Teatralna 9 m. 1).
Preparator: Eliza Świętochowska (ul. Sierakowskiego 20 m. 6).
Woźni: Stanisław Filipczuk (ul. Zakretowa 23 m. 2), Michał Jankowski (ul. Cedrowa 9 m. 3).

ZAKŁAD ANATOMII PORÓWNAWCZEJ

(ul. Zakretowa 23, tel. 17-35).

Kierownik: Prof. Dr. **Władysław Szeliga-Mierzeyewski.**

Asyst. starszy: Inż. *Witold Niepołomski* (ul. Piłsudskiego 30 m. 23).
P. o. asyst. st.: *Stanisława Kruczkówna* (z-k Zakretowy 4 m. 2).
Rysowniczka wspólna dla Zakładów Zoologii, Anatomii i Biologii: Eugenia Kowalska (ul. Bankowa 1 m. 6).
Woźni: Piotr Matusewicz (ul. Zakretowa 23 m. 23) i Franciszek Gasiuk (ul. Zakretowa 42 m. 3).

ZAKŁAD BIOLOGII

(ul. Zakretowa 23, tel. 9-50).

Kierownik: Prof. Dr. **Jan Dembowski.**

Asyst. st.: Dr. *Maks Chejfec* (ul. Sierakowskiego 24 m. 1).
P. o. asyst. st.: Mgr. *Włodzimierz Górski* (ul. Piaskowa 12 m. 3).
Laborant: Rościsław Krot (ul. Trębacka 20 m. 1).
Woźni: Kazimierz Rajszys (ul. Zakretowa 23) i Zygmunt Marcinkian (ul. Popławska 25 m. 14).

OGRÓD BOTANICZNY

(Zakret)

Kierownik: Prof. Dr. **Franciszek Ksawery Skupieński.**

Inspektor: Mgr. *Andrzej Michalski* (Ogród Botaniczny U. S. B.).
Starszy ogrodnik: Bolesław Korkuć (folwark Zakret).
Rzemieślnik: Paweł Kowalewski (ul. Lipowa 14 m. 3).
Furman — Józef Łatuszyński — w/m.

---

5. ZAKŁADY NAUKOWE I KLINIKI WYDZIAŁU LEKARSKIEGO.

ZAKŁAD ANATOMII OPISOWEJ
(ul. Zakretowa 23, tel. 7-88).

Kierownik: Prof. Dr. **Michał Reicher.**

Adiunkt: Dr. *Witold Sylwanowicz* (ul. Zakretowa 7 m. 4).
Asyst. st.: Dr. *Helena Murza-Murziczówna* (ul. Archanielska 5 m. 3).
Asyst. st.: Dr. *Janina Jodko-Kozłowska* (ul. Ogórkowa 18 m. 6).
Młod. asyst.: Lek. *Anatoliusz Gamper* (ul. Rzeczna 10 m. 2).
Młod. asyst.: *Walenty Romanowicz* (ul. Rzeczna 12 m. 11).
Asyst. młodszy: Lek. *Aleksander Pietruk* (ul. Filipa 1 m. 17).
Laborant: Wiktor Pawłowski (ul. Legionowa 49 m. 3).
St. preparatorzy: Antoni Szafranowicz (ul. Zakretowa 23 m. 44), Aleksander Baniewicz (ul. Nowogródzka 29 m. 14).
Woźni: Hieronim Połakowski (ul. Rydza-Śmigłego 29 m. 5), Stefania Gołębiowska (ul. Zakretowa 23 m. 38).

ZAKŁAD ANATOMII PATOLOGICZNEJ
(Szpital Wojskowy na Antokolu, tel. 9-01).

Kierownik tymczas.: Doc. Dr. **Stanisław Mahrburg.**

Adiunkt: Docent Dr. *Stanisław Mahrburg* (zauł. Dobroczynny 2-a m. 3).
Asystent starszy: Dr. *Jefrem Samborski* (ul. Antokolska 42 m. 14).
Asyst. łącznikowy: Dr. *Leon Karyszkowski* (ul. Zakretowa 14).
P. o. asyst. młodszego: Dr. *Marian Sumorok* (ul. Styczniowa 1 m. 1).
Rysowniczka: Wanda Bisikirska (ul. Smoleńska 8 m. 1).
Woźni: Czesław Niewiadomski (ul. Złoty Róg 5 m. 1), Stefan Hancewicz (Szpital Wojsk., Antokol) i Józef Kobelis (ul. Antokolska 101 m. 3).

ZAKŁAD ANATOMII TOPOGRAF. I CHIRURGII OPERACYJNEJ
(ul. Zakretowa 23).

P. o. kierownika: Prof. Dr. **Michał Reicher.**

Asystent st.: Lek. *Mieczysław Władysław Merdi* (ul. Bakszta 15 m. 49).

ZAKŁAD FARMAKOLOGII
(ul. Zakretowa 23, tel. 22-65).

Kierownik: Prof. Dr. **Emil Leyko.**

Asyst. st.: Dr. *Zbigniew Liskowicz* (ul. Zakretowa 23 w Zakł. famakol.).
Preparator: Otton Edwin Hübner (ul. Sapieżyńska 5).
Woźny: Wincenty Żukowski (ul. Zakretowa 23 m. 29).

ZAKŁAD HISTOLOGII I EMBRIOLOGII

(ul. Zakretowa 23, tel. 12-13).

Kierownik: Prof. Dr. **Stanisław Hiller.**

Adiunkt: Doc. Dr. *Stefan Bagiński* (ul. Piłsudskiego 1 m. 2).
Asystent starszy: Doc. Dr. *Jan Kruszyński* (ul. Objazdowa 6 m. 7).
Asyst. mł.: *Marian Siwiak* (ul. Góra Bouffałowa 4).
Zast. asyst.: *Tadeusz Ginko* (ul. Góra Bouffałowa 4).
Zast. asyst.: *Tadeusz Garlej* (Bankowa 1 m. 6).
Pomoc. laborant.: Świdówna Julia (ul. Przejazd 2).
St. woźny: Konstanty Guniewicz (ul. Zakretowa 23 m. 20).

ZAKŁAD BAKTERIOLOGII

(ul. Objazdowa 2, tel. 23-96).

Kierownik: Prof. Dr. **Stanisław Legeżyński.**

Asyst. starszy: Dr. *Adam Łapiński* (ul. Objazdowa 6 m. 4).
Zast. asyst.: *Jadwiga Hrynaszkiewiczówna* (Bonifraterska 10 m. 7).
Woźni: Bronisław Wasilczyk (ul. Zakretowa 1 m. 2) i Wacław Songin (ul. Szeptyckiego 24 m. 9).

ZAKŁAD PATOLOGII OGÓLNEJ

(ul. Zakretowa 23, tel. 18-74).

Kierownik: Prof. Dr. **Kazimierz Pelczar.**

Asystent starszy: Dr. *Włodzimierz Biełoszabski* (ul. Zakretowa 13).
Asystent starszy: *Stefan Murza-Murzicz* (ul. Piaskowa 12 m. 2).
P. o. mł. as.: Lek. *Michał Kołosowski* (ul. Zakretowa 34 m. 2).
Zast. as.: *Edward Morszeniuk* (ul. Mickiewicza 45 m. 4).
Woźni: Józef Kalinowski (ul. Zakretowa 23 m. 25) i Kazimierz Staniszewski (ul. Zakretowa 34 m. 8).

ZAKŁAD CHEMII FARMACEUTYCZNEJ

(ul. Objazdowa 2, tel. 93).

Kierownik: Prof. Inż. **Władysław Karaffa-Korbutt.**

Asyst. starszy: Mgr. *Henryk Ellert* (ul. Mostowa 12 m. 3).
Asyst. młodszy: Mgr. *Franciszek Pobol* (ul. Ostrobramska 7 m. 15).
Woźny: Stanisław Michałowski (ul. Zakretowa 1 m. 7).

ZAKŁAD FAMAKOGNOZJI I HODOWLI ROŚLIN LEKARSKICH

(ul. Objazdowa 2, tel. 93).

Kierownik: Prof. Mgr. **Jan Muszyński.**

Inspektor ogrodu: Mgr. *Maria Dobrzyńska* (ul. W. Pohulanka 39 m. 6).
Adiunkt: Mgr. *Justyn Welento* (ul. Stara 27 m. 1).

Asystent starszy: Mgr. *Wiktor Stec* (ul. Objazdowa 2 m. 11).
Asystent mł.: Mgr. *Michał Serafinowicz* (ul. Góra Bouffałowa 4).
Ogrodnik: Wacław Antoniewicz (zauł. Zakretowy 3 m. 2).
Laborant: Jan Michałowski (ul. Cedrowa 12 m. 7).
Woźny: Jan Dajnowicz (ul. Zakretowa 1 m. 6).
Pom. ogrodnika: Bolesław Butkiewicz (zauł. Zakretowy 3 m. 3).

ZAKŁAD FIZJOLOGII
(ul. Zakretowa 23, tel. 18-73).

Kierownik tymcz.: Doc. Dr. **Edward Czarnecki.**

Adiunkt: Doc. Dr. *Janina Hurynowiczówna* (ul. Jakóba Jasińskiego 6 m. 7).
Asyst. starszy: Doc. Dr. *Edward Czarnecki* (ul. Wielka 17 m. 12).
P. o. asyst. starsz.: Dr. *Michał Rubinsztejn* (ul. Portowa 7 m. 4).
P. o. asystentki starszej: Mgr. *Maria Januszkiewiczowa* (ul. Podgórna 5 m. 4).
P. o. asyst. mł.: *Stanisław Sadowski* (ul. Tomasza Zana 13 m. 1).
Zast. asyst.: *Mitrofan Smorszczak* (Ogniwo k/Obozowej 1).
Mechanik precyzyjny: Stanisław Narkowicz (ul. Konarskiego 25-b m. 1).
Preparator: Antoni Laskarys (ul. Smoleńska 18 m. 19).
Woźni: Michał Drutel (ul. Zakretowa 23 m. 30) i Bolesław Wałasz (ul. Zakretowa 42 m. 5).

SEMINARIUM HISTORII I FILOZOFII MEDYCYNY
(ul. Zamkowa 24 m. 3).

Kierownik: vacat.

Zast. asyst.: *Genowefa Przybycinówna* (ul. Augustiańska 4).

ZAKŁAD HIGIENY
(Szpital Wojskowy na Antokolu).

Kierownik: Prof. Dr. **Brunon Nowakowski.**

Adiunkt: Dr. *Janina Rodziewiczowa* (ul. Kościuszki 14-c m. 2).
Asystent łącznikowy: Mjr. Dr. *Leon Streit* (ul. Bandurskiego 2 m. 1).
Asystent starszy: Mgr. *Kazimierz Rodziewicz* (ul. Kościuszki 14-c m. 2).
Woźny: Stanisław Marcinkiewicz (Szpital Wojskowy na Antokolu).

ZAKŁAD CHEMII FIZJOLOGICZNEJ
(ul. Zakretowa 23, tel. 11-45).

Kierownik: Prof. Dr. **Włodzimierz Mozołowski.**

Asyst. mł.: *Aleksander Wigura* (ul. Popławska 31 m. 7).

P. o. mł. asyst.: *Piotr Rogowski* (ul. Góra Bouffałowa 4).
Zast. asyst.: Stud. *Stefan Opalski* (ul. Konarskiego 15 m. 5).
Zast. asyst.: *Stanisław Tumiłowicz* (ul. Objazdowa 8 m. 7).
Zast. asyst.: *Igor Dziaczkowski* (ul. Góra Bouffałowa 4).
Preparator: Karol Mikołajewski (ul. Konarskiego 10 m. 7).
Woźny: Józef Ławrynowicz (ul. Zakretowa 23 m. 34), st. woźny: Wiktor Łokucijewski (ul. Konarskiego 24 m. 1).

ZAKŁAD MEDYCYNY SĄDOWEJ
(ul. Zakretowa 23, tel. 11-87).

Kierownik: Prof. Dr. **Sergiusz Schilling-Siengalewicz.**

Asystent starszy: Dr. *Bronisław Puchowski* (Konarskiego 25-a m. 3).
P. o. asystenta starszego: Mgr. *Maria Bujkówna* (zaułek Portowy 3 m. 4).
P. o. asyst. starsz.: Lek. *Tadeusz Kołaczyński* (ul. Bonifraterska 2 m. 5).
Woźny: Stanisław Jackiewicz (ul. Zakretowa 23 m. 20).
Woźna: Ludwika Jabłońska (ul. Zakretowa 34 m. 4).

KLINIKA WEWNĘTRZNA
(Szpital Wojskowy na Antokolu, tel. 42 i 2-46).

Kierownik: Prof. Dr. **Aleksander Januszkiewicz.**

Adiunkt: Dr. *Jan Klukowski* (ul. Zygmuntowska 8 m. 4).
Adiunkt: Dr. *Stanisław Januszkiewicz* (ul. Podgórna 5 m. 4).
Asystent starszy: Dr. *Zenon Golczyński* (ul. Wielka 17 m. 14).
Asystent starszy: Dr. *Władysław Łobza* (ul. Ostrobramska 25).
Asystent starszy: Dr. *Adolf Makower* (ul. Trocka 11).
Asystent starszy: Dr. *Zofia Waśniewska* (ul. Mickiewicza 22 m. 12).
Asystent starszy: Dr. *Mojżesz Gordon* (Subocz 6-a).
Asyst. łącznikowy: Dr. *Zbigniew Marynowski* (ul. Antokolska 30 m 4).
P. o. asyst. st.: Lek. *Wacława Wróblowa* (ul. Legionowa 2-a m. 1).
P. o. asyst. mł.: Lek. *Jerzy Śmigielski* (ul. Dominikańska 17 m. 5).
Gospodyni: Sawicka Maria (Klinika Wewnętrzna).
Laborant: Piotr Katinas (ul. Brzeg Antokolski 27 m. 6).
St. pielęgniarki: Maria Gaworska, Natalia Gołowinówna, Apolonia Grzybowska, Wanda Putiatycka, Irena Giedrojciówna, Leokadia Juchniewiczowa, pielęgniarka: Jadwiga Bieniecka.
Woźni: Aleksander Guciałło (ul. Senatorska 14 m. 5).
Pom. dozorca gmachu: Stanisław Hawryłkiewicz (ul. Jelenia 8 m. 3).
St. sanitariuszki: Helena Butkiewiczówna, Anna Tuczyńska, Helena Magierowa; sanitariuszki: Genowefa Bałkowska, Malwina Konopko, Maria Staszkiewiczówna, Janina Grygieńcówna i Zofia Łazarenko.

KLINIKA POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNA

(ul. Bogusławska 3 tel. 61).

Kierownik: Prof. Dr. **Władysław Jakowicki.**

Adiunkt: Doc. Dr. *Wacław Zaleski* (ul. Mickiewicza 5 m. 6).

Asystentka starsza: Dr. *Janina Ryll-Nardzewska* (ul. Jagiellońska 16 m. 6).

Asystentka starsza: Dr. *Leokadia Grabowiecka* (ul. Zawalna 16 m. 56).

Asystent starszy: Lek. *Jan Szelhaus* (ul. Zamkowa 24).

P. o. asystenta st.: Dr. *Hirsz Długi* (ul. Stefańska 1).

Asystent mł.: Lek. *Antoni Kwiatkowski* (ul. Rydza Śmigłego 4 m. 2).

St. położne: Eugenia Maciaszek, Helena Zaleska, Stanisława Bocewiczówna, Stanisława Iwanicka; położne: Anna Karkowska, Tekla Mironowska, Helena Prużanka, Weronika Kopciowa, st. pielęgniarka: Zofia Januszajtis.

Gospodyni Kliniki: Jadwiga Piotrowska (ul. Bogusławska 3 m. 2).

Palacze: Kazimierz Polewski (ul. Bogusławska 3 m. 2) i Leon Szot (ul. S. Miłosierdzia 12).

Woźny: Aleksander Matejko (ul. Chocimska 17/19 m. 16).

Funkcj. gosp.: Kucharki: Antonina Zakrzewska, Weronika Kozakiewiczowa.

Funkcj. gosp.: Praczki: Józefa Mataczyńska i Jadwiga Nowicka.

St. sanitariuszki: Zuzanna Paszkiewicz, Antonina Marcewiczowa, Weronika Olfons, Weronika Żebrowska, Anna Redutkówna.

Sanitariuszki: Waleria Grzymajło, Antonina Jasińska, Weronika Sarnacka, Helena Stacewiczowa, Jadwiga Wierzbicka.

KLINIKA PEDIATRYCZNA

(Szpital Wojskowy na Antokolu, tel. 2-21).

Kierownik: Prof. Dr. **Władysław Bujak.**

Adiunkt: Dr. *Eugeniusz Gerlée* (ul. Portowa 14 m. 6).

Asystentka starsza: Doc. Dr. *Anna Marynowska* (ul. Antokolska 30 m. 1).

Asystent starszy: Dr. *Leonard Wajtulewski* (ul. Objazdowa 6 m. 1).

Asyst. łącznikowy: kpt. Dr. *Konstanty Korolkiewicz* (Mostowa 5 m. 3).

P. o. asystenta mł.: lekarz *Irena Dziewicka* (ul. Mickiewicza 62 m. 8).

P. o. asyst. mł.; Dr. *Kieliotisówna Władysława* (ul. Holendernia 9).

„ „ „ lek. *Tarasiewiczowa Maria* (ul. Jasna 29 m. 1).

St. pielęgniarki: Teresa Trzeciakówna, Maria Jokajtisówna, Maria Kołyszkówna, Jadwiga Kowalewska.

Pielęgniarka: Kazimiera Jasiewiczówna.

Pomoc. pielęgn.: Eugenia Trocka.

Sanitariuszki: Franciszka Pociejówna, Zenaida Pendo, Anna Wernicka, Waleria Wersocka.

Pom. sanitariuszki: Maria Szablińska i Zuzanna Kłyszejkówna.

Pom. sanitariusz: Wacław Bożyczko.

Pom. woźny: Witold Bożyczko (ul. Wojskowo-Cmentarna 8 m. 1).

KLINIKA CHIRURGICZNA

(Szpital Wojskowy na Antokolu, tel. 86).

Kierownik: Prof. Dr. **Kornel Michejda**.

Asystent starszy: Dr. *Feliks Oleński* (ul. Antokolska 13 m. 1).
„ „ Lek. *Zdzisław Kieturakis* (ul. Holendernia 3).
„ „ Dr. *Abram Lidzki* (ul. Zawalna 8 m. 5).
Asystent starszy: Lek. *Józef Chodorowski* (ul. Kościuszki 17).
Asyst. łączn.: Mjr. lek *Julian Pędzich* (ul. Kościuszki 18).
P. o. asyst. mł.: Lek. *Józef Buzek* (ul. Kościuszki 14-a m. 5).
„ „ „ Lek. *Aleksander Naumik* (ul. Artyleryjska 1 m. 5).
„ „ „ Lek. *Donat Massalski* (ul. Holendernia 8 m. 8).

Starsze pielęgniarki: Helena Kopiejciówna, Felicja Michałowska, Alwina Mielcówna, Katarzyna Kitzmanówna, Bronisława Kozłowska, Lidia Mielcówna, Anna Trościanko. Pielęgniarka Regina Gulkowska.

Pielęgniarze: Władysław Ozimek, Dominik Dekurniewicz, Maria Szczepowska.

St. sanitariusze: Julian Ławrzecki, Franciszka Jakubowska, Helena Cierlikowa, Julia Stryżkowa. Sanitariuszka: Stanisława Frąckiewiczówna. Pom. sanitariusze: Jadwiga Jarmołowska, Aleksandra Łabejszówna, Felicja Waszkiewiczowa, Stefania Lipska, Józef Smolski.

Woźny: Leon Rybak (ul. Borowa 4 m. 10).

KLINIKA DERMATOLOGICZNO-SYFILIDOLOGICZNA

(Szpital Wojskowy na Antokolu, tel. 84).

Kierownik: Prof. Dr. **Tadeusz Pawlas**.

Adiunkt: Doc. Dr. *Marian Mienicki* (ul. Wileńska 31 m. 2).
Asystent starszy: Dr. *Konstanty Kwiesielewicz* (ul. Przejazd 20).
„ „ Dr. *Kazimierz Maciej Lejman*
Asystent łącznikowy: Dr. kpt. *Czesław Ryll-Nardzewski* (ul. Mickiewicza 28).
Felczer: Dr. Norbert Waśniewski (ul. Mickiewicza 15 m. 10).
„ Dr. Kunibert Brzeziński

Starsza pielęgniarka: Helena Micuto. Pielęgniarka: Anna Józefa Doboszówna.

St. pielęgniarz: Ryszard Jabłoński. Pielęgniarz: Piotr Dalkowski.

St. sanitariusze: Stanisław Matulko, Aleksander Kitkowski, Władysław Wojciechowicz. Sanitariuszka: Helena Staszewska.

KLINIKA OTO-LARYNGOLOGICZNA

(Szpital Wojskowy na Antokolu, tel. 74).

Kierownik: Zast. Prof. Dr. **Czesław Czarnowski.**

Asyst. starszy: Dr. *Noach Fajngold-Wołkowyski* (ul. Trocka 5).
P. o. asyst. mł.: Lek. *Wanda Jaruzelska* (ul. Szeptyckiego 15 m. 3).
P. o. asyst. mł.: Lek. *Mieczysław Danowski* (ul. Kościuszki 21).
P. o. asyst. mł.: Lek. *Konstanty Pigulewski* (ul. Połocka 14 m. 1).
P. o. asyst. mł.: Lek. *Henryk Lewandowski* (ul. Majowa 11—1).
Asystent łącznikowy: Dr. kpt. *Bolesław Gołyński* (ul. Kasztanowa 7 m. 6).

Starsze pielęgniarki: Franciszka Żagun, Stanisława Nikonorowa. Pielęgniarka: Cecylia Kurtzowa.

St. sanitariusze: Anna Truskowska, Adolf Rakowski. Sanitariuszki: Aleksandra Drozdowska, Eugenia Borkowska.

Woźni: Ignacy Ambrożewicz (Szpital Wojskowy na Antokolu), Józef Paszkowski (ul. Cmentarna 8).

KLINIKA CHORÓB NERWOWYCH I UMYSŁOWYCH

a) **Klinika** (Szpital Wojewódzki na Antokolu, ul. Letnia 5, tel. 11-81).

b) **Polski Instytut Badań Mózgu** (adres j. w.).

c) **Kolonia rolnicza dla umysłowo chorych** (majątek Kojrany, tel. 13-93).

Kierownik: vacat.

Adiunkt: Dr. *Jerzy Borysowicz* (ul. Letnia 5).
Asystent starszy: Dr. *Aleksander Rutkowski* (ul. Letnia 5).
„ „ Dr. *Julian Adach* (ul. Ponarska 65 m. 1).
Asystentka starsza: Dr. *Zofia Bojarczykówna* (ul. Letnia 5 .
Asystent starszy: Lek. *Jan Paradowski* (ul. Letnia 5).
P. o. asyst. młodszego: Dr. *Jerzy Edwin Rose* (ul. Letnia 5).
„ „ „ Lek. *Włodzimierz Brühl* (ul. Letnia 5).
„ „ „ Lek. *Jerzy Olszewski* (ul. Słucka 11).

St. pielęgniarki: Zofia Świeżewska, Rozalia Jasińska. Pielęgniarki: Janina Fursewiczówna, Helena Urusowa, Przybyłówna Halina, Jadwiga Brukierowa, Eleonora Wałaszówna.

St. sanitariusze: Jan Suchodolski, Józef Hajdukiewicz, Michalina Ilgiewiczowa, Maria Krupowiczowa. Sanitariusze: Stanisław Bielniak, Olga Lachowiczowa. Pom. sanit.: Witold Galewski, Anastazja Cycanówna i Stanisław Józefowicz.

St. woźny: Józef Rodziewicz (ul. Zakretowa 1 m. 5), woźny: Paweł Bójko (ul. Wiosenna 4 m. 3).

KLINIKA OCZNA

(Szpital Wojskowy na Antokolu, tel. 4-44).

Kierownik: Prof. Dr. **Ignacy Abramowicz.**

Asyst. starszy: Dr. *Stanisław Markiewicz* (ul. Mickiewicza 22-a m. 10).
Asystentka starsza: Dr. *Maria Dulewiczowa* (ul. Wojskowo-Cmentarna 2 m. 5).
Asyst. starszy: Dr. *Zofja Okołów-Hrynkiewiczowa* (ul. Suwalska 3 m 1).
Asyst. mł.: lek. *Antonina Prościewiczówna* (ul. Zygmuntowska 18 m. 1).
Asystent łącznikowy: Dr. kpt. *Edward Rittler* (ul. Mostowa 9 m. 22).
St. Pielęgniarka: Maria Zelwowicz.
Pielęgniarki: Maria Orlicka i Janina Jakończowa.
Sanitariusze: Antoni Jatkowski, Stefania Matulkowa, Maria Samusionek i Maria Ułanowiczówna.
Woźny: Konstanty Szandinis (ul. Antokolska 61 m. 6).

POLIKLINIKA STOMATOLOGICZNA

(Szpital Wojskowy na Antokolu).

Kierownik: p. o. adiunkta Dr. **Eugeniusz Mancewicz** (ul. Mickiewicza 9 m. 6).

Asystent łącznikowy: Dr. *Wincenty Jordański* (ul. Antokolska 64 m. 1).

ZAKŁAD FARMACJI STOSOWANEJ

(ul. Zakretowa 23).

Kierownik: Prof. Dr. **Henryk Ruebenbauer.**

Asystent starszy: Mgr. *Tadeusz Burchaciński* (ul. Góra Bouffałowa 4).
Woźny Józef Bajko (ul. Zakretowa 23).

APTEKA KLINIK U. S. B. W WILNIE

(ul. Wielka 24, tel. 773).

Kierownik: Prof. Dr. **Henryk Ruebenbauer.**

Adiunkt aptekarski: Dr. farm. *Wanda Florentyna Biełoszabska* (ul. Wiwulskiego 6 m. 24).
Asystenci Apteki: Mgr. *Tatiana Ellertowa* (ul. Mostowa 29 m. 20).
Mgr. *Felicja Kozłowska* (ul. Sierakowskiego 25 m. 3).
Mgr. *Danuta Rykówna* (ul. Zamkowa 24).
Sekretarz rachunkowy: *Felicja Bastowska* (ul. Nieświeska 23 m. 1).

6. ZAKŁADY I PRACOWNIE WYDZIAŁU SZTUK PIĘKNYCH.

PRACOWNIA MALARSKA I (PLENAIR I PEJZAŻ).

(ul. Św. Anny 4).

Kierownik: Prof. **Bronisław Jamontt.**

PRACOWNIA MALARSKA II (AKT I PORTRET)

(ul. Św. Anny 4).

Kierownik: Prof. **Benedykt Kubicki.**

Instruktor: *Anna Marcinkowska* (ul. Popławska 12 m. 4).

PRACOWNIA MALARSKA III (MALARSTWO DEKORACYJNE)

(ul. Św. Anny 4).

Kierownik: Prof. **Ludomir Sleńdziński.**

Docent Adiunkt: *Tymon Niesiołowski* (ul. Zamkowa 24 m. 2).

ZAKŁAD HISTORII SZTUKI

(ul. Św. Anny 4).

Kierownik: Prof. Dr. **Marian Morelowski.**

ZAKŁAD ARCHITEKTURY (PROJEKTOWANIE)

(ul. Św. Anny 4).

Kierownik: Inż. arch. Prof. **Stefan Narębski.**

PRACOWNIA ZDOBNICTWA I GRAFIKI

(ul. Św. Anny 4).

Kierownik: Docent **Jerzy Hoppen.**

PRACOWNIA RZEŹBIARSKA

(ul. Zamkowa 11).

Kierownik: Prof. **Henryk Kuna.**

Instruktor: art. rzeźbiarz *Stanisław Horno-Popławski* (ul. Mostowa 29 m. 14).

Instruktor: *Stanisław Staniszewski* (ul. Zamkowa 11 m. 8).

ZAKŁAD MARTWEJ NATURY

(ul. Zamkowa 11).

Kierownik: Adiunkt **Aleksander Szturman.**

ZAKŁAD FOTOGRAFII ARTYSTYCZNEJ

(ul. Zamkowa 11).

Kierownik: p. o. asyst. st. **Jan Bułhak** (Pl. Orzeszkowej 3, tel. 9-68).

Instruktor: *Edmunt Zdanowski* (ul. Wileńska 25).

ZBIORY I BIBLIOTEKA WYDZIAŁU SZTUK PIĘKNYCH

(ul. Św. Anny 4).

Kierownik: Prof. Dr. **Marian Morelowski.**

Bibliotekarz: Dr. *Piotr Bohdziewicz* (ul. Mickiewicza 41 m. 5).

Woźny przy Zbiorach i Dziekanacie Wydziału Sztuk Pięknych: Mieczysław Sperski (ul. Św. Jańska 4 m. 1).

Woźni przy Zakładach Wydziału Sztuk Pięknych: Feliks Dobrowolski (Św. Anny 4), Jan Klimaszewski (ul. Słomianka-b. 4 m. 3), Henryk Rogowski (ul. Jasna 29), Jan Nakraszewicz (ul. Zamkowa 11).

---

7. ZAKŁADY NAUKOWE WYDZIAŁU ROLNICZEGO.

ZAKŁAD CHEMII ROLNEJ I MIKROBIOLOGII
(ul. Zakretowa 1, tel. 21-74).

Kierownik: Prof. Dr. **Wacław Moycho.**

Asystent starszy: Inż. *Jan Salcewicz* (ul. Archanielska 10 m. 12).
P. o. asyst. st.: Mgr. *Irena Malinowska* (ul. 3-go Maja 9 m. 12).

ZAKŁAD FIZJOLOGII ZWIERZĄT I NAUKI ŻYWIENIA
(ul. Zakretowa 1, tel. 22-89).

Kierownik: Prof. Inż. **Edmund Lelesz.**

Adiunkt: Doc. Dr. *Aniela Przeździecka - Jędrzejowska* (ul. Teatralna 2-c m. 7).
Asyst. mł.: Inż. *Zbigniew Kamiński* (Podgórna 5 m. 6).
Woźna: Maria Aszkiełowiczowa (ul. Konarskiego 4 m. 2).

ZAKŁAD HODOWLI ZWIERZĄT
(ul. Zakretowa 23, tel. 17-35)

Kierownik: Prof. Dr. **Zygmunt Jaworski.**

Asyst. st.: Inż. *Mirosław Chomyszyn* (ul. Wiwulskiego 45 m. 5).
Zast. asyst.: *Wilczyńska Halina* (ul. Konarskiego 1 m. 1).
Służący: Wincenty Pisero (ul. Zakretowa 1 m. 1).

ZAKŁAD OGÓLNEJ UPRAWY ROLI I ROŚLIN
(ul. Nowogródzka 22).

Kierownik: Prof. Dr. **Janusz Jagmin.**

Asystent starszy: Inż. *Józef Steckiewicz* (ul. W. Pohulanka 9-a m. 4).
Asystent młodszy: Inż. *Bronisława Czerwiakowska* (ul. Sierakowskiego 31 m. 1).
Woźny: Franciszek Ejkszto (ul. Koszykowa 61—3).

ZAKŁAD SZCZEGÓŁOWEJ UPRAWY ROLI I ROŚLIN
(ul. Zakretowa 1, tel. 21-81).

Kierownik: Prof. Inż. **Wacław Łastowski.**

Asyst. st.: Inż. *Wanda Burhardt-Kepelowa* (ul. Archanielska 5 m. 3).
P. o. asyst. starsz.: Inż. *Marian Wojciechowicz* (ul. W. Pohulanka 41 m. 1).
Woźny: Antoni Trabszys (ul. Cedrowa 2 m. 1).

ZAKŁAD EKONOMII ROLNICZEJ
(ul. Uniwersytecka 3, tel. 6-79).

Kierownik: Prof. Dr. **Witold Staniewicz.**

Asyst. st.: Inż. *Stanisław Odlanicki-Poczobutt* (ul. Wielka 24 m. 13).
P. o. asyst. st.: Inż. *Eugeniusz Mejer* (ul. Jagiellońska 9 m. 10).
Asyst. wolont.: Inż. *Bohdan Kopeć* (ul. Ostrobramska 16 m. 27).
Asyst. wolont.: Inż. *Anatol Swatko* (ul. Miła 9 m. 6).
Asyst. wolont.: Inż. *Eugeniusz Tyszkiewicz* (ul. Beliny 5 m. 15).

ZARZĄD FOLWARKU ZAKRET
(tel. 94).

Kurator: Prof. Dr. **Witold Staniewicz.**

Administrator: Inż. *Mieczysław Żyźniewski* (folwark Zakret).
Gajowy: Stanisław Wasilczyk.
Fornale: Jan Maciejewski, Piotr Maciejewski, Jan Jermak (folwark Zakret).
Dozorca obory: Konstanty Gilun (folwark Zakret).
Dozorca: Jan Łyżkiewicz (Zakretowa 60).
Ogrodnik: Jakub Czerwiński.
Dozorca: Stefan Szemkowski.

BIURA REKTORATU I DZIEKANATÓW.

(ul. Uniwersytecka 3).

Jego Magnificencja Rektor X. Profesor Dr **Aleksander Wóycicki**, tel. biurowy 24-28.

Prorektor Prof. Dr **Stanisław Zajączkowski**, tel. biurowy 24-28, tel. domowy 29-30.

SEKRETARIAT:

Kierownik Sekretariatu: Dr *Bolesław Walawski* (ul. Zamkowa 24)— tel. biurowy 21-53, tel. domowy 13-67.

a) Referaty:

Referat Ogólny: Referendarz *Julia Zanówna* zast. Kier. Sekr. (ul. Zygmuntowska 12 m. 6) — tel. 3-47.

Referat Spraw Personalnych: Referendarz Mgr. *Józef Romejko* (ul. Mostowa 27) — tel. 3-47.

Referat Spraw Młodzieży: P. o. referendarza *Eugeniusz Gulczyński* (ul. Montwiłłowska 10 m. 2) — tel. 3-47.

b) Kancelaria, tel. 3-47:

Sekretarze admin.: *Leokadia Niekraszówna* (ul. Sióstr Miłosierdzia 8 m. 1), *Alina Brzeska* (ul. Ad. Mickiewicza 49 m. 13).

St. Rejestrator: *Jadwiga Obrąpalska* (ul. W. Pohulanka 19 m. 18).

Rejestatrator: *Halina Janiszewska* (ul. Litewska 37 m. 1), urzędn. kontr. *Józefa Szatkowska* (ul. Lwowska 41 m. 4).

c) Dziekanaty:

Wydział Humanistyczny (tel. 10-43): sekretarz admin. *Zofia Szokalska* (ul. Wielka 24 m. 16), Wydział Teologiczny: sekretarz admin. *Helena Poklewska-Koziełł* (ul. Pióromont 10 m. 4), Wydział Prawa i Nauk Społecznych (tel. 12-93): sekretarz admin. *Halina Jeśmanówna* (ul. Zamkowa 24 m. 5), Wydział Matematyczno-Przyrodniczy (tel. 91): referendarz Mgr. *Maria Borowska* (z. Bernardyński 7 m. 5). Wydział Lekarski (tel. 9-11): sekretarz admin. *Stefania Wasiukiewiczowa* (ul. Mickiewicza 19 m. 18) i urzędnik kontr. *Janina Błażejewiczówna* (ul. Mickiewicza 22 m. 6), Wydział Sztuk Pięknych (tel. 6-43): urzędnik kontr. *Władysława Likszanka* (ul. Dominikańska 4 m. 11), Wydział Rolniczy (tel. 6-34): urzędn. kontr. *Helena Zapaśnikówna* (ul. Piwna 2 m. 15).

d) Kwestura, tel. 96:

Kwestor: *Jan Edward Hanka* (ul. Zamkowa 24 m. 6).

Sekretarze rachunkowi: *Czesław Rosenthal* (ul. Czerwonodworska 14 m. 11), *Jadwiga Dabulewiczówna* (ul. Zygmuntowska 18 m. 6), *Janina Hurynowiczówna* (ul. Dąbrowskiego 7 m. 9), *Barbara Maciejewiczówna* (zauł. św. Ignacego 3 m. 4), *Alina Litorowiczówna* (ul. Zamkowa 24 m. 5).

Księgowi: *Aleksander Rukasz* (ul. Skopówka 6 m. 17), *Ksawery Ambraszko* (ul. Objazdowa 8 m. 4), *Albert Müller* (ul. Jezuicka 6 m. 2).

e) Biuro Techniczno-Gospodarcze, tel. 3-48::

P. o. kierownika: *Leon Hermanowicz* (ul. Wielka 24 m. 4).

Intendent: *Piotr Wołodźko* (ul. Zamkowa 22 m. 1).

Sekretarze: *Maria Hryniewiczówna* (ul. Zygmuntowska 4 m. 10).

Urzędnik kontraktowy: *Jadwiga Woronowiczówna* (ul. Połocka 4 m. 26).

Monter: *Kazimierz Karolewicz* (ul. Ponarska 47 m. 4).

Ślusarz: *Jan Jankowicz* (ul. Zakretowa 23).

f) Administracja Klinik:

Sekretarze rachunkowi: *Helena Muraszkówna* (ul. Kasztanowa 2 m. 12, tel. 1-24), *Anna Turska* (ul. Wielka 17 m. 5), *Adela Drużyłowska* (ul. 1-a Polowa 8 m. 2), *Romuald Klott* (ul. Sosnowa 21 m. 2), *Jadwiga Drużyłowska* (ul. Tatarska 12 m. 15).

St. rejestrator: *Tadeusz Światopełk-Mirski* (ul. Szeszkińska 25-a).

Pomocnicy rachunkowi: *Tamara Kucowa* (ul. Portowa 23 m. 2). *Stanisława Naronówna* (ul. Senatorska 19 m. 7), *Serafina Wasilewska* (Kalwaryjska 22 m. 4).

g) Archiwum Uniwersytetu Stefana Batorego.

P. o. archiwisty: Dr. *Maria Dunajówna* (ul. Witebska 8 m. 1).

Woźny: Konstanty Stradowski.

Służba Uniwersytetu.

Szofer: Julian [redacted] (ul. Zamkowa 11, tel. 14-70).

St. pedel: Kazimierz Mackiewicz, st. woźny: Mikołaj Władyko, monter: Władysław Rutkowski, palacze: Piotr Szarkowski, Aleksander Rudziński, Henryk Osiński.

Woźni: Antoni Andruszkiewicz, Józef Andruszkiewicz, Franciszek Gobis, Aleksander Samolis, Jan de Lambert, Rajmund Białkowski, Kazimierz Nowicki, Grzegorz Siergiejew, Stanisław Puncewicz, Szymon Magier, Franciszek Zalewski, Józef Butrymowicz, Michał Nowik, Bronisław Zaremba, Teodor Buchholc.

Woźni porządkowi: Stanisław Rutkowski (ul. Wielka 17 m. 13) Feliks Filipowicz (ul. św. Jańska 10), Józef Paszkiewicz (ul. Obozowa 71 m. 3).

Woźni dietariusze: Anna Małachowska, Józef Bohusz.

Dozorcy gmachów: Maciej Bobrowski, Franciszek Sosnowski, Adam Mackiewicz, Jan Grabiało, Józef Dziaukszto, Władysław Bohdziewicz, Maria Rekuciowa, Hipolit Bohusz, Ignacy Enskajt, Wincenty Ryżas, Józef Janowicz, Aleksander Pszczołowski, Kazimierz Rakowski, Jan Borucki, Bronisław Jabłoński, Stanisław Wiszniewski.

Dozorcy dietariusze: Wincenty Sokołowski.

BURSY I DOMY STUDENCKIE.

BURSA ŻEŃSKA

(ul. Augustiańska 4, tel. 12-40).

Kurator: Prof. Dr. **Konrad Górski.**
Zast. Kuratora: Doc. Dr. **Janina Hurynowiczówna.**
Kierowniczka Bursy: *Wiktoria Sarnecka.*

BURSA MĘSKA

(ul. Bakszta 15, tel. 16-01).

Kurator: X. Prof. Dr. **Ignacy Świrski.**
Starosta *Witalis Stacewicz.*
Skarbnik: *Tadeusz Dzilewski.*

DOM AKADEMICKI

(ul. Góra Bouffałowa 5, tel. 175).

Kurator: Prof. Dr. **Tadeusz Czeżowski.**
Starosta: vacat.

AKADEMICKI OŚRODEK ZDROWIA.

Oddział A

OPIEKA LEKARSKA NAD MŁODZIEŻĄ CHRZEŚCIJAŃSKĄ

(ul. Wielka 24, tel. 12-75)

Kurator: Prof. Dr. **Kornel Michejda.**
Prezes Zarządu: *Aleksander Drobniak.*
Kierownik: lek. *Edward Białozorski.*
Zast. Kierownika: *Antoni Tołłoczko.*

Przy Akademickim Ośrodku Zdrowia Oddział „A" istnieje jako jego agenda Poradnia Przeciwgruźlicza.

Oddział B

OPIEKA LEKARSKA NAD MŁODZIEŻĄ ŻYDOWSKĄ

(ul. W. Pohulanka 14, tel. 5-54).

Kurator: Prof. Dr. **Kornel Michejda.**
Kierownik: *Jankiel Czepielewski.*

L. p.	NAZWA STOWARZYSZENIA	KURATOR	Lokal stowarzyszenia

Stowarzyszenia naukowe.

L. p.	NAZWA STOWARZYSZENIA	KURATOR	Lokal stowarzyszenia
1	Koło Polonistów Stud. U. S. B.	Prof. Dr. Manfred Kridl	ul. Zamkowa 24
2	„ Historyków „ „	Prof. Dr. Stanisław Kościałkowski	„ „ „
3	„ Filologiczne „ „	Prof. Dr. Jan Oko	„ „ 11
4	„ Filozoficzne „ „	Prof. Dr. Tadeusz Czeżowski	„ „ „
5	Akad. Koło Przyjaciół Białoruso-znawstwa przy U. S. B.	Prof. Dr. Erwin Koschmieder	„ „ „
6	Koło Germanistów Stud. U. S. B.	Dr. Henryk Anders	„ „ „
7	„ Archeologiczne Stud. U. S. B.	Prof. Dr. Rajmund Gostkowski	„ „ „
8	„ Prawników Stud. U. S. B.	Doc. Dr. Andrzej Mycielski	ul. Uniwersytecka 7 m. 6
9	Akademickie Koło Prawników Żydów U. S. B.	Prof. Dr. Iwo Jaworski	ul. W. Pohulanka 14, tel. 5-54
10	Koło Teologów Stud. U. S. B.	X. Prof. Dr. Czesław Falkowski	ul. Śniadeckich 6
11	„ Przyrodników Stud. U. S. B.	Prof. Dr. Władysław Szeliga-Mierzeyewski	ul. Zakretowa 23
12	„ Przyrodników Stud. Żydów U. S. B.	Prof. Dr. Jan Dembowski	„ „ „
13	„ Chemików Stud. U. S. B.	Zast. Prof. Dr. Leon Kamieński	ul. Zamkowa 24
14	„ Chemików Stud. Żydów U. S. B.	Prof. Dr. Antoni Zygmund	ul. W. Pohulanka 14, tel. 5-54
15	„ Matematyczno - Fizyczne i Astronom. Stud. U.S.B.	Prof. Dr. Władysław Dziewulski	ul. Zamkowa 11
16	„ Matematyków - Fizyków - Astronom. Stud. U. S. B.	Prof. Dr. Antoni Zygmund	„ „ „
17	„ Rolników Stud. U. S. B.	Prof. Dr. Janusz Jagmin	ul. Zakretowa 23
18	„ Rolników Studentów Żydów U. S. B.	Prof. Dr. Wacław Moycho	ul. W. Pohulanka 14, tel. 5-54
19	„ Medyków Stud. U. S. B.	vacat	ul. Zamkowa 24
20	Stowarzyszenie Medyków Stud. Żydów U. S. B.	vacat	ul. W. Pohulanka 14, tel. 5-54
21	Akademickie Tow. Farmaceut. „Lechia" U. S. B.	Prof. Mgr. Jan Muszyński	ul. Baksztа 12 m. 4
22	Koło Studentów Wydziału Sztuk Pięknych U. S. B.	Prof. Ludomir Sleńdziński	ul. Św. Anny 4
23	„ Humanistów Stud. Żydów	Prof. Dr. Stanisław Zajączkowski	W. Pohulanka 14 tel. 5-54

L. p.	NAZWA STOWARZYSZENIA	KURATOR	Lokal stowarzyszenia

Stowarzyszenia samopomocowe.

L. p.	NAZWA STOWARZYSZENIA	KURATOR	Lokal stowarzyszenia
1	Bratnia Pomoc Polskiej Młodzieży Akademickiej U. S. B.	Prof. Dr. Iwo Jaworski	ul. Sawicz 13, tel. 7-70
2	Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Stud. Żydów U. S. B.	Prof. Dr. Juliusz Rudnicki	ul. W. Pohulanka 14 m. 19, tel. 5-54

Stowarzyszenia ideowo-wychowawcze.

L. p.	NAZWA STOWARZYSZENIA	KURATOR	Lokal stowarzyszenia
1	Akadem. Legion Młodych U. S. B. Związek Pracy dla Państwa	Prof. Dr. Stanisław Hiller	ul. Zamkowa 24
2	Stowarzyszenie Katolickiej Młodz. Akademickiej „Odrodzenie”	Prof. Dr. Iwo Jaworski	ul. Uniwersytecka 7 m. 9
3	Stowarzyszenie Katolickiej Młodz. Akad. „Juventus Christiana”	X. Prof. Dr. Czesław Falkowski	
4	Akademickie Koło Misyjne w Wilnie	Prof. Dr. Franciszek Bossowski	ul. Wielka 64
5	Sodalicja Mariańska Akademików U. S. B.	X. Prof. Dr. Ignacy Świrski	„ „ „
6	Sodalicja Mariańska Akademiczek U. S. B.	X. Prof. Dr. Leon Puciata	ul. Uniwersytecka 5 m. 1-a
7	Związek Akademików Litwinów U. S. B.	Prof. Dr. Juliusz Rudnicki	ul. Wileńska 28 m. 1
8	Związek Stud. Rosjan U. S. B.	Prof. Dr. Stefan Srebrny	ul. Zawalna 30/48
9	Koło Stud. Ukraińców U. S. B.	Doc. Dr. Seweryn Wysłouch	ul. Mickiewicza 11 m. 9
10	Białoruski Związek Akademicki U. S. B. w Wilnie	Prof. Dr. Erwin Koschmieder	ul. Zawalna 1 m. 1
11	Akademicki Klub Włóczęgów Wileńskich	Prof. Dr. Stanisław Świaniewicz	ul. Sawicz 15
12	Akadem. Związek Sjonistyczny „Kadimah”	Prof. Dr. Juliusz Rudnicki	ul. W. Pohulanka 14, tel. 5-54
13	Związek Młodzieży Chłopskiej Stud. U. S. B.	Prof. Dr. Stanisław Małkowski	ul. Baksztа 15 (lokal Ak. Koła Rozw. Z. Wsch.)
14	Związek Polskiej Młodz. Akad. „Młodzież Narodowa”	Prof. Dr. Wacław Komarnicki	ul. Wielka 24
15	Związek Młodej Polski Stud. U.S.B.	Doc. Dr. Witold Świda	—

L. p.	NAZWA STOWARZYSZENIA	KURATOR	Lokal stowarzyszenia
16	Polska Akadem. Konfederacja „Gladia"	Prof. Dr. Jan Oko	ul. Wielka 24
17	Akadem. Związek „Erec Udror C. S." (Ziemia i Wolność)	Prof. Dr. Juliusz Rudnicki.	ul. W. Pohulanka 14, tel. 5-54
18	„Collegium Leonardi da Vinci"	Prof. Dr. Jerzy Panejko	lokal PAZZM „Liga"
19	Polska Młodzież Ludowa Stud. U. S. B.	vacat.	ul. Bakszta 15
20	Akadem. Koło Rozwoju Ziem Wschodnich	Prof. Dr. Włodzimierz Mozołowski	ul. Bakszta 15
21	Związek Naprawy Życia Akadem. U. S. B.	Prof. Dr. Manfred Kridl	ul. Zamkowa 24

Stowarzyszenia regionalne.

1	Akadem. Koło Łodzian w Wilnie	Prof. Dr. Stanisław Hiller	ul. Wileńska 23 m. 9
2	Związek Akadem. woj. Nowogr. i b. z. Mińsk. U. S. B. w Wilnie	Prof. Dr. Witold Staniewicz	ul. Bakszta 15
3	Akademickie Koło Grodnian Stud. U. S. B.	Prof. Dr. Stanisław Kościałkowski	ul. Mickiewicza 44 m. 23.
4	Akademickie Koło Białostoczan w Wilnie	Prof. Dr. Franciszek Bossowski	ul. Góra Bouffałowa 4
5	Koło Akademików Dziśnian U. S. B. w Wilnie	Prof. Dr. Tadeusz Czeżowski	ul. Dominikańska 14 m. 1
6	Związek Polsk. Młodz. Akadem. w Nowej-Wilejce	Prof. Dr. Jan Otrębski	—
7	Akadem. Koło Suwalczan U. S. B.	Doc. Dr. Witold Świda	—
8	Związek Studentów Ziem Północno - Wschodnich Rzeczypospolitej	Prof. Dr. Konrad Górski.	ul. Zamkowa 24
9	Akademickie Koło Stud. Ziem Zachodnich	Ks. Prof. Dr. Paweł Nowicki	Dom Akademicki (p. Bendig)
10	Akadem. Koło Łomżan	Prof. Dr. Wacław Komarnicki	ul. Żeligowskiego 5 m. 22

L. p.	NAZWA STOWARZYSZENIA	KURATOR	Lokal stowarzyszenia
	Stowarzyszenia kulturalno-towarzyskie.		
1	Akadem. Konwent. „Polonia”	Prof. Dr. Jerzy Panejko	ul. Królewska 7 m. 11a
2	„ „ „Batoria”	X. Prof. Dr. Czesław Falkowski	ul. Portowa 3 m. 2
3	Polska Akad. Korpor. „Polesia”	Prof. Dr. Wacław Komarnicki	ul. Garbarska 1 m. 16
4	Polska Akademicka Korporacja „Vilnensia”	Prof. Dr. Mieczysław Limanowski	ul. Uniwersytecka 6 8
5	Polska Akademicka Korporacja „Cresovia”	Prof. Dr. Franciszek Bossowski	ul. Uniwersytecka 8 m. 9
6	Akademicka Korpor. „Śniadecia”	Prof. Dr. Aleksander Januszkiewicz	ul. Zygmuntowska 14
7	Akadem. Korpor. „Leonidania”	Prof. Dr. Kazimierz Pelczar	ul. Królewska 3
8	Akadem. Korporacja „Concordia Vilnensis”	X. Prof. Dr. Ignacy Świrski	ul. Wingry Zdrojowy 4 m. 1
9	Polska Akademicka Korporacja „Piłsudia”	Prof. Ludomir Sleńdziński	ul. Uniwersytecka 6/8 m. 5
10	Akademicki Konwent „Ruthenia Vilnensis”	Prof. Dr. Sergiusz Schilling-Siengalewicz	ul. Skopówka 5 m. 4
11	Korpor. Akadem. „Filomatia”	Prof. Dr. Bogumił Jasinowski	—
12	„ „ „Conradia”	X. Prof. Dr. Czesław Falkowski	—
	Stowarzyszenia różne.		
1	Akadem. Koło Polskiej Macierzy Szkolnej w Wilnie	Prof. Dr. Stanisław Hiller	ul. Zamkowa 24
2	Akademicki Związek Morski R. P. w Wilnie	Zast. Prof. Dr. Czesław Czarnowski	ul. Bakszta 15
3	Oddział Wileński Pol. Akadem. Związku Zbliżenia Międzynarodowego „Liga”	Prof. Dr. Mieczysław Limanowski	ul. Wielka 17
	Stowarzyszenia sportowe.		
1	Akademicki Związek Sportowy	Prof. Dr. Tadeusz Pawlas	ul. Św. Jańska 10
2	Żydowski Akadem. Klub Sport.	Prof. Dr. Marian Eiger	ul. W. Pohulanka 14, tel. 5-5u

KRONIKA UNIWERSYTECKA

Z ROKU AKADEMICKIEGO

1937/38.

KRONIKA UNIWERSYTECKA

Z ROKU AKADEMICKIEGO 1937/38.

W roku akademickim 1937/38 Rektorem Uniwersytetu Stefana Batorego był ks. prof. Dr Aleksander Wóycicki, wybrany na okres lat 1937/38 — 1938/39, zatwierdzony na tym stanowisku przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej postanowieniem z dn. 21.VII.37 r.

Prorektorem był do dn. 1 grudnia 1937 r. prof. dr Józef Patkowski, który z dniem tym objął stanowisko Dyrektora Departamentu Nauki i Szkół wyższych w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, zaś funkcje Prorektora objął w dniu 3 grudnia 1937 r. prof. dr. Stanisław Hiller, wybrany na pozostały okres kadencji, to jest do końca roku akademickiego 1937/38, zatwierdzony na tym stanowisku przez Pana Ministra W. R. i O. P. postanowieniem z dn. 14.XII.37 r.

INAUGURACJA

W przeddzień otwarcia roku akademickiego Senat Uniwersytetu Stefana Batorego z ustępującym Rektorem prof. dr Witoldem Staniewiczem i Rektorem prof. dr Aleksandrem Wóycickim na czele oraz młodzież akademicka po litanii w Ostrej Bramie udali się na Rossę, gdzie złożono wieniec przed Mauzoleum z Sercem Marszałka Józefa Piłsudskiego, Wskrzesiciela Uniwersytetu.

W dniu 11 października 1937 r. odbyła się inauguracja roku akademickiego, poprzedzona uroczystą Mszą Św. w kościele uniwersyteckim Św. Jana, celebrowaną przez Jego Ekscelencję Metropolitę Wileńskiego Ks. Arcybiskupa Romualda Jałbrzykowskiego.

Uroczyste rozpoczęcie roku akademickiego odbyło się w Auli Kolumnowej Uniwersytetu Stefana Batorego.

Na uroczystość tę złożyło się:

1) Sprawozdanie ustępującego Rektora prof. dr Witolda Staniewicza za rok akademicki 1936/37,
2) przemówienie J. M. Rektora ks. prof. dr Aleksandra Wóycickiego,
3) uroczysta imatrykulacja,
4) wykład wstępny p. t. „Co to jest współczesny uniwersytet”, wygłoszony przez J. M. Rektora ks. prof. dr Aleksandra Wóycickiego,
5) produkcje Chóru Akademickiego USB.

SPRAWY ORGANIZACYJNE

Z zakresu spraw organizacyjnych, w pierwszym rzędzie zanotować należy utworzenie Wydziału Rolniczego. Długoletnie starania Uniwersytetu, mające na celu przekształcenie dotychczasowego Studium Rolniczego przy Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym na samodzielny wydział, uwieńczone zostały całkowitym powodzeniem. W dniu 15 kwietnia 1938 r. ogłoszona została w Dzienniku Ustaw R. P. ustawa (z dnia 9.IV.38 r.) powołująca do życia z istniejącego w Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie Studium Rolniczego — Wydział Rolniczy tegoż Uniwersytetu. Ustawa weszła w życie w dniu 1 maja 1938 r., i następnie dekretami Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 sierpnia rb. mianowani zostali profesorami na Wydziale Rolniczym: prof. zwyczajnym — dr Witold Staniewicz, oraz profesorami nadzwyczajnymi: dr Janusz Jagmin, dr Zygmunt Jaworski, inż. Edmund Lelesz, inż. Wacław Łastowski i dr Wacław Moycho.

W roku sprawozdawczym zrealizowano powstały w roku ubiegłym z inicjatywy Wydziału Humanistycznego i Matematyczno-Przyrodniczego projekt Liceum Eksperymentalnego przy U. S. B. Projekt ten, mający uzasadnienie w konieczności szukania sposobu należytego przygotowania młodzieży do studiów uniwersyteckich, został urzeczywistniony dzięki poparciu Pana Ministra W. R. i O. P. Prof. Dr. W. Świętosławskiego. Nowa ta placówka szkolna otrzymała nazwę „Liceum im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich"; nadzór pedagogiczny nad Liceum przekazał Rektor U. S. B. prof. dr Władysławowi Dziewulskiemu, Dyrektorem został mianowany dr Wacław Staszewski. Liceum mieści się przy ul. Bakszta 15, w gmachu Uniwersytetu, odpowiednio dostosowanym do potrzeb uczelni.

SPRAWY FINANSOWE

Kredyty z budżetu państwowego na USB. w roku sprawozdawczym wynosiły:

1) osobowe	2,217,800,—	
2) rzeczowe	288,103,—	= 2,505,903,— zł
(w r. ak. 1936/37 . . .		= 2.458.718,— zł)
Wpływy na F. O. S. wyniosły		606.351,60
(96,4% sumy preliminowanej)		
(w r. ak. 1936/37		596.388,78)

Podzielone one zostały w roku sprawozdawczym w sposób następujący:

na potrzeby pracowniane	322.529,—
na potrzeby domów studenckich	18.845,—
na administrację i kontrolę	51.626,—
na pomoc młodzieży	30.000,—
(z czego na pożyczki i zapomogi 20.939 zł. — i dla Kół Naukowych 9.061).	
do dyspozycji Ministerstwa WR i OP.	83.351,60
	606.351,60

Dochody z Klinik i Zakładów USB. wyniosły:

z klinik	819.148,01	
z zakładów	9.609,10	= 828.757,11

Dochody z Folwarku „Zakret" (gospodarstwo rolne):

34.547,67

Dochody z domów własnych Uniwersytetu:

68.583,86

SPRAWY ROZBUDOWY I INWESTYCJE

Liczne potrzeby inwestycyjne i remontowe Uniwersytetu zostały w roku sprawozdawczym częściowo zaspokojone. W szczególności dokonano następujących robót na terenie klinik i zakładów uniwersyteckich:

1) W zakładzie Medycyny Sądowej i 2) w Klinice oto-laryngologicznej wykończono prace murarskie i stolarskie, ułożono nowe posadzki, ustawiono nowe piece, odnowiono instalacje elektryczne, wykończono część prac malarskich oraz (w klinice otolaryng.) wprowadzono kanalizację.

Takie same prace zakończono w Zakładach Graficznych USB.

Całkowicie została odremontowana Sala Posiedzeń Senatu Akademickiego, w której ustawiono stylowy kominek.

Dzięki uzyskaniu odpowiednich funduszów, w roku sprawozdawczym rozpoczęto realizację powstałego kilka lat temu projektu utworzenia przy Uniwersytecie Muzeum Pamiątek po Marszałku Józefie Piłsudskim. Na Muzeum to przeznaczona została t. zw. Biała Sala, znajdująca się na II piętrze gmachu Głównego USB., zajęta uprzednio przez Bibliotekę Uniwersytecką. W początkach sierpnia 1938 r. rozpoczęto remont Białej Sali oraz roboty wstępne dla wbudowania klatki schodowej, która prowadzić będzie z narożnika od ul. Uniwersyteckiej do Białej Sali. W związku z tym gmach Główny Uniwersytetu Stefana Batorego otrzyma z tej strony nowy fronton i reprezentacyjny portal, ozdobiony kartuszem.

Z dotychczasowych robót przy Białej Sali, objętych kosztorysem na sumę 48.892,04, wykonano w roku sprawozdawczym: konstrukcję

nośną podciągu narożnika, rozebrano strop w korytarzu II piętra dla pionu klatki schodowej oraz rozebrano zbędne ściany, powiększono otwory zewnętrzne, wykonano kartusz i dokonano w znacznej części właściwych prac remontowych w Białej Sali oraz znaczną część robót stolarskich. Roboty finansuje Wojewódzkie Biuro Funduszu Pracy.

W związku z powołaniem do życia „Liceum im. J. i J. Śniadeckich" dokonano w domu przy ulicy Bakszta 15 znacznego remontu i zmian wewnętrznych kosztem 48.710,54 zł., z których ważniejsze stanowią: wykonanie żelbet. klatki schodowej w miejscu rozebranego sklepienia, zmiana części stropów drewn. na stropy syst. Ackerman, wykonanie 30 nowych pieców, rozebranie szpecącej plac przybudówki murowanej. Roboty ziemne, mające na celu obniżenie poziomu i splantowanie boiska, dokonane zostaną w ciągu października 1938 r.

Oprócz robót powyższych w roku sprawozdawczym przygotowano do użytku osobistego Pani Marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej mieszkanie złożone z 2 pokoi w domu własnym USB. przy ul. Wielkiej 24, przygotowano nowy lokal dla Bratniej Pomocy PMAUSB. przy ul. Sawicz, założono instalację elektryczną w folw. Zakret, zakończono roboty murarskie, w mieszkaniach służbowych funkcjonariuszów USB. przy ul. Uniwersyteckiej 5 i 7 oraz przeprowadzono cały szereg koniecznych drobnych remontów we wszystkich gmachach Uniwersytetu.

W stadium przygotowania znajdują się prace związane z budową budynku gospodarczego dla Kliniki Ginekologiczno-Położniczej (którego koszt ogólny przekracza kwotę 110.000 zł.), oraz prace mające na celu wzmocnienie fundamentów murów po-Bernardyńskich (kosztem około 12.000 zł.) przy ul. Św. Anny, w których znajdują pomieszczenie Zakłady Wydziału Sztuk Pięknych.

Wreszcie z zamierzeń na przyszłość zanotować należy przystąpienie do wykonania planów ogólnych rozbudowy wszystkich klinik Uniwersyteckich (kosztem 6.000 zł.).

ZMIANY W SKŁADZIE OSOBOWYM

W roku sprawozdawczym zaszły m. in. następujące zmiany w składzie osobowym Uniwersytetu:

NA WYDZIALE HUMANISTYCZNYM

1. prof. dr Stanisław Kościałkowski — mianowany prof. zwyczajnym historii Polski (IX.1937 r.).
2. doc. dr Ryszard Mienicki — mianowany profesorem tytularnym.
3. prof. dr Marian Zdziechowski — mianowany profesorem honorowym (5.II.38).

NA WYDZIALE TEOLOGICZNYM

1. ks. dr Walerian Meysztowicz, radca kanoniczny ambasady R. P. przy Watykanie — mianowany prof. nadzwyczajnym prawa kanonicznego (14.IX.37).

2. ks. prof. dr Ignacy Świrski — mianowany prof. zwyczajnym teologii moralnej (14.IX.37).

NA WYDZIALE PRAWA I NAUK SPOŁECZNYCH

1. doc. dr Stanisław Świaniewicz — mianowany prof. nadzwyczajnym ekonomii politycznej (1.IV.38).

NA WYDZIALE MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZYM

1. prof. nadzw. dr Stefan Kempisty — mianowany prof. zwyczajnym matematyki (1.X.37).

2. prof. nadzw. inż. Witold Kraszewski — przeniesiony został w stan spoczynku z dniem 31.VIII.1938 r.

3. dr Wacław Moycho (dotychcz. adiunkt S. G. G. W. w Warszawie) mianowany 1.X.37 prof. nadzwyczajnym chemii rolnej i mikrobiologii.

4. Dr Franciszek Ksawery Skupieński (dotychczasowy adiunkt U. J. P. w Warszawie), mianowany prof. nadzwyczajnym systematyki i geografii roślin (14.IX.37).

NA WYDZIALE LEKARSKIM

1. dr Władysław Bujak — mianowany prof. nadzwyczajnym pediatrii (14.IX.1937 r.).

2. prof. zwycz. dr Marian Eiger -- przeniesiony w stan spoczynku z dniem 31..VIII.38.

3. prof. nadzw. dr Stanisław Legeżyński (z Akad. Med. Weter. we Lwowie) mianowany prof. nadzwyczajnym bakteriologii (21.I.38).

4. prof. nadzw. Mgr Jan Muszyński -- mianowany prof. zwyczajnym farmakognozji i hodowli roślin lekarskich (14.IX.37).

5. dr Brunon Nowakowski (dotychczasowy kierownik lekarskiej inspekcji pracy w Min. Opieki Społecznej), mianowany 1.XI.37 r. profesorem nadzwyczajnym higieny.

6. prof. zwycz. dr Kazimierz Opoczyński, przeszedł w stan spoczynku z dniem 30.IX.38 r.

7. dr Henryk Ernest Ruebenbauer — mianowany prof. nadzw. farmacji stosowanej (14.IX.1937 r.).

NA WYDZIALE SZTUK PIĘKNYCH

1. art.-rzeźbiarz Henryk Kuna — mianowany prof. nadzwyczajnym rzeźby (14.IX.1937 r.).

2. inż. Stefan Narębski — mianowany prof. nadzwyczajnym projektowania i dekoracji wnętrz (14.IX.1937 r.).

3. art. mal. Tymon Niesiołowski, adiunkt — uchwałą Rady Wydziału Sztuk Pięknych (17.I.38) uzyskał venium legendi w zakresie malarstwa.

ADMINISTRACJA

1. Dr Walentyna Horoszkiewiczówna, kierownik Sekretariatu USB. z dniem 1.X. 1937 r. przeszła w stan spoczynku.

2. Dr Bolesław Walawski, — dotychczasowy referendarz Politechniki Lwowskiej, mianowany został Kierownikiem Sekretariatu USB. z dniem 1.X. 1937 r.

3. Inż. Bolesław Domański, — kierownik Biura Techniczno-Gospodarczego USB. przeszedł w stan spoczynku z dniem 31.XII. 1937 r.

ZMARLI

1. Dr med. Maksymilian Rose, prof. zwyczajny neurologii i psychiatrii, zmarł 30.XI. 1937 r.

2. Dr fil. Bronisław Szakien, docent botaniki, zmarł dnia 25.III. 1938 r.

3. dr h. c. Michał Brensztejn, bibliotekarz Biblioteki Uniwersyteckiej, zmarł dn. 29.III. 1938 r.

4. Dr med. Wacław Dziewulski, prof. nadzwyczajny fizyki doświadczalnej, zmarł dn. 10.VIII. 1938 r.

Cześć Ich Pamięci!

Grono nauczycielskie U. S. B. w roku 1937/38.

	Prof. honor.	Prof. zwycz.	Prof. nadzw.	Prof. tytul.	Zast. prof.	Docentów	Adiunktów	Asystentów	Asystent. wolont.	Ilość ogłósz. prac naukowych
Wydział Humanistyczny	1	7	7	1	3	2	2	16	1	74
„ Teologiczny .	—	3	5	—	3	4	—	3	—	30
„ Prawa i Nauk Społecznych .	1	7	3	—	1	7	3	8	13	32
„ Matematyczno-Przyrodniczy .	—	7	12	—	1	7	5	58	4	69
„ Lekarski. . .	2	7	9	—	1	10	14	95	—	110
„ Sztuk Piękn. .	—	—	6	—	—	2	1	2	—	—
Oddział Farmaceutyczny	—	1	2	—	—	—	1	10	—	27
Studium Rolnicze . . .	—	1	5	—	—	—	1	13	—	37

Ponadto 60 osób prowadziło wykłady zlecone (w tej liczbie profesorowie innych uczelni i szereg adiunktów i asystentów naszego Uniwersytetu) poza tym było 12 lektorów i 2 kierowników ćwiczeń cielesnych.

Wydano dyplomów 1937/38.

	Doktorskich	Magisterskich	Absolutoriów	Nostryfikacyj	Dokonanó habilitacyj
Na Wydziale Humanistycznym . . .	2	64	—	—	—
„ „ Teologicznym	—	6	7	—	—
„ „ Prawa i Nauk Społeczn.	4	134	—	—	—
„ „ Matem.-Przyrodniczym .	3	51	—	—	—
„ „ Lekarskim	15	111 lek.	—	21	—
„ „ Sztuk Pięknych . . .	1 dypl. art. m. 7 św. naucz.		—	—	1
Oddział Farmaceutyczny	—	7	—	—	--
Studium Rolnicze	—	28 inżyn.		—	—

POMOC MATERIALNA

niesiona ze strony Państwa i uniwersytetu zdolnej a niezamożnej młodzieży U.S.B. w formie stypendiów, pożyczek i zapomóg w roku sprawozdawczym wyraziła się w poniższych cyfrach:

	Stypendia państwowe				Liczba korzystających	Pożyczki stypend.		Odroczenia opłat		Ogólna ilość odroczeń	Na sumę
	Całe	połówki / na sumę	ćwierci / na sumę	razem / na sumę		Ilość	Suma ogólna	w całości / na sumę	w połowie / na sumę		
Wydział Humanistyczny .	—	23 / 13.200	5 / 1.500	14.700	28	41	3.900	1 / 200	52 / 5.200	53	5.400
„ Teologiczny . .	—	—	19	5.700	19	35	3.900	1 / 200	23 / 2.300	24	2.500
„ Prawa i Nauk Społecznych . .	—	37 / 22.200	7 / 2.100	24.300	44	96	6.000	10 / 2.000	150 / 15.900	169	17.900
„ Matematyczno-Przyrodniczy . .	—	29 / 17.400	11 / 3.300	20.700	40	71	6.000	—	107 / 10.700	107	10.700
„ Lekarski . . .	—	21 / 12.600	69 / 20.700	33.300	80	12	3.130	—	128 / 12.800	128	12.800
Oddział Farmaceutyczny .	—	6	—	3.600	6	1	300	—	14 / 1.600	14	1.600
Studium Rolnicze . . .	—	3 / 1.800	16 / 4.800	6.600	19	76	2.100	—	40 / 4.000	40	4.000
Sztuk Pięknych	—	5 / 3.000	1 / 300	3.300	6	—	—	—	10 / 1.000	10	3.000

Ponadto z funduszu dyspozycyjnego Rektora udzielono pożyczek i zapomóg na sumę zł. 20.939.—.
Ze stypendium wymiennego rządów państw obcych korzystały dwie osoby (Wydziału Humanistycznego).

Niezależnie od stypendiów państwowych młodzież akademicka U. S. B. korzystała w roku sprawozdawczym ze stypendiów udzielonych przez niżej wymienione instytucje:

Na Wydziale	L. p.	Instytucja, która udzieliła stypendium	Ogólna suma ofiarowana na stypendia przez każdą instytucję na r. 1937/38	Ile osób korzysta ze styp.	Wysokość raty mies.	Na ile mies. przyznano styp.
Hnmanistycznym	1	Zarząd Miejski m. Wilna Wydz. Kultury i Oświaty	200 zł.	1	20	10
	2	" " "	400 "	1	40	10
	3	Wydz. Ośw. Tow. „Caritas" Oddział Wil.	300 "	1	30	10
Prawa i Nauk Sp.	1	Zarząd Miejski w Wilnie .	2.400 zł.	6	40	10
	2	" " w Łodzi .	2.400 "	2	100	12
	3	Izba Notarialna w Wilnie	300 "	2	jedno	razowe
	4	Fund. im. Wł. Zalewskiego	900 "	2	(30 i 60)	10
Lekarskim	1	Rada Wydz. Lekarskiego	960 zł.	3	26,66	12
	2	Zarząd Miejski w Wilnie .	1.600 "	4	40	10
	3	Śląska Rada Woj. styp. im. Miarki i Stalmacha .	600 "	1	2 raty	—
	4	Zarząd Miejski w Łodzi .	1.200 "	1	100	12
	5	Wileńskie T-wo Lekarskie	660 "	1	55	12
Sztuk Pięknych	1	Fund. Kult. Nar. Warszawa	900 zł.	3	30	10
	2	Styp. im. F. Ruszczyca (utw. ze składek mies. członków grona naucz. Wydz. Szt. Piękn.)	720 "	1	60	10
Studium Rolniczym	1	Wileński Urząd Woj. .	—	1	—	—
	2	Wydział Pow. w Lidzie . .	—	1	—	—
	3	" " Baranowicze	150 zł.	1	jedno	razowe
	4	Zarząd Miejski Wilno . .	—	1	40	—
	5	Wileńska Izba Rolnicza .	—	1	—	—
	6	T-wo Lniarskie Wilno . .	—	1	—	—
	7	Państwowy Bank Rolny .	1.900 "	2 { 1 2	150 400	10 jednor.

DOM AKADEMICKI, BURSY I OPIEKA ZDROWOTNA

Innego rodzaju pomocy materialnej, mianowicie pomocy mieszkaniowej i opieki zdrowotnej udziela Uniwersytet młodzieży akademickiej za pośrednictwem swoich agend: Domu Akademickiego, Burs i Akademickiego Ośrodka Zdrowia.

DOM AKADEMICKI

W roku sprawozdawczym zajętych było przez studentów USB. w Domu Akademickim 258 miejsc, z tego 16 miejsc w 4-osobowych pokojach, 6 w 3-osobowych, 190 w 2-osobowych i 46 w 1-osobowych.

Ruch stałych mieszkańców w ciągu roku sprawozdawczego wyniósł 369 osób. Z tego 101 osób korzystało z pomocy mieszkaniowej w postaci stypendiów mieszkaniowych, zwrotnych w 5 lat po ukończeniu studiów. Udzielono pomocy mieszkaniowej na sumę 7091 zł 50 gr.

Wysokość komornego w Domu Akademickim nie uległa zmianie: miejsce w pokoju 4-osob. — zł 8,00, w 3-osob. — zł 10,00, w 2-osob. — zł 15,00, w 1-osob. — zł 22,00 — miesięcznie.

W ciągu miesięcy wakacyjnych Dom Akademicki, poza studentami, przyjmuje wycieczki oraz osoby prywatne, funkcjonując jako hotel.

Budżet D. A. na rok ak. 1937/38 wynosił:

Saldo na 1. IX. 37 r.	1.276 zł 14 gr
Wpływy	57.028 „ 48 „
	58.304 zł 62 gr
Wydatki	55.761 „ 82 „
Saldo na 1. IX. 38 r.	2.542 zł 80 gr

W końcu roku sprawozdawczego przystąpiono do przeróbki położonych przy sali gimnastycznej i niewykorzystywanych ubikacyj na czytelnię, która zostanie oddana do użytku mieszkańców już w październiku roku bież. Jednocześnie nabyto stoliki szachowe z zamiarem stworzenia w Domu Akademickim klubu szachistów.

BURSA AKADEMICKA MĘSKA

W roku akademickim 1937/38 w Bursie Męskiej było 120 miejsc, zamieszkiwało w niej 143 studentów.

Od maja 1938 r. ilość pokoi w Bursie została zredukowana z 52 do 36.

Dziś Bursa pomieścić może maksymalnie 84 studentów. Redukcja nastąpiła skutkiem przeznaczenia 15 pokoi dla nowo założonego Liceum doświadczalnego im. J. i J. Śniadeckich w murach po-Augustjańskich.

Opłaty za Bursę wynosiły 10 zł miesięcznie od osoby.

Zaległości za komorne za rok 1937/38 wynoszą .	1.350 zł
Dochód Bursy Akademickiej w roku 1937/38 wynosił	13.958 zł 05 gr
W tym: subwencje z F. O. S.	2.400 zł
z Tow. Przyjaciół Młodz. Akad.	2.740 „
z komornego	8.818 „
Razem:	13.958 zł

	Saldo na 1. IX. 37 r.	1.040 zł 43 gr
Wpływy razem z subw.		13.958 „ 05 „
		14.998 zł 48 gr
Rozchody		14.903 „ 59 „
	Saldo na 1. IX. 38 r.	94 zł 89 gr

BURSA AKADEMICKA ŻEŃSKA

W roku sprawozdawczym Bursa posiadała 78 miejsc w 43 pokojach, a od 15.V.38 — 67 miejsc w 38 pokojach. Aby zmieścić możliwie największą liczbę studentek najbardziej potrzebujących pomocy, w kilku pokojach dostawiono meble. Stan obecny wynosi miejsc 74 w 38 pokojach.

w tym:	11	pokoi	jednoosobowych	po 15 zł na osobę
	20	„	dwuosobowych	„ 12 „ „ „
	4	„	trzyosobowych	„ 10 „ „ „
	1	„	trzyosobowy	„ 6 „ „ „
	2	„	czteroosobowe	„ 8 „ „ „
	4	„	trzyosobowe	„ 10 „ „ „

Przeciętnie 45% mieszkanek Bursy płaciło swe należności całkowicie, a pozostałe 55% korzystało z ulg. Około 80% mieszkanek są to córki małorolnych z kresów i ich stan materialny jest bardzo ciężki.

W roku sprawozdawczym udzielono ulg mieszkaniowych na sumę 1925 zł. Ulgi te mogły być udzielane w tej wysokości, dzięki zapomogom uzyskanym z T. P. M. A.

W roku sprawozdawczym, dokonano remontu mebli i kuchni głównej na ogólną sumę 1020 zł.

Bursa prowadziła własną kuchnię, która wydała 9998 obiadów po 30 gr i po 50 gr. Przeciętnie wydawano do 60 obiadów dziennie. Najbiedniejszym mieszkankom Bursy udzielano obiadów bezpłatnych i ulgowych. Obiadów bezpłatnych wydano na sumę 1982 zł w tym z funduszów Tow. P. M. A. wydano 3630 obiadów na sumę 1815 zł.

Bursa posiada izbę chorych na 2 łóżka i podręczną apteczkę.

Przy Bursie Żeńskiej istnieje bezprocentowa Kasa Samopomocy dla mieszkanek Bursy (od lutego 1937 r.) i liczy 42 członkinie.

W roku akad. 1937/38 zarząd Kasy udzielił 38 krótkoterminowych pożyczek na łączną sumę 756 zł.

AKADEMICKI OŚRODEK ZDROWIA

Nieustanną troskę Uniwersytetu stanowi zapewnienie młodzieży akademickiej należytej opieki zdrowotnej. Ponieważ dotychczasowa organizacja niesienia pomocy zdrowotnej nie zawsze działała z pożądaną sprawnością, zaszła potrzeba dokonania odpowiedniej reorgani-

zacji. W szczególności zmiana organizacji A. O. Z. była podyktowana następującymi względami:

1^{0} Zarząd jako ciało kollegialne narażony był na ciągłe zrzekanie się poszczególnych członków ze swych stanowisk, co w rezultacie powodowało trudny technicznie dobór nowych ludzi.

2^{0} Poszczególni członkowie Zarządu byli uprawnieni do zabierania głosu i decydowania w sprawach zasadniczych A. O. Z., mimo, że przez częstą nieobecność na zebraniach niejednokrotnie tracili bezpośredni kontakt z tokiem spraw A. O. Z. Pracy konkretnej niezawsze podejmowali się poszczególni członkowie Zarządu, co ujemnie odbijało się w życiu A. O. Z. i praca całości faktycznie opierała się na paru jednostkach.

Przeprowadzona reorganizacja polega na zlikwidowaniu 5-osobowego Zarządu. Na jego miejsce postawiono na czele A. O. Z. Oddział „A" prezesa, powołanego przez J. M. Rektora USB. Prezesowi podlega administracja A. O. Z., w osobach: kierownika A. O. Z., zastępcy kierownika oraz buchaltera-sekretarza.

Akademicki Ośrodek Zdrowia USB. w Wilnie Oddział „A" prowadzi Poradnię Przeciwgruźliczą dla studentów USB. wszystkich wyznań poza wyznaniem mojżeszowym.

Budżet ustalony dla A. O. Z. „A" na rok 1938 wynosi sumę zł 51.880,00.

Budżet ustalony dla Poradni Przeciwgruźliczej wynosi zł 14.540,00.

Kuratorstwo nad A. O. Z. „A" z ramienia Senatu USB. sprawuje prof. Dr Kornel Michejda.

Akademicki Ośrodek Zdrowia Oddział „B" spełnia te same funkcje co i Oddział „A" — lecz w stosunku do młodzieży akademickiej wyznania mojżeszowego.

PRAKTYKI WAKACYJNE

W roku akad. 1937/38 Uniwersytet Stefana Batorego uzyskał dla swoich słuchaczy za pośrednictwem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego następującą ilość praktyk wakacyjnych, przydzielonych przez Ministerstwa:

Ministerstwo	WR i OP.	11	praktyk
„	Spraw Wewnętrznych	21	„
„	„ Wojskowych	2	„
„	Przem. i Handlu	8	„
„	Roln. i Reform Rolnych . . .	34	„
„	Opieki Społecznej . . . . (w tym 4 bezpł.)	63	„
„	Komunikacji	2	„
„	Spraw Zagranicznych	2	„
	Razem	143	

Na poszczególne wydziały przypadło:

Wydz. Humanistyczny	5	praktyk
„ Teologiczny	—	
„ Prawa i Nauk Społecznych	18	„
„ Lekarski	67	„
(w tym 2 na Oddz. Farm.)		
„ Mat. - Przyrodniczy	16	„
„ Sztuk Pięknych	1	„
Studium Rolnicze	36	„
Razem	143	

Wszystkie praktyki były płatne z wyjątkiem 4 praktyk z Min. Op. Społ. i 11 z Min. Roln. i R. R.

Praktyki zostały wykorzystane prawie w całości.

Nieobsadzonych zostało 12 praktyk na Studium Rolniczym oraz 1 praktyka na Wydziale Prawa i Nauk Społecznych, ponieważ wymagały one bądź to specjalnych studiów, bądź też były wycofane przez pracodawcę lub też nie zostały objęte przez praktykantów ze względów od nich niezależnych (powołanie do wojska, choroba). W jednym tylko wypadku praktyka została stracona z winy praktykantki, która nie stawiła się na wyznaczony termin.

RÓŻNE WYDARZENIA

W dniu 7 lutego bawił w Wilnie reprezentant Regenta Królestwa Węgier, Admirała Horthy'ego — pułk. Görloczy, który w imieniu Regenta wręczył Uniwersytetowi Stefana Batorego dar od Narodu Węgierskiego w postaci dużego obrazu olejnego, przedstawiającego akt powołania Stefana Batorego na tron polski. Uroczystość wręczenia daru odbyła się w Auli Kolumnowej USB. wobec J. M. Rektora i Senatu Akademickiego oraz całego grona nauczycielskiego U. S. B., przedstawicieli władz wojskowych i delegacyj młodzieży akademickiej.

*

W dniach 8, 9, 10 i 11 maja rb. Uniwersytet i młodzież Akademicka gościli węgierski Chór Akademicki Studentów Uniwersytetu Franciszka Józefa w Szegedynie, przybyły w liczbie 43 osób pod przewodnictwem Dziekana Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu w Szegedynie prof. dr Hildebranda Varkony'ego. W czasie swego pobytu w Wilnie goście węgierscy m. in. złożyli wieńce u stóp Mauzoleum Serca Józefa Piłsudskiego na Rossie, przed tablicą Stefana Batorego w Uniwersytecie i na grobach żołnierzy węgierskich na cmentarzu na Zakrecie, poległych w wojnie światowej. Chór węgierski wystąpił z trzema koncertami, z których pierwszy odbył się w dniu 9 maja w Sali Śniadeckich USB przy wyjątkowo licznej frekwencji publiczności, która produkcję chóru przyjęła z niekłamanym zachwy-

tem. Dwa następne koncerty, przeznaczone dla młodzieży szkolnej i wojska były bezpłatne i odbyły się w Sali Miejskiej.

*

W dniach od 28 czerwca do 1 lipca 1938 r. odbył się w murach Uniwersytetu Stef. Bat. I Ogólnopolski Zjazd Chemików.

Równolegle ze Zjazdem odbyły się zorganizowane przez Uniwersytet uroczystości ku czci Jędrzeja Śniadeckiego z okazji 100 rocznicy jego zgonu. Uniwersytet uczcił pamięć swego znakomitego profesora specjalną wystawą poświęconą Jędrzejowi Śniadeckiemu, a urządzoną w Bibliotece Uniwersyteckiej oraz uroczystą akademią w dniu 30 czerwca rb. w Sali Teatru Miejskiego. Niezależnie od tego Wydział Lekarski USB. (wspólnie z Wil. T-stwem Lekarskim) odbył w dniu 11 maja rb. w Auli Kolumnowej USB uroczyste posiedzenie ku czci Jędrzeja Śniadeckiego.

URLOPY NAUKOWE

1. doc. dr Stefan Bagiński—uzyskał urlop płatny w trym. I 1937/38 dla prowadzenia wykładów i ćwiczeń z histologii w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie.

2. prof. dr Edward Bekier — uzyskał płatny urlop naukowy na trym. I i II roku ak. 1937/38.

3. prof. dr Rajmund Gostkowski—uzyskał płatny urlop naukowy na trymestr zimowy 1937/38.

4. dr Stanisław Januszkiewicz — wykładający, uzyskał płatny urlop naukowy na II trym. 1937/38 na wyjazd za granicę w celach naukowych.

5. prof. dr Bogumił Jasinowski — uzyskał płatny urlop naukowy na II i III trym. 1937/38 z wyjazdem za granicę.

6. prof. dr Kazimierz Opoczyński — uzyskał urlop płatny dla badań naukowych od 1.X.37 do 30.IX.38 r.

Prof. dr Jerzy Pancjko — mianowany (16.VII.37) nadal członkiem Trybunału Kompetencyjnego na lat 5.

Prof. dr Tadeusz Pawlas — mianowany komisarzem Ubezp. Społecznej w Wilnie.

W ROKU SPRAWOZDAWCZYM ODZNACZENI ZOSTALI

Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski:

1) Prof. zwycz. dr Władysław Dziewulski,
2) Prof. zwycz. dr Józef Patkowski,
3) Em. prof. zwycz. dr Bronisław Rydzewski.

Krzyżem Komandorskim Łotewskiego Orderu Trzech Gwiazd:

Prof. nadzw. Ludomir Sleńdziński.

Złotym Krzyżem Zasługi:

St. asyst. Jan Bułhak.

Brązowym Krzyżem Zasługi:

Niżsi funkcjonariusze U. S. B.: Rajmund Białkowski, Józef Dziaukszto, Ignacy Enskajt, Stanisław Filipczuk, Franciszek Gobis, Bronisław Jabłoński, em. n. f. Jan Parakiel.

ROZDANIE NAGRÓD Z FUNDUSZU IM. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

Na podstawie uchwały Senatu Akademickiego U. S. B. z dnia 16-go marca 1938 r. następujące osoby uzyskały w roku sprawozdawczym doroczne nagrody i zasiłki z odsetek Funduszu im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, przeznaczonego dla młodszych sił naukowych:

po 300 zł.

Dr Cehak-Hołubowiczowa Helena, Dr Januszkiewicz Stanisław, Kwiatkowski Kazimierz, Mr Małunowiczówna Leokadia, Inż. Mejer Eugeniusz, Niesiołowski Tymon, Doc. Dr Szakien Bronisław, Mr Wawrzyńczykowa Alina, Dr Zonn Włodzimierz.

po 100 zł.

Dr Abramowiczówna Zofia, Doc. Dr Adamus Jan, Dr Kołaczyński Tadeusz, Dr Kuczarow Michał, Mr Magdziak Wojciech, Doc. Dr Wysłouch Seweryn, Mr Zgorzelski Czesław, Mr Zwolski Bogumił, Mr Żytkowicz Leonid.

*

W dniu 19 marca 1938 jako w dzień imienin I Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, Uniwersytet Stefana Batorego zgodnie z dotychczasową tradycją złożył hołd pamięci swego Wskrzesiciela w uroczystej Akademii w Auli Kolumnowej Uniwersytetu, a w dniu 12 maja z powodu 3-ej rocznicy zgonu Józefa Piłsudskiego, Uniwersytet wziął udział w żałobnych obchodach.

*

Uniwersytet Stefana Batorego utrzymywał w roku sprawozdawczym kontakt z zorganizowanym międzynarodowym ruchem naukowym, biorąc udział w szeregu kongresów i zjazdów przez swych przedstawicieli.

M. in. następujące zjazdy posiadały reprezentantów U. S. B.:

Kongres Międzynarodowego Związku Postępu Społecznego w Paryżu (jesień 1937 r.), na którym ks. Rektor Al. Wóycicki wygłosił referat „Wolność związków zawodowych w Polsce".

Międzynarodowy Kongres Pediatrów w Rzymie w dniach od 26.IX. do 1.X.1937 r. Repr. doc. Dr Hanna Kaulbersz-Marynowska.

Międzynarodowy Zjazd Oftalmologów w Kairze w dniach od 8 do 14.XII.37 r. Repr. prof. Dr Julian Szymański.

Lekarski Kongres Panarabski w Bagdadzie w dniach od 9 do 13.II.38. Reprez. prof. Dr Julian Szymański.

Kongres „d'Association Guillaume Budé” w Strassbourgu w dniach od 19 do 24.IV.38 r. Repr. prof. Dr Rajmund Gostkowski.

Międzynarodowa Konferencja na temat podstaw nowych teoryj fizycznych, a w szczególności teorii kwantów w Warszawie, organizowana przez Komitet Współpracy Intelektualnej przy Lidze Narodów, w dniach od 30.V do 3.VI.38 r. Repr. prof. Dr Szczepan Szczeniowski.

Międzynarodowy Kongres Geografów w Amsterdamie w lipcu 1938 r. Repr. prof. Dr Mieczysław Limanowski.

Kongres Entomologów w Berlinie w dniach od 15 do 20.VIII.38 r. Repr.: prof. Dr Władysław Szeliga-Mierzeyewski i prof. Dr Jan Prüffer.

Kongres Fizjologów w Zürychu w sierpniu 1938 r. Repr. prof. Dr Włodzimierz Mozołowski.

Kongres Przeciwreumatyczny w Oksfordzie. Repr. prof. Dr Kazimierz Pelczar.

SPRAWOZDANIE BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ W WILNIE

Zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie liczą obecnie w przybliżeniu 395.000 woluminów skatalogowanych książek i czasopism, 254 inkunabułów (druków XV wieku), 2.417 druków XVI wieku, 12.000 rękopisów, dyplomów i autografów, 6.000 rycin i albumów, ok. 900 atlasów i przeszło 9.000 map drukowanych i rękopiśmiennych, 1.600 nut oraz 150.000 druków jeszcze nieopracowanych, częściowo — dubletów i książek przeznaczonych na wymianę.

Nowe nabytki

W ostatnim roku wpłynęło do Biblioteki ok. 15.000 woluminów druków. Przyrost inwentarzowy wykazuje ok. 10.000 w czym 54% nabytków pochodzi z tzw. egzemplarza obowiązkowego, nadsyłanego bezpłatnie przez drukarnie, 16% — z wymiany, 10% z kupna i 20% z daru. Na kupno zbiorów wydała Biblioteka w budżecie zwyczajnym około 32.000 zł. Stosunki wymienne utrzymywała Biblioteka z 155 instytucjami zagranicznymi oraz polskimi szkołami akademickimi, otrzymując z tego tytułu około 2.000 woluminów i wysyłając ze swej strony odpowiednią ilość publikacyj wileńskich instytucyj naukowych. Dla wspomnianego celu w roku sprawozdawczym złożyli swe wydaw-

nictwa: Rektorat i Zakłady U. S. B., T-wo Przyjaciół Nauk, Wileńskie Towarzystwo Lekarskie, Ministerstwo Komunikacji w Warszawie, Archiwum Miejskie w Wilnie, Towarzystwo Rozwoju Ziem Wschodnich w Wilnie, Koła Naukowe Studentów U. S. B., Archiwum Państwowe w Wilnie, Komitet uczczenia zasług Dr J. Joteyko w Wilnie, Komitet im. A. Puszkina w Wilnie, Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych w Warszawie, Wileńskie Towarzystwo Przeciwgruźlicze oraz poszczególni autorzy. Ponadto kontynuowana nadal wymiana druków zbędnych z innymi bibliotekami krajowymi dała wpływ ok. 750 wol. W dalszym ciągu realizacji wyjątkowego Daru Rodziny Wojskowej Biblioteka uzyskała w roku sprawozdawczym 2.283,55 zł., za które zakupiono jeszcze 9 czasopism w 165 wol., co razem z poprzednio nabytymi stanowi ok. 2.000 woluminów. W drodze daru Biblioteka otrzymała 3.500 woluminów od 365 instytucji oraz osób z kraju i z zagranicy. Specjalne znaczenie dla Biblioteki posiada dar Rządu francuskiego, liczący 441 dzieł w języku francuskim ogólnej wartości 57.650 franków. Poza tym największe dary ofiarowali: Ambasada Japońska w Warszawie, Gimnazjum im. J. Kantego w Poznaniu, Klinika Pediatryczna Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, Litewskie Towarzystwo Naukowe w Wilnie, Syndykat Emigracyjny w Warszawie, Ubezpieczalnia Społeczna w Wilnie, Zakład Anatomii Opisowej U. S. B., Demel Kazimierz, Del Vecchio Giorgio, Prof. Stanisław Estreicher, Prof. Władysław Kotwicz, Jan Piłsudski, Maria Sopoćko. Wszystkim ofiarodawcom składa Dyrekcja Biblioteki gorące i szczere podziękowanie.

Katalogowanie zbiorów

Z gromadzeniem zbiorów łączy się zadanie opracowania i udostępniania dla czytelników. Poza bieżącym katalogowaniem alfabetycznym i rzeczowym, Biblioteka wydaje stale drukowany „Biuletyn" najnowszych nabytków (rozdawany bezpłatnie), współpracuje przy uzupełnianiu Centralnego Katalogu Czasopism Zagranicznych w Bibliotekach polskich oraz przy opracowywaniu Centralnego Katalogu Książek Zagranicznych, uczestniczy w kontynuacji „Bibliografii Polskiej" Estreichera, drukuje katalog posiadanych atlasów, kompletuje katalog druków wileńskich od czasów najdawniejszych do 1931 roku. W roku sprawozdawczym przystąpiono do opracowywania Centralnego Katalogu Książek w Bibliotekach Seminariów i Zakładów U. S. B. i opisano w całości biblioteki: Seminarium Filozoficznego, Seminarium Filologii Niemieckiej i Zakładu Psychologii. Biuro Bibliograficzne Biblioteki udziela czytelnikom wszelkiego rodzaju informacji i wskazówek bibliograficznych oraz pośredniczy przy sprowadzaniu dzieł z innych bibliotek krajowych i zagranicznych.

W y s t a w y i d o k u m e n t a c j a

W roku sprawozdawczym odbyła się w Bibliotece jedna wielka wystawa i 2 pokazy. W związku z setną rocznicą zgonu Jędrzeja Śniadeckiego zorganizowano w maju r. 1938 (ponownie otwartą z powodu IV Zjazdu Chemików Polskich w Wilnie w czerwcu) wystawę, obrazującą jego działalność naukową na tle ówczesnej epoki. Wystawę zwiedziło około 1.500 osób. Z powodu śmierci prof. Kazimierza Twardowskiego i Dr h. c. Michała Brensztejna urządzono pokazy poświęcone przeglądowi ich twórczości naukowej. Poza wystawami zwiedziło Bibliotekę około 1.000 osób.

W dalszym ciągu rozwija się ośrodek dokumentacji Joachima Lelewela, wzbogacony w roku sprawozdawczym szeregiem cennych darów od wielu osób zarówno z kraju jak i z zagranicy. Prawie całkowicie skompletowany jest zbiór medalów poświęconych Lelewelowi oraz jego ikonografia; stale się kompletuje dzieła poświęcone jego postaci oraz jego prace.

C z y t e l n i c t w o

Ogólna liczba czytelników miejscowych wyniosła w r. akad. 1937/38 2.354 osób i instytucji. Studenci U. S. B. stanowią 65% korzystających. Czytelnie Biblioteki były czynne w ciągu roku 273 dni normalnie po 12 godzin. Suma odwiedzin w czytelniach wynosiła 44.761 osób. Do domu wypożyczono 37.144 wol. Z innych bibliotek krajowych i zagranicznych sprowadzono dla czytelników wileńskich 838 druków i 777 rękopisów.

G r o n o p r a c o w n i k ó w

Personel Biblioteki, liczący łącznie 47 osób, składał się z 21 bibliotekarzy z wykształceniem akademickim, 14 bibliotekarzy z wykształceniem średnim i 12 funkcjonariuszy niższych. Wchodzą tu bibliotekarze etatowi, jakoteż wynagradzani z Funduszu Pracy pracownicy niestali i praktykanci. Bibliotekarze wygłaszali referaty i odczyty oraz ogłaszali drukiem prace i artykuły, głównie z zakresu nauki o książce i bibliografii. Dyrektor Biblioteki Dr Adam Łysakowski zainicjował i zorganizował z ramienia Związku Bibliotekarzy Polskich Pierwszy Wakacyjny Kurs Związku Bibliotekarzy Polskich, który odbył się w Werkach pod Wilnem w lipcu 1938 r.

W roku sprawozdawczym Biblioteka poniosła ciężką stratę przez zgon długoletniego bibliotekarza, ś. p. Dr h. c. Michała Brensztejna.

STOWARZYSZENIA AKADEMICKIE

Życie organizacyjne młodzieży akademickiej grupowało się w roku akad. 1937/38 w 70 stowarzyszeniach akademickich.

Działalność samopomocową rozwijało Stowarzyszenie Bratniej Pomocy P. M. A. USB.

Bratnia Pomoc dysponowała w roku sprawozdawczym sumą 37.774 zł 68 gr z czego na poszczególne pozycje przypada:

Subsydium za pośrednictwem T. P. M. A. . . .	16.420,—
Składki członkowskie	4.316,—
Zwrot pożyczek	8.043,51
Imprezy dochod. i przedsiębiorstwa samopomocowe	5.242,99
Dary prywatne	1.519,10
	37.774,68

Wydatki administracyjne Bratniej Pomocy wyniosły 14.568 zł. 28 gr. (ok. 40% wpływów), resztę obrócono na pomoc młodzieży w formie różnych świadczeń.

Wzajemna Pomoc Studentów Żydów USB. w roku sprawozdawczym dysponowała kwotą 22.720,33 zł z czego m. in.: od T. P. M. A. — 4.300,— od gminy żyd. 11.496,60, zwrot pożyczek 3.796,08.

Na administrację Stow. Wzaj. Pomocy i jej agend wydano 2.558,74 (ok. 11%) resztę obrócono na pomoc młodzieży żyd. w formie różnych świadczeń.

Działalność kół naukowych młodzieży akademickiej USB., poza normalną pracą organizacyjną w postaci zebrań towarzyskich i dyskusyjnych, referatów, odczytów itp. uzewnętrzniła się m. in. w następujących faktach:

Koło Chemików — prowadziło naukowy kurs przygotowawczy do pracowni analizy jakościowej.

Koło Chemików Stud. Żyd. — zorganizowało wycieczkę do Obserwatorium Astronom. USB.

Koło Filologiczne — wydało jako I tom Biblioteki Koła pracę zbiorową p. t. „Z dziejów filologii wileńskiej".

Koło Filozoficzne — wydało II tom wydawnictwa p. t. „Ogólna Nauka o prawie" pod red. prof. Dr Bronisława Wróblewskiego.

Koło Historyków — wydało skrypt z wykładów prof. Dr St. Kościałkowskiego p. t. „Historiografia Polski w dobie Naruszewicza".

Koło Humanistów Żydów — urządziło wycieczki naukowe: do Ghetta żyd., do Tow. Przyj. Nauk i na wystawę Szolem Alejchema.

Koło Matem.-Fiz. i Astronomiczne — wydało skrypt p. t. „Zbiór zadań” („Indukcja zupełna, ciągi, szeregi, iloczyny nieskończone”).

Koło Matematyków, Fizyków i Astron. — zorganizowało wycieczkę naukową do Obserwatorium Astronomicznego USB.

Koło Prehistoryków (rozw.)—5-ciu członków Koła brało udział w pracach wykopaliskowych, prowadzonych przez Muzeum Archeologiczne USB. oraz delegat Koła wziął udział w Zjeździe Kół Prehistoryków Uniwersytetów Polskich w Sąsiadce.

Koło Prawników — wydało skrypty: „Administracja Społeczna”, „Ekonomia polityczna”, „Prawo polityczne”, „Nauka o Państwie”, „Zobowiązania z prawa cywilnego”.

Koło Prawników Stud. Żyd. — wydało skrypt p. t. „Proces karny” wg wykładów doc. Dr W. Świdy.

Koło Polonistów — urządzało wycieczki na „Środy Literackie”.

Koło Przyrodników (i Geografów) — zorganizowało 5 wycieczek naukowych w okolice Wilna.

Koło Przyrodników Stud. Żyd. — pod kierownictwem doc. Dr B. Halickiego i Dr J. Mowszowicza odbywało wycieczki naukowe w teren dla uzupełnienia zbiorów botanicznych i zoologicznych.

Koło Rolników Stud. Żyd. — uzyskało dla swych członków 14 rolniczych praktyk prywatnych na okres wakacyjny; utrzymywało kontakt ze stacjami ochrony roślin w Polsce.

Koło Stud. Wydz. Sztuk Pięknych — zorganizowało wystawę „Młodych Malarzy” w lokalu „Naszej Księgarni” i wystawę „Grafików” w lokalu Zw. Prop. Turyst. Ziemi Wil. oraz czynnie współpracowało przy urządzaniu dorocznej wystawy sprawozdawczej Wydziału, w lipcu rb.

Urządzało powierzony Kołu przez P. U. W. F. i P. W. Obóz żeglarski młodzieży artystycznej w Jastarni, skąd robiono wycieczki do Gdyni, Gdańska i po wybrzeżu morskim. Specjalna grupa stud. odbyła obóz artystyczny w Tatarowie nad Prutem, a inna — w Józefowie. Dorobek malarski prac obozowych wystawiono w Warszawie; członkowie Koła zdobyli tam 4 nagrody.

Koło czynnie pomagało w urządzaniu pośmiertnej wystawy dzieł ś. p. Ferdynanda Ruszczyca, współpracowało z kierownictwem artystycznym „Kaziuka” i „Tygodnia Akademika”.

Grupa członków Koła wzięła udział w artystycznym obozie zimowym w Szczyrku k/Bielska.

Przy Wydziale Koło urządziło herbaciarnię.

Koło Teologów — urządziło dla członków wycieczkę — Warszawa — Gdynia — Poznań — Pelplin — Lisków — Wilno od 22.VII do 1.VIII.38 r.

W dniach od 22 do 26.VI.1938 r. bawiła w Wilnie wycieczka studentów Uniwersytetu w Królewcu z Dyrektorem Instytutu Botanicznego tegoż Uniwersytetu prof. dr K. Mothesem na czele. Goście niemieccy, podejmowani przez Wileński Oddział P. A. Z. Z. M. „Liga” i Akad. T-wo Farm. „Lechia”, zwiedzili m. in. Targi Zielarskie w Wilnie, Uniwersytet, Ogród Roślin Leczniczych USB., osobliwości miasta oraz odbyli wycieczki do Nowej Wilejki i Zielonych Jezior.

P. A. Z. Z. M. „Liga” Oddział Wileński urządził w roku sprawozdawczym przyjęcie studentów fińskich, którzy zatrzymali się w Wilnie 1 dzień.

W marcu 1938 r. doszła do skutku zamierzana już dawniej wycieczka stud. USB. do Prus Wschodnich, zorganizowana przez P. A. Z. Z. M. „Liga”. Brało w niej udział 10 akademików USB. oraz 5 słuchaczy Szkoły Nauk Politycznych.

Podejmowani oficjalnie przez studentów Uniwersytetu Królewieckiego, akademicy wileńscy zwiedzili nietylko miasto i Uniwersytet tamtejszy, ale mieli możność bezpośredniego zetknięcia się z naszymi rodakami.

Z ramienia Senatu U. S. B. wycieczce przewodniczył doc. dr. Wiktor Sukiennicki.

Akademicki Związek Morski — zorganizował 3 kursy teoretyczne i obóz żeglarstwa śródlądowego nad jez. Dryświaty.

Pożyteczna i owocna była praca kulturalno-oświatowa Akademickiego Koła Pol. Macierzy Szk.

Ożywioną działalność zgodnie ze swymi celami rozwijały stowarzyszenia sportowe: Akademicki Związek Sportowy i Żyd. Akad. Klub Sportowy.

ANEKSY

A N E K S Y

U S T A W A

z dnia 9 kwietnia 1938 r.

o utworzeniu Wydziału Rolniczego w Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie.

Art. 1. Z istniejącego w Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie Studium Rolniczego tworzy się Wydział Rolniczy tegoż Uniwersytetu.

Art. 2. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 maja 1938 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*, Prezes Rady Ministrów: *Sławoj-Składkowski*, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *W. Świętosławski*.

Załączn. do l. 1246/II/38.

POSTANOWIENIE
MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 9 kwietnia 1938 r. (II S-3123/38)

o utworzeniu przy Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie państwowego liceum ogólnokształcącego.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. nr 50, poz. 304) postanawiam co następuje:

§ 1.

Tworzy się w Wilnie z dniem 1.VII.1938 r. państwowe liceum ogólnokształcące, obejmujące wydziały: klasyczny, humanistyczny, matematyczno-fizyczny i przyrodniczy. Szkole tej nadaje się nazwę „Państwowe Liceum im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich". Szkoła ta korzysta z pomieszczeń Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

§ 2.

Nadzór pedagogiczny nad wymienionym liceum przekazuje się Rektorowi Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, który podlegać będzie w tej mierze bezpośrednio Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Za zgodą Ministra Rektor przekazać może swoje uprawnienia jednemu z profesorów Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

§ 3.

Sprawy administracyjno-gospodarcze wymienionego liceum, z wyjątkiem spraw związanych z planem finansowo-gospodarczym na potrzeby rzeczowo-administracyjne liceum oraz spraw związanych z opłatami szkolnymi w liceum, podlegać będą Kuratorowi Okręgu Szkolnego Wileńskiego.

§ 4.

Szczegółowe kompetencje Rektora Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie oraz Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego odnośnie do wymienionego liceum określają osobne zarządzenia.

§ 5.

Organizację wymienionej szkoły ustala oddzielny statut. O ile statut ten inaczej nie postanawia, do wymienionej szkoły mają zastosowanie ogólne przepisy oraz zarządzenia władz szkolnych o państwowych liceach ogólnokształcących.

§ 6.

Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) W. Świętosławski.

Mowa rektorska na Akademii dnia 19.III.1938 r. ku uczczeniu Marszałka Józefa Piłsudskiego, wygłoszona w Auli Kolumnowej U. S. B. w Wilnie.

PANIE WOJEWODO, PANIE, PANOWIE!

Przywiodła nas tu, do tego przybytku wiedzy i cnoty, potrzeba naszego sumienia i naszego serca, iżby uczcić dzień imienin naszego Wskrzesiciela, Opiekuna i Wodza Narodu.

W dniu tym nasze polskie sumienie nakazuje wyrazić Mu hołd wdzięczności za całopalną ofiarę z życia, złożoną przezeń na ołtarzu Ojczyzny, za wiekopomne dzieło przywrócenia nam godności wolnych synów Polski, za królewski dar wskrzeszenia prastarej Wszechnicy Batorowej.

A serce nasze w uroczystym tym dniu — pod naporem uczuć radości i uwielbienia –jakby przy podmuchu nadchodzącej słonecznej wiosny, woła o należny dank dla największego Polaka naszych czasów.

Nic tedy dziwnego, że 19 marca stał się świętem polskich sumień i polskich serc, — nie pod naciskiem nakazu z góry, ale z naturalnego, żywiołowego porywu duszy.

Szczególnie polskie Wilno i jego duma — odrodzona Wszechnica, dla której Marszałek Piłsudski tyle wykazał miłosnego oddania, dzień ten obchodzi uroczyście.

Toteż wielkość ducha Solenizanta, jako wychowawcy narodu, tudzież jego tkliwy do naszej Uczelni stosunek — oto, co każe nam tu zebranym zastanowić się w uroczystym dniu dzisiejszym, gdy myślą wnikamy w tę świetlaną postać naszych dziejów najnowszych.

* * *

Wielkość olśniewa, impresjonuje, podnosi ducha. Czyż nie odczuwacie tego, gdy oko w oko staniecie przed jakimś wielkim zjawiskiem przyrody? gdy patrzycie np. na żywą potęgę wodospadu lub na ogrom masywu Montblanc albo choćby na moc naszego Giewontu?

Jest to nieuniknione psychologiczne, estetyczne i wychowawcze działanie wielkich zjawisk przyrody na człowieka, jakie dawno już spostrzegła myśl starogrecka, gdy kazała rozważać τὰ φαινόμενα — zjawiska przyrodzonego świata.

W świecie społecznym, w dziejach kultury ludzkiej wielkością duchową jest taki człowiek, który 1° widzi znacznie dalej niż widzi ogół obywateli; który — 2° wskazuje właściwy, najbliższy cel dla swego narodu tudzież najkrótszą do jego osiągnięcia drogę i który 3° sam poprowadził naród po tej drodze oraz wskazany przez nią cel osiągnął.

Taką wielkością polską naszych czasów jest właśnie Marszałek Piłsudski. Ale cechę jego wielkości dobrze ujął przed dwoma laty jeden z jego generałów w słowach następujących:

„Polska dzisiejsza z jej jasnym obliczem, z siłą, z jaką i przyjaciele i wrogowie liczyć się muszą, i ze związanym z tą siłą szacunkiem na świecie, jest tego geniuszu płodem cudownym. Jego Duchem żyjemy wszyscy, jego Duchem żyć będą nasze syny, wnuki i prawnuki; i żyć będą musieli, aby żyć mogli, bo w Duchu jego płoną znamiona i grzmią przykazania wieczności.

Bo chwałą największą Józefa Piłsudskiego i słusznym tytułem do przyznanego mu już przez historię miana jednego z twórców nowej Europy jest nie tylko to, że zmazał czarną plamę na sumieniu i honorze tej Europy, przyczyniwszy się naczelnie do powstania Państwa Polskiego, ale w równej mierze i fakt, że On był jednym z pierwszych mężów stanu, którzy zrozumieli, co nam odrzucić należy z nieszczęsnego spadku po wieku XIX, wieku cyrkla, wagi i miary, wieku aptekarzy i fałszywych doktryn, wyrosłych z nauki, co w pracowni anatomicznej czy też w laboratoriach chemicznych i fizycznych chciała odmierzyć i odważyć wszystkie tajniki i wszystkie siły ludzkiego ducha, odrzucając to, co się nie dawało zważyć na szalkach aptekarskiej wagi.

On jeden zaczął pouczać nas, iż właśnie najważniejsze części i czynniki duszy ludzkiej wymykają się wszelkim pomiarom, te właśnie, bez których ani nauka, ani wiedza, ani inteligencja żadnego nie mają znaczenia ani żadnych istotnych nie mogą światu przynieść korzyści.

W tej niedostatecznie znanej, w tej tajemnej dziedzinie duszy, tkwią siły i wartości takie, jak honor, szlachetność, umiłowanie rzeczy wielkich i pięknych, odwaga, męstwo, siła woli, zdolność do poświęcenia, cały szereg cnót, stanowiących o pięknie oblicza moralnego człowieka, bez których wszelkie ludzkie poczynania są albo jałowe, albo destrukcyjne w swych skutkach.

Na tych wartościach zbudowana Polska, na tych w jego natchnionym Duchu mających wieczne a cudowne źródło, Polska Józefa Piłsudskiego może spokojnie i z ufnością patrzyć w przyszłość pewną, że wśród państw Europy odegra doniosłą rolę w służbie ludzkości, sprawiedliwości, w służbie BOGA!!".

Jest to więc Polak-Olbrzym, tak jak olbrzymem dla swych czasów był Chrobry, Batory. Wystarczy dać najogólniejszy skrót naszych dziejów, upostaciowany w formule, złożonej z tych trzech nazwisk: Chrobry — Batory — Piłsudski, aby odczuć potężne działanie duchowo-wychowawcze Marszałka Piłsudskiego. Jóezf Piłsudski, jako postać historyczna, jest tak wielki, a zarazem tak nam bliski, że nikt z obecnie żyjących nie zdoła ogarnąć Piłsudskiego całym. Stoimy przed jego postacią, jak u podnóża niebotycznej góry; aby ujrzeć jej wierzchołek, musimy wysoko zadrzeć głowę. W najlepszym razie poznamy jedną tylko jej stronę.

Iżby należycie zrozumieć tę olbrzymią postać, należy uważnie wczytywać się w jego dzieła. Wtedy dopiero spostrzeżemy, że Piłsudski znał tylko jeden cel i jedno tylko miał ukochanie — Polskę. Niech świadczy o tym ustęp poniższy:

„Przed Polską stoi wielkie pytanie, czy ma być państwem równorzędnem z wielkimi potęgami świata, czy ma być państwem małym, potrzebującym opieki możnych. — Na to pytanie Polska jeszcze nie odpowiedziała. Ten egzamin z sił swoich zdać jeszcze musi. Czeka nas pod tym względem wielki wysiłek, na który my wszyscy, nowoczesne pokolenie, zdobyć się musimy, jeżeli chcemy obrócić tak daleko koło historii, aby wielka Rzeczypospolita Polska była największą potęgą nietylko wojenną, lecz także kulturalną na całym Wschodzie. Wskrzesić i tak ją postawić w sile i mocy, w potędze ducha i wielkiej kultury musimy, aby się mogła ostać w tych wielkich, być może, przewrotach, które ludzkość czekają". (Przemówienie w Lublinie 11.I.1920).

„Polska, jeżeli chce być silną, nie na uroczystościach, nie przy kieliszku wina, lecz w codziennej pracy, w codziennym życiu, w codziennych wspólnych kłopotach, w codziennym słuchaniu ogól-

nych i zjednoczonych praw, Polska musi być zjednoczona i Polska musi być jednością.

Wszędzie symbolem demokracji od jej początków jest to, co jest prawem. Prawo usuwa kaprys indywidualny, usuwa osoby, wyraźne twarze ludzkie, nie darząc ich nigdy momentem wieczności, czyniąc je zawsze reprezentantem czegoś, każąc im słuchać wyborców, dając abstrakcyjny symbol. Prawo gronostaje królewskie ubiera. Koronę złotą na głowę mu kładą. I dziś błędem jest demokracji, że sędziów tylko w skromne, czarne togi ubiera".

„Bezsilność państwu daje ten, co karzącą dłoń sprawiedliwości zatrzymuje, a uczciwą i honorową pracę dla państwa przez to co najmniej osłabia, jeśli nie demoralizuje".

„Moc bez sprawiedliwości i swobody jest przemocą i barbarzyństwem; sprawiedliwość i swoboda bez mocy jest pustym frazesem i dziecinadą".

Czyż słowa te nie podnoszą waszych dusz? Czyż wzniosłość tego Ducha nie napawa dumą waszych polskich serc? Dlatego to ten wielki Polak i wielki Wódz jest zarazem wielkim wychowawcą narodu. Rozumiał on konieczność wychowania nowoczesnego obywatela, świadomego swych obowiązków wobec Polski. Nikt bodaj tak jak on nie doceniał wychowawczego znaczenia szkoły wogóle, a wyższej w szczególności; nikt lepiej nad niego nie uznawał pierwszorzędnej roli nauczyciela jako wychowawcy:

„Odrodzić dusze ludzkie, zmienić człowieka, zrobić go lepszym, wyższym, potężniejszym i silniejszym — oto zadanie nauczyciela. Obok pracy wojskowej, która byt nasz utrwaliła krwią wylaną, nauczyciele są tymi, którzy w odrodzeniu Polski i człowieka mają największe prawo do zasługi. Życie ich płynie w tej samej ciężkiej pracy, w jakiej płynęło życie żołnierskie".

Józef Piłsudski jest bezsprzecznie największym wychowawcą narodu spośród tych wszystkich, którzy stali kiedykolwiek na czele narodu polskiego — mówi słusznie Julian Szwed. Nietylko jako niedościgniony wzór obywatela, żołnierza i męża stanu, którego bezprzykładny trud całego życia i ponad ludzką miarą ofiarna służba Ojczyźnie będą zawsze niewyczerpanym źródłem wskazań obywatelskich; ale i jako ten, który myślą głęboką a twórczą, który słowem namiętnym a zatroskanym przeorał wszerz i wgłąb zachwaszczony ugór polskiej rzeczywistości. Piłsudski rozświetlił narodowi drogę ku przyszłości jasnym blaskiem swych drogowskazów obywatelskich, które stanowić będą ideową podstawę polskiej myśli wychowawczej i nieprzemijającej wartości moralnej — czynnik w wychowaniu obywatelskim wielu przyszłych pokoleń. Mówi wprawdzie Piłsudski:

„Narasta młode pokolenie, nowe pokolenie, które obce wkrótce nam będzie dlatego, że tej czary goryczy i rozkoszy, którejśmy dotykali, ustami swymi już nie dotknie. Niech zapomną o nas,

o naszych walkach i cierpieniach, niech idą na nowe życie, niech idą swobodnie, zapominając o nas, by życie nowe tworzyć".

Ale my wiemy, że żadne z idących pokoleń, najbliższych czy dalekich, nie będzie się mogło wychować bez oparcia o katechizm obywatelski najlepszego z nauczycieli i wychowawców swego narodu, bo Jego wskazania zapładniać będą stale i niezmiennie każdą myśl wychowawczą przyszłych polskich pokoleń, bo one będą najpewniejszym fundamentem, na którym idące pokolenia budować będą wielką potężną Polskę przyszłości.

* * *

Mamże mówić o stosunku takiego wychowawcy do naszej Wszechnicy? Wie o nim każde dziecko wileńskie. Przypomnijmy sobie tego stosunku kilka tkliwych dowodów w uroczystym dniu dzisiejszym.

Od wieków do Uniwersytetu Wileńskiego każdy światły Polak odnosił się ze szczególną miłością.

Bo co to był dawny Uniwersytet Wileński?

Polska jako organizm narodowy i państwowy już od XIV w. rozrastała się szybko. Trzeba jej było mocy duchowej dla uduchowiania, ukulturalniania szczepów i ludów, które schroniły się pod skrzydła Orła Białego.

Dlatego wytworzyła sobie dwoje płuc dla oddychania życiem duchowym Zachodu — w postaci dwu wszechnic: Krakowa i Wilna.

Zły wróg zgniótł płuco wileńskie; a na północną Polskę padł głęboki mrok, powiał śmiertelny powiew ścinającego życie wschodniego mrozu.

Stuletnie blisko zmagania między duchem kultury wschodnio-bizantyńskiej a duchem kultury zachodnio-łacińskiej groziły doszczętnym wytępieniem polskości z ziem odwiecznie polskich.

Czuł tę grozę każdy światlejszy Polak.

Toteż skoro tylko rozbłysła jutrzenka wolności, pierwsza myśl, jak iskra elektryczna przeszyła wszystkie serca polskie wołaniem: czymprędzej ożywić wileńskie płuco Rzeczypospolitej.

I Marszałek Piłsudski w wyzwolonym Wilnie natychmiast o tym pomyślał: dnia 25 kwietnia 1919 r. wobec delegacji wileńskiej takie wypowiedział uczucia co do naszej uczelni:

„Chciałbym, by ziścić się mogły jak najprędzej moje najgorętsze chęci, by miasto to stało się jedną z wielkich stolic świata, ogniskiem kultury, nowymi Atenami, które promieniowałyby nie tylko na kraj cały, ale i daleko po za jego granice, i w ten sposób nawiązały nić tradycji ze swą świetną przeszłością — miasta Śniadeckich, Lelewela, Mickiewicza".

Za tymi słowami poszedł długi szereg czynów, decyzji, darów, hojnych ofiar, wskazówek, zachęty. Niepodobna w krótkim przemówieniu wymieniać ich kolejno wszystkich. Wspomnę tylko najmniej znane.

Jakże wymowne są jego słowa dekretu erekcyjnego z dnia 28 sierpnia tegoż 1919 roku: „Niech promieniuje kulturą w jaknajszersze kręgi, podnosi obyczaje, kształci umysły młodzieży, garnące się pod jego opiekuńcze skrzydła i niech będzie jedną z tych wielkich dróg świetlanych, które wiodą ludzkość do poznania prawdy".

Albo inne z niezapomnianego 11 października tegoż 1919 roku. Gdy na pergaminie tego wiekopomnego aktu Odnowiciel nasz złożył swój tak charakterystyczny podpis — w dniu, gdy cała Polska przez swych przedstawicieli tu w Wilnie ze łzami radości w oczach śpiewała jakby rezurekcyjny hejnał tryumfu, jakby wielkanocnego strofę hymnu:

„Wesoły nam dzień dziś nastał,
„Którego z nas każdy żądał",

— zwycięski Wódz Armii i Naczelnik Państwa, wygłosił tu najpiękniejszą swą mowę, po której złożył życzenia odrodzonej uczelni w słowach następujących:

„Niech więc ta Wszechnica, którą dziś tu otwieram, zgodnie z tradycją tej ziemi, nie zieje nigdy jadem nienawiści; niech nie kroczy nigdy drogami, które dla nas, Polaków, tak ciężkimi były. Niech krzepi jasnowidztwem wiedzy, potęgą myśli twórczej, umiejętną i skrzętną pracą naukowego rzemiosła".

Wielokrotnie wśród swych najbliższych wyrażał gorące pragnienie, „aby Wilno stało się uniwersyteckim miastem, by profesorowie i studenci nadawali charakter życiu całego społeczeństwa wileńskiego".

„Chciałbym — mówił — żeby ich wszędzie było pełno; niech nawet trochę poswawolą, byleby żyli całą piersią".

Do rektorów, senatu i profesorów odnosił się z wyjątkową, czarującą serdecznością. Ileż razy pierwsze senaty On, Naczelnik Państwa zapraszał do swego stołu, wypytywał, troszczył się o wszystkie potrzeby swej uczelni.

Brak mi czasu, abym tu mógł podać szczegóły o tej iście monarszej hojności naszego troskliwego Opiekuna. Przytoczę przepiękny list z darem z Sulejówka i ostatni już pośmiertny dar Marszałka:

„Wielce Szanowny Panie Rektorze!

Przesyłam Panu przez bliskiego mi oficera 2 miljardy i 20 kilka mijlonów marek.

Stanowi to wypłacaną mi teraz miesięcznie coś w rodzaju pensji za uprzednie moje prace w Państwie. Wobec tego, że nie mogę się pogodzić z myślą, bym taką pensję brał na swoje potrzeby, oddaję ją na te czy inne cele publiczne, wybierając te,

które z moją poprzednią pracą w Państwie najsilniej ze mną były związane. Wobec tego marcową pensję przesyłam Panu na cele Uniwersytetu w Wilnie. Przedewszystkiem chodziłoby mi o zabezpieczenie choć cokolwiek pracy młodych sił asystentów i asystentek; obawiam się bowiem, że fala oszczędności nierozumnej przedewszystkiem na tych siłach się odbić musi, siłach i tak mało płatnych i mało zabezpieczonych.

Obok tego gdyby jakaś część chociażby niewielka była dana na najniepraktyczniejszy, lecz tembardziej drogi mi wydział sztuki, byłbym rad. Dumny zawsze jestem, że Wilno ma taki wydział, jakiego niema gdzieindziej; a tak się boję, że zimne podmuchy poziomości głupiego rozumku zdmuchnąć mogą i ten ledwie tlejący płomyk piękna w życiu, że chciałbym choćby trochę protestu z mej strony złożyć.

Proszę przyjąć zapewnienie wysokiego szacunku i poważania i przesyłając pozdrowienie wszystkim w Uniwersytecie, pozostaję szczerze przyjazny

(—) J. Piłsudski".

A oto i drugi dowód tej królewskiej hojności.

Stowarzyszenie „Rodzina Wojskowa" urządzało w ciągu trzech lat 1933-35 w dniu Imienin Swego Założyciela Józefa Piłsudskiego imprezy tzw. „Raut bez rautu". Zebraną z nich znaczną kwotę pieniężną, zwyż 50.000 zł., złożono do dyspozycji Pana Marszałka. Nie było już Mu danym rozporządzić nią osobiście. Decyzja co do przeznaczenia tego kapitału przeszła w r. 1936 w ręce Pani Marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej, Honorowej Przewodniczącej Stowarzyszenia „Rodzina Wojskowa". Pani Marszałkowa postanowiła skierować całą kwotę na cele Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, który był dziełem Marszałka, Sercu Jego tak bliskim. A mianowicie dnia 4 maja 1936 r. na naradzie z przedstawicielkami Rodziny Wojskowej przyjęła projekt skompletowania w Bibliotece Uniwersyteckiej w Wilnie dawniejszych zasobów czasopism naukowych, niezbędnych dla pracy badawczej. Dnia 12 maja 1936 r. Pani Marszałkowa w otoczeniu Zarządu Naczelnego Rodziny Wojskowej wręczyła w Wilnie kwotę 51.406 zł. 82 gr. przedstawicielom Uniwersytetu Stefana Batorego. Nazajutrz Panie Zarządu Naczelnego zwiedziły Bibliotekę Uniwersytecką. Senat U. S. B. powziął dnia 22.V.1936 specjalną uchwałę, wyrażającą Zarządowi Naczelnemu Rodziny Wojskowej a przede wszystkim jej Honorowej Przewodniczącej Pani Marszałkowej Piłsudskiej gorącą wdzięczność za złożenie *„Daru Rodziny Wojskowej ku uczczeniu Józefa Piłsudskiego"*.

Biblioteka Uniwersytecka, działająca w porozumieniu z Komisją Biblioteczną U. S. B., zakupiła za ofiarowaną kwotę 61 czasopism w l. 765 woluminach, (a także oprawiono 1.138 woluminów, nabytych

w stanie zbroszurowanym). Czasopisma te — to wielorocznikowe komplety, tylko zagraniczne. Wydano całą sumę, która do końca 1937 r. wyniosła wraz z odsetkami *53.424 zł. 36 gr.*

Dar Rodziny Wojskowej nie stanowi w Bibliotece Uniwersyteckiej pozycji zamkniętej. Oto bowiem znowu w grudniu 1937 Pani Marszałkowa A. Piłsudska złożyła Bibliotece kwotę 2.000 zł., przeznaczając ją na *dopełnienie zasobu czasopism z Daru Rodziny Wojskowej.*

Wydawnictwa, zakupione z Daru Rodziny Wojskowej ku uczczeniu Józefa Piłsudskiego, opatrzono specjalnym ekslibrysem donacyjnym pomysłu docenta U. S. B. Jerzego Hoppena. Czasopisma pełnią już swoją służbę naukową; a zasadniczym miejscem ich przechowania jest obecnie najokazalsza w Bibliotece Uniwersyteckiej parterowa sala, ozdobiona malowidłami ściennymi Franciszka Smuglewicza. Centralna szafa ma napis, świadczący o pochodzeniu zbiorów.

Dokoła nich powstaje *punkt dokumentacyjny, poświęcony stosunkowi Marszałka Józefa Piłsudskiego do Uniwersytetu S. B.* Na ten stały pokaz materiałów tekstowych i ikonograficznych składają się drukowane dzieła i plakaty, autografy (w reprodukcjach), liczne fotografie, przedstawiające m. inn. portrety i rzeźby Marszałka, wykonane przez wileńskich artystów itp.

Te czyny, słowa, uczucia, w jakich wyraził się wielki duch naszego Odnowiciela, dosadnie malują jego stosunek do naszego Unwersytetu. Żadna wszechnica polska nie może poszczycić się tak serdecznym do siebie stosunkiem Wielkiego Marszałka. Z drugiej zaś strony wymownie dowodzą, jak mocno Wszechnica Batorowa zaważyła na jego życiu duchowym. Z całą wrodzoną sobie szczerością wypowiedział to sam Marszałek w napisie na portrecie, ofiarowanym niegdyś naszemu koledze profesorowi dr. Sławińskiemu:

> „W chwilach najcięższych, gdy się już nie bardzo nawet chce pracować — a żyć i pracować to jedno — zawsze nabieram chęci do pracy, do życia, gdy pomyślę o Uniwersytecie Wileńskim, jako o wiecznie żywym dla mnie dowodzie, jak idealne pierwiastki natury ludzkiej są trwałe i jak są zdolne przekształcić się w dowody materialne swej mocy".

*

* *

Tak więc, Panie i Panowie, Ten, którego dzień Patrona obchodzimy dzisiaj, jest nam najjaśniejszym wzorem miłości Polski i wiernego dla Niej oddania, niezrównanym wychowawcą narodu, czułym opiekunem naszej uczelni.

Za tę Jego naprawdę całopalną ofiarę, złożoną z siebie na ołtarzu Ojczyzny, za nieśmiertelne dzieło wyzwolenia, zjednoczenia i wyniesienia do roli mocarstwowej Państwa Polskiego, za monarszy dar

wskrzeszenia prastarej Wszechnicy Wileńskiej i za ciągłą aż po dziś dzień nad nią roztaczaną opiekę — w głębokim hołdzie składamy wielkim Jego Cieniom — jakby pełne naręcze świeżego wiosennego kwiecia — miłosną dań naszych serc, przepełnionych wdzięcznością i uwielbieniem.

Mowa rektorska wygłoszona na otwarcie IV Zjazdu Chemików i Fizjologów polskich w 100-letnią rocznicę zgonu Jędrzeja Śniadeckiego w Teatrze Miejskim w Wilnie dnia 29 czerwca 1938 r.

PANIE MINISTRZE, PANIE WOJEWODO, EKSCELENCJO, PANIE, PANOWIE!

Witam serdecznie IV Zjazd Chemików i Fizjologów polskich i gorąco Im dziękuję, że na uroczyste swe obrady raczyli zjechać do Wilna, by zgodnie uczcić stulecie zgonu wielkiego światła naszej nauki i nieśmiertelnej chluby naszej uczelni. Właśnie przed miesiącem upłynęło 100 lat od chwili, gdy w mieście naszym zgasło wielkie światło dawnego Uniwersytetu Wileńskiego — w osobie jego wybitnego profesora, uczonego chemika, biologa i lekarza—Jędrzeja Śniadeckiego.

Sto lat temu pełna chwały Uczelnia Batorowa poniosła stratę niepowetowaną, a wraz z nią Wilno i nauka polska.

Jako spadkobiercy wszystkich skarbów prastarej wszechnicy, w roku bieżącym czcimy pamięć tego uczonego i patrioty kilkoma aktami żywionego dlań uwielbienia, z których otwarcie tego Zjazdu stanowi akt najuroczystszy. Uważam sobie przy tej sposobności za moralną powinność wobec wielkiego ducha Jędrzeja Śniadeckiego uprzytomnić Szanownym Państwu dwie jasne strony jego wielkości, jakimi celował za życia i przyświeca nam po dzień dzisiejszy z za grobu — mianowicie:

Jędrzej Śniadecki był uczonym z powołania.

Jędrzej Śniadecki był pierwszym w naszej uczelni twórcą ścisłej analizy naukowej w dziedzinie wiedzy przyrodniczej i lekarskiej.

I.

Mówić o uczonych nie z rzemiosła, lecz z powołania — to wskazywać na tych, którzy z metodycznej pracy umysłowej uczynili główne zadanie swego życia, którzy tej pracy poświęcili wszystek niemal swój czas i wysiłki, a za całą za to nagrodę zostawili sobie — wewnętrzne zadowolenie z głębokiego rozwoju swego ducha.

Mówię — „z głębokiego rozwoju swego ducha”, aby tym samym odrzucić myśl powierzchownego tylko pokostu.

Uczony z powołania nie zadowoli się pustą lekturą ani nawet drobnymi, rozproszonymi pracami. Jemu chodzi o wnikliwe pogłębienie, o ciągłość, o wysiłek metodyczny ku pełnemu celowi, odpowiadającemu potrzebie Ducha tudzież przezeń udzielonym wewnętrznym uzdolnieniom.

Życie uczonego jest twarde, nakłada ciężkie obowiązki. Prawda, płaci ono duchowo bardzo szczodrze; ale i wymaga wiele; do życia tego zdolni są tylko bardzo nieliczni jego miłośnicy. Siłacze inteligencji, jak i sportowcy, muszą zaznać licznych braków, przejść długi trening, mieć upór — niekiedy nadludzki, aby zdobyć prawdę; muszą oddać się jej całym swym miłującym ją sercem.

Prawda, jak królowa, darzy swą łaską tylko wiernych poddanych.

Powołanie uczonego jest, jak wszystkie inne powołania, wypisane w naszych instynktach, w naszych zdolnościach, w naszym rozmachu wewnętrznym, ściśle kontrolowanym przez rozum.

Usposobienia nasze są jak te własności chemiczne poszczególnego ciała: determinują związki, do jakich ciało to wejść może. Ale tego nabyć się nie da. To pochodzi z nieba, od samej przyrody, a raczej od tej przyrody Twórcy.

Cała rzecz polega na tym, aby być powolnym na głos Boży i na swój własny głos wewnętrzny.

Ten głos Boży i głos własnej duszy wyczuł bardzo wcześnie Jędrzej Śniadecki już jako młodziutki maturzysta krakowski, gdy na popisie szkolnym w czerwcu 1787 r. jemu, jako prymusowi, król Stanisław August wręczał medal złoty z napisem „Diligentiae".

Od tej chwili ten wewnętrzny zew towarzyszył mu przez długi czas mozolnych studiów w Krakowie, Pawii i Mediolanie, Edynburgu, w Londynie, Wiedniu, potem na katedrze profesorskiej w Wilnie, w długich pracach badawczych laboratoryjnych, w zaciszu biblioteki uniwersyteckiej i profesorskiego gabinetu.

Jędrzej Śniadecki całe życie został wierny głosowi swego naukowego powołania.

Dlatego nie tylko imię swe unieśmiertelnił, ale owocami swych badań wzbogacił Polskę i ludzkość, a Wszechnicę Batorową rozsławił po całym świecie.

II.

Drugą jasną stroną działalności naukowej tego wielkiego umysłu było to, że tu w Wilnie zapoczątkował on po raz pierwszy na ziemi polskiej ścisłą analizę naukową.

Spod ręki Jędrzeja Śniadeckiego na Uniwersytecie Wileńskim ścisła analiza naukowa wyszła jako nowy w Polsce mechanizm, albo lepiej powiedzieć — z duszy jego zrodził się żywy organizm, którego płodem od pierwszych zaraz lat XIX stulecia po dzień dzisiejszy jest

ten olbrzymi, fascynujący gmach współczesnej Chemii, Biologii i Medycyny polskiej. W gmachu tym dzięki ścisłej analizie naukowej Jędrzeja Śniadeckiego, a raczej obu braci Śniadeckich, podziwiamy ogrom zjawisk doświadczalnych z dziedziny niesłychanie delikatnej, jaką badaczom w laboratoriach udało się odkryć — tudzież wspaniałe, zadziwiające koncepcje, teorie, poglądy jakie rozwinęli nasi teoretycy, wyjaśniający owe zjawiska.

Wielu ludzi ocenia tę wiedzę na tyle, na ile da ona się zastosować w dziedzinie praktycznej; przytaczają oni liczne ulepszenia materialne, jakie wiedza wniosła do naszego codziennego bytu; potężne środki, jakie nam dała do zabezpieczenia, a w pewnej mierze i do przedłużenia naszego życia; wyrażają nadzieję, że dzięki niej otworzy się przed nami przyszłość nieskończonego — do pewnego stopnia — postępu.

Niewątpliwie pogląd taki budzi wiele zastrzeżeń: nie wszystkie zastosowania wiedzy są dobroczynne i nie ma pewności, że rozwój jej ma zapewnić rzeczywisty postęp ludzkości; bo jak powiada wielki dzisiejszy uczony francuski Ludwik książe de Broglie, profesor Uniwersytetu Paryskiego i członek Akademii, nagrodzony niedawno nagrodą Nobla — postęp ten niewątpliwie więcej zależy od wzniosłości ducha i etyki człowieka, niż od warunków materialnych jego życia.

Tym niemniej zastosowania wiedzy bez wątpienia złagodziły i upiększyły wiele stron naszego codziennego bytu i dalej prowadzić będą swe dobroczynne dzieło, jeśli my zdołamy sobie na to zasłużyć.

Dlatego słusznie należy kochać wiedzę i dla jej zastosowań, dla pomocy i udogodnień, jakie wniosła ona do życia ludzkiego, wszakże nie zapominając, że życie ludzkie ze swej natury pozostanie nadal niepewne i marne.

Zasługą nieśmiertelną Jędrzeja Śniadeckiego jest, że przez stworzenie w Wilnie ścisłej analizy naukowej i przez swe wieloletnie prace badawcze w dziedzinie Chemii, Biologii i Medycyny położył u nas podwaliny pod ten olbrzymi gmach nowoczesnej wiedzy przyrodniczej, który jakby żywy jego głos woła dziś do dziesiątków i setek tysięcy naszych badaczy:

„Uprawiajcie, miłujcie wiedzę, bo jest ona wielkim dziełem ducha ludzkiego".

*
* *

Za ten wspaniały plon jego pracowitego żywota składamy mu dziś, w setną rocznicę jego zgonu, tutaj, na miejscu wieloletnich jego prac, temu ojcu Chemii polskiej wraz z IV Zjazdem korną dań duchowego synostwa, w której łączy się cały odrodzony Uniwersytet Wileński, życząc gorąco drogim Kolegom-Uczestnikom Zjazdu owocnych naukowych obrad w Wilnie, mieście obudwu Braci Śniadeckich.

Mowa rektorska, wypowiedziana na akademii dnia 30 czerwca 1938 r. w Teatrze Miejskim w Wilnie ku uczczeniu 100-letniej rocznicy zgonu Jędrzeja Śniadeckiego.

JĘDRZEJ ŚNIADECKI JAKO DZIAŁACZ SPOŁECZNY

PANIE MINISTRZE, PANIE, PANOWIE!

„Kult ducha u Polaków stanowi drugą religię i może nawet potężniejszą od pierwszej" — mówi o nas wnikliwy współczesny pisarz grecki Spyros Melas, twierdzenie swoje popierając faktem składania zwłok pisarzy i poetów na wieczny spoczynek po kościołach, na Wawelu, na Skałce. — „Ale nawet za życia są oni przedmiotem czci i podziwu — pisze dalej Melas: „Wypływa to stąd, że polski gmach narodowy wspiera się na dwóch kolumnach — na katolicyzmie i na kulturze ducha. Katolicyzm wydobył Polaka z fatalistycznego morza stad słowiańskich z ich rozkładowymi instynktami, aby go pchnąć na drogę twórczości, dyscypliny, równowagi i logiki. Co do kultury ducha, to któż nie widzi, że nietylko wyróżniła ona raz na zawsze Polaków ze wszystkich innych szczepów słowiańskich, ale i obdarzyła ich niezaprzeczalną przewagą, niezniszczalnym kapitałem narodowym, moralnym mirem i opromieniła aureolą, która nigdy nie zgaśnie. Naród polski należy w chwili obecnej do tych kilku większych zespołów europejskich, które głęboko wierzą, że *duch* nie jest jakimś błędnym ognikiem na falach życia, ale jedyną ich siłą poruszającą.

Wiara ta nie zrodziła się sama przez się: stworzyli ją, tchnęli ją w masy swą działalnością, swym słowem, swymi czynami i swą męką w czarnym okresie porozbiorowym wielcy polscy pisarze...

Jedni na wygnaniu, inni w kajdanach na Sybirze. Ale pieśń ich, pełna płomieni i łez, bluźnierstwa i modlitwy, rozrywa kajdany, pokonywa przestrzeń, przekracza kordony, myli straż, gwałci policyjne zakazy i idzie z rąk do rąk. Uczą się jej na pamięć ojcowie i matki, aby przekazać ją dzieciom i rozpalić święty płomień, którego nic nie jest w stanie ugasić. Rzadko kiedy wybitne umysły walczyły o prawa jakiejś grupy narodowej z większą odwagą i wytrwałością".

Jakże nie ma ich czcić naród polski?

Do tych wybitnych tytanów ducha polskiego, co rozpromieniali ogniska kultury narodowej, należy Jędrzej Śniadecki, którego stulecie zgonu czci obecnie wraz ze Zjazdem Chemików i Fizjologów Wszechnica Batorowa tutaj, nad Wilią, gdzie ten uczony przyrodnik i dzielny obywatel przez lat 40 promieniował światłem swej głębokiej wiedzy ciepłem społecznej działalności.

PANIE I PANOWIE!

Mnie przypadło dziś w udziale przedstawić działalność obywatelsko-społeczną Jędrzeja Śniadeckiego. Rozumiem swą rolę nie ina-

czej, jeno jako powiązanie działalności społecznej Śniadeckiego z jego pracą zawodową — profesora, wychowawcy, obywatela o bardzo rozwiniętym zmyśle społecznym, o czułym sumieniu patriotycznym. By myśl tę wobec Szanownego Audytorium należycie uwydatnić, powiem najpierw: — co to jest Uniwersytet Wileński, gdzie nauczał i działał Śniadecki, a następnie: jak w nim i z niego rozwijał działalność obywatelską na gruncie miasta i kraju.

* * *

W średniowieczu mawiano: Niemcy mają cesarstwo, Italia ma papiestwo, a Francja ma Uniwersytet Paryski.

Znaczy to, za jak wielkie dobrodziejstwo narodowe i cywilizacyjne uważano już w średnich wiekach posiadanie uniwersytetu.

Upłynęły już cztery wieki, jak Polska weszła do wielkiej rodziny kultury łacińskiej i zbudowała sobie wielki aparat instytucji zachodnioeuropejskich. Brakło jej tylko — szkoły najwyższej. I oto w r. 1364 powstaje Akademia Krakowska jako dźwignia postępu i kultury w potężnym mocarstwie Jagiellonów tak, jak ościenne wielkie narody stworzyły je sobie jako niczym nie zastąpione płuca kultury duchowej w organizmie państwowym.

Rychło przynosi to owoce, które Eneasz Silvio Piccolomini, późniejszy papież Pius II w liście do Zbigniewa Oleśnickeigo z r. 1540 podnosi jako wykwit kultury nie niższej od włoskiej („non minores Polonorum sunt quam Italorum munditiae") i porównywa Kraków z samymi Atenami („tuis litteris, quae non ex Polonia, sed ex ipsis Athenis tranmissae videntur").

A nieco wcześniej jeszcze Erazm z Rotterdamu, wielki humanista początków XVI w., o narodzie naszym pisał do Decjusza:

„Gratuluję narodowi polskiemu, który niegdyś uważany był za barbarzyński, a teraz tak kwitnie w naukach, prawach, religii, obyczajach i we wszystkim innym, co najodleglejsze jest od barbarzyństwa, że może rywalizować z pierwszymi i najkulturalniejszymi narodami na świecie".

Acz w słowach tych jest wiele komplimentu humanistycznego, to jednak krył się w nich i szczery wyraz głębokiego uznania.

Istotnie. Kraków, który już od XI w. zaczął być stolicą państwa, wcześnie bo w XIV stuleciu staje się głównym ośrodkiem kultury polskiej; dzięki Wszechnicy Jagiellońskiej koncentruje w swych murach do końca XVI w. całą niemal twórczość naukową i kulturalną, czując już wtedy potrzebę duchowej ekspansji i ekspansję tę znajdzie na olbrzymich obszarach dalekiej od siebie Litwy.

Z drugiej strony — złączenie dwóch odrębnych narodów w jeden organizm państwowy — na podstawie wspólnego i dobrowolnego poro-

zumienia — wymagało utworzenia drugiego uniwersytetu jako organu uzupełniającego w tym nowym wielkim organizmie, jako drugiego niejako płuca w piersiach Korony połączonej z Litwą. Bo tu na wschodzie granice polskie, wśród zmagań i przesunięć po przez wieki, wytyczane są nie tylko orężem i słupami państwowymi, ale i rozsianiem kościołów, szkół, instytucyj naukowych, wreszcie uniwersytetów.

Gdzie docierało chwilowo tylko zmienne szczęście wojenno-polityczne, dzisiaj nieraz ani śladu polskości nie znajdziesz; — ale tam, gdzie utrwalił się chrzest katolicki, nabożeństwo katolickie, szkoła i nauka polska, — tam dziś jeszcze wracamy i trwamy.

Przeobraża się, w ogromnej rozpiętości zjawisk zdumiewająco nieoczekiwanych, postać naszego sąsiedztwa wschodniego, ale prawda łączności zasięgu polskiego i katolickiego wcale nie znika. Wprowadzenie chrześcijaństwa na Litwie i Rusi według obrządku zachodniego przerwało ruszczenie tego kraju, przerzuciło go na tory polskie. Rozpęd ruski był jednak tak silny, że długo jeszcze dawał się odczuwać na ziemiach rusko-litewskich.

Jednakże kultura polska, zaszczepiona w Trokach i Wilnie skutecznie walczyła z bizantyńską. W pomoc przyszła tu Akademia Batorowa od r. 1578, wychowując całe zastępy swych szermierzy świeckich i duchownych w pełni świadomości swych zadań i przygotowania duchowo-politycznego.

W tej nowej duchowej twierdzy polskości wychowały się charaktery patriotyczne do pracy w ciężkim znoju i twardej walce, jaka trwała tu od wieków między kulturą łacińską a kulturą bizantyńską.

Stąd wyszły całe setki i tysiące polskich apostołów, którzy jak nasz nowy święty Andrzej Bobola, po gruntownych naukach w Akademii Wileńskiej, nieśli heroiczną służbę dla chwały Boga i dobra Rzeczypospolitej tu na rubieży dwu odmiennych światów. Stąd rozpoczął się pochód długiego szeregu pisarzy, poetów, wodzów, nauczycieli, urzędników i mężów stanu, co tu wielką naszą Ojczyznę budowali.

Dzięki tej właśnie ich pracy okres przedrozbiorowy Polski zastał Litwę niemal całkowicie zespoloną z Polską; a ostateczną klamrą, spajającą obie te wielkie połowy jednego państwowego organizmu, była wiekopomna Konstytucja 3 Maja. Rozbiory, które zburzyły państwo polskie, były tylko mechanicznym rozdarciem jego obszaru, podobnie jak narzucone formy obcego bytu państwowego były tylko gwałtem siły materialnej — słusznie twierdzi H. Mościcki. W myślach, w uczuciach Polska była cała i niepodległa; a za tę jej niepodległość szły całe pokolenia za pokoleniami kłaść życie własne, nieść ofiarnie codzienną swą pracę dla podtrzymania unii duchowej, którą polityka rusyfikacyjna starała się rozerwać.

Unię Litwy z Polską, czyli to wielkie dzieło Jagiellonów, po rozbiorach dało się utrzymać i wzmocnić tylko w sferze zbliżenia duchowego.

I to właśnie dzieło podjęła zbawcza praca kuratora Czartoryskiego przy pomocy Uniwersytetu Wileńskiego tudzież całej sieci podległych mu szkół, dzięki czemu uratowała ona Litwę dla Polski. „Rozszarpaną Polskę wskrzesić przez oświecenie — oto program tych, którzy pod jego przewodem zbroili swe serca i rozumy, mierząc siły na zamiary"; — a co jako postulat, Rząd Narodowy wyraził w pełnych głębi politycznej słowach:

„Między nami i Rosją nie ma komplanacji, nie ma pośrednich stopni. Polska bez granic przy Dźwinie i Dnieprze, to jest bez granic jej cywilizacyjnej i historycznej roboty, jest niemożebną. Taka Polska byłaby bez posłannictwa, bez ideału historycznego, bez duszy naszej; nadto byłaby od północnego kolosu zawsze, mimo samoistności swojej nawet, bezwarunkowo zależną.

Taka Polska ani Polaków, ani sąsiadów, ani Europy zaspokoićby nie mogła".

Oto ideał, jakiemu służył Uniwersytet Wileński, a w nim temu ideałowi najwierniej oddane było wielkie światło Wszechnicy — Jędrzej Śniadecki.

Co więcej, w dobie tej jedynym uniwersytetem, z ducha polskim, stojącym na poziomie europejskim, był Uniwersytet Wileński.

Gdy bowiem uformowano Uniwersytet Wileński na zasadach dawnej Ustawy Komisji Edukacji Obojga Narodów, w Warszawie nie było wyższego zakładu naukowego; szkoły średnie, pijarskie znajdowały się w zupełnym upadku.

I sam Uniwersytet Krakowski od czasu przejścia Małopolski do Austrii, doszedł do takiego upadku, że nie rychło się zeń dźwignął, bo dopiero w drugiej połowie zeszłego stulecia.

Z początkiem XIX wieku nauka polska rozbłysła w Wilnie i to przede wszystkim dzięki obydwom Śniadeckim, a zwłaszcza dzięki pracy Jędrzeja.

Tu bowiem w Wilnie po raz pierwszy na ziemiach polskich żyć zaczęła i działać jako potężna siła twórcza w nauce ścisła analiza naukowa pod ręką Śniadeckich, ta analiza, która za jedyny swój probierz ma wyniki własne i chyli czoło tylko przed prawdą i nauką.

Tu poczęła się także po raz pierwszy polska myśl demokratyczna: czcigodny Lelewel jest rodzicem tego wątku nauki naszej. Tu wielkie ognisko wiedzy rozpalili obaj Frankowie, ks. Jundziłł, Teodor Narbutt, Gołuchowski i tylu innych; ale nade wszystko Jędrzej Śniadecki stworzył tutaj żywą tradycję analizy naukowej i podniósł naukę polską na wyżyny, rozsławiając Uniwersytet Wileński po całym świecie.

Dla tego, jak w Średniowieczu oddawano hołd Francji, że miała Uniwersytet Paryski, tak w pierwszym trzydziestoleciu minionego wieku i Polsce trzeba oddać należny dank, że miała Uniwersytet Wileński, ten żywy dowód, iż mimo skreślenia jej z kart Europy, nie umarła, ale żyje, bo stworzyła sobie sławną wszechnicę, skąd blaskiem

nowoczesnej wiedzy promieniuje nie tylko na rozdarty przemocą kraj, ale i na swych dalszych sąsiadów. Oto zasługa i misja Uniwersytetu Wileńskiego, w którym Jędrzej Śniadecki był gwiazdą wielkości pierwszorzędnej.

* * *

Z tego przeczystego źródła — ze wzniosłego ducha, skąd dla Polski i dla ludzkości wypływa działalność naukowa Jędrzeja, płynęła również mocnym strumieniem i jego praca obywatelska, społeczna.

Bo co to znaczy praca społeczna? Czyż to pojęcie dopiero czasów najnowszych?

Nie, jest ono tak stare, jak cywilizacja. Już myśliciele greccy znali to pojęcie i wybitnych swych obywateli, dobrowolnie poświęcających się na służbę ogółu, nazywali „homines divini” — ludźmi bożymi.

Nową treść dało temu pojęciu chrześcijaństwo przez swe pierwsze, naczelne przykazanie miłowania bliźnich i przez nakaz sprawiedliwości jako podstawy w obcowaniu z ludźmi — w tej dobrze nam znanej przypowieści ewangelicznej o sprawiedliwym włodarzowaniu zdobytymi dobrami.

W Polsce już Jan Kochanowski pojęciu temu nadał zupełnie współczesną treść, kiedy w swych rymach śpiewał:

„Służmy poczciwej sprawie, a jako kto może,
„Niech ku pożytku dobra wspólnego pomoże”.

Czyli w staropolskim rozumieniu praca społeczna jest to ofiarna służba w szlachetnej sprawie ogółu.

I tak ją właśnie rozumiał Jędrzej Śniadecki, bo wiersz Kochanowskiego, powtarzany odtąd już jako przysłowie i hasło patriotyczne zarazem, wypisał na czele swego kapitalnego dzieła „Teoria jestestw organicznych”, a w czynie hasłu temu wiernie służył przez całe swe długie życie.

Gdy teraz jednym rzutem oka chcemy uchwycić tę jego ochotniczą służbę obywatelską dla narodu, musimy pamiętać, że czasy, w jakich kształcił się na Zachodzie Jędrzej Śniadecki, znamionowały głębokie przemiany społeczne. Stare społeczeństwo ustępowało miejsca nowemu; z dwóch kolumn, na jakich wspierał się gmach starego nowemu. z dwóch kolumn, na jakich wspierał się gmach starego tradycyjnego społeczeństwa: ze szlachty i kleru — od czasów wielkiej rewolucji francuskiej stoczył się cały niemal ciężar na barki dwu najmłodszych stanów: na lud i mieszczaństwo.

W Polsce ta głęboka przemiana z trudem zaczęła dokonywać się właśnie w dobie Jędrzeja Śniadeckiego, który, jako wysoce szlachetny

człowiek, subtelnej kultury europejczyk a gorący patriota, nie mógł obojętnym okiem patrzeć na zacofanie, ciemnotę, sobkostwo i bezideowość swych współobywateli.

Dla tego używa wielu środków, aby ten chorobliwy stan swego środowiska uleczyć; — dlatego zakłada Wileńskie Towarzystwo Lekarskie, wydaje „Dziennik Wileński", który był właściwie miesięcznikiem dla szerzenia oświaty i popularyzowania wiedzy; — dlatego praktykując jako lekarz, żywym słowem oddziaływa bezpośrednio na otoczenie w duchu postępu nowoczesnego, czym zdobywa sobie ogromną wziętość i ogólne uznanie.

Celem rozwinięcia swej działalności społecznej rozpoczyna wydawnictwo „Wiadomości brukowych", które wbrew swej nazwie służyło wzniosłemu ideałowi społecznemu: zwalczaniu ciemnoty, przesądów i kultu żywionego dla wszystkiego, co zagraniczne, a pogardzającego wszystkim, co polskie, czyli szkodliwego dla twórczości narodowej. Toteż szczególnie ostro zwalcza sprowadzanie profesorów cudzoziemców i dlatego w stałym jest sporze z rektorem Strojnowskim tudzież z kołem jego adherentów głównie pochodzenia obcego. Czysta polskość uniwersytetu, za którą rząd rosyjski zamknął wszechnicę, jest w znacznej mierze dziełem Jędrzeja Śniadeckiego.

Nie podobna w pobieżnym skrócie opisać jego działalności społecznej, przytoczyć wszystkich tak mnogich pojawów jego pracy obywatelskiej.

Tylko dla przykładu wymieńmy tu główne z nich, dotąd jeszcze aktualne: zwalczanie wady polskiej — próżniactwa, — dalej pijaństwa, wreszcie mocne wskazanie na sprawę żydowską.

Już Kromer, opisując charakter Polaków, wytyka jako wadę naczelną — ich lenistwo. Następnie Andrzej Frycz Modrzewski radzi utworzyć nawet urzędy stróżów moralności, których jednym z zadań byłoby karanie próżniaków. Śniadecki tę naszą główną wadę narodową biczem swej satyry chłoszcze bez litości. „Otóż i my ubóstwiamy próżniactwo" pisze ten najpracowitszy z profesorów wileńskich: „ale potajemnie, palimy mu ofiary, ale je innym ozdobnym pokrywamy imieniem. Nasze np. spacerowe ogrody i place, nasze bilardy, kawiarnie, winiarnie, szynki i kasyna itp. nie sąż to bożniczki poświęcone próżniactwu?

Powiedzmy prawdę: każdy i każda z nas oddaje winny hołd temu bóstwu, ale każdy i każda inaczej, lubo nikt się przyznać do tego bałwochwalstwa nie chce. Wy np. z fajką w ustach, to poważnie po izbie stąpający, to się rozwalający po kanapach i sofach, to w oknie znakomicie leżący próżniacy, komuż palicie tytuniowe kadzidło, jeżeli nie mojemu bóstwu?...

Wy, cały dzień się przechadzający, albo po godzin kilka odpoczywający na placu lub bulwarze panowie i panicze, kiedy się wyłu-

pionymi oczyma wpatrujecie we wszystkich przechodzących, lub głęboko rozmyślacie nad płynącą Wilią, do kogo się modlicie?

Wy, po całych dniach w kawiarniach i po bilardach na rozmowie czas trawiący próżniacy, nie jesteścież prawdziwymi ofiarnikami w świątyni ulubionego bożyszcza naszego?

Wy, ludzie bez celu, włóczący się dzień cały z domu do domu, wszędzie łowiąc, zbierając i roznosząc nowinki i plotki; wy, pilni czytelnicy gazet, podług nich urządzający świat polityczny; wy, dni i wieczory przy kobietach przepędzający starzy trefnisie; wy, wymuskani i ustawicznie się przed każdym zwierciadłem muskający gładysze; wy, perfumowane laleczki; wy, cackane bałwanki... Wy, przykute do stołów i stolików, wywiędłe, wybladłe, zaziajane i ledwo dyszące kostery...

Wy, uczeni i głęboccy rachmistrze wszystkich podobnych zdarzeń i wypadków bostona, wista, trykrata, arcabów i szachów... Wy, na wyjście możnych wiecznie w przedpokojach dybiący aspiranci... Wy, tuzinami po rozmaitych kancelariach od rana do wieczora gryzący to pióra, to palce aplikanci...

Przystąpcie do mnie, bracia kochani, niech was wszystkich, jako towarzyszów uściskam: wszyscyśmy tego samego bractwa, tego samego rzemiosła.

I was bym mógł uściskać, panowie wojskowi, zwłaszcza podczas pokoju; i was, przewielebni ojcowie, po nabożeństwie; ale wam dam pokój, nadtoście dla mnie poważni”...

„I was pozdrawiam, miejsca przechadzek, zgromadzeń lub zabaw publicznych. Do was idziemy odpoczywać znużeni długim snem i ubieraniem się, zmordowani i obciążeni obiadem, utrudzeni ciągłym drzymaniem za stołem w kancelariach lub izbach sądowych, albo na uniwersyteckich lekcjach, gdzie się młodzież wcześnie do urzędowego kiedyś drzymania zaprawia.

„Do tego cechu mógłbym zapisać i wielu uczonych, gdyby przyszło po akademiach i uniwersytetach pomacać. Ale dajmy już pokój, bobym tej niewyczerpanej materii nigdy nie skończył”...

Tym ostrym biczem satyry smagał on bardzo liczne nałogi swego społeczeństwa jak pijaństwo (bardzo ciekawy opis szynków), pustotę kobiecą, manię francuszczyzny, plagę żebractwa (ogromnie żywo podaną), pojedynkomanię, pożyczanie na wieczne nieoddanie, prostactwo, pogardę dla polskości w sferach wyższych, marnotrawstwo magnackie; karał grubiaństwo, wytykał ciemnotę, gadulstwo, tytułomanię, genealogiomanię i pieniactwo.

Był to niezrównany obserwator społeczny, jak przystało na prawdziwego działacza. Nic nie uszło jego uwagi, co bezpośrednio wiązało się z życiem i przyszłością jego narodu. Stąd porusza najistotniejsze zagadnienia społeczne naszego ustroju w świetle zgoła nowoczesnym. Przeprowadza np. podział społeczeństwa polskiego

jakby tego samego ula na pszczoły i trutnie — w myśl poglądu spółczesnego pisarza społecznego Saint-Simona i jego szkoły we Francji; omawia nędzny stan wsi ówczesnej, barwnie opisując jej dzikość; porusza żywotne sprawy miasta, stanu rzemieślniczego, plebsu, a nawet dolę pisarza polskiego; wykłada zgoła nowoczesny, postępowy swój pogląd na wychowanie, zawsze ogromnie trzeźwo, postępowo a z należytym umiarem.

*
* *

Wreszcie — sprawa żydowska. Wiąże ją Śniadecki z plagą pijaństwa i nieuczciwego pośrednictwa w handlu. I tu jego ironia, humor wraz z bardzo rozwiniętym zmysłem społecznym święcą prawdziwy tryumf.

„Niech sobie mówią, co chcą — pisze z ironią Śniadecki — ale wódka musi być rzeczą bardzo dobrą, skoro się tak ludzie ubiegają za nią; owszem, musi być owym dawno szukanym najwyższym dobrem, skoro tracimy dla niej majątek i zdrowie, a narażamy skórę na ciężkie razy. Ale i to nie dosyć, bo prawdziwi miłośnicy gardło dla niej odważyć gotowi. Są wprawdzie tacy, co narzekają na wódkę i utyskują na szynki; co powiadają z pewnością, że to są plugawe gniazda rozpusty i swarzenia naszego ludu; że w nich największy nieszczęść początek.

Ale poco te czarne myśli?

Nie wszyscy ludzie są tak nieznośni śledzionnicy i nieprzyjaciele wesołości. Są rozsądniejsi, którzy upewniają, iż w szynkach mieszka dobry humor, a w strapieniu pociecha, w cierpieniach ulga, że w nich jest prawdziwa przyjaźń, poufałość i otwartość. Co to komu szkodzi, że się ludzie pokrzepią i orzeźwiają w słabościach, a rozweselają w zmartwieniach? Kto by to bez wódeczki zniósł ciężary, kto wytrzymał troski i dolegliwości ludzkiego życia? Więc bądź pochwalony wielki gorzałeczki wynalazco; bądź uwielbiony pierwszy założycielu naszych gorzelni! Jak też to tak wielkich ludzi pozostawiono bez pomników!

Ale mylą się: bo każda szynkownia, każda karczma i karczemka są ich ozdobnymi pomnikami, są świątyniami poświęconymi ich chwale; a dostojne w tych świętyniach kapłany są to nieoszacowane żydki nasze. Co to za prześliczne, co za nieopłacone plemię! Jaka to ozdoba naszego kraju!

Gdzie się obrócę, czy gościńcem, czy najmniejszą drożynką, wszędzie karczmy i karczemki, szynki i szynczki; stoją podpierane z przodu i z tyłu graty: stoją bez okien, kominów, a często i bez dachów, prawdziwe starożytności judzkie. Wiszą porozciągane brudne postronki od karczmy do stodoły, od stodoły do chlewa: jerozolimskie s[illegible]niki!

Przy każdej karczmie stoi ozdobny Izraelita w łachmanach, siedzi nieoszacowana jego połowica z brudnym i poszarpanym fartuchem, igrają bachurki, skaczą kozy i koźlęta, nieodstępni towarzysze synów Izraela.

Jaka to prawdziwa troskliwość o naszego chłopka, o jego dobry humor i zdrowie! Jaka obyczajność i grzeczność! Nigdy przejeżdżającego lub przechodzącego koło karczmy nie przepuści bez przemówienia do niego i zaproszenia na wódkę, a to jedynie przez ludzkość"!

„Wie w każdym momencie, jak się gospodarz ma? Wiele u niego bydła? Wiele użął i nakosił? Wiele umłócił? A to jedynie przez miłość porządku.

Wie, ile mu się urodziło cieląt i jagniąt; wie nawet, kiedy kura jaja zniesie, a to przez czystą troskliwość o jego dobro.

Niechże gospodarz lub gospodyni zachoruje, sam idzie do domu z flaszką, sam schorzałemu niesie posiłek i lekarstwo. Za to wynosi, coby tylko choremu szkodzić, coby go skusić mogło: cielęta, kury, jaja, zboża, len i konopie, wszystko to są rzeczy szkodliwe, które on powoli ściąga do siebie; a dla ulżenia chłopom tych ciężarów, dla odwrócenia od nich oczywistych niebezpieczeństw, sam się obarcza, sam na wszystko naraża".

Stąd — obraz najsmutniejszy, namalowany przez autora na wycieczce do Kalwarii w czasie Zielonych Świąt, gdy co krok ze swym towarzyszem spotykali na odpuście pijanych. Dojeżdżając do Kalwarii, zauważyli z towarzyszem „szałas z chrustu, a przy nim i naprzeciw niego — stoły, stoliki i ławki, zastawione flaszami, obwarzankami i bułkami pokryte.

Przy stołach kiwały się poważnie szeroko rozpostarte żydki, a przy stolikach siedziały jerozolimskie dziewice i matrony, położone na bokach, oparte na łokciach i podpierając się po pańsku pod brodę.

Jak to miło widzieć lud tak cywilizowany, tak pracowity, tak pożyteczny, a tak skromny!

Nie daleko od tej kolonii Abrahama siedzieli proszący o litość żebracy i leżeli porozrzucani tu i ówdzie pijacy; — „a na snującym się po drodze motłochu najoczywistsze skutki pijaństwa i rozpusty".

Mieliśmy co moment — to chłopskie kolasy, to tak nazwane kałamaszki, to proste dorożki, naładowane pijanym obojej płci ludem, który krzykiem lub chrapliwym i niezgodnym śpiewaniem wydawał najoczywiściej stan swego umysłu.

W takim samym stanie znajdowała się i piechota, której wielka część, nie mogąc skończyć podróży, pokładła się i zasypiała po drodze.

Rozłożeni po trakcie szynkarze i szynkarki wabili lub gwałtem zatrzymywali już obranych ze zmysłów i poili do reszty.

Krótko mówiąc, widzieliśmy na odpuście garstkę ludu nabożnego i trzeźwego po stacjach i w kościele; po drodze zaś i około kościoła,

wszędzie pijaństwo i pijaków, wszędzie rozstawione przez Żydów sidła na chwytanie spodlonego i do trunków, na nieszczęście, aż nadto skłonnego ludu".

Powie mi kto: „wulgarny antysemityzm". Odpowiem mu: „nie! to wyraz najszlachetniejszego polskiego patriotyzmu w obywatelu tej miary, co Jędrzej Śniadecki, wychowanym na Południu i Zachodzie Europy, gdzie podobnych obrazów w ciągu wieloletnich swych studiów ani razu nie widział — ani w słonecznej Italii, ani w pięknej Francji, ani w kulturalnej Anglii czy Szkocji, ani w bogatej Holandii. Ta straszna różnica przy porównaniu tych krajów z krajem ojczystym — zarówno pod względem etnicznym jak kulturalnym i moralnym na niekorzyść Polski paliła go rumieńcem wstydu, żarła serdecznym bólem, kazała piórem i słowem krzyczeć o zmazanie tej hańby różnic z własnego kraju.

Zakończmy.

Jędrzej Śniadecki nie znalazł w polskim piśmiennictwie społecznym należytej oceny, wyjąwszy liczne ustępy w bogatej biografii naszego czcigodnego kolegi profesora Wrzoska. Należy mu się osobna książka jako obywatelowi — działaczowi, by dzisiaj po 100 latach od chwili jego zgonu wysoko w Polsce wynieść na widownię publiczną przeobfity plon myśli, czynu, serca Jędrzeja Śniadeckiego. Praca jego zmierzała przede wszystkim ku temu, aby tu na Litwie polskość wprowadzać wgłąb, iżby świeżą runią wschodzić poczęła w młodych pokoleniach, sięgając wyżyn etyki, kultury i postępu. Ten jego zbożny 40-letni siew na uprawianym przezeń z takim trudem łanie wydaje dla Polski przebogaty plon.

Wszystkie poczynania odrodzenia Litwy — jak słusznie zauważył Henryk Mościcki — cechuje wysoki poziom etyczny. Udoskonalenie serc, naprawa charakterów, obok rozbudzenia uczuć patriotycznych — oto cele wszystkich programów konspiracyjnych od Filaretów począwszy. Jędrzej Śniadecki przez swój wpływ na młode pokolenia był sprawcą tego w lwiej części.

Drugą cechą okresu między r. 1831 a 1863 — zdaniem tegoż historyka — jest praca społeczna i kulturalna; ujawniała się ona w samorzutnej organizacji szkolnictwa i oświaty z chwilą, gdy rządy nowego cara zdawały się zapowiadać erę liberalną.

Tej właśnie pracy społecznej i kulturalnej, użyźniającej pierwotny jeszcze grunt litewski, Śniadecki przez lat czterdzieści był niestrudzonym siewcą i krzewicielem.

Tu szczepił on najlepsze pierwiastki naszej narodowej jaźni. Tu „nowy typ polski, najwznioślej upostaciowany w Mickiewiczu i Kościuszce, bierze początek, doskonali się i wzrasta. Tu w chwilach dla narodu najtragiczniejszych czerpała polskość swe siły i dźwignie moralne; tu rozbłysły najświetniejsze gwiazdy polskiego natchnienia.

Tu w dobie politycznego upadku znalazło się miejsce dla dusz i umysłów nadzwyczajnych — od Jasińskiego aż do Sierakowskiego, od Traugutta aż do Piłsudskiego, od Niemcewicza aż do Księcia Adama, od Zana aż do Konarskiego; tu na tym gruncie duchowym, uprawianym przez Jędrzeja Śniadeckiego — wzrastali i kształcili się — Słowacki, Syrokomla, Moniuszko, Korzon, Orzeszkowa i tyle, tyle wielkich imion polskich.

A na szczycie tych wielkich imion, pojonych u starej krynicy Batorowej duchową rosą plejady uniwersyteckiej, wśród której na pierwszym miejscu jest Jędrzej Śniadecki, stoi Adam Mickiewicz, uosabiający w sobie religię umiłowania Polski, zaś obok niego stoi wielki realizator tej religii — Józef Piłsudski.

Oto przebogaty plon, zebrany przez Polskę z uprawionej niwy obywatelskiej Śniadeckiego, za co w stulecie jego zgonu niesie mu dziś wdzięczna Wszechnica Batorowa wiosenne kwiecie swych uczuć — wdzięczności, hołdu i uwielbienia.

Mowa rektorska na przyjęcie Delegata Jego Wysokości Regenta Królestwa Węgier, składającego dar dla Uniwersytetu Stefana Batorego w Auli Kolumnowej w Wilnie dnia 7.II.1938 r.

PANIE DELEGACIE!

W imieniu prastarej Wszechnicy Stefana Batorego witam Pana, Panie Pułkowniku, jako przedstawiciela Jego Wysokości Regenta Królestwa Węgier. Składam też gorące dzięki za cenny dar, jakim Jego Wysokość raczyła zaszczycić naszą Uczelnię.

Cenimy sobie bardzo ten nowy dowód przyjaźni polsko-węgierskiej, która w stosunkach akademickich obudwu naszych narodów długim strumieniem ciągnie się od wieków, sięgając samego początku współczesnej kultury — cywilizacji średniowiecznej.

Kiedy w środkowej Europie zaczęły powstawać pierwsze uniwersytety, wtedy i nasz Kraków zbudował sobie swój w r. 1364, a w trzy lata po nim Węgry wzniosły swój pierwszy uniwersytet w Pécs (w Pięciu Kościołach).

A gdy w dwieście lat po tym Stefan Batory stał się władcą Polski, największego podówczas Mocarstwa w Europie Wchodniej, rychło spostrzegł, że dla dobra Państwa i cywilizacji chrześcijańskiej trzeba i nad Wilią, jak tam hen w Krakowie i w Pécs, rozpalić duchowe ognisko kultury narodowej — u samego wylotu na Wschód i Północ, iżby rozpraszać odwieczne mroki ciemnoty a niecić światło nauki i postępu.

I tak tutaj nad brzegami Wilii powstały polskie Ateny Północy.

Z tego to Batorowego ogniska czerpały światło umysłu i płomień serc najjaśniejsze duchy polskie. W tych też czcigodnych murach jako szkolne pacholę wzrastał, kształcił się i cierpiał Wielki Budowniczy Państwa Polskiego a nasz umiłowany Wskrzesiciel — Józef Piłsudski.

Dla tego, Panie Delegacie, Wszechnica Batorowa każdemu Polakowi jest tak bardzo droga, podobnie jak Wszechnica w Pécs lub w Szeged, — każdemu Węgrowi.

Te siostrzyce akademickie są żywym symbolem ofiarnej pracy, dokonywanej w najcięższych warunkach dla szczęścia narodu, walczącego o swe lepsze jutro. Toteż Wszechnica Batorowa dobrze zrozumiała i najżywiej odczuła dar, jaki przed kilku laty otrzymała od swej drogiej siostrzycy z Szeged — w postaci wieńca cierniowego, spowitego w barwy narodowe, przybranego kwieciem pól węgierskich.

Dar dzisiejszy, jaki otrzymujemy od Jego Wysokości, jeszcze mocniej niż dotąd zwiąże serca profesury i młodzieży akademickiej obu Narodów. I będzie nam zachętą do tym większego wysiłku nad urzeczywistnianiem wspólnych nam ideałów — wolności, pokoju i kulturalnego postępu. Z przepełnionego tedy wdzięcznością serca wznoszę okrzyk: drogie nam Wszechnice Węgierskie niech żyją!

Jego Wysokość Regent Horthy niech żyje!

Zaprzyjaźnione od wieków z Polską Królestwo Węgier niech żyje!

Mowa rektorska, wypowiedziana w Kasynie Oficerskim w Wilnie na pożegnanie generała Stanisława Skwarczyńskiego dnia 21 stycznia 1938 r.

Mocny wiąże Cię z Wilnem związek, Panie Generale: duchowe pokrewieństwo całopalnej ofiary, złożonej na ołtarzu Ojczyzny.

Istotnie, Wilno to ziemia bohaterów, ziemia męczeńska z polskich prowincyj najbardziej nasiąkła krwią męczenników za Wiarę i Polskę. I dlatego, że użyźniona tą świętą krwią męczeńską, jest ona tak płodna w wielkie duchy polskie. Najogólniejszy skrót dziejów Wilna da się streścić w formule: wierność dla Polski, zadokumentowaną ofiarą krwi. Toteż na firmamencie patriotycznych wielkości Polski najjaśniej świecą gwiazdy wileńskie, a pośród nich wielkie słońce polskiego patriotyzmu — Józef Piłsudski.

Ty, Panie Generale, masz szczęście należeć do konstelacji tego polskiego słońca.

Niegdyś w czarną noc zaborów, jeszcze jako nieletni młodzian w sercu swym wzniosłeś tron dla najpiękniejszej Królowej, którą okrutny los był strącił do lochu niewoli.

Wraz z hufcem podobnych sobie „szaleńców” przysiągłeś nie złożyć broni, aż z rąk więzionej Pani opadną ciężkie kajdany.

I pod okiem wielkiego Wodza całe swe młode życie oddałeś dla Jej najświętszej sprawy. W ten sposób związany duchem ofiary ze świetlaną postacią Wielkiego Wilnianina w służbie umiłowanej Królowej, stałeś się, Panie Generale, jednym z naszych bohaterów, najbardziej wysoko cenionym i umiłowanym nie tylko przez wojsko, ale przez całe społeczeństwo wileńskie.

Dziś, gdy wola władz najwyższych powołuje Cię do tytanicznych prac tworzenia zrębów uzgodnionego wysiłku celem zapewnienia wielkości Narodu przez zjednoczenie umysłów, woli i serc, niech wolno będzie i mnie, przedstawicielowi uczelni Wielkiego Króla i Wielkiego Marszałka, złożyć Ci hołd pożegnalny.

Uczelnie polskie, jako jedną z najskuteczniejszych sił wychowawczych szerzą wśród młodzieży kult bohaterów narodowych. Wszechnica Batorowa miała to szczęście, że mogła wskazać na żywy wzór najjaśniejszego ucieleśnienia bohaterstwa w osobie swego Wskrzesiciela, Wilnianina — tudzież na liczną plejadę jego bohaterskich współpracowników, do której chlubnie należysz i Ty, Panie Generale.

Żegnając Cię w imieniu Wszechnicy, jako serdecznego jej przyjaciela, składam Ci głęboką cześć i wyrazy najżywszej sympatii wraz z gorącym życzeniem, aby nowe Twoje prace uwieńczone zostały pełnym powodzeniem dla potęgi i wielkości Rzeczypospolitej.

Mowa rektorska, na otwarciu Wystawy dzieł Ferdynanda Ruszczyca w Pałacu Reprezentacyjnym w Wilnie dnia 24.X.1937 r.

PANIE, PANOWIE!

Gdy myślę o Ferdynandzie Ruszczycu, zawsze przychodzi mi na pamięć pewien fakt historyczny z dziejów wczesnego średniowiecza, bo faktu tego współczesnym odbiciem była przepiękna dusza tego wielkiego artysty i świetnego profesora. Mianowicie — w czasie wędrówek ludów, gdy hordy germańskie oblegały bogate a piękne miasta północne Gallów, wzniesione pod osłoną załóg legionowych Cezara rękoma rzemieślników i artystów rzymskich, obywatele miast południowych, jak Massilia i inne słali im gorące słowa otuchy i pokrzepienia, rozrzewniające listy płomiennych wezwań do oporu, do obrony przed dzikim najeźdźcą, aby nie pozwolili obrócić w perzynę wspaniałych gmachów, łuków tryumfalnych, świątyń i teatrów, tych imponujących pomników geniuszu i trudu łacińskiego. „Colite urbem, colite urbem!” (miłujcie miasto, miłujcie miasto!) kończyli oni zawsze swe braterskie serdeczne wołanie o męstwo w obronie kultury rzymskiej.

I nasza ziemia wileńska, i nasze Wilno przez długie wieki podobną miały na Wschodzie Europy misję dziejową, co tam na Zachodzie — miasta gallijskie, jak Remis, Antiqua (Reims) i tyle, tyle innych: wytrzymać wściekły napór barbarzyństwa, a jednocześnie — budować, tworzyć, cywilizować kraj na wzór zachodni. Jak wielka jednak zachodzi różnica między Wilnem a Remis Antiqua! Gdy tam na Zachodzie rozszalałe fale germańskie, odpierane z niezrównanym męstwem Rzymian i Gallów rychło weszły w łożysko, wyżłobione przez kulturę łacińską, to u nas tatarski i bizantyński Wschód wiecznie falujących po bezkresnych stepach tłuszcz nieustannie najeżdżał granice Rzeczypospolitej, paląc, rujnując, grabiąc pomniki, bogactwo kultury polskiej, z takim ofiarnym trudem wzniesione na tym przedpolu cywilizacji zachodniej. Ostatnia fala tego naporu, trwająca wiek cały przeszło, zostawiła nam tu w Wilnie istną „brzydkość spustoszenia na miejscu świętym", jak obrazowo wyraża się Stary Testament o pohańbieniu Sionu przez wroga. Ale po każdym spustoszeniu gorące umiłowanie miasta wznosiło nowe życie, nowe piękno.

Ferdynand Ruszczyc był jednym z tych wielkich miłośników Wilna, który nosił w swych piersiach duszę i serce Rzymianina. Słowem, piórem, pędzlem ciągle wołał on do nas: „Colite Vilnam, colite Vilnam! — miłujcie Wilno, miłujcie Wilno!" aby czym prędzej zatrzeć w nim „brzydkość spustoszenia", przywrócić mu dawny jego majestat królewski i piękno miasta stołecznego.

Wystawa Jego dzieł, jaką dziś otwieramy, to pośmiertne wielkie Jego wołanie o miłowanie Wilna, Wileńszczyzny, Uniwersytetu, Polski całej. Odbiła się w niej, jak w przeczystym źródle piękna jego dusza Polaka, miłującego kraj swój ponad wszystko, Rzymianina z ducha i kultury, Wilnianina namiętnie oddanego swemu miastu, profesora i wychowawcy służącego Uniwersytetowi Wielkiego Króla i Wielkiego Marszałka.

Dlatego w dniu dzisiejszym, oddając jasnej jego pamięci głęboki pośmiertny hołd, składam też gorące dzięki Panu Wojewodzie za udzielenie jego wystawie tak wspaniałych ram w Pałacu Rzeczypospolitej, a Komitetowi organizacyjnemu za godne uczczenie naszego nieodżałowanego Kolegi i Mistrza.

Mowa rektorska nad trumną Prof. Dr. Rose, wygłoszona dnia 2.XII.1937.

ŻAŁOBNI SŁUCHACZE!

W czarny kir żałoby okryła się stara Wszechnica Batorowa. Cisza grobowa zaległa nasze aule, krużganki i pracownie, — bo oto w nasz żywy organizm naukowy nagle, jakby piorun z jasnego nieba,

uderzył grom, wyrywając z pośród nas cząstkę najprzedniejszą, najpracowitszą, najcenniejszą.

Przedwczoraj niespodziewanie w samo południe rozstał się z tym światem prof. dr. Maksymilian Rose. Wyrażam tu w imieniu Uniwersytetu nasz serdeczny żal, że ten, który jeszcze przedwczoraj tak gorliwie pełnił swe trudy, zawsze z dobrym uśmiechem na twarzy, zawsze uczynny dla kolegów, słuchaczy, pacjentów, wtem legł jak dąb, rażony piorunem śmierci — w samo południe swego jakże bogatego w naukowe plony, a tak pracowitego żywota.

Prof. dr. Maksymilian Rose, dyrektor kliniki chorób nerwowych i umysłowych, dyrektor państwowego szpitala psychiatrycznego, dyrektor Polskiego Instytutu Badań Mózgu, członek Polskiej Akademii Umiejętności, członek T-wa Naukow. Warszawskiego — już samo to wyliczenie najwyższych społecznie tytułów wskazuje, jak wielką stratę poniosła Uczelnie nasza, a z nią i nauka polska.

Zmarły był jednym z twórców nauki o architektonice mózgu, jednym z najznakomitszych w tej dziedzinie uczonych, nie tylko Polski, ale i świata.

Naukę wzbogacił ogromnym dorobkiem pierwszorzędnej wartości z górą 30 drukowanych prac, które rozsławiły jego imię po całym świecie. Ale wyrażam tu nasz serdeczny ból nie tylko po stracie uczonego — okrutna śmierć zabrała nam idealnego człowieka, kolegę i wychowawcę.

Zmarły był człowiekiem wyjątkowo dobrego serca; — a człowiek jest wielki nie tyle przez swój talent, ile przez swe serce.

Koledzy, słuchacze, pacjenci nie mają dość słów uznania dla jego zalet serca i umysłu. Przy tym cechowała go wysoka kultura europejska, był pełen subtelnego smaku i osobistej dystynkcji.

Schylam nisko czoło przed ogromem jego dorobku naukowego, który rozsławił go w Polsce i w świecie. W nauce naszej prof. Rose był gwiazdą pierwszorzędnej wielkości, a uczelni naszej chlubą i ozdobą.

Przed skarbem tak wielkim serca i umysłu składam pożegnalny od Wszechnicy hołd, żegnając drogiego towarzysza pracy, niezrównanego badacza naukowego i wzorowego wychowawcę.

A Tobie, dostojna Małżonko i okryta żałobą Rodzino, w imieniu Uniwersytetu Stefana Batorego wyrażam gorące i serdeczne współczucie, dodając ku pokrzepieniu serc w tak ciężkim Waszym bólu — słowa poety jakże pełne otuchy:

„A jeśli komu droga otwarta do nieba, —
to tym, co służą Ojczyźnie".

Mowa rektorska nad trumną ś. p. Prof. Dr. Wacława Dziewulskiego, wygłoszona dn. 12.VIII.1938 r.

ŻAŁOBNI SŁUCHACZE!

Pełni serdecznego żalu, stanęliśmy tu, w cieniu krużganków prastarej Wszechnicy Batorowej, aby pożegnać na wieczną podróż śmiertelne szczątki naszego drogiego Kolegi, Profesora, uczonego, wychowawcy, wiernego a mężnego żołnierza Komendanta, Kawalera wielu orderów, patrioty i bardzo szlachetnego człowieka.

Już samo to wyliczenie jego tytułów dosyć mówi o wielkiej stracie, jaką poniósł USB., nauka polska, społeczeństwo całe.

Nie mam dość słów, aby należycie wyrazić nasz serdeczny ból po stracie tak wielkiej, tym większej, że spadła ona na nas nieoczekiwanie, w pełni lata, podczas nieobecności w Wilnie Kolegów i oddanej Mu Młodzieży Akademickiej; że okrutna śmierć wyrwała Go nam w pełne lato Jego żywota, kiedy, zgromadziwszy obfity plon naukowy, gotował się do nowej orki i do nowych siewów na łanach nauki ojczystej.

O, Żałobni Słuchacze, głęboko odczuliśmy zadany nam cios; i przerażeni patrzymy na pustkę, jaka została w naszym gronie po Jego śmierci.

Świadomi jesteśmy, kogo straciliśmy w osobie Zmarłego: wysoko niósł on sztandar — *godności profesorskiej*, rozumiejąc swe stanowisko nie jako urząd czy rzemiosło, ale jako szlachetne kapłaństwo, jako ojcostwo duchowe w stosunku między profesorem a studentem, któremu z siebie dawał całe umiłowanie Trójcy Mickiewiczowskiej: „Ojczyzna, Nauka, Cnota"; wiedział On, *gdzie* jest profesorem, tj. tu, nad Wilią, w wielkiej spuściźnie Jagiellonów, Batorych i Piłsudskich; rozumiał też swe zadanie jako wierną, rycerską straż tej wielkiej spuścizny polskiej; — był *godnym* USB. profesorem, tj. duchowym pracownikiem-poetą, jak ten murarz średniowiecznych katedr, co kielnią pracowicie obracał, na cegły rzucając wapno spajające cząstki i mury wyprowadzając wzwyż, — a w piersi grała mu miłosna pieśń prawdy nieśmiertelnej i piękna polskiego ducha.

Miał on coś z orlicy-matki, wychowującej swe małe: gdy podrastają, orlica bierze je na swe skrzydła i na skrzydłach matczynych uczy latać, wznosić się ku słońcu. Podobnie On, profesor-patriota, wychowawca-ideowiec na skrzydłach swego umiłowania Nauki i Ojczyzny unosił was, droga Młodzieży, wysoko ku słońcu, któremu uczył służyć przez wiedzę i cnotę, — ku Polsce.

I oto tak nagle, tak nieoczekiwanie to szlachetne serce bić przestało; zgasł jasny płomień umysłu bardzo zdolnego a twórczego; — zastygła ręka, która tyle dzieł i czynów nam zostawiła; — do ciasnej

trumny ułożył się na sen wieczny człowiek wysokiej wartości moralnej, uczony nieprzeciętnej miary, doskonały profesor, miłowany przez młodzież wychowawca, a zawsze bardzo dobry, uczynny, drogi nasz Kolega.

Zbolałej Rodzinie, w szczególności czcigodnej Małżonce i obu Braciom, a naszym Szanownym Kolegom-Profesorom, wyrażam w imieniu USB. — najżywsze braterskie współczucie, zapewniając Ich, że ś. p. Zmarły swymi nieśmiertelnymi pracami głęboko wrósł w żywy organizm Wszechnicy Batorowej, postawił sobie tu pomnik od śpiżu trwalszy, że w sercach naszych pozostanie niezapomniany.

A Młodzież Akademicka, karmiona przezeń bogato strawą duchową wiedzy i przykładu osobistego, będzie niejako przedłużeniem i ucieleśnieniem tych wielkich wartości umysłowych i moralnych, jakich ś. p. Profesor był żywym ucieleśnieniem.

Niech odpoczywa w pokoju na tej ziemi Wileńskiej, dla której dał najlepsze lata swego życia, w pobliżu serca Wielkiego Marszałka, którego był wiernym żołnierzem, pośród swych zmarłych kolegów Profesorów, których był zawsze najbardziej oddanym towarzyszem.

Wieczny odpoczynek racz Mu dać, Panie.

DZIAŁ STATYSTYCZNY

STUDENCI

Ilość studiujących na Uniwersytecie Stefana Batorego w roku akad. 1937/38 ilustrują poniższe cyfry:

	Ilość nowoprzyjętych na rok akad. 1937/38			Ogólna ilość słuchaczy w roku 1937/38													Wg. przynależności państwowej						
									Wg. wyznania														
	Mężczyzn	Kobiet	Razem	Studentów	Woln. sł.	Razem	Mężczyzn	Kobiet	Rz.-katol.	Gr.-katol.	Ewang.	Prawosł.	Mojżeszow.	Staroobrz.	Mahom.	Karaim.	Polska	Łotewska	Litewska	U. S. A.	Czechosł.	Szwajc.	Nieustal.
Wydział Humanistyczny . .	28	46	74	327	7	334	118	216	227	—	8	31	66	1	1	—	329	4	—	—	—	—	1
„ Teologiczny . . .	36	1	37	131	1	132	127	5	132	—	—	—	—	—	—	—	126	—	—	1	—	—	5
„ Prawa i Nauk Społecznych	228	81	309	1035	—	1035	818	217	794	7	21	109	90	—	14	—	1030	1	1	2	—	—	1
„ Matematyczno-Przyrodniczy . .	103	91	194	520	2	522	256	266	291	3	9	97	115	5	—	2	516	2	2	—	1	1	—
„ Lekarski	125	31	156	736	—	736	547	189	469	5	9	120	129	—	—	4	710	14	5	4	—	—	3
„ Sztuk Pięknych .	16	6	22	67	18	85	48	37	68	1	—	8	7	—	—	1	85	—	—	—	—	—	—
Studium Rolnicze	41	38	79	208	—	208	124	84	150	—	2	34	21	1	—	—	207	1	—	—	—	—	—
Oddział Farmaceutyczny .	23	31	54	96	—	96	41	55	74	1	1	10	10	—	—	—	94	2	—	—	—	—	—
Ogółem .	600	325	925	3120	28	3148	2079	1069	2205	17	50	409	438	7	15	7	3097	24	8	7	1	1	10

STATYSTYKA

STUDENTÓW I WOLNYCH SŁUCHACZY UNIWERSYTETU STEFANA BATOREGO W WILNIE

Rok akad. 1937/38.

Wydział	Charakter	Płeć	Ogółem	Z tego nowoprzyjęci	LICZBA WPISANYCH WEDŁUG: WYZNANIA: Rz.-katol.	Gr.-Katol.	Ewangel.	Prawosław.	Mojżeszowe	Inne	JĘZYKA OJCZYSTEGO: Polski	Ukraiński	Białoruski	Żydowski	Niemiecki	Litewski	Rosyjski	Inne	PRZYNALEŻN. PAŃSTW.: Polska	Litewska	Łotewska	Niemiecka	Szwajcarska	Ameryka	Czeska	nieustalona	MIEJSCA ZAMIESZKANIA RODZICÓW: Warszawa	woj. warszaw.	woj. łódzkie	woj. kieleckie	woj. lubelskie	woj. białostockie	woj. wileńskie	woj. nowogródzkie	woj. poleskie	woj. wołyńskie	w. poznańsk.	w. pomorskie	woj. śląskie	w. krakowsk.	w. lwowskie	w. stanisław.	w. tarnopolsk.	Zagranica
Humanistyczny	Stud.	M.	109	26	78	—	--	9	22	—	75	1	1	21	1	4	6	—	108	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	6	4	15	50	8	5	9	2	1	2	3	—	—	1	1
	Stud.	K.	197	41	147	—	9	17	42	2	130	—	4	45	3	4	15	1	192	3	—	—	—	—	—	2	1	3	3	2	4	19	107	31	9	11	1	2	—	—	—	—	1	3
	W. sł.	M.	3	2	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	W. sł.	K.	4	5	4	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem		313	74	212	—	9	26	64	2	212	1	5	61	4	8	21	1	307	3	—	—	—	—	—	3	1	4	4	8	8	34	162	41	14	20	3	3	2	3	—	—	2	4
Teologiczny	Stud.	M.	126	36	126	—	—	—	—	—	113	—	3	—	—	10	—	—	120	—	—	—	—	1	—	5	—	5	2	3	3	36	43	5	1	—	4	16	1	6	—	—	—	1
	Stud.	K.	5	1	5	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	W. sł.	M.	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
	W. sł.	K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem		132	37	132	—	—	—	—	—	115	—	3	—	—	14	—	—	126	—	—	—	—	1	—	5	—	5	2	3	3	37	47	5	1	—	4	17	1	6	—	—	—	1
Prawa i Nauk Społ.	Stud.	M.	737	228	563	6	17	77	64	10	578	12	21	64	4	17	41	—	732	1	1	—	—	2	—	1	14	14	33	13	11	87	367	80	36	38	8	7	5	5	5	3	5	6
	Stud.	K.	216	81	167	—	2	26	18	3	172	1	5	18	—	4	16	—	216	—	—	—	—	—	—	—	5	2	4	2	2	17	149	15	8	6	3	2	1	—	—	—	—	—
	Razem		953	309	730	6	19	103	82	13	750	13	26	82	4	21	57	—	948	1	1	—	—	2	—	1	19	16	37	15	13	104	516	95	44	44	11	9	6	5	5	3	5	6
Matem.-Przyrodn.	Stud.	M.	281	98	158	3	5	41	71	3	161	4	7	71	3	11	24	1	276	1	1	—	1	—	1	1	—	2	14	5	3	26	157	31	20	16	—	1	1	—	1	1	—	3
	Stud.	K.	283	91	166	1	4	63	47	2	179	—	14	47	—	9	33	—	282	1	—	—	—	—	—	—	5	3	6	5	4	28	163	34	19	9	1	3	—	—	2	—	—	1
	W. sł.	M.	1	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	W. sł.	K.	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem		566	194	325	4	10	104	118	5	341	4	21	118	4	20	57	1	560	2	1	—	1	—	1	1	5	5	20	10	7	54	322	65	39	25	1	4	1	—	3	1	—	4
Studium Rolnicze	Stud.	M.	139	39	92	—	2	27	17	1	90	—	10	17	1	9	12	—	138	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	4	3	9	80	22	6	9	—	—	—	—	3	—	—	1
	Stud.	K.	89	37	70	—	1	13	5	—	69	—	5	4	—	3	7	1	88	—	1	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	6	63	12	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—
	W. sł.	M.	1	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	W. sł.	K.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem		229	79	163	—	3	40	22	1	160	—	15	21	1	12	19	1	227	1	1	—	—	—	—	—	1	2	3	4	3	15	143	34	7	11	—	—	—	1	3	—	1	1
Lekarski	Stud.	M.	547	125	334	4	8	99	98	4	384	6	17	92	—	6	42	—	530	3	8	—	—	—	4	2	12	12	12	24	25	82	220	71	34	17	4	3	2	5	8	—	2	14
	Stud.	K.	189	31	135	1	1	21	31	—	143	2	4	30	—	—	10	—	180	2	6	—	—	—	—	1	6	1	4	5	—	24	111	9	7	6	4	1	—	1	4	—	—	6
	Razem		736	156	469	5	9	120	129	4	527	8	21	122	—	6	52	—	710	5	14	—	—	—	4	3	18	13	16	29	25	106	331	80	41	23	8	4	2	6	12	—	2	20
Stud. Farm.	Stud.	M.	41	23	31	1	1	3	5	—	33	1	1	4	—	2	—	—	40	—	1	—	—	—	—	—	2	1	1	2	2	2	18	5	3	—	1	—	—	1	2	—	—	1
	Stud.	K.	55	31	43	—	—	7	5	—	50	—	1	2	—	1	1	—	54	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	3	10	29	1	2	2	1	1	1	—	—	—	1	1
	Razem		96	54	74	1	1	10	10	—	83	1	2	6	—	3	1	—	94	—	2	—	—	—	—	—	3	1	1	4	5	12	47	6	5	2	2	1	1	1	2	—	1	2
Sztuk Pięknych	Stud.	M.	39	16	33	1	—	3	2	—	34	1	—	2	—	—	2	—	39	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	19	4	3	—	5	—	—	—	2	—	1	1
	Stud.	K.	28	6	21	—	—	3	3	1	22	—	1	3	—	1	1	—	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	19	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
	W. sł.	M.	9	—	7	—	—	1	1	—	7	—	—	1	—	—	1	—	9	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	6	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
	W. sł.	K.	9	—	7	—	—	1	1	—	7	—	—	1	—	—	1	—	9	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem		85	22	68	1	—	8	7	1	70	1	1	7	—	1	5	—	85	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	3	2	2	52	6	5	—	7	—	—	—	2	—	1	1
Studenci . .			3081	910	2149	17	50	409	430	26	2234	28	94	415	12	85	210	3	3028	12	19	—	1	3	5	13	48	47	83	76	66	364	1599	330	155	124	35	37	13	22	27	4	12	39
Wolni słuch.			29	15	24	—	1	2	2	—	24	—	—	2	1	—	2	—	29	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	21	2	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—
RAZEM . .			3110	925	2173	17	51	411	432	26	2258	28	94	417	13	85	212	3	3057	12	19	—	1	3	5	13	50	47	83	76	66	364	1620	332	156	125	36	38	13	22	27	4	12	39

Mężczyźni 2034
Kobiety . 1076

Druk Józefa Zawadzkiego w Wilnie, ul. Św. Anny 5

SPIS RZECZY

ALFABETYCZNY SKOROWIDZ NAZWISK

DO SKŁADU UNIWERSYTETU

A.

B.

C.

L.

Ł.

M.

N.

O.

P.

R.

S.

Ś.

ERRATA

	wydrukowano:	winno być:
Str 196 wiersz 9 od dołu	10.000	15.000
„ 198 „ 13 „ „	47	43
„ 198 „ 13 „ „	21	17